Sitarama Nama Pratapa Prakasha

સીતારામ નામ પ્રતાપ પ્રકાશ

Document Information

Text title : Shri Sita Rama Nama Pratapa Prakashah

File name : sItArAmanAmapratApaprakAshaH.itx

Category : raama, rAmAnanda

Location : doc_raama

Author : Swami Yuglanand Sharan (sankalit kartA)

Proofread by : Mrityunjay Pandey

Translated by : Tulasidasaji

Latest update : February 2, 2024

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanskript**.

February 2, 2024

sanskritdocuments.org

સીતારામ નામ પ્રતાપ પ્રકાશ

(સ્વામીયુગલાનન્યશરણજી દ્વારા સઙ્કુલિત)

ભગવાન શ્રીરામ કી ભાન્તી શ્રીરામ નામ કી મહિમા અપાર એવં અનન્ત હૈ ઇસીલિયે "રામ ન સકહિં નામ ગુન ગાઇ ", શ્રીરામ નામ કો લોગ સાધારણ સમઝતેં હૈં । પરન્તુ ઐસા નહીં હૈ । "શ્રીરામ નામ મેં અપાર શક્તિ હૈ" । "બન્દઉઁ નામ રામ રઘુવર કો । હેતુ કૃશાનુ ભાનુ હિમકર કો ॥ "ઇસી સે દેવર્ષિ નારદ જી ને "રામ સકલ નામન્હ તે અધિકા" યે વરદાન માંગા ।

સચ્ચિદાનન્દઘન ભગવાન્ શ્રીરામ એવં ઉનકે પતિત પાવન નામ મેં કોઇ અન્તર નહીં હૈ । "રામસ્ય નામ રૂપં ચ લીલા ધામ પરાત્પરમ્ । એતચ્ચતુષ્ટયં નિત્યં સચ્ચિદાનન્દવિગ્રહમ્ ॥ " (વસિષ્ઠ સંહિતા), નામ-નામી મેં અભેદ સમ્બન્ધ હૈ । શ્રીરામ મહારાજ મેં શ્રીનામી ભગવાન્ શ્રીરામ વિદ્યમાન હૈ । "નામ નિરૂપન નામ જતન તેં । સોઉ પ્રગટત જિમિ મોલ રતન તેં ॥ "

પરમ સન્ત શ્રી યુગલાનન્યશરણ જી મહારાજ ને શ્રી સીતા રામ નામ પ્રતાપ પ્રકાશ મેં વેદ, શાસ્ત્ર, પુરાણ આદિ કા સપ્રમાણ સઙ્ગ્રહ કિયા હૈ । શ્રી સ્વામી જી મહારાજ ને ભાષા-ભાષ્ય ભી કિયા હૈ । જિનકા સમ્પૂર્ણ જીવન શ્રી નામ સાધના મેં વ્યતીત હુઆ હો ઉનકા કથોપકથન પૂર્ણ રૂપ સે અનુપમ એવં દિવ્ય હૈ, નામ કી સાધના વેદ શાસ્ત્રોં કે સાથ-સાથ સભી સન્તોં ને સ્વીકાર કી હૈ । વે ચાહેં કિસી મત યા પન્થ કે હોં ।

શ્રીનામ કી સાધના, સાધના કે સાથ હી સાથ સાધ્ય ભી હૈ । શ્રીનામ મહારાજ "નામ" કે સાથ "મન્ત્ર" ભી હૈં । જ્ઞાન સ્વરૂપ એવં સાક્ષાત્ બ્રહ્મસ્વરૂપ ભગવાન શઙ્કર નિરન્તર નામ જપતે હૈં એવં શ્રીરામ નામ કે બલ પર શ્રી કાશી મેં મરને વાલોં કો મુક્તિ પ્રદાન કરતે હૈં । નામ કી સાધના ચારોં યુગોં સે ચલી આયી હૈ, "ચહુઁ જુગ ચહુઁ શ્રુતિ નામ પ્રભાઊ । કલિ વિશેષ નહિં આન ઉપાઊ ॥ " એવં "ચહુઁ જુગ તીનિ કાલ તિહુઁ લોકા । ભએ નામ જપિ જીવ બિસોકા ॥ "

સભી ઋષિ મુનિયોં વ જ્ઞાની ધ્યાની સિધ્દ સન્તોં ને શ્રી નામ મહારાજ કા આશ્રય લિયા હૈ । શ્રી નામ મહારાજ કી સાધના મેં નિમ્ન બાતેં વિચારણીય હૈં -

૧. નિરન્તર એવં સદા સર્વત્ર

૨. શ્રધ્દા વિશ્વાસપૂર્વક

૩. દશ નામાપરધ રહિત હોકર

૪. સભી દેશ કાલ પાત્રપાત્ર એવં શારીરિક સ્થિતિ મેં

૫. પ્રારમ્ભિક અવસ્થા મેં ભાવ, કુભાવ, અનખ, આલસ્ય મેં પરન્તુ આગે બઢ઼ને પર એકાગ્ર મન સે એવં પ્રેમપૂર્વક

૬. પરા, પશ્યન્તિ, મધ્યમા, વૈખરી મેં વૈખરી કી પ્રધાનતા ।

૭. સભી નામ એવં મન્ત્રોં સર્વોત્કૃષ્ટતા

૮. જપાત્ સિદ્ધિઃ

૯. યોગ, ધ્યાન, આદિ સે શ્રેષ્ઠ

સીતારામ નામ પ્રતાપ પ્રકાશ કા સમ્પાદાન એવં પ્રકાશન લક્ષ્મણ કિલા મેં શ્રી સ્વામી સીતારામ શરણ જી મહારાજ કે દ્વારા હુઆ । પુનઃ પ્રકાશન “પુરી” વાલે મહારાજ શ્રી સ્વામી ગઙ્ગાદાસ જી મહારાજ ને ભી મણીરામ દાસ જી કી છાવની સે કરાયા । વર્તમાન પ્રકાશન શ્રી સીતારામ દાસ જી મધુકરિયા કે શિષ્યગણ કરા રહે હૈં । વર્તમાન સમ્પાદન પ્રકાશન મેં નૈયાયિક શ્રી તુલસીદાસ જી એવં શ્રી હરિશઙ્કર દાસ જી કે સત્પ્રયાસ કા સફલ પ્રમાણ આપ સભી કે સન્મુખ હૈ ।

“શ્રી તુલસીદાસ જી સમ્પ્રદાય કે ગૌરવ હૈં ઇસ દિશા મેં ઉનકે અનેક પ્રયાસ હો ચુકે હૈં એવં આગે ભી હોઙ્ગે એતદર્થ ધન્યવાદ ।” - મહાન્ત શ્રી નૃત્ય ગોપાલદાસ જી, શ્રીમણિરામદાસ છાવની સેવા ટ્રસ્ટ, શ્રીઅયોધ્યા જી

શ્રીમતે રામાનન્દાય નમઃ । શ્રીસીતારામાભ્યાં નમઃ શ્રીગુરવે નમઃ । સ્વામીયુગલાનન્યશરણજી દ્વારા સઙ્કુલિતઃ । અથ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશઃ ।

અથ પ્રથમઃ પ્રમોદઃ

મઙ્ગલાચરણ -

શ્રીરામં જનકાત્મજામનિલજં વેધોવશિષ્ઠાવૃષી યોગીશઞ્ચપરાશરં શ્રુતિવિદં વ્યાસં જિતાક્ષં શુકમ્ ।

શ્રીમન્તં પુરુષોત્તમં ગુણનિધિં ગઙ્ગાધરાદ્યાન્ યતીન્ શ્રીમદ્રાઘવદેશિકઞ્ચ વરદં સ્વાચાર્યવર્યંશ્રયે ॥

પુરાણોક્તવચનાનિ -

શ્રીહનુમન્નાટકે શ્રીમહાવીરવાક્યં રામનામાનન્યભક્તાન પ્રતિ -

કલ્યાણાનાં નિધાનં કલિમલમથનં પાવનં પાવનાનાં
પાથેયં યન્મુમુક્ષોસ્સપદિ પરપદપ્રાપ્તયે પ્રસ્થિતસ્ય ।
વિશ્રામસ્થાનમેકં કવિવરવચસાં જીવનં સજ્જનાનાં
બીજં ધર્મદ્રુમસ્ય પ્રભવતુ ભવતાં ભૂતયે રામનામ ॥ ૧॥

શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશ કે આરમ્ભ મેં પરમ ઉપાસકવર્થ, આચાર્યશિરોમણિ નામાનુરાગિયોં મેં અગ્રગણ્ય એવં શ્રીરામજી કો આનન્દ પ્રદાન કરને વાલે પવનપુત્ર શ્રીમહાવીરજી કે દ્વારા રચિત શ્લોક કો શોક શમન કે લિએ મઙ્ગલાચરણ મેં રખા ગયા હૈ । જિસસે શ્રીહનુમાનજી કી કૃપા સે ગ્રન્થ કે વિઘ્નોં કા નાશ હો, રસિક નામાનુરાગિયોં કી સભા મેં પ્રાચુર્ય હો, અભિરામ શ્રીનામ મહારાજ કા અનુપમ અર્થ ચિત્ત મેં પ્રકાશિત હો ઇત્યાદિ

અનેક અભિલાષાઓં કી પૂર્તિ કે લિએ મઙ્ગલાચરણ કે રૂપ મેં લિખા ગયા હૈ । શ્રીહનુમાનજી કી રચના તો મહાગમ્ભીર એવં અથાહ હૈ, પરન્તુ ઉનકી દી હુઈ મતિ કે અનુસાર કુછ અર્થ લિખને કા પ્રયાસ કિયા જા રહા હૈ ।

શ્રીહનુમાનજી સમસ્ત શ્રીરામનામ કે રસિકોં કો આશીર્વાદ દેતે હૈં મહાઅભિરામ શ્રીરામનામ મહારાજ નામાનુરાગિયોં કો એક રસ પરમ ઐશ્વર્ય દેને મેં સદા સમર્થ હોં, યહાઁ “ભૂતિ” શબ્દ કા અણિમાદિક વિભૂતિ અર્થ નહીં હૈ અપિતુ શ્રીસીતારામ નામ સ્વરૂપાદિ કા બોધ રૂપ સુખ હી અર્થ ઇષ્ટ હૈ । શ્રીરામનામ કૈસે હૈં? ઇસી પ્રશ્ન કે ઉત્તર મેં શેષ સમ્પૂર્ણ વિશેષણ શ્રીરામનામ કે હૈં । સમસ્ત કલ્યાણોં કા દિવ્ય નિવાસ સ્થાન હૈં યહાઁ “કલ્યાણ” કા તાત્પર્ય કલ્યાણપ્રદ જ્ઞાન, વૈરાગ્યાદિ સમસ્ત શુભ સાધન એવં સાધ્ય હૈં । પુનઃ કૈસે હૈં ? કલિયુગ કે પાપ તાપ કા નાશ કરને વાલે હૈં । પુનઃ કૈસે હૈં ? પવિત્ર કરને વાલે જો શ્રીગઙ્ગાજી આદિ પવિત્ર તીર્થ હૈં ઉન સબકો ભી પવિત્ર કરને વાલે હૈં । પુનઃ કૈસે હૈં? અતિશીઘ્ર (ઇસી માનવ શરીર સે ભગવદ્ધામ પ્રાપ્તિ કે લિએ સઙ્કલ્પિત મુમુક્ષુ કે લિએ શ્રીરામનામ મહારાજ રાહ ખર્ચ હૈં । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામનામ ? મહર્ષિ વાલ્મીકિ, વ્યાસ, નારદ આદિ કવિયોં કે વચનોં (સદ્ગ્રન્થોં) કે એકમાત્ર વિશ્રામસ્થલ હૈં । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામ નામ કે અવલમ્બન કે બિના કિસી કો વિશ્રામ નહીં હૈ । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામનામ? સભી સત્પુરુષોં કા પરમ જીવન હૈં તાત્પર્ય હૈ કિ સભી સજ્જન વિવેકી પુરુષ શ્રીરામનામ કે જપ કે બિના અપને કો મૃતક માનતે હૈં સચ્ચા જીવન તભી હૈ જબ રામ નામ કા જપ હોય । પુનઃ કૈસે હૈં રામનામ ? સમસ્ત સામાન્ય ઔર વિશેષ ધર્મોં કે બીજ હૈં અર્થાત્ કારણ હૈં, કારણ દો પ્રકાર કે હોતે હૈંઃ ઉપાદાન (સમવાયિ) કારણ ઔર નિમિત્ત કારણ જૈસે ઘટ કા ઉપાદાન કારણ કપાલ (મિટ્ટી) એવં નિમિત્ત કારણ કુલાલ હૈ । ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ સર્વધર્મમય હૈં ઔર સબ ધર્મ કે કર્તા ભી હૈં ।

મહાશમ્ભુસંહિતાયાં શ્રીશિવવાક્યં શ્રીરામભક્તાન્ પ્રતિ-
મહાશમ્ભુસંહિતા મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય શ્રીરામભક્તોં કે પ્રતિ-
મુક્તિસ્ત્રીકર્ણપૂરૌ મુનિહૃદયવયઃપક્ષતી તીરભૂમૌ
સંસારાપારસિન્ધોઃ કલિકલુષતમસ્તોમસોમાર્કબિમ્બૌ ।
ઉન્મીલત્પુણ્યપુઞ્જદ્રુમલલિતદલે લોચને ચ શ્રુતીનાં
કામં રામેતિવર્ણૌ શમિહ કલયતાં સન્તતં સજ્જનાનામ્ ॥ ૨॥
દ્વિતીય શ્લોક શોક કો દૂર કરને વાલા શ્રીમહાશમ્ભુ સંહિતા કા હૈ ભગવાન્ શ્રીશઙ્કરજી શ્રીરામાનુરાગિયોં મેં શ્રેષ્ઠ હૈં ઇસીલિએ સભી નામરસિક સન્તોં કો આશીર્વાદ દેતે હુએ કહતે હૈં કિ શ્રીરામનામ કે દોનોં અક્ષર સભી નામાનુરાગિયોં કા ઉનકી રૂચિ કે અનુસાર સદા મહામઙ્ગલ કરેં । યહ મેરા આશીર્વાદ હૈ । શ્રીરામનામ કે દોનોં વર્ણ કૈસે હૈં- મુક્તિ રૂપી સ્ત્રી કે કર્ણ કે કર્ણફૂલ હૈં, તાટઙ્ક સ્ત્રિયોં કે સૌભાગ્ય કા દ્યોતક હોતા હૈ । યહાઁ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ નામ સમ્બન્ધ કે બિના મુક્તિ ભી વિધવા કી તરહ અશોભનીય હૈ અતઃ હર પ્રકાર સે નામ રટના હી ઉચિત હૈ । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામનામ કે દોનોં વર્ણ? મુનિયોં કે હૃદય રૂપી પક્ષી કે રામનામ મહારાજ દો પઙ્ખ હૈ । અર્થાત્ સમસ્ત મનનશીલ મહાપુરુષોં કે અન્તઃકરણ કો સ્પન્દિત કરને વાલે હૈં । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામનામ કે દોનોં વર્ણ? સંસારરૂપી અપાર સાગર કે દોનોં કિનારે હૈં, અભિપ્રાય યહ હૈ કિ જબ દોનોં વર્ણોં કા ઉચ્ચારણ કરેઙ્ગે તો અવશ્ય હી ભવસાગર સે પાર હો જાયેઙ્ગે । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામનામ કે દોનોં વર્ણ? કલિયુગ કે મહાપાપરૂપી અન્ધકાર કો

નાશ કરને કે લિએ સૂર્ય એવં પાપજન્ય તાપોં કો શમન કરને કે લિએ ચન્દ્ર સ્વરૂપ હૈં અર્થાત્ “રકાર” અગ્નિ બીજ હૈ સૂર્ય મેં પ્રકાશન કા સામર્થ્ય “રકાર” સે હી પ્રાપ્ત હૈ “મકાર” ચન્દ્ર બીજ હૈ ચન્દ્રમા તાપ કા અપનોદન કરકે ચિત્ત મેં આહ્લાદ કો પ્રકટ કરતા હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કે દોનોં વર્ણ કલિ કે ભીષણ પાપરૂપીતમ એવં તજ્જન્ય તાપોં કા અપનોદન કરકે ચિત્ત મેં પરમ આહ્લાદ કો પ્રકટ કરતે હૈં । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામ નામ કે દોનોં વર્ણ? પ્રકાશિત પુણ્યરૂપી વૃક્ષ કે સુન્દર દો દલ હૈં, અઙ્કુરણ કે સમય વૃક્ષ મેં પહલે દો દલ આતે હૈં તદનન્તર ઉસકા વિકાસ હોતા હૈ શ્રીનામ મહારાજ કે બિના ઉચ્ચારણ કિયે સુકૃત ભી અસમ્ભવ હૈ । પુનઃ કૈસે હૈં શ્રીરામનામ કે દોનોં અક્ષર? વેદ પુરુષ કે દો નેત્ર હૈં । ઇનકી કૃપા સે હી વેદોં કે રહસ્યોં કો જાના જા સકતા હૈ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ કે સહારે હી વેદોં કો સબ કુછ દિખાયી દેતા હૈ શ્રીનામ મહારાજ કે બિના તો વેદ ભી અન્ધે હૈં શ્રીનામ મહારાજ કે બિના જબ વેદ હી અન્ધે હૈં તો વેદ પઢ઼ને વાલોં કી ક્યા કથા હોગી અતઃ નામ રટો ।

પદ્મપુરાણે શ્રીશિવવાક્યં પાર્વતીં પ્રતિ-
પદ્મપુરાણ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય પાર્વતી જી કે પ્રતિ-
નામચિન્તામણી રામશ્ચૈતન્યપરવિગ્રહઃ ।
પૂર્ણ શુદ્ધો નિત્યયુક્તો ન ભેદો નામનામિનઃ ॥ ૩॥
શ્રીરામનામ મહારાજ ચિન્તામણિ હૈં અર્થાત્ ચિન્તનમાત્ર સે સમસ્ત અભીષ્ટ પદાર્થોં કો પ્રદાન કરને વાલે હૈં તથા શ્રીરામજી સાક્ષાત્ સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ હૈં દોનોં પૂર્ણ પવિત્ર એવં નિત્યયુક્ત હૈં નામ ઔર નામી મેં ભેદ નહીં હૈ ।

અતઃ શ્રીરામનામાદિ ન ભવેદ્ ગ્રાહ્યમિન્દ્રિયૈ ।
સ્ફુરતિ સ્વયમેવૈતિઙ્જહ્લાદૌ શ્રવણે મુખે ॥ ૪॥
ઇસીલિએ શ્રીરામનામ રૂપગુણાદિ મન ઔર ઇન્દ્રિયોં કે વિષય નહીં હૈં યે તો સ્વતઃ અહેતુકી કૃપા સે રસના, શ્રવણ, મુખ, હૃદય, કણ્ઠાદિ સ્થાનોં મેં પ્રકટ હોતે હૈં । યદિ કોઇ કુતર્કી કહે કિ અગ્નિ કે કહને સે મુખ નહીં જલતા હૈ ચીની કે કહને સે મુખ નહીં મીઠા હોતા હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કે કહને સે જીવ કૃતાર્થ નહીં હોતા તો ઉસકા યહ કથન સર્વથા અનુચિત હૈ ક્યોઙ્કિ અગ્નિ ચીની આદિ પ્રાકૃત શબ્દ હૈ ઔર શ્રીરામનામ અપ્રાકૃત, દિવ્ય એવં ચિન્મય હૈ ઉનકે સાથ સંસારી પદાર્થોં કી તુલના નહીં હો સકતી । દૂસરી બાત અગ્નિ કે કથન સે મુખ જલતા હૈ ઇસમેં કોઇ પ્રમાણ નહીં હૈ ઔર શ્રીરામ નામ કે કથન સે હજારોં મહાપાપી તર ગયે ઇસમેં અનન્ત પ્રમાણ હૈં ઇસલિએ ઉનકા કુતર્ક માલિન્યયુક્ત એવં ઉપેક્ષણીય હૈ । નામાનુરાગી કો ઐસે લોગોં કા સઙ્ગ નહીં કરના ચાહિએ ।

રામરામેતિ રામેતિ રમે રામે મનોરમે ।
સહસ્રનામ તત્તુલ્યં રામનામ વરાનને ॥ ૫॥
સહસ નામ સમ સુનિ સિવ બાની ।
જપિ જેઇં પિય સઙ્ગ ભવાની ॥
હરષે હેતુ હેરિ હર હી કો ।
કિય ભૂષન તિય ભૂષન તી કો ॥

“નામ્નાં સમૂહો નામતા, સહસ્રાણાં નામતા સહસ્રનામતા એવં સહસ્રનામતાતુલ્યમ્” ઐસા પાઠ માનકર જ।ગુ।રા। શ્રીરામભદ્રાચાર્ય જી અર્થ કરતે હૈં કિ હજારો હજારોં વિષ્ણુ સહસ્રનામોં કા ઉચ્ચારણ કિયા જાય ઔર એક બાર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કિયા જાય તો ભી દોનોં તુલ્ય નહીં હોઙ્ગે । અતઃ શ્રીરામનામ કી અદ્ભુત મહિમા હૈ । લોક મેં ભી હમારે રામ ને દેખા હૈ- કહીં શ્રીવિષ્ણુ મહાયજ્ઞ હો રહા થા સાકલ કમ થા ઔર આહુતિ પૂરી કરની થી તો વિપ્રોં ને કહા કિ અબ દૂસરી વિધિ સે આહુતિ પૂર્ણ કરતે હૈં “શ્રીરામ રામેતિ રામેતિ” ઇસ શ્લોક કા ઉચ્ચારણ કરતે ઔર આહુતિ ડલવાતે ઔર કહતે કિ એક બાર મેં એક હજાર આહુતિ હો ગયી, અતઃ લોક મેં ભી યહ માન્યતા હૈ કિ શ્રીવિષ્ણુ સહસ્રનામ કે પાઠ કી અપેક્ષા શ્રીરામનામ સહજ, સુલભ ઔર સર્વસિદ્ધિ દાયક હૈ ।

એક બાર શ્રીશઙ્કરજી પ્રસાદ પાને જા રહે થે તબ અપની પ્રાણપ્રિયા શ્રીપાર્વતી જી સે કહા કિ પ્રિયે ! ચલિએ સાથ મેં પ્રસાદ પા લિયા જાય તબ શ્રીપાર્વતી જી ને કહા કિ શ્રીવિષ્ણુ સહસ્રનામ પાઠ કા નિયમ હૈ, અભી પાઠ પૂરા નહીં હુઆ હૈ પાઠ પૂરા કરકે પાઊઁગી । યહ સુનકર શ્રીશઙ્કરજી પ્રસન્ન હો ગયે ઔર અપના મુખ્ય સિદ્ધાન્ત પ્રાણપ્રિયા શ્રીપાર્વતી કો સુનાતે હૈં હે વરાનને ! હે રામે ! શ્રીરામનામ શ્રીવિષ્ણુ સહસ્રનામ કે તુલ્ય હૈં અર્થાત્ શ્રીરામનામ કા એક બાર ઉચ્ચારણ કરને સે શ્રીવિષ્ણુ સહસ્રનામ કે પાઠ કા પુણ્ય સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ, શ્રીરામનામ માયા સે પરે હૈં હમારા પરમ ધન હૈં અતઃ શ્રીરામ નામ કા ઉચ્ચારણ કીજિએ ઔર મેરે સાથ પ્રસાદ પાઇએ! ભગવાન્ શઙ્કર જી કી બાત સુનકર શ્રીપાર્વતીજી ને શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરકે શ્રીશિવજી કે સાથ પ્રસાદ પાયા । યહ દેખકર ભગવાન્ શિવ ને શ્રીપાર્વતી કો હૃદય સે લગા લિયા ઔર અપના ભૂષણ બના લિયા ।

હે વરાનને ! યસ્મિન્ રામ રામેતિ મનોરમે રામે (રામનામ્નિ) અહં અતિ રમે । તત્ શ્રીરામનામ સહસ્રનામ તુલ્યં ભવતિ, ઐસા અન્વય કરને પર અર્થ હોગા- હે ચન્દ્રમુખી પાર્વતિ ! જિસ મનોભિરામ શ્રીરામનામ મેં મૈં અત્યન્ત રમણ કરતા હૂઁ વહ શ્રીરામનામ વિષ્ણુસહસ્રનામ કે તુલ્ય હૈ ।

જપતઃ સર્વવેદાંશ્ચ સર્વમન્ત્રાંશ્ચ પાર્વતિ ।
તસ્માત્કોટિગુણં પુણ્યં રામનામ્નૈવ લભ્યતે ॥ ૬॥
હે પાર્વતિ ! સમસ્ત વેદ, પુરાણ ઔર સંહિતા તથા મન્ત્રોં કે કરોડ઼ોં બાર પાઠ કરને સે જો પુણ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ઉસસે કોટિગુના પુણ્ય એક બાર શ્રીરામનામ કે જપ સે હોતા હૈ ।

યે યે પ્રયોગાસ્તન્ત્રેષુ તૈસ્તૈર્યત્સાધ્યતે ફલમ્ ।
તત્સર્વં સિધ્યતિ ક્ષિપ્રં રામનામેતિ કીર્તનાત્ ॥ ૭॥
તન્ત્રોં મેં જો જો પ્રયોગ હૈં મારણ, સમ્મોહન, ઉચ્ચાટન ઔર આકર્ષણાદિ ઔર ઉનકે પ્રયોગ સે જિન-જિન ફલોં કી સિદ્ધિ હોતી હૈ, વે સારે ફલ શીઘ્ર હી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સિદ્ધ હો જાતે હૈં । આવશ્યકતા હૈ વિશ્વાસ ઔર પ્રેમ કી ।

ભૂતપ્રેતપિશાચાશ્ચ વેતાલાશ્ચેટકાદયઃ ।
કૂષ્માણ્ડા રાક્ષસા ઘોરા ભૈરવા બ્રહ્મરાક્ષસાઃ ॥
શ્રીરામનામ ગ્રહણાત્ પલાયન્તે દિશો દશઃ ॥ ૮॥

મહાભયાનક સ્વરૂપ વાલે જો ભૂત, પ્રેત, પિશાચ, ભૈરવ, બૈતાલ, રાક્ષસ ઔર કુષ્માણ્ડાદિ હૈં વે સબ શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ કો સુનકર શીઘ્ર હી દશોંદિશાઓં મેં ભાગ જાતે હૈં । યહ શ્રીરામનામ કા મહાપ્રતાપ હૈ અતઃ સબ કુછ છોડ઼કર શ્રીરામનામ મેં પ્રેમ કરના હી ઉચિત હૈ શ્રીરામનામ કે રસિકોં કો શ્રીનામ વિમુખોં કા સઙ્ગ છોડ઼ દેના ચાહિએ ।

પ્રાણપ્રયાણસમયે રામનામસકૃત્સ્મરેત્ ।
સ ભિત્ત્વા મણ્ડલં ભાનોઃ પરં ધામાભિગચ્છતિ ॥ ૯॥
ચાહે જૈસા ભી પાપી હો પ્રાણ છૂટતે સમય કિસી ભી પ્રકાર સે યદિ વહ એક બાર ભી શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કર લેતા હૈ, તો વહ સૂર્ય મણ્ડલ કા ભેદન કરકે નગાડ઼ા બજાતે હુએ અવશ્ય હી પરમ ધામ કો જાતા હૈઽર્દ્ધમાત્રે સ્થિતૌ શ્રીમત્સીતારામૌ પરાત્પરૌ ।

હ્યાકારેષુ ત્રયો દેવા બિન્દૌ શક્તિરનુત્તમા ॥ ૧૦॥
શ્રીરામનામ કે “અર્દ્ધમાત્રા” મેં પરાત્પર બ્રહ્મ શ્રી સીતારામજી સ્થિત હૈં “આકાર” મેં તીનોં દેવતા (બ્રહ્મા વિષ્ણુ મહેશ) ઔર “બિન્દુ” મેં મહામાયા આદિશક્તિ સ્થિત હૈં ।

ભાવાર્થ- શ્રીરામ કી સ્થિતિ યહ હૈ- ર્ અ આ મ્ અ કુલ પાઁચ અક્ષર હૈ “વ્યઞ્જનં ચાર્દ્ધમાત્રિકમ્” કે અનુસાર ર્ અર્દ્ધમાત્રાસ્વરૂપ હૈ મ્ (ં) અનુસ્વાર હોને સે બિન્દુ સ્વરૂપ હૈ અતઃ રેફ કા વાચ્ય (અર્થ) શ્રીસીતારામજી હૈં રેફ ઉનકા વાચક હૈ, વાચ્ય ઔર વાચક મેં અભેદ હોને સે રેફ હી શ્રીસીતારામજી હૈં અતઃ રેફ મેં શ્રીસીતારામજી કા ધ્યાન કરના ચાહિએ । એવં રકાર કે ઉત્તર મેં જો “અ” હૈ ઉસકા અર્થ ભગવાન્ વાસુદેવ હૈ, તદનન્તર જો “આ” હૈ ઉસકા અર્થ બ્રહ્મા હૈ, મકાર કે ઉત્તર જો “અ” હૈ “ઉસકા અર્થ શ્રીમહેશજી હૈ, ં કા અર્થ મહામાયા મૂલ પ્રકૃતિ આદિ શક્તિ હૈં ।

અસઙ્ખ્યમન્ત્રનામ્નાં તુ બીજં શર્માસ્પદં પરમ્ ।
અનાદૃત્ય મહામન્દા સંશક્તાશ્ચાન્યસાધને ॥ ૧૧॥
અનન્ત મન્ત્રોં ઔર અનન્ત નામોં કા બીજ ભૂત પરમ કારણ સમસ્ત સુખોં કા સ્થાન શ્રીરામનામ હૈ, શ્રીનામ પરત્વ કો બિના વિચારે શ્રીરામનામ કી ઉપેક્ષા કરકે મહામન્દ મૂઢ઼ અજ્ઞાની લોગ દૂસરે સાધનોં મેં લગે રહતે હૈં વ્યર્થ આસક્ત હો જાતે હૈં ।

જપકાલે સદા દેવિ નામાર્થઞ્ચ પરાત્પરમ્ ।
ચિન્તયેચ્ચેતસા સાક્ષાદ્ બુદ્ધ્યા શ્રીરામરૂપકમ્ ॥ ૧૨॥
“અબ શ્રીરામનામજપ કી વિધિ એવં ફલ કા નિરૂપણ કરતે હૈં” હે દેવિ ! હમેશા જપ કરતે સમય મન ઔર બુદ્ધિ સે પરાત્પર બ્રહ્મસ્વરૂપ સાક્ષાત્ શ્રીસીતારામજી કે સ્વરૂપનામાર્થ કા ચિન્તન કરના ચાહિએ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જબ ભી ભીતર સે અથવા બાહર સે શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરેં ઉસ સમય અવશ્ય સાવધાનીપૂર્વક અર્થાનુસન્ધાન કરેં । મહર્ષિ પતઞ્જલિ ને ભી કહા કિ- “તજ્જપસ્તદર્થં ભાવનમ્” અર્થાત્ અર્થાનુસન્ધાનપૂર્વક જપ સે જપ કા વાસ્તવિક એવં પૂર્ણ લાભ મિલતા હૈ યદિ પ્રત્યેક નામ કે સાથ અર્થાનુસન્ધાન નહીં હો પાવે ત્વરા કે કારણ અથવા નિશ્ચિત

સઙ્ખ્યા પૂર્તિ કે કારણ તો આદિ મધ્ય ઔર જપ કે અન્ત મેં ભલીભાઁતિ અર્થાનુસન્ધાન કર લેવેં । શ્રીરામનામ સર્વોપરિ હૈ ઔર સાક્ષાત્ શ્રી સીતારામ જી સ્વરૂપ હૈ । ઐસા ચિન્તન કરતે હુએ અપને ચિત્ત કી વૃત્તિયોં કો મન મેં લીન કરે ઔર અપને સ્વરૂપ તથા ઇન્દ્રિયાદિ કરણોં કો મન કો ઔર બાહર કે વ્યવહારોં કો શ્રીરામનામાર્થ મેં લીન કરેં તત્પશ્ચાત્ શ્રીરામનામ કા જપ કરેં ઐસા કરને સે કુછ હી દિનોં મેં મહામોદ વિનોદ કી પ્રાપ્તિ હોતી હૈ ।

અશનં સમ્ભાષણં શયનમેકાન્તં ખેદવર્જિતમ્ ।
ભોજનાદિત્રયં સ્વલ્પં તુરીયે સંસ્થિતિસ્તદા ॥ ૧૩॥
જપ કે સમય ભોજન કમ કરેં જિસસે આલસ્ય, પ્રમાદ ઔર ઇન્દ્રિયોં કી ચઞ્ચલતા નહીં હોગી । ધીરે-ધીરે ભોજન કો ઘટાવેં । પ્રતિદિન થોડ઼ા-થોડ઼ા કમ કરે શુદ્ધ ભોજન કરે । રજોગુણી એવં તમોગુણી લોગોં કા અન્ન ન ખાયેં । સ્વાદિષ્ટ સરસ પદાર્થોં કો ચિત્ સે હટા દે, ઇન્દ્રિયોં કો લમ્પટ ન હોને દે । હમેશા અવસર પાકર કે હી થોડ઼ા સત્ય, હિતકારી એવં મધુર બોલે । નિદ્રા કો ધીરે-ધીરે કમ કરેં જહાઁ તક હો સકે રાત્રિ મેં જાગકર ઉચ્ચસ્વર મેં નામ ઉચ્ચારણ કરે ઔર ધીરે-ધીરે નિદ્રા પાપિની કો જીત લે । સુન્દર એકાન્ત સ્થાન મેં નિવાસ કરેં જહાઁ કિસી પ્રકાર કા ખેદ વિક્ષેપ આપ કો ન હો, ન દૂસરે કો હો । ઇસ પ્રકાર સાધન સમ્પન્ન હોકર યદિ શ્રીરામ નામ કા જપ કરેઙ્ગે તો ઉસકા ફલ અકથનીય હોગા ।

સંયમં સર્વદા ધાર્ય્યં નૈવ ત્યાજ્યં કદાચન ।
સંયમાન્નામચિન્માત્રે પ્રીતિસ્સઞ્જાયતેઽધિકાઃ ॥ ૧૪॥
નામ જાપ કો સંયમિત હોના ચાહિએ, સંયમ કા ત્યાગ નહીં કરના ચાહિએ, સંયમપૂર્વક શ્રીરામનામ કા જપ
કરને સે સચ્ચિદાનન્દ સ્વરૂપ શ્રીરામનામ મેં ઉત્તરોત્તર પ્રતિદિન પ્રતિક્ષણ યથાર્થ પ્રીતિ બઢ઼તી હૈ ।

પ્રથમાભ્યાસકાલે ચ ગ્રન્થં નામાત્મકં સુધી ।
દ્વિયામમેકયામં વા ચિન્તયેદ્ધિ પ્રયત્નતઃ ॥ ૧૫॥
શ્રીરામનામ કે નયે સાધક કો ચાહિએ કિ સર્વપ્રથમ અભ્યાસ કે સમય મેં શ્રીરામનામ પરત્વ બોધક
ગ્રન્થોં કા અધ્યયન ચિન્તન કરેં, એક પ્રહર અથવા દો પ્રહર સાવધાન ચિત્ત હોકર ઔર શ્રીરામનામ કે રસિક વિરક્ત સન્તોં કી સઙ્ગતિ કરેં, ઉનકી સઙ્ગતિ સે શ્રીરામ નામ મેં આશ્ચર્યજનક પ્રીતિ હોગી ।

યદા નામ્નિ લયં યાતિ ચિત્તઙ્ક્લેશવિવર્જિતમ્ ।
તદા ન ચિન્તયેત્ કિઞ્ચિલ્લબ્ધ્વા હ્યાનન્દમન્દિરમ્ ॥ ૧૬॥
નિરન્તર કુછ સમય તક શ્રીરામનામ કા જપ કરને પર બિના શ્રમ કે સહજ જબ શ્રીરામનામ મેં ચિત્તવિલીન હો જાય તબ પરમાનન્દસ્વરૂપ શ્રીસીતારામજી કો પ્રાપ્ત કરકે ફ઼િર કુછ ભી ચિન્તન ન કરેં । ક્યોઙ્કિ વિચારાદિ જિતને સાધન સમૂહ હૈં ઉનકા એક હી પ્રયોજન હૈ ચિત્ત કા લય કરના । શ્રીરામનામ કા પ્રતાપ ઔર પ્રભાવ બિના જપ કે નહીં માલૂમ પડ઼તા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીબ્રહ્મવાક્યં નારદં પ્રતિ-
પદ્મપુરાણ મેં હી શ્રીબ્રહ્માજી કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ-

ચિન્તામણિસમં કાયં લબ્ધ્વા વૈ ભારતેऽમલમ્ ।
સંસ્મરેન્ન પરન્નામ મોહાત્ સ પતતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૧૭॥
ઇસ ભારત વર્ષ મેં ચિન્તામણિ કે સમાન નિર્મલ શરીર કો પ્રાપ્ત કરકે જો મોહવશ પરાત્પર શ્રીરામનામ કા જપ નહીં કરતા હૈ સમ્યક્ સ્મરણ નહીં કરતા હૈ વહ નિશ્ચિત હી પુનઃ ચૌરાસી લાખ યોનિ મેં કરોડ઼ોં વર્ષોં તક ભટકતા હૈ નરક કુણ્ડ મેં ગિરતા હૈ । તબ બાદ મેં પશ્ચાતાપ કરતા હૈ કિ મનુષ્ય શરીર પાકર ભી હમ અપના ઉદ્ધાર નહીં કર સકે ।

માનુષં દુર્લભં પ્રાપ્ય સુરૈરપિ સમર્ચિતમ્ ।
જપ્તવ્યં સાવધાનેન રામનામાખિલેષ્ટદમ્ ॥ ૧૮॥
ઇસલિએ દેવદુર્લભ તથા દેવપૂજિત માનવ શરીર કો પ્રાપ્ત કરકે સભી મનોરથોં કો પૂર્ણ કરને વાલે શ્રીરામનામ કા સાવધાનીપૂર્વક જપ કરના ચાહિએ ।

શ્રુત્વા શ્રીનામમાહાત્મ્યં યથાર્થં શ્રુતિપૂજિતમ્ ।
સર્વાશાં સંવિહાયાશુ સ્મર્તવ્યં સર્વદા બુધૈઃ ॥ ૧૯॥
સમસ્ત શ્રુતિયોં સે પૂજિત શ્રીરામનામ કે યથાર્થ માહાત્મ્ય કો સુનકર, શીઘ્ર હી સભી આશાઓં કો છોડ઼કર વિદ્વાનોં કો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરના ચાહિએ, યહી પરમ પણ્ડિતાઈ ઔર સુબુદ્ધિમતા હૈ । શેષ સારી ચતુરતા ઉદરપૂર્તિ કે નિમિત્ત હૈ ।

દોહાઃ જિસકી રસના નામ રસ રસી અસી પદ પાય ।
ખસી વાસના તિન્હન કી હઁસી ઉભય બિસરાય ॥
વિષ્ણુનારાયણાદીનિ નામાનિ ચામિતાન્યપિ ।
તાનિ સર્વાણિ દેવર્ષે જાતાનિ રામનામ ॥ ૨૦॥
હે નારદ જી ! ભગવાન્ કે વિષ્ણુ, નારાયણ આદિ જિતને નામ હૈં વે સબ ભી પતિતપાવન હૈં કિન્તુ વે સારે
નામ શ્રીરામનામ સે પ્રકટ હુએ હૈં ઔર ફિર મહાપ્રલય કે સમય શ્રીરામનામ મેં હી વિલીન હો જાતે હૈં ।

શ઼ૃણુ નારદ સત્યન્ત્વં ગુહ્યાદ્ ગુહ્યતમં મતમ્ ।
રામનામ સકૃજ્જપ્ત્વા યાતિ રામાસ્પદં પરમ્ ॥ ૨૧॥
હે નારદજી ! મૈં તુમસે અત્યન્ત સત્ય એવં ગુહ્ય સિદ્ધાન્ત કો કહતા હૂઁ તુમ સુનો- મનુષ્ય એક બાર હી શ્રીરામનામ કા જપ કરકે શ્રીરામજી કે દિવ્યપદ કો પ્રાપ્ત કર સકતા હૈ ઇસમેં આશ્ચર્ય ન કરના, શ્રીરામનામ કી બડ઼ી મહિમા હૈં ।

-જિસ પ્રકાર અન્ધકારયુક્ત કક્ષ મેં દીપ પ્રજ્વલિત કરતે હી અન્ધકાર પૂર્ણતયા નષ્ટ હો જાતા હૈ, પુનઃ અન્ધકાર પ્રવેશ ન કરને પાવે ઇસકે લિએ દીપ કી લૌ કો જલાયે રખના આવશ્યક હૈ ઉસી પ્રકાર એક બાર શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ કરને સે સમસ્ત પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં, પુનઃ પાપ પ્રવેશ ન કરને પાવે ઇસલિએ નિત્ય નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

પ્રશ્ન-ફિર સન્ત મહાત્મા દિન રાત રામ નામ કા જપ ક્યોં કરતે હૈં ?

ઉત્તર -સ્નેહ હોને કે કારણ, તાત્પર્ય યહ હૈ કલ્યાણ તો એક હી બાર રામનામ લેને સે હો ગયા પરન્તુ શ્રીરામનામ મેં અત્યન્ત પ્રેમ હો જાને સે વે દિન રાત રામ નામ રટા કરતે હૈં । તબ સામાન્ય લોગોં કો બાર-બાર નામ જપ કી પ્રેરણા ક્યોં દેતે હૈં? ઇસકા ઉત્તર યહ હૈ કિ એક બાર શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે પરમપદ કી પ્રાપ્તિ તો હો જાયેગી પરન્તુ આગે ભગવત્પ્રતિકૂલ આચરણ ન હો, હમેશા ભગવાન્ કી સ્મૃતિ બની રહે અન્તઃકરણ કી શુદ્ધતા બની રહે । ઇસલિએ નિરન્તર રામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

સર્વેષાં હરિનામ્નાં વૈ વૈભવં રામનામતઃ ।
જ્ઞાતં મયા વિશેષેણ તસ્માત્ શ્રીનામ સઞ્જપ ॥ ૨૨॥
હે નારદજી ! કરોડ઼ોં વર્ષોં તક સાધના કરકે મૈંને યહ વિશેષ અનુભવ કિયા હૈ કિ ભગવાન્ કે સમસ્ત નામોં કા ઐશ્વર્ય ઔર પ્રતાપ શ્રીરામનામ કે અંશાંશ સે હૈ, ઇસલિએ સ્નેહપૂર્વક તત્પર હોકર શ્રીરામનામ કા જપ કરો ।

ક્ષણાર્દ્ધં જાનકીજાનેર્નામ વિસ્મૃત્ય માનવઃ ।
મહાદોષાલયં યાતિ સત્યં વચ્મિ મહામુને ॥ ૨૩॥
હે મહામુને ! જો માનવ શ્રીસીતાપતિ શ્રીરામજી કે નામ કો આધે ક્ષણ કે લિએ ભી ભૂલકર કિસી અન્ય કાર્ય મેં આસક્ત હોતા હૈ વહ મહાદોષોં ઔર તાપોં કે આલય, નરક મેં જાતા હૈ યહ મેરા વચન સત્ય હૈ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ કે વિસ્મરણ કે સમાન કોઈ પાપ નહીં હૈ ।

રામનામપ્રભાવેણ સીતારામં પરેશ્વરમ્ ।
સદાત્માનં પ્રપશ્યન્તિ રામનામાર્થચિન્તકાઃ ॥ ૨૪॥
શ્રીરામનામ (સીતયાસહિતો રામઃ સીતારામઃ તં સીતારામમ્।) કે અનુસન્ધાન કરને વાલે સાધકોં કો શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે પરાત્પર બ્રહ્મ શ્રીસીતારામજી કા સાક્ષાત્કાર હોતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીસનત્કુમારવાક્યં નારદં પ્રતિ-
પદ્મપુરાણ મેં હી શ્રીસનત્કુમારજી કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ-
સર્વાપરાધકૃદપિ મુચ્યતે હરિસંશ્રયઃ ।
હરેરપ્યપરાધાન્ યઃ કુર્યાદ્ દ્વિપદપાંશનઃ ॥ ૨૫॥
નામાશ્રયઃ કદાચિત્ સ્યાત્તરત્યેવ સ નામતઃ ।
નામ્નો હિ સર્વસુહૃદો હ્યપરાધાત્ પતન્ત્યધઃ ॥ ૨૬॥
કિસી ભી પ્રકાર કા અપરાધ કરને વાલા વ્યક્તિ યદિ શ્રીરામજી કી શરણ મેં આ જાય તો વહ સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ । જો નરાધમ શ્રીરામજી કા અપરાધ કરતે હૈં શ્રીરામજી કે બત્તીસ સેવાપરાધ હૈં એવં વેદ પ્રતિકૂલ આચરણ ભી મહદ્ અપરાધ હૈં । ઐસે અપરાધી ભી સન્ત સદ્ગુરુ કે શરણાગત હોકર અકારણ- કરુણાવરુણાલય શ્રીરામનામ કી શરણ હોકર શ્રીરામનામ કે જપ કરને સે અપરાધ સે મુક્ત હો સકતે હૈં પરન્તુ અકારણહિતૈષી સર્વસુખદાયક શ્રીરામનામ કા જો અપરાધ કરતા હૈ ઉસકા તો અધઃપતન એવં નરક ગમન સુનિશ્ચિત હૈ ।

શ્રીનારદ ઉવાચ-
કે તેઽપરાધા વિપ્રેન્દ્ર નામ્નો ભગવતઃ કૃતાઃ ।
વિનિઘ્નન્તિ નૃણાં કૃત્યં પ્રાકૃતં હ્યાનયન્તિ હિ ॥ ૨૭॥
શ્રીનારદજી ને કહા હે વિપ્રવર ! શ્રીરામનામ સમ્બન્ધી કિતને અપરાધ હૈં? ઉન અપરાધોં કા સ્વરૂપ ક્યા હૈ? જિનકે કરને સે સારે સુકૃત નષ્ટ હો જાતે હૈં ઔર મહામલીન સંસારિયોં જૈસી ગતિ પ્રાપ્ત હોતી હૈ ।

શ્રી સનત્કુમાર ઉવાચ-
સતાન્નિન્દાનામ્નઃ પ્રથમમપરાધં વિતનુતે ।
યતઃ ખ્યાતિં યાતાં કથમુ સહતે તદ્વિગર્હામ્ ॥
શિવસ્ય શ્રીવિષ્ણોર્ય્ય ઇહ ગુણનામાદિ સકલમ્ ।
ધિયા ભિન્નં પશ્યેત્ સ ખલુ હરિનામાહિતકરઃ ॥ ૨૮॥
જો શ્રીરામનામ કે રસિક સન્ત હૈં ઉનકી નિન્દા કરના પ્રથમ અપરાધ, અસાધ્ય રોગ કી તરહ હૈ નિન્દા કા તાત્પર્ય શ્રીરામનામ કે રસિક સન્તોં કી વાણી કા અનાદર કરના ઔર અપને અસત્પક્ષ કા સ્થાપન કરના । યદિ કોઈ કહે કિ સન્તોં કી નિન્દા નામાપરાધ કૈસે હોગી તો કહતે હૈં કિ જિન સન્તોં કે દ્વારા શ્રીરામનામ કી પ્રસિદ્ધિ લોક મેં હુઈ ઉનકી બુરાઈ કો શ્રીરામનામ મહારાજ કૈસે સહન કરેઙ્ગે? સન્તોં કે બિના શ્રીરામનામ કો કૌન જાનતા? દૂસરા નામાપરાધ શ્રીગૌરીશઙ્કર ભગવાન્ કે ગુણનામાદિ કો ભગવાન્ શ્રીસીતારામ જી કે ગુણનામાદિ સે ભિન્ન માનતે હૈં, અભિપ્રાય યહ હૈ કિ પરાત્પર બ્રહ્મ સર્વેશ્વર શ્રીસીતારામજી હૈં ઔર સબ ઉનકે અધીન હૈં અતઃ શ્રીગૌરીશઙ્કર જી કી ભિન્ન ઈશતા કા પ્રતિપાદન કરના નામાપરાધ હૈ અથવા શ્રીસીતારામજી ઔર શ્રીગૌરીશઙ્કર ભગવાન્ મેં અભેદ માનના ભી અપરાધ હૈ । સેવક સ્વામિ ભાવ માનના ધર્મ હૈ ।

ગુરોરવજ્ઞા શ્રુતિશાસ્ત્રનિન્દનં તથાર્થવાદો હરિનામ્નિ કલ્પનમ્ ।
નામ્નો બલાધસ્ય હિ પાપબુદ્ધિર્ન વિદ્યતે તસ્ય યમૈર્હિ શુદ્ધિઃ ॥ ૨૯॥
અપને ગુરુજનોં કી અવજ્ઞા કરના અર્થાત્ ઉનકી આજ્ઞા કા ઉલ્લઙ્ઘન કરના તીસરા નામાપરાધ હૈ । વેદ પુરાણ કી નિન્દા કરના ચૌથા નામાપરાધ હૈ યહાઁ નિન્દા કા તાત્પર્ય હૈ સુનકર કે કુતર્ક કરના । શ્રીનામ મહારાજ કી મહિમા સુનકર ઉસે યથાર્થ રૂપ મેં સ્વીકાર ન કરના, કેવલ પ્રશંસા માત્ર માનના જૈસે પુરાણોં મેં તીર્થોં ઔર સ્તોત્રપાઠાદિ કી મહિમા લિખી હૈ વૈસે હી, શ્રીરામનામ કી મહિમા ગાયી ગયી હૈ । યહ વાસ્તવ નહીં હૈ યહ પાઁચવાં નામાપરાધ હૈ યહ મહાપાપ હૈ ઐસે પાપી કી શુદ્ધતા યમનિયમાદિ સાધનોં સે અથવા યમલોક મેં જાને સે ભી નહીં હોતી હૈ ।

ધર્મ વ્રત ત્યાગ હુતાદિસર્વશુભક્રિયા સામ્યમપિ પ્રમાદઃ ।
અશ્રદ્દ્ધાનેઽપ્યમુખેઽપ્યશૃણ્વતિ યશ્ચોપદેશં સ નામાપરાધઃ ॥ ૩૦॥
ધર્મ, વ્રત, દાન, ત્યાગ ઔર તપ આદિ જિતને શાસ્ત્રવિહિત શુભકર્મ હૈ ઉનકી શ્રીરામનામ સે તુલના કરના યહ સાતવાં અસાધ્ય નામાપરાધ હૈ જૈસે સર્વેશ્વર મહારાજાધિરાજ સે સામાન્ય પ્રજા કી તુલના કરના યહ મહદ્ અપરાધ હૈ વૈસા હી યહ શ્રીનામાપરાધ હૈ । જો અશ્રદ્ધાલુ હૈં સુનના નહીં ચાહતે હૈં ઐસે લોગોં કો લોભવશ શ્રીરામનામ કી મહિમા સુનાના આઠવાં નામાપરાધ હૈ, યહ મહાઅપરાધ હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ ઉત્તમ અધિકારી કો હી શ્રીરામનામ

પરત્વ ઔર રહસ્ય કી બાત સુનાની ચાહિએ । શ્રીરામનામ કા જપ કરના ઔર પ્રમાદ કરના, અસાવધાન રહના, સન્તોં કા સઙ્ગ ન કરના, સમસ્ત વિશ્વ કો શ્રીરામનામમય જાનકર ભી હિંસા કા ત્યાગ ન કરના, યહ નવમ અપરાધ હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ પ્રમાદ ઔર આલસ્ય સે રહિત હોકર સાવધાનીપૂર્વક અહિંસાવૃત્તિ સે સન્તોં કા સઙ્ગ કરતે હુએ શ્રીરામનામ કા જપ કરના હી ઉત્તમ જપ હૈ ।

શ્રુત્વાપિ નામમાહાત્મ્યં યઃ પ્રીતિરહિતોઽધમઃ ।
અહં મમાદિપરમો નામ્નિ સોઽપ્યપરાધકૃત્ ॥ ૩૧॥
શ્રીરામનામ કી મહિમા કો સુનકર ભી જો પ્રીતિ સે રહિત હૈ અહન્તા ઔર મમતા કે મદ મેં પાગલ હૈ વહ ભી નામાપરાધી હૈ યહ દશમ અપરાધ હૈ ક્યોઙ્કિ ઐસે સુખસાગર શ્રીરામનામ કે સ્વભાવ ઔર માહાત્મ્ય કો સુનકર ભી સંસાર કા ત્યાગ નહીં કિયા, શ્રીરામનામ કે રસ કો નહીં પિયા ઇસલિએ વહ નામાપરાધી હૈં । અપરાધવિનિર્મુક્ત પલં નામ્નિ સમાચર ।

નામ્નૈવ તવ દેવર્ષે સર્વં સેત્સ્યતિ નાન્યતઃ ॥ ૩૨॥
હે નારદ જી ! ઇસલિએ યહ ઉચિત હૈ કિ સભી પ્રકાર કે નામાપરાધોં કો છોડ઼કર હર પલ શ્રીરામ કા જપ કરો, શ્રીરામનામ જી કી કૃપા સે હી સભી પ્રકાર કે સુખોં કા લાભ તુમ્હેં મિલ જાયેગા । અન્ય કિસી ભી સાધન સે અનન્ત કલ્પ મેં ભી પરમાનન્દ દુર્લભ હૈ ।

જાતે નામાપરાધે તુ પ્રમાદેન કથઞ્ચન ।
સદા સઙ્કીર્તયન્નામ તદેકશરણો ભવેત્ ॥ ૩૩॥
યદિ પ્રાચીન મલીન સંસ્કાર વશ અથવા કુસઙ્ગવશ નામાપરાધ હો જાય તો ઘબરાના નહીં ચાહિએ અપિતુ સદાસર્વદા શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરે ઔર શ્રીરામનામ કો હી અપના સર્વસ્વ એવં સંરક્ષક માને ઔર શ્રીરામનામ કે અનુરાગી સન્તોં કે નામ કા કીર્તન કરે તથા સન્ત સેવા કરે તો સબ અપરાધ મિટ જાતા હૈ ।

નામાપરાધયુક્તાનાં નામાન્યેવ હરન્ત્યઘમ્ ।
અવિશ્રાન્તપ્રયુક્તાનિ તાન્યેવાર્થકરાણિ યત્ ॥ ૩૪॥
શ્રીરામનામ કે અપરાધી કા અપરાધ શ્રીરામનામ કે જપ સે હી મિટેગા પરન્તુ શ્રીરામનામ કા નિરન્તર જપ કરેં કિસી ભી સમય જપ બન્દ ન હો ।

નામૈકં યસ્ય વાચિ સ્મરણપથિ ગતં શ્રોત્રમૂલે ગતં વા
શુદ્ધં વાઽશુદ્ધવર્ણં વ્યવહિતરહિતં તારયત્યેવ સત્યમ્ ।
તચ્ચેદ્દેહદ્રવિણજનતા લોભપાખણ્ડમધ્યે
નિક્ષિપ્તં સ્યાન્ન ફલજનકં શીઘ્રમેવાત્ર વિપ્ર ॥ ૩૫॥
શુદ્ધ અથવા અશુદ્ધ જૈસે જલ્દી-જલ્દી મેં “રમ-રમ” કહ દેતે હૈં, બિના દાંત વાલે “લામ-લામ” બોલ દેતે હૈં, સૂકર કો દેખકર યવન લોગ “હરામ” કહ દેતે હૈં એવં વ્યવધાન સહિત જૈસે અભી, “રા” કહ દિયા ઔર દો ઘણ્ટે બાદ “મ” કહા । યહ વ્યવધાનયુક્ત હૈ ઐસા નહીં હોના ચાહિએ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જિસ કિસી ભી પ્રકાર સે જૈસા કૈસા

ભી શ્રીરામનામ જિસકે વાણી, મન ઔર શ્રોત્ર કા વિષય હો ગયા ઉસકો શ્રીરામનામ મહારાજ નિશ્ચિત હી તાર દેગેં, ઐસે શ્રીરામનામ મહારાજ કા જપ જો દેહ, ગેહ,ધન, માન, પ્રતિષ્ઠા, જનતા, દમ્ભ, લોભ ઔર પાખણ્ડ કે લિએ કરતે હૈં । હે નારદ જી ! ઉનકા શીઘ્રતા સે કલ્યાણ નહીં હોતા હૈ ધીરે-ધીરે હોતા હૈ અતઃ નિષ્કામ ભાવ સે હી શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ । નામ કે બલ પર પાપકર્મ મેં પ્રવૃત્ત હોના નામ મહારાજ કો નારાજ કરના હૈ જૈસે બાર-બાર શરીર મેં કીચડ઼ લગાકર શ્રીસરયૂજી મેં ધોના અપરાધ હૈ યદ્યપિ મલીનતા તો દૂર હો હી જાયેગી પર યહ ઉચિત નહીં હૈ ઉસી પ્રકાર નામ જપ સે પાપ તો નિવૃત્ત હો જાતે હૈં પર ઐસા કરના સર્વથા અનુચિત હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીવશિષ્ઠવાક્યં ભારદ્વાજં પ્રતિ-
પદ્મપુરાણ મેં હી શ્રીવશિષ્ઠજી કા વાક્ય ભારદ્વાજ જી કે પ્રતિ-
અહો મહામુને લોકે રામનામાભયપ્રદમ્ ।
નિર્મલં નિર્ગુણં નિત્યં નિર્વિકારં સુધાસ્પદમ્ ॥ ૩૬॥
પ્રત્યક્ષં પરમં ગુહ્યં સૌશીલ્યદિ ગુણાર્ણવમ્ ।
ત્યક્ત્વા મન્દાત્મકા જીવા નાનામાર્ગાનુયાયિનઃ ॥ ૩૭॥
હે મહામુને! બડ઼ે આશ્ચર્ય કી બાત યહ હૈ કિ અભય પ્રદાન કરને વાલે, સ્વચ્છ, ગુણાતીત, અવિનાશી, સકલવિકાર રહિત, અમૃતસ્વરૂપ, પ્રકટ, પરમગુપ્ત, સુશીલતાદિ ગુણોં કે સાગર, અગમ એવં અગાધ શ્રીરામનામ-મહારાજ કા નિરાદર કરકે દૂસરે અનેક માર્ગોં કા અનુગમન કરતે હૈં વે નિશ્ચિત હી મન્દગતિ હૈં ।

યત્ર તત્ર સ્થિતો વાઽપિ સંસ્મરેન્નામમુક્તિદમ્ ।
સર્વપાપવિશુદ્ધાત્મા સ ગચ્છેત્ પરમાં ગતિમ્ ॥ ૩૮॥
જહાઁ કહીં ભી શુદ્ધ અથવા અશુદ્ધ સ્થાન મેં રહતે હુએ જિસ કિસી ભી સ્થિતિ મેં પવિત્ર હો યા અપવિત્ર હો જો મુક્તિદાતા શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ વહ મનુષ્ય સમસ્ત પાપ તાપોં કા નાશ કરકે પરમ ધામ કો પ્રાપ્ત કરેગા । ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

મોહાનલોલ્લસજ્જ્વાલા જ્વલલ્લોકેષુ સર્વદા ।
શ્રીનામામ્ભોદચ્છાયાયાં પ્રવિષ્ટો નૈવ દહ્યતે ॥ ૩૯॥
મોહરૂપી અગ્નિ મેં યહ સંસાર સદા સર્વદા જલ રહા હૈ, જો ભાગ્યવશાત્ શ્રીરામનામ રૂપી મેઘ કી છાયા કે નીચે આ જાતા હૈ, વહ શીતલ હો જાતા હૈ વહ ફ઼િર મોહાદિ કી અગ્નિ મેં નહીં જલતા હૈ । યહાઁ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરના હી છાયા કે નીચે આના હૈ ।

રામનામજપાદેવ રામરૂપસ્ય સામ્યતામ્ ।
યાતિ શીઘ્રં ન સન્દેહો સત્યં સત્યં વચો મમ ॥ ૪૦॥
અતિ આસક્તિપૂર્વક તન્મય હોકર શ્રીરામનામ કે જપ કરને સે શ્રીરામજી કી સમતા પ્રાપ્ત હોતી હૈ ઇસમેં સન્દેહ નહીં હૈ મેરી વાણી કો સત્ય હી જાનના ।

તત્રૈવ શ્રીનારદ વાક્યમમ્બરીષં પ્રતિ-

વહીં પર અમ્બરીષ જી કે પ્રતિ શ્રીનારદ જી કા વચન-
સકૃદુચ્ચારયેદ્યસ્તુ રામનામ પરાત્પરમ્ ।
શુદ્ધાન્તઃકરણો ભૂત્વા નિર્વાણમધિગચ્છતિ ॥ ૪૧॥
શ્રીરામનામ કો પરાત્પર તત્વ સમઝકર જો એક બાર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ વહ શુદ્ધ અન્તઃકરણ વાલા હોકર પરમ મોક્ષ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

કીર્તયન્ શ્રદ્ધયા યુક્તો રામનામાખિલેષ્ટદમ્ ।
પરમાનન્દમાપ્નોતિ હિત્વા સંસારબન્ધનમ્ ॥ ૪૨॥
શ્રદ્ધા સે યુક્ત હોકર સમ્પૂર્ણકામનાઓં કો પૂર્ણ કરને વાલે શ્રીરામનામ કા જો સઙ્કીર્તન કરતા હૈ વહ સંસાર કે બન્ધન કા ત્યાગ કરકે પરમાનન્દ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

અનન્યગતયો મર્ત્યા ભોગિનોઽપિ પરન્તપ ।
જ્ઞાનવૈરાગ્યરહિતા બ્રહ્મચર્ય્યાદિવર્જિતાઃ ॥ ૪૩॥
સર્વોપાયવિનિર્મુક્તા નામમાત્રૈકજલ્પકાઃ ।
જાનકીવલ્લભસ્યાપિ ધામ્નિ ગચ્છન્તિ સાદરમ્ ॥ ૪૪॥
હે પરન્તપ ! જિનકી શ્રીરામનામ કે અલાવા દૂસરી કોઈ ગતિ નહીં હૈ જો ભોગી હૈ, જ્ઞાન વૈરાગ્ય સે રહિત હૈ બ્રહ્મચર્યાદિ સે શૂન્ય હૈં ઔર ભગવત્પ્રાપ્તિ કે સમસ્ત ઉપાય સે જો શૂન્ય હૈં પરન્તુ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં- વે લોગ નિશ્ચિત હી આદરપૂર્વક શ્રી જાનકીજીવન કે પરાત્પર ધામ સાકેત લોક મેં જાયેઙ્ગે ।

દુર્લભં યોગિનાં નિત્યં સ્થાનં સાકેતસંજ્ઞકમ્ ।
સુખપૂર્વં લભેત્તત્તુનામસંરાધનાત્ પ્રિયે ॥ ૪૫॥
હે પાર્વતિ ! યોગ કે જો આઠ અઙ્ગ હૈં ઉન આઠ અઙ્ગોં સે યુક્ત યોગી જન્મ ભર જો અભ્યાસ કરતે હૈં ઐસે યોગિયોં કો ભી જો દુર્લભ હૈ, નિત્ય સાકેતધામ જિસકા નામ હૈ, ઐસે દિવ્ય ધામ કો શ્રીરામનામ કી આરાધના સે ભક્ત સુખપૂર્વક પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીઅર્જુનમ્પ્રતિ શ્રીકૃષ્ણવાક્યં-
વહીં પર અર્જુન કે પ્રતિ શ્રીકૃષ્ણ કે વાક્ય-
ભુક્તિમુક્તિપ્રદાતૃણાં સર્વકામફલપ્રદ ।
સર્વસિદ્ધિકરાનન્ત નમસ્તુભ્યં જનાર્દન ॥ ૪૬॥
હે જનાર્દન ! હે ભુક્તિ ઔર મુક્તિ પ્રદાન કરને વાલોં કી સભી કામનાઓં કે અનુસાર ફલ પ્રદાન કરને વાલે ! હે સમસ્ત સિદ્ધિયોં કો સુલભ કરને વાલે ! હે અનન્ત ! આપકો નમસ્કાર હો ।

યં કૃત્વા શ્રીજગન્નાથ માનવા યાન્તિ સદ્ગતિમ્ ।
મમોપરિ કૃપાં કૃત્વા તત્ત્વં બ્રૂહિસુખાલયમ્ ॥ ૪૭॥

હે શ્રીજગન્નાથ ! મનુષ્ય જિસકો કરકે સદ્ગતિ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈ, ઉસ સુખ કે આલય કો મેરે ઊપર કૃપા કરકે કહિએ ।

શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ -
યદિ પૃચ્છસિ કૌન્તેય સત્યં સત્યં વદામ્યહમ્ ।
લોકાનાન્તુ હિતાર્થાય ઇહ લોકે પરત્ર ચ ॥ ૪૮॥
હે કુન્તીનન્દન ! યદિ તુમ પૂછતે હો તો મનુષ્યોં કે ઇસ લોક ઔર પરલોક મેં કલ્યાણ કે લિએ મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

રામનામ સઞ્જીવની મહામનોહર મૂરિ ।
જાસુ જીહ જિય વિચ વસી તાસુ સુજલ ભલિ ભૂરિ ॥
રામનામ સદા પુણ્યં નિત્યં પઠતિ યો નરઃ ।
અપુત્રો લભતે પુત્રં સર્વકામફલપ્રદમ્ ॥ ૪૯॥
સદા પુણ્યપ્રદ શ્રીરામનામ કા જો નિત્ય પાઠ કરતા હૈ, વહ યદિ અપુત્ર હૈ તો વહ સમસ્ત કામનાઓં કે અનુરૂપ ફલ પ્રદાન કરને વાલે પુત્ર કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

મઙ્ગલાનિ ગૃહે તસ્ય સર્વસૌખ્યાનિ ભારત ।
અહોરાત્રં ચ યેનોક્તં રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૦॥
જો દિન રાત “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ, હે ભરતવંશી અર્જુન ! ઉસકે ઘર મેં સમસ્ત સુખ ઔર મઙ્ગલ સદા નિવાસ કરતે હૈં ।

ગઙ્ગા સરસ્વતી રેવા યમુના સિન્ધુ પુષ્કરે ।
કેદારે તૂદકં પીતં રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૧॥
જિસને “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કિયા ઉસને શ્રીગઙ્ગા, શ્રીસરસ્વતી, નર્મદા, પુષ્કર ઔર કેદાર મેં જલ પી લિયા ।

અતિથેઃ પોષણશ્ચૈવ સર્વતીર્થાવગાહનમ્ ।
સર્વપુણ્યં સમાપ્નોતિ રામનામપ્રસાદતઃ ॥ ૫૨॥
શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે મનુષ્ય અતિથિ સેવા ઔર સમસ્ત તીર્થોં કે અવગાહન જન્ય પુણ્યોં કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

સૂર્ય્યપર્વણિ(*) કુરુક્ષેત્રે કાર્તિક્યાં સ્વામિદર્શને ।
કૃપાપાત્રેણ વૈ લબ્ધં યેનોક્તમક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૩॥
જિસને “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કિયા, શ્રીરામ નામ કે ઉસ કૃપાપાત્ર કો સૂર્ય ગ્રહણ કે સમય કુરુક્ષેત્ર મેં સ્નાન કરને કા તથા કાર્તિક માસ મેં શ્રીસ્વામી કાર્તિકેય કે દર્શન કા પુણ્ય સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ ।

*સૂર્યગ્રહે ઇત્યેવ સુવચમ્ ।
ન ગઙ્ગા ન ગયા કાશી નર્મદા ચૈવ પુષ્કરમ્ ।

સદૃશં રામનામ્નસ્તુ ન ભવન્તિ કદાચન ॥ ૫૪॥
શ્રીગઙ્ગાજી, ગયા, કાશી, નર્મદા ઔર પુષ્કર આદિ અનન્ત પતિતપાવન તીર્થ ભી અન્તઃકરણ કી શુદ્ધિ હેતુ શ્રીરામ નામ કી તુલના નહીં કર સકતે હૈં, અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે જપ સે જિતની સહજતા સે અન્તઃકરણ પવિત્ર હોતા હૈ અનન્ત તીર્થોં કે અવગાહન સે નહીં । તીર્થોં કે અર્થાત્ શ્રીગઙ્ગાજી આદિ કે જલ કા કુછ દિનોં તક નિરન્તર સેવન કરને સે જો અન્તઃકરણ કી શુદ્ધિ પ્રાપ્ત હોતી હૈ વહ શ્રીરામનામ કે જપ સે તત્કાલ પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ જૈસા કિ ભાગવતકાર ને લિખા હૈ- સદ્યઃ પુનન્ત્યુપસ્પૃષ્ટાઃ સ્વર્ધુન્યાપોઽનુસેવયા । (ભા । ૧ । ૧ । ૧૫)

યેન દત્તં હુતં તપ્તં સદા વિષ્ણુઃ સમર્ચિતઃ ।
જિહ્વાગ્રે વર્તતે યસ્ય રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૫॥
જિસકે જિહ્વા કે અગ્રભાગ મેં “રામ” યહ દો અક્ષર વિરાજમાન હૈ ઉસને હર પ્રકાર કે દાન, હવન ઔર તપ કા અનુષ્ઠાન કર લિયા ઔર હમેશા હમેશા કે લિએ ભગવાન્ વિષ્ણુ કી અર્ચના કર લિયા ।

માઘસ્નાનં કૃતં તેન ગયાયાં પિણ્ડપાતનમ્ ।
સર્વકૃત્યં કૃતં તેન યેનોક્તં રામનામકમ્ ॥ ૫૬॥
જિસને શ્રીરામ નામ કા ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને તીર્થરાજ શ્રીપ્રયાગ મેં, માઘ સ્નાન કા શ્રીગયાજી મેં પિણ્ડદાન કા તથા વેદ, પુરાણ ઔર સંહિતા મેં વિહિત સમસ્ત શુભ કૃત્યોં કે અનુષ્ઠાન કા ફલ સહજ મેં પ્રાપ્ત કર લિયા ।

ચાહો ચારોં ઓર દૌર દેખો ગૌર જ્ઞાન વિના દીનતા ન છીન હોય ઝીન અઘ આગ હૈ ।
જહાઁ તક સાધન સુરાધન વિલોકિયે જૂ બાધન ઉપાધન સહિત નટ બાગ હૈ ॥
તીરથ કી આસ સો તો નાહક ઉપાસ્ય હેતુ એક બાર રામ કહે કોટિન પ્રયાગ હૈ ।
યુગલ અનન્ય ઇત ઉત ભ્રમ શ્રમ દામ નામ કે રટન બિનુ છૂટત ન દાગ હૈ ॥
પ્રાયશ્ચિત્તં કૃતં તેન મહાપાતકનાશનમ્ ।
તપસ્તપ્તં ચ યેનોક્તં રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૭॥
જિસને “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને મહાપાતકનાશક પ્રાયશ્ચિત્ત કો કર લિયા ઔર સભી પ્રકાર કે તપ કા અનુષ્ઠાન કર લિયા ।

ચત્વારઃ પઠિતા વેદાસ્સર્વે યજ્ઞાશ્ચ યાજિતાઃ ।
ત્રિલોકી મોચિતા તેન રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૮॥
જિસને “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને સમસ્ત શાખા, અઙ્ગ ઔર ઉપાઙ્ગ કે સહિત ચારોં વેદોં કા પાઠ કર લિયા ઔર વિધિ સહિત સમસ્ત યજ્ઞોં કા અનુષ્ઠાન કર લિયા તથા તીનોં લોકોં કે જીવોં કો દુખજાલ સે છુડ઼ા દિયા ।

ભૂતલે સર્વતીર્થાનિ આસમુદ્રસરાંસિ ચ ।
સેવિતાનિ ચ યેનોક્તં રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૫૯॥

જિસને “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને બ્રહ્માણ્ડ કે સબ તીર્થોં, સમુદ્ર પર્યન્ત સમસ્ત સરોવરોં મેં સ્નાન, દાન ઔર સેવન કર લિયા ।

અર્જુન ઉવાચ -
યદા મ્લેચ્છમયી પૃથ્વી ભવિષ્યતિ કલૌ યુગે ।
કિં કરિષ્યતિ લોકોઽયં પતિતો રૌરવાલયે ॥ ૬૦ ॥
હે ભગવન્ ! જબ યહ પૃથિવી સર્વથા મ્લેચ્છોં સે આક્રાન્ત હો જાયેગી, સમ્પૂર્ણ વાતાવરણ રૌરવ નરક તુલ્ય હો જાયેગા ઉસ સમય મનુષ્ય કિસ સાધન કે સહારે ઇસ લોક મેં સુખી રહતે હુએ પરમ પદ કો પ્રાપ્ત કરેગા ?

શ્રીકૃષ્ણ ઉવાચ -
ન સન્દેહસ્ત્વયા કાર્ય્યો ન વક્તવ્યં પુનઃ પુનઃ ।
પાપી ભવતિ ધર્માત્મા રામનામપ્રભાવતઃ ॥ ૬૧ ॥
હે અર્જુન ! શ્રીરામનામ કે વિષય મેં તુમ્હેં સન્દેહ નહીં કરના ચાહિએ ઔર ન હી બાર-બાર કહના ચાહિએ ચાહે જૈસા ભી પાપી હો શ્રીરામનામ કે પ્રતાપ સે શુદ્ધ હોકર પાપી ભી ધર્માત્મા હો જાતા હૈ ।

ન મ્લેચ્છસ્પર્શનાત્તસ્ય પાપં ભવતિ દેહિનઃ ।
તસ્મા મુચ્યતે જન્તુર્યસ્સ્મરેદ્રામદ્વયક્ષરમ્ ॥ ૬૨ ॥
જો “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા સ્મરણ કરેગા ઉનકો મ્લેચ્છોં કે સ્પર્શ પાપ નહીં લગેગા ક્યોંકિ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે મ્લેચ્છોં કે સ્પર્શ સમ્બન્ધી પાપ સે વે શીઘ્ર હી મુક્ત હો જાતે હૈં ।

રામસ્તવમધીયાનઃ શ્રદ્ધાભક્તિસમન્વિતઃ ।
કુલાયુતં સમુદ્ધૃ ત્યરામલોકે મહીયતે ॥ ૬૩ ॥
જો શ્રદ્ધાભક્તિપૂર્વક શ્રીરામજી કે સ્તોત્રોં કા પાઠ કરતે હૈં વે મનુષ્ય અપને કુલ કી દસ હજાર પીઢ઼િયોં કા ઉદ્ધાર કરકે શ્રીસીતારામજી કે દિવ્ય લોક સાકેત મેં પૂજિત હોતે હૈં ।

રામનામામૃતં સ્તોત્રં સાયં પ્રાતઃ પઠેન્નરઃ ।
ગોઘ્નઃ સ્ત્રીબાલઘાતી ચ સર્વપાપૈઃ પ્રમુચ્યતે ॥ ૬૪ ॥
જો ઇસ શ્રી રામનામામૃત સ્તોત્રોં કા શ્રદ્ધા, વિશ્વાસપૂર્વક પ્રાતઃ કાલ ઔર સાયઙ્કાલ પાઠ કરતા હૈ વહ ગોહત્યા, બાલહત્યા ઔર સ્ત્રીહત્યા જન્ય સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીઅગસ્ત્યવાક્યં શ્રીરામમ્પ્રતિ-
ઉસી પદ્મ પુરાણ મેં શ્રીઅગસ્ત્યજી કા વાક્ય શ્રીરામ કે પ્રતિ-
વિશ્વરૂપસ્ય તે રામ વિશ્વશબ્દા હિ વાચકાઃ ।
તથાપિ રામનામેદં પ્રભો મુખ્યતમં સ્મૃતમ્ ॥ ૬૫ ॥
હે રામજી ! સર્વસ્વરૂપ આપ સભી શબ્દોં કે વાચ્ય હૈં ઔર દુનિયા કે સારે શબ્દ આપકે વાચક હૈં તથાપિ હે પ્રભો ! યહ શ્રીરામનામ સભી નામોં મેં અત્યન્ત મુખ્ય કહા ગયા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીવ્યાસવાક્યં વિપ્રાન્પ્રતિ-
ઉસી પદ્મપુરાણ મેં શ્રીવ્યાસજી કા વાક્ય વિપ્રોં કે પ્રતિ-
રામનામાંશતો જાતા બ્રહ્માણ્ડાઃ કોટિકોટિશઃ ।
રામનામ્નિ પરે ધામ્નિ સંસ્થિતા સ્વામિભિસ્સહ ॥ ૬૬॥
અનન્તકોટિ બ્રહ્માણ્ડ શ્રીરામ નામ કે અંશ સે ઉત્પન્ન હોતે હૈં ઔર સર્વોત્કૃષ્ટ તેજઃસ્વરૂપ શ્રીરામ નામ મેં હી અપને સ્વામિયોં કે સાથ સ્થિત હૈં ।

વિશ્વાસઃ સુદૃઢો નામ્નિ કર્ત્તવ્યઃ સાધકોત્તમૈઃ ।
નિશ્ચયેન પરાં સિદ્ધિં શીઘ્રં પ્રાપ્નોત્યસંશયમ્ ॥ ૬૭॥
સર્વોત્તમ સાધકોં કો ચાહિએ કિ અન્ય સભી સાધનોં સે મન કો ખીઞ્ચકર શ્રીરામનામ મેં વિશ્વાસ સ્થાપિત કરેં । સુસ્થિર વિશ્વાસપૂર્વક શ્રીરામનામ કા જપ કરને સે અતિશીઘ્ર હી સર્વોત્કૃષ્ટ સિદ્ધિ કો પ્રાપ્ત કર લેતે હૈં ।

ચિત્તસ્યૈકાગ્રતા વિપ્રા નામ્નિ કાર્યા પ્રયત્નતઃ ।
વૃત્તિરોધં વિના હાર્દં દુર્લભં મુનીનામપિ ॥ ૬૮॥
હે બ્રાહ્મણોં ! ચાહે જિસ કિસી પ્રકાર સે હો શ્રીરામનામ મેં ચિત્ત કી એકાગ્રતા કરની ચાહિએ । જબ તક ચિત્ત કી વૃત્તિયોં કા નિરોધ નહીં હોગા તબ તક મુનિયોં કો ભી હૃદયાનન્દ (પરમાનન્દ) અત્યન્ત દુર્લભ હૈ ।

અહોભાગ્યમહોભાગ્યમહોભાગ્યં પુનઃ પુનઃ ।
યેષાં શ્રીમદ્રઘૂત્તંસનામ્નિ સઞ્જાયતે રતિઃ ॥ ૬૯॥
વે લોગ બહુત હી સૌભાગ્યશાલી હૈ બાર-બાર ઉનકે સૌભાગ્ય કી બલિહારી હૈ જિનકી શ્રીરામનામ મેં રતિ હૈ । જો સપ્રેમ શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં ઉનકે સમાન સૌભાગ્યશાલી કોઈ નહીં હૈ ।

સ્કન્દપુરાણે શિવવાક્યં શિવાં પ્રતિ-
સ્કન્દપુરાણ મેં ભગવાન્ શિવ કા વાક્ય શ્રીપાર્વતીજી કે પ્રતિ-
કામાત્ક્રોધાદ્ભયાન્મોહાન્મત્સરાદપિ યસ્સ્મરેત્ ।
પરબ્રહ્માત્મકં નામ રામ ઇત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૭૦॥
પરાત્પર બ્રહ્મસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા જો કામ સમ્બન્ધ સે, ક્રોધ સે, ભય કે કારણ, મોહ મેં આકર અથવા માત્સર્ય સે યુક્ત હોકર ભી સ્મરણ કરતા હૈ વહ નિશ્ચય હી કૃતાર્થ હો જાતા હૈ

યેષાં શ્રીરામચિન્નામ્નિ પરા પ્રીતિરચઞ્ચલા ।
તેષાં સર્વાર્થલાભશ્ચ સર્વદાસ્તિ શૃણુ પ્રિયે ॥ ૭૧॥
હે પ્રિયે ! સુનો જિન લોગોં કી સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ શ્રીરામનામ મેં સુસ્થિર પરા પ્રીતિ હૈ ઉનકે સભી મનોરથોં કી સિદ્ધિ સર્વદા સમઝની ચાહિએ ।

ગિરિરાજસુતે ધન્યા નાસ્તિ ત્વત્સદૃશી ક્વચિત્ ।
યસ્માત્તવ મહાપ્રીતિર્વર્તતે રામનામ્નિ વૈ ॥ ૭૨॥

હે પર્વતરાજ પુત્રિ પાર્વતિ ! કિસી ભી લોક મેં તુમ્હારે જૈસા ધન્ય કોઇ નહીં હૈ ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ મેં તુમ્હારી નિશ્ચય હી અત્યન્ત પ્રીતિ હૈ ।

સર્વેઽવતારાઃ શ્રીરામનામશક્તિસમુદ્ભવાઃ ।
સત્યં વદામિ દેવેશિ નામમાહાત્મ્યમદ્ભુતમ્ ॥ ૭૩॥
હે દેવેશિ ! જગત્ ઉદ્ધાર કે લિએ જિતને અવતાર પૃથિવી પર હોતે હૈં વે સારે અવતાર શ્રીરામનામ કી અદ્ભૂત શક્તિ સે પ્રકટ હોતે હૈં શ્રીરામનામ કી અદ્ભુત મહિમા હૈ મૈં સત્યકહતા હૂઁ કિ સભી અભિલાષાઓં કા ત્યાગ કરકે કલિયુગ મેં શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે હી મોક્ષ સમ્ભવ હૈ અન્ય કિસી ઉપાય સે નહીં ।

બ્રહ્માણ્ડપુરાણે ધર્મરાજવાક્યં શ્રીરામચન્દ્રં પ્રતિ-
બ્રહ્માણ્ડપુરાણ મેં શ્રીધર્મરાજ કા વાક્ય શ્રીરામચન્દ્રજી કે પ્રતિ-
જયસ્વ રઘુનન્દન રામચન્દ્ર પ્રપન્નદીનાર્તિહરાખિલેશ ।
વાઞ્છામહે નામ નિરામયં સદા પ્રદેહિ ભગવન્ કૃપયા કૃપાલો ॥ ૭૪॥
હે રઘુનન્દન ! હે અખિલેશ ! શરણાગત દીનોં કે આર્તિ કો હરણ કરને વાલે હે રામચન્દ્રજી ! હે પરમકૃપાલુ ભગવન્ ! હમ સબ આપસે શ્રીરામનામ કો ચાહતે હૈં અતઃ નિરામય શ્રીરામનામ કો પ્રદાન કીજિએ તાત્પર્ય યહ હૈ બિના શ્રીરામજી કે દિયે ચિત્ત મેં શ્રીરામનામ નિવાસ નહીં કરતા હૈ ઔર ન હી નામ જપ મેં ચિત્ત લગતા હૈ ઇસલિએ શ્રીરામજી સે નામ મહારાજ કો માઁગના ચાહિએ ।

ત્વન્નામસઙ્કીર્ત્તનતો નિશાચરા દ્રવન્તિ ભૂતાન્યપયાન્તિ ચારયઃ ।
નાશં તથા સમ્પ્રતિ યાન્તિ રાજન્ તતઃ પરં ધામ પ્રયાતિ સાક્ષાત્ ॥ ૭૫॥
હે મહારાજ શ્રીરામચન્દ્રજી ! આપકે શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સારે નિશાચર દૂર ભાગ જાતે હૈં, સારે ભૂતપ્રેત દૂર ચલે જાતે હૈં ઔર સારે શત્રુ નષ્ટ હો જાતે હૈં । કીર્તન કે પશ્ચાત્ સાધક પરમધામ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ

સુખપ્રદં રામપદં મનોહરં યુગાક્ષરં ભીતિહરં શિવાકરમ્ ।
યશસ્કરં ધર્મકરં ગુણાકરં વચો વરં મે હૃદયેઽસ્તુ સાદરમ્ ॥ ૭૬॥
સુખ પ્રદાન કરને વાલા, મન કો હરને વાલા, ભય કો હરણ કરને વાલા, મહામઙ્ગલ કરને વાલા, મહાન્ યશ પ્રદાન કરને વાલા, ધર્મપ્રદાતા, સમસ્ત ગુણોં કી ખાન, “રામ” યહ દો અક્ષર આદરપૂર્વક મેરે હૃદય મેં નિવાસ કરે યહ મુઝે વર દીજિએ ।

રામનામપ્રભા દિવ્યા વેદવેદાન્તપારગા ।
યેષાં સ્વાન્તે સદા ભાતિ તે પૂજ્યા ભુવનત્રયે ॥ ૭૭॥
વેદ ઔર વેદાન્ત કા પરમ તત્વ સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કી દિવ્ય પ્રભા જિનકે હૃદય મેં સદા નિવાસ કરતી હૈ, વે લોગ ત્રિલોકી મેં સદા સર્વદા પૂજ્ય હૈં ।

વિષ્ણુપુરાણે વ્યાસવાક્યં શુકં પ્રતિ-
વિષ્ણુપુરાણ મેં શ્રીવ્યાસજી કા વાક્ય શ્રીશુકદેવજી કે પ્રતિ-

અવશેનાપિ યન્નામ્નિ કીર્તિતે સર્વપાતકૈઃ ।
પુમાન્વિમુચ્યતે સદ્યઃ સિંહત્રસ્તા મૃગા ઇવ ॥ ૭૮॥
વિવશ હોકર ભી જિસ શ્રીરામનામ કે કીર્તન કરને પર મનુષ્ય સમસ્ત પાપોં સે તત્કાલ મુક્ત હો જાતા હૈ ઉનકે સમ્પૂર્ણ પાપ વૈસે હી ભાગ જાતે હૈં જૈસે સિંહ કે ડર સે મૃગ સમૂહ ભાગ જાતા હૈ ।

ધ્યાયન્કૃતે યજન્યજ્ઞૈસ્ત્રેતાયાં દ્વાપરેઽર્ચયન્ ।
યદાપ્નોતિ તદાપ્નોતિ કલૌ શ્રીરામકીર્ત્તનાત્ ॥ ૭૯॥
સતયુગ મેં ધ્યાન કરને સે, ત્રેતા મેં યજ્ઞ કરને સે, ઔર દ્વાપર મેં ભગવાન્ કી પૂજા કરને સે જો કુછ પ્રાપ્ત હોતા હૈ કલિયુગ મેં શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે વહ સબ કુછ સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીસનત્કુમારવાક્યં વશિષ્ઠં પ્રતિ-
શ્રીવિષ્ણુપુરાણ મેં હી શ્રીસનત્કુમાર કા વાક્ય શ્રીવશિષ્ઠજી કે પ્રતિ-
પ્રસઙ્ગેનાપિ શ્રીરામનામ નિત્યં વદન્તિ યે ।
તે કૃતાર્થા મુનિશ્રેષ્ઠ સર્વદોષોદ્ધતાસ્સદા ॥ ૮૦॥
હે મુનિશ્રેષ્ઠ ! કિસી પ્રસઙ્ગ વિશેષ મેં ભી જો નિત્ય શ્રીરામ નામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે નિશ્ચય હી કૃતાર્થ હૈં સદા સર્વદા સભી દોષોં સે મુક્ત હૈં ।

દૃષ્ટં શ્રુતં મયા સર્વં યત્કિઞ્ચિત્સારમુત્તમમ્ ।
પરન્તુ રામનામૈકવૈભવં તુ પરાત્પરમ્ ॥ ૮૧॥
જો કુછ ભી સારતત્વ હૈ ઉત્તમ સે ઉત્તમ વસ્તુ હૈ ઉન સબકો મૈંને દેખ લિયા ઔર સુન લિયા પરન્તુ સબસે શ્રેષ્ઠ પરાત્પર તત્વ શ્રીરામનામ કી અદ્ભુત મહિમા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીવિરઞ્ચિવાક્યં મરીચિં પ્રતિ-
શ્રીવિષ્ણુપુરાણ મેં હી શ્રી બ્રહ્માજી કા વાક્ય શ્રીમરીચિજી કે પ્રતિ-
કેચિદ્યજ્ઞાદિકં કર્મ કેચિજ્જ્ઞાનાદિસાધનમ્ ।
કુર્વન્તિ નામવિજ્ઞાનવિહીના માનવા ભુવિ ॥ ૮૨॥
પરાત્પર શ્રીરામનામ કે વિજ્ઞાન (અનુભવ) સે શૂન્ય કુછ લોગ પૃથિવી પર યજ્ઞાદિ કા અનુષ્ઠાન કરતે હૈં ઔર કુછ લોગ જ્ઞાનાદિ કી સાધના કરતે હૈં ।

તત્ર યોગરતાઃ કેચિત્કેચિદ્ધ્યાન વિમોહિતા ।
જપે કેચિત્તુ ક્લિશ્યન્તિ નૈવ જાનન્તિ તારકમ્ ॥ ૮૩॥
ઉનમેં ભી કુછ લોગ યોગાભ્યાસ મેં નિરત હૈં, કુછ લોગ ધ્યાન મેં હી વિમોહિત હૈં ઔર કુછ લોગ તાન્ત્રિક મન્ત્રાદિ કે જપ મેં કષ્ટ ભોગ રહે હૈં નિશ્ચય હી વે લોગ તારક મન્ત્ર શ્રીરામનામ કો નહીં જાનતે હૈં ઇસલિએ વે અભાગી હૈં ।

અહં ચ શઙ્કરો વિષ્ણુસ્તથા સર્વે દિવૌકસઃ ।
રામનામપ્રભાવેણ સમ્પ્રાપ્તા સિદ્ધિમુત્તમામ્ ॥ ૮૪॥

મૈં (બ્રહ્મા), શઙ્કરજી, વિષ્ણુજી તથા સભી દેવગણ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે હી ઉત્તમ સિદ્ધિ કો પ્રાપ્ત કિયે હૈં ।

નિર્વર્ણં રામનામેદં વર્ણાનાં કારણં પરમ્ ।
યે સ્મરન્તિ સદા ભક્ત્યા તે પૂજ્યા ભુવનત્રયે ॥ ૮૫॥
યહ શ્રીરામનામ વર્ણોં સે રહિત હૈ અર્દ્ધમાત્રા રેફ બિન્દુરૂપ હૈ ઔર સભી વર્ગોં કા પરમ કારણ હૈ ઐસે પરમેશ્વર સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા જો ભક્તિપૂર્વક સ્મરણ કરતે હૈં, વે લોગ ત્રિભુવન મેં સભી સે સદા સર્વદા પૂજ્ય હૈં ।

ભવિષ્યોત્તરપુરાણે શ્રીનારાયણવાક્યં મહાલક્ષ્મીં પ્રતિ-
ભવિષ્યોત્તરપુરાણ મેં શ્રીનારાયણજી કા વાક્ય શ્રીમહાલક્ષ્મી જી કે પ્રતિ-
ભજસ્વ કમલે નિત્યં નામ સર્વેશપૂજિતમ્ ।
રામેતિમધુરં સાક્ષાન્મયા સઙ્કીર્ત્યતે હૃદિ ॥ ૮૬॥
હે મહાલક્ષ્મિ ! ભગવાન્ સદાશિવ સે નિત્ય પૂજિત “રામ” ઇસ મધુર નામ કા ભજન કરો! મૈં સ્વયં હી હૃદય મેં શ્રીરામ નામ કા સઙ્કીર્તન કરતા રહતા હૂઁ ।

રામનામાત્મકં ગ્રન્થં શ્રવણાત્પ્રાણવલ્લભે ।
શુદ્ધાન્તઃકરણો ભૂત્વા સ ગચ્છેદ્રામસન્નિધિમ્ ॥ ૮૭॥
હે પ્રાણપ્રિયે ! શ્રીરામનામ કે પ્રતિપાદક ગ્રન્થોં કે શ્રવણ ઔર પાઠ કરને સે થોડ઼ે હી દિનોં મેં અન્તઃકરણ શુદ્ધ હો જાતા હૈ તત્પશ્ચાત્ શ્રીરામજી કા નિત્ય સામીપ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

જીવાઃ કલિયુગે ઘોરા મત્પાદવિમુખાસ્સદા ।
ભવિષ્યન્તિ પ્રિયે સત્યં રામનામવિનિન્દકાઃ ॥ ૮૮॥
હે પ્રિયે ! મૈં સત્ય કહતા હૂઁ કિ કલિયુગ મેં મેરે ચરણોં સે વિમુખ ઔર અત્યન્ત નીચ જો લોગ હોઙ્ગે વે વ્યર્થ મેં મેરે ભક્ત કહાકર શ્રીરામ નામ કી નિન્દા કરેઙ્ગે ।

ગમિષ્યન્તિ દુરાચારા નિરયે નાત્ર સંશયઃ ।
કથં સુખં ભવેદ્દેવિ રામનામબહિર્મુખે ॥ ૮૯॥
ઐસે પાપી દુરાચારી અધમ લોગ અવશ્ય નરક કુણ્ડ મેં ગિરેઙ્ગે ઇસમેં સંશય નહીં હૈ । હે દેવિ! શ્રીરામનામ સે વિમુખ જીવોં કો સુખ કૈસે હો સકતા હૈ ।

સર્વેષાં સાધનાનાં વૈ શ્રીનામોચ્ચારણં પરમ્ ।
વદન્તિ વેદમર્મજ્ઞા નિમગ્ના જ્ઞાનસાગરે ॥ ૯૦॥
જો સદા સર્વદા જ્ઞાનસાગર મેં નિમગ્ન રહતે હૈં ઔર જો વેદ કે રહસ્યોં કો જાનતે હૈં વે સન્ત મહાપુરુષ કહતે હૈં કિ સભી સાધનોં સે શ્રેષ્ઠ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ અર્થાત્ સઙ્કીર્તન હૈ ।

યત્પ્રભાવાન્મયા નિત્યં પરમાનન્દદાયકમ્ ।
રૂપં રસમયં દિવ્યં દૃષ્ટં શ્રીજાનકીપતેઃ ॥ ૯૧॥

જિસ શ્રીરામનામ કે અદ્ભુત પ્રભાવ સે મૈંને નિત્ય પરમાનન્દ પ્રદાન કરને વાલે દિવ્ય રસસ્વરૂપ શ્રીજાનકીનાથજી કે સ્વરૂપ કા સાક્ષાત્કાર કિયા ।

તત્રૈવ નારદ વાક્યં ભારદ્વાજં પ્રતિ-
ભવિષ્યોત્તર પુરાણ મેં હી શ્રીનારદજી કા વાક્ય મહર્ષિ ભારદ્વાજ કે પ્રતિ -
યોગાદિસાધને ક્લેશં દુસ્તરં સર્વથા મુને ।
અતસ્સૌલભ્યસન્માર્ગં સઙ્ગચ્છેન્નામ સંસ્મરન્ ॥ ૯૨॥
હે મુને ! યોગાદિ અન્ય સાધન મહાદુસ્તર ઔર દુર્ગમ હૈં ઉનકે અનુષ્ઠાન મેં સર્વથા કષ્ટ એવં શ્રમાધિક્ય હૈ, અતઃ વિવેકી પુરુષ કો શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હુએ સહજ સુલભ સન્માર્ગ પર ચલના ચાહિએ ।

અનાયાસેન સર્વસ્વં દુર્લભં મુનિસત્તમ ।
પ્રભાવાદ્રામનામ્નસ્તુ લભતે રૂપમદ્ભુતમ્ ॥ ૯૩॥
હે મુનિસત્તમ ! શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે બિના પરિશ્રમ કે હી દુર્લભ સે દુર્લભ અપને સર્વસ્વ કો સાધક સહજ મેં હી પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ઔર શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે શ્રીજાનકીનાથ કે પરાત્પર અદ્ભુત સ્વરૂપ કા સાક્ષાત્કાર હો જાતા હૈ ।

શ્રીનારદીયપુરાણે સૂતવાક્યં શૌનકં પ્રતિ -
શ્રીનારદીયપુરાણ મેં સૂતજી કા વાક્ય શૌનક કે પ્રતિ -
ભયં ભયાનામપહારિણિસ્થિતે પરાત્પરે નામ્નિ પ્રકાશસમ્પ્રદે ।
યસ્મિન્સ્મૃતે જન્મશતોદ્ભવાન્યપિ ભયાનિ સર્વાણ્યપયાન્તિ સર્વતઃ ॥ ૯૪॥
ભયોં કે ભય કો ભી દૂર કરને વાલે, સમસ્ત કલ્યાણ પ્રદાન કરને વાલે પરાત્પરસ્વરૂપ શ્રીરામનામ મહારાજ હૈં જિનકે સ્મરણ માત્ર સે સૈકડ઼ોં જન્મોં કે સભી ભય સબ પ્રકાર સે દૂર હો જાતે હૈં અત શ્રીરામનામ કે ઉપાસક કો ચાહિએ કિ કિસી સે ભી ભય ન કરે ઔર કિસી સે ભી કુછ ચાહે નહીં ક્યોંકિ શ્રીરામનામ સર્વત્ર વ્યાપ્ત હૈં નામ કે બિના દૂસરી આશા યમ ત્રાસ કા કારણ હૈ ।

આયાસઃ સ્મરણે કોઽસ્તિ સ્મૃતો યચ્છતિ શોભનમ્ ।
પાપક્ષયશ્ચ ભવતિ સ્મરતાં તદહર્નિશમ્ ॥ ૯૫॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને મેં કુછ શ્રમ ભી નહીં હૈ ઔર સ્મરણ કરને પર અનન્ત કલ્યાણ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં, જો દિન રાત શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ ઉસકે સમસ્ત પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

પ્રાતર્નિશિ તથા સન્ધ્યામધ્યાહ્નાદિષુ સંસ્મરન્ ।
શ્રીમદ્રામં સમાપ્નોતિ સદ્યઃ પાપક્ષયો નરઃ ॥ ૯૬॥
પ્રાતઃકાલ, રાત્રિ મેં, સન્ધ્યા કે સમય એવં મધ્યાહ્ન કાલ મેં જો શ્રીરામનામ કા સમ્યક્ સ્મરણ કરતા હૈ, તત્કાલ ઉસકે સમસ્ત પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ઔર વહ શ્રીરામજી કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

રામસંસ્મરણાચ્છીઘ્રં સમસ્તક્લેશસઙ્ક્ષયઃ ।

મુક્તિં પ્રયાતિ વિપ્રેન્દ્ર તસ્ય વિઘ્નો ન બાધતે ॥ ૯૭॥
હે વિપ્રશ્રેષ્ઠ ! શ્રીરામનામ કે સમ્યક્ સ્મરણ કરને સે સમસ્ત ક્લેશોં કા સમ્યક્ નાશ હો જાતા હૈ, ઉસકો મુક્તિ કી પ્રાપ્તિ હોતી હૈ ઉસે કિસી ભી પ્રકાર કે વિઘ્ન બાધા ઉપસ્થિત નહીં હોતે ।

તત્રૈવ શ્રીનારદવાક્યં વ્યાસં પ્રતિ -
શ્રીનારદીયપુરાણ હી મેં નારદજી કા વાક્ય વ્યાસજી કે પ્રતિ -
સર્વેષાં સાધનાનાં ચ સન્દૃષ્ટં વૈભવં મયા ।
પરન્તુ નામમાહાત્મ્યકલાં નાર્હતિ ષોડશીમ્ ॥ ૯૮॥
સમસ્ત સાધનોં કે ઐશ્વર્ય એવં મહત્ત્વ કો મૈંને સમ્યક્ પ્રકાર સે દેખ લિયા હૈ, પરન્તુ વે સબ શ્રીરામનામ કે માહાત્મ્ય કી સોલહવીં કલા કે બરાબર ભી નહીં હૈ । શ્રીરામનામ સર્વોપરિ હૈ શ્રીરામનામ કી અનન્ત કલાએઁ હૈં, ઉનમેં એક કલા કે તુલ્ય સમસ્ત સાધન, વ્રત, તીર્થ, નેમ, તપ, યજ્ઞ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય ઔર યોગાદિ કા સામર્થ્ય હૈ ।

દોહા ઃ રામ રસાયન પાન કરુ પરિહરુ અપર ભરોસ ।
યુગલાનન્ય વિકાર બન બીચ ન કરુ પરિતોસ ॥
ભવતાઽપિ પરિજ્ઞાતં સર્વવેદાર્થસઙ્ગ્રહમ્ ।
નામ્નઃ પરં ક્વચિત્તત્વં દૃષ્ટં સત્યં વદસ્વ વૈ ॥ ૯૯॥
આપને ભી સમસ્ત વેદાર્થ સઙ્ગ્રહોં કા પરિજ્ઞાન પ્રાપ્ત કિયા હૈ, શ્રીરામનામ સે શ્રેષ્ઠ કિસી ભી તત્વ કો કહીં ભી યદિ આપને દેખા હૈ તો સત્ય સત્ય કહિએ! તાત્પર્ય યહ હૈ કિ કહીં ભી શ્રીરામનામ સે શ્રેષ્ઠ તત્વ નહીં હૈ

બહુધાઽપિ મયા પૂર્વં કૃતં યત્નં મહામુને ।
નૈવ પ્રાપ્તં પરાનન્દસાગરં જન્મકોટિભિઃ ॥ ૧૦૦॥
હે મહામુને ! મૈંને ભી પહલે અનેક પ્રકાર સે પ્રયત્ન કિયા પરન્તુ પરમાનન્દ સાગર શ્રીરામનામ કે બિના કરોડ઼ોં જન્મોં મેં ભી કહીં ભી પરમાનન્દ કી પ્રાપ્તિ નહીં હુઇ ।

યાવચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ ભાવં વૈ પરાત્પરમ્ ।
નાભ્યસ્તં હૃદયે બ્રહ્મન્ તાવન્નાનાર્થનિશ્ચયમ્ ॥ ૧૦૧॥
હે બ્રહ્મન્ ! જબ તક શ્રીરામનામ કે પરાત્પર પ્રભાવ કા અપને હૃદય મેં અભ્યાસ નહીં કિયા તબ તક અનેક સાધનોં કે ચક્ર મેં પડ઼ા રહા ।

શ્રીમદ્રામસ્ય સન્નામ્નિ યસ્ય સ્યાન્નિશ્ચલા રતિઃ ।
સ્વપ્નેઽપિ ન ભવેદન્યસાધને રુચિર્નિષ્ફલા ॥ ૧૦૨॥
શ્રીમાન્ શ્રીરામજી કે સન્નામ મેં જિસ સાધક કી નિશ્ચલ રતિ હો જાતી હૈ ઉસ સાધક કી અન્ય સાધનોં મેં સ્વપ્ન મેં ભી નિષ્ફલ રૂચિ નહીં હોતી હૈ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જિસકા મન શ્રીરામનામ મેં લગ ગયા વહ અન્ય સાધન મેં પ્રવૃત્ત નહીં હોતા હૈ ।

શિવપુરાણે શ્રીશઙ્કરવાક્યં નારદં પ્રતિ-

શિવપુરાણ મેં શ્રીશઙ્કરજી કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ-
સીતયા સહિતં રામનામ જાપ્યં પ્રયત્નતઃ ।
ઇદમેવ પરં પ્રેમકારણં સંશયં વિના ॥ ૧૦૩॥
શ્રીસીતાજી કે દિવ્ય નામ સે સંયુક્ત શ્રીરામનામ કા જપ પ્રયત્નપૂર્વક કરના ચાહિએ, શ્રીસીતારામનામ કા જપ હી બિના સંશય કે પ્રેમ કા કારણ હૈ ।

સકૃદુચ્ચારણાદેવ મુક્તિમાયાતિ નિશ્ચિતમ્ ।
ન જાનેઽહં શતાદીનાં ફલં વેદૈરગોચરમ્ ॥ ૧૦૪॥
યહ નિશ્ચિત હૈ કિ એક બાર શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ કરને સે હી મુક્તિ કી પ્રાપ્તિ હો સકતી હૈ તબ સૈકડ઼ોં બાર શ્રીરામનામ કે જપ કા ક્યા ફલ હૈ? યહ મૈં નહીં જાનતા, યહ વેદોં કા ભી અવિષય હૈ ।

યન્નામ સતતં ધ્યાત્વાઽવિનાશિત્ત્વં પરં મુને ।
પ્રાપ્તં નામ્નૈવ સત્યં ચ સુગોપ્યં કથિતં મયા ॥ ૧૦૫॥
હે મુને ! જિસ શ્રીરામનામ કા નિરન્તર ધ્યાન કરકે ઉસી નામ મહારાજ કી કૃપા સે મૈંને અવિનાશિત્વ કો પ્રાપ્ત કિયા હૈ, યહ કથન સર્વથા સત્ય એવં સુગોપ્ય હૈ । મૈંને આપકો ઉત્તમ અધિકારી જાનકર શ્રીરામનામ કે પ્રતાપ કા રહસ્ય પ્રકટ કિયા હૈ ।

શ્રીરામનામ સકલેશ્વરમાદિદેવં
ધન્યા જના ભુવિતલે સતતં સ્મરન્તિ ।
તેષાં ભવેત્પરમમુક્તિમયત્નતસ્તથા
શ્રીરામભક્તિરચલા વિમલા પ્રસાદદા ॥ ૧૦૬॥
શ્રીરામનામ સભી કા, સમસ્ત ઈશ્વરોં કા ભી ઈશ્વર હૈ, આદિદેવ હૈ, પૃથિવી તલ પર વે લોગ ધન્ય હૈં જો નિરન્તર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં । ઉન સાધકોં કો બિના શ્રમ કે હી મુક્તિ હો જાતી હૈ ઔર શ્રીરામજી કી અવિચલ વિમલ એવં પરમ પ્રસન્નતા પ્રદાન કરને વાલી ભક્તિ પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ

રામનામ સદા સેવ્યં જપરૂપેણ નારદ ।
ક્ષણાર્દ્ધં નામસંહીનં કાલં કાલાતિદુખદમ્ ॥ ૧૦૭॥
હે નારદ જી ! શ્રીરામનામ કી જપરૂપીસેવા સદા કરની ચાહિએ । શ્રીરામનામ સે રહિત જો સમય વ્યતીત હોતા હૈ વહ આધા ક્ષણ ભી મહાકાલ સે ભી અધિક દુઃખદાયી હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ કા વિસ્મરણ હી નામાનુરાગિયોં કે લિએ મૌત તુલ્ય હૈ ।

શ્રીમદ્ભાગવતે શુકદેવવાક્યં પરીક્ષિતમ્પ્રતિ-
શ્રીમદ્ ભાગવત મેં શુકદેવ જી કા વાક્ય પરીક્ષિતજી કે પ્રતિ-
આપન્નઃ સંસૃતિં ઘોરાં યન્નામ વિવશો ગૃણન્ ।
તતઃ સદ્યો વિમુચ્યેત યદ્ બિભેતિ સ્વયં ભયમ્ ॥ ૧૦૮॥

મહાભયાનક સંસાર દુઃખ સે યુક્ત હોને પર જિસ શ્રીરામનામ કા વિવશ હોકર ઉચ્ચારણ કરને પર ભી જીવ તત્કાલ હી ઉસ ક્લેશ સે મુક્ત હો જાતા હૈ ક્યોંકી શ્રીરામનામ કે ભય સે ભય ભી ડરતા હૈ ।

કલિં સભાજયન્ત્યાર્યા ગુણજ્ઞાઃ સારભાગિનઃ ।
યત્ર સઙ્કીર્ત્તનેનૈવ સર્વસ્વાર્થોઽભિલભ્યતે ॥ ૧૦૯॥
જો ગુણી, સારગ્રાહી એવં આર્યજન હૈં વે લોગ કલિયુગ કી પ્રશંસા કરતે હૈં ક્યોઙ્કિ કલિયુગ મેં શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હી સભી સ્વાર્થ કી સિદ્ધિ હો જાતી હૈ ।

અજ્ઞાનાદથવા જ્ઞાનાદુત્તમશ્લોકનામ યત્ ।
સઙ્કીર્ત્તિતમઘં પુંસાં દહત્યેધો યથાઽનલઃ ॥ ૧૧૦॥
જાનકર અથવા અનજાન મેં ચાહે જૈસે ભી ઉત્તમ શ્લોક ભગવાન્ શ્રીસીતારામજી કે દિવ્ય નામોં કા સઙ્કીર્તન મનુષ્યોં કે પાપ કો ઉસી પ્રકાર જલા કર ભસ્મ કર દેતા હૈ જૈસે અગ્નિ લકડ઼ી કો જલાકર ભસ્મ કર દેતી હૈ ।

બ્રહ્મહા પિતૃહા ગોઘ્નો માતૃહાઽઽચાર્યહાઘવાન્ ।
શ્વાદઃ પુલ્કસકોવાઽપિ શુદ્ધ્યેરન્ યસ્ય કીર્ત્તનાત્ ॥ ૧૧૧॥
બ્રહ્મઘાતી, પિતૃઘાતી, ગોહિંસક, માતૃઘાતી, ગુરુઘાતી, પાપી, કુત્તે કા માંસ ખાને વાલા ચણ્ડાલ ઔર પુલ્કસાદિ ભી જિસ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે પવિત્ર હો જાતે હૈં ઉસ રામનામ કા જપ કરો અન્ય સાધનોં કો છોડ઼કર ।

નાતઃ પરં કર્મ નિબન્ધકૃન્તનં મુમુક્ષૂણાં તીર્થપદાનુકીર્ત્તનાત્ ।
ન યત્પુનઃ કર્મ સુસજ્જતે મનો રજસ્તમોભ્યાં કલિલં યદન્યથા ॥ ૧૧૨॥
મોક્ષાભિલાષી લોગોં કે કર્મોં કે બન્ધન કો કાટને વાલા તીર્થ પાદ શ્રીસીતારામજી કે શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કે અતિરિક્ત કોઇ સાધન નહીં હૈ । શ્રીરામનામ કે જપ સે જબ મન નિર્મલ હો જાતા હૈ તો વહ પુનઃ રજોગુણ ઔર તમોગુણ સે યુક્ત નહીં હોતા હૈ ઔર કર્મ મેં આસક્ત નહીં હોતા હૈ । દૂસરે સાધનોં સે મન કી નિર્મલતા સ્થિર નહીં હોતી હૈ કુછ સમય તક શાન્ત રહેગા ફિર રજોગુણ ઔર તમોગુણ સે યુક્ત હો જાતા હૈ ।

એવં વ્રતઃ સ્વપ્રિયનામકીર્ત્યા જાતાનુરાગો દ્રુતચિત્ત ઉચ્ચૈઃ ।
હસત્યથો રોદિતિ રૌતિ ગાયત્યુન્માદવન્નૃત્યતિ લોકબાહ્યઃ ॥ ૧૧૩॥
ઇસ પ્રકાર સઙ્કલ્પપૂર્વક પ્રાણપ્રિય શ્રીરામનામ કા નિરન્તર જપ કરને સે પ્રેમલક્ષણા ભક્તિ પ્રકટ હોતી હૈ, તત્પશ્ચાત્ વહ દ્રવિતચિત્ત સાધક કભી-કભી જોર સે હઁસતા હૈ, કભી રોતા હૈ, કભી ઊઁચે સ્વર મેં ગાતા હૈ, કભી ઉન્માદી કી તરહ નૃત્ય કરતા હૈ ઉસકી સારી ચેષ્ટાએં લોક વ્યવહાર સે બાહર હો જાતી હૈ ।

યથાગદં વીર્યતમમુપયુક્તં યદૃચ્છયા ।
અજાનતોઽપ્યાત્મગુણં કુર્ય્યાન્મન્ત્રોઽપ્યુદાહૃતઃ ॥ ૧૧૪॥
જૈસે સુધા વિષાદિ શક્તિમાન્ ઔષધ દૈવવશ બિના જાને ભક્ષણ કરને પર ભી અપના પ્રભાવ અવશ્ય દિખાતા હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ બિના જ્ઞાન કે ભી જપ કરને પર સંસાર દુખ મિટા દેતા હૈ ।

માર્કણ્ડેય પુરાણે શ્રીવ્યાસવાક્યં સ્વશિષ્યાન્ પ્રતિ-

માર્કણ્ડેયપુરાણ મેં શ્રીવ્યાસજી કા વાક્ય અપને શિષ્યોં કે પ્રતિ-
ધર્માનશેષસંશુદ્ધાન્સેવન્તે યે દ્વિજોત્તમાઃ ।
તેભ્યોઽનન્તગુણં પ્રોક્તં શ્રેષ્ઠં શ્રીનામકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૧૫॥
જો શ્રેષ્ઠ બ્રાહ્મણ સમસ્ત શુદ્ધ ધર્મોં કે સેવન સે જો ફલ પ્રાપ્ત કરતે હૈં ઉનસે અનન્ત ગુના અધિક પુણ્ય શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે પ્રાપ્ત હોતા હૈ, અતઃ શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન સર્વશ્રેષ્ઠ હૈ ।

યસ્યાનુગ્રહતો નિત્યં પરમાનન્દસાગરમ્ ।
રૂપં શ્રીરામચન્દ્રસ્ય સુલભં ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૧૧૬॥
જિસ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે પરમાનન્દ સાગર શ્રીસીતારામજી કા સ્વરૂપ સાક્ષાત્કાર નિશ્ચિત સુલભ હો જાતા હૈ ઔર એક રસ હૃદય મેં બના રહતા હૈ ।

વેદાનાં સારસિદ્ધાન્તં સર્વસૌખ્યૈકકારણમ્ ।
રામનામ પરં બ્રહ્મ સર્વેષાં પ્રેમદાયકમ્ ॥ ૧૧૭॥
સમસ્ત વેદોં કા સાર સિદ્ધાન્તઃ સમસ્ત સુખોં કા એકમાત્ર કારણ, પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ ઔર સભી કો પ્રેમ પ્રદાન કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ।

તસ્માત્સર્વાત્મના રામનામ માઙ્ગલ્યકારકમ્ ।
ભજધ્વં સાવધાનેન ત્યક્ત્વા સર્વદુરાગ્રહાન્ ॥ ૧૮॥
ઇસલિએ હે શિષ્યોં ! તુમ લોગ મહામાઙ્ગલ્ય પ્રદાન કરને વાલે શ્રીરામનામ કો સભી દુરાગ્રહોં કો છોડ઼કર સાવધાન હોકર સર્વાત્મભાવ સે ભજો । ઇસી મેં ભલાઈ હૈ શ્રીરામનામ સમ્બન્ધ બિના જીવ કિસી રીતિ સે ભી કૃતાર્થ નહીં હો સકતા હૈ ।

નિત્યં નૈમિત્તિકં સર્વં કૃતં તેન મહાત્મના ।
યેન ધ્યાતં પરં પ્રાપ્યં નામ નિર્વાણદાયકમ્ ॥ ૧૧૯॥
જિસને પરમ પ્રાપ્ય નિર્વાણદાયક શ્રીરામનામ કા ચિન્તન કર લિયા ઉસ મહાત્મા ને નિત્ય, નૈમિત્તિક સભી પ્રકાર કે કર્મોં કા અનુષ્ઠાન કર લિયા । ઉસકે લિએ કુછ ભી કરના શેષ નહીં હૈ ।

જિહ્વા સુધામયી તસ્ય યસ્ય નામામૃતે રુચિઃ ।
કૃતકૃત્યસ્સ એવ સ્યાત્ સર્વદોષૈકદાહકઃ ॥ ૧૨૦॥
જિસ સાધક કી શ્રીરામનામામૃત જપ મેં રૂચિ હો જાતી હૈ ઉસકી જિહ્વા અમૃતમયી હો જાતી હૈ ઔર વહ સાધક કૃતકૃત્ય હો જાતા હૈ ઉસકે સમસ્ત દોષ જલકર ભસ્મ હો જાતે હૈં ।

તત્રૈવ વ્યાસદેવવાક્યં સૂતં પ્રતિ-
ઉસી માર્કણ્ડેયપુરાણ મેં વ્યાસજી કા વાક્ય સૂતજી કે પ્રતિ;
રામનામ પરં ગુહ્યં સર્વવેદાન્તવન્દિતમ્ ।
યે રસજ્ઞા મહાત્માનસ્તે જાનન્તિ પરેશ્વરમ્ ॥ ૧૨૧॥

શ્રીરામનામ પરમ ગુહ્ય હૈ સમસ્ત વેદાન્તોં સે પૂજ્ય હૈ જો મહાત્મા શ્રીરામનામ કે રસ કો જાનતે હૈં વે શ્રીરામનામ કે પરેશ્વર સ્વરૂપ કો જાનતે હૈં ।

નામસ્મરણનિષ્ઠાનાં નિર્વિકલ્પૈકચેતસામ્ ।
કિં દુર્લભં ત્રિલોકેષુ તેષાં સત્યં વદામ્યહમ્ ॥ ૧૨૨॥
જિનકી શ્રીરામનામ કે સ્મરણ મેં અપાર નિષ્ઠા હૈ, જો નાના પ્રકાર કે સઙ્કલ્પ વિકલ્પોં સે રહિત હૈં, જો એકાગ્રચિત હૈં, ઉન મહાત્માઓં કે લિએ ત્રિલોકી મેં કુછ ભી દુર્લભ નહીં હૈ યહ સત્ય સત્ય મૈં કહતા હૂઁ ।

અજ્ઞાનપ્રભવં સર્વં જગત્સ્થાવરજઙ્ગમમ્ ।
રામનામપ્રભાવેણ વિનાશો જાયતે ધ્રુવમ્ ॥ ૧૨૩॥
જડ઼ચેતનાત્મક જો કુછ ભી જગત્ હૈ વહ સબ અજ્ઞાન સે ઉત્પન્ન હુઆ હૈ શ્રીરામનામ કા નિરન્તર જપ કરને સે અન્તઃકરણ શુદ્ધ હો જાતા હૈ ઉસ સમય ઉસ મહાત્મા કો સર્વત્ર પરિપૂર્ણ પરબ્રહ્મ શ્રીરામજી કા દર્શન હોને લગતા હૈ સૃષ્ટિગત નાનાત્વ નષ્ટ હો જાતા હૈ ।

ભજસ્વ સતતં નામ જિહ્વયા શ્રદ્ધયા સહ ।
સ્વલ્પકેનૈવ કાલેન મહામોદઃ પ્રજાયતે ॥ ૧૨૪॥
ઇસલિએ શ્રદ્ધાપૂર્વક અપની જિહ્વા સે નિરન્તર શ્રીરામનામ કા ભજન કરો ઇસસે થોડ઼ે સમય મેં હી મહામોદ કી પ્રાપ્તિ હોગી ।

ધન્યં કુલવરં તસ્ય યસ્મિન્ શ્રીરામતત્પરઃ ।
જાયતે સત્યસઙ્કલ્પઃ પુત્રઃ શ્રીશેશવલ્લભઃ ॥ ૧૨૫॥
જિસ કુલ મેં શ્રીરામનામ જપ પરાયણ, સત્યસઙ્કલ્પ ઔર શ્રીવિષ્ણુ ભગવાન આદિ કે સ્વામી શ્રીસીતારામજી કા પ્રિય પુત્ર ઉત્પન્ન હોતા હૈ । વહ કુલ ધન્ય એવં શ્રેષ્ઠ હૈ ।

ગરુડ઼પુરાણે શ્રીવિષ્ણુવાક્યં વૈનતેયં પ્રતિ -
ગરુડ઼પુરાણ મેં શ્રીવિષ્ણુજી કા વાક્ય ગરુડ઼જી કે પ્રતિ -
શ્રીરામરામ રામેતિ યે વદન્ત્યપિ પાપિનઃ ।
પાપકોટિસહસ્રેભ્યસ્તેષાં સન્તરણં ધ્રુવમ્ ॥ ૧૨૬॥
જો પાપી ભી શ્રીરામ, રામ રામ ઐસા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉન પાપિયોં કા ભી કરોડ઼ોં પાપોં સે ઉદ્ધાર નિશ્ચિત હૈ તાત્પર્ય હૈ કિ અનન્ત જન્મોં કે અનન્ત પાપોં સે મનુષ્ય કા ઉદ્ધાર શ્રીરામનામ મહારાજ કી કૃપા સે હો સકતા હૈ લેકિન કુછ દિન તક નિરન્તર સબ આશા ત્યાગકર શ્રીરામનામ કા જપ કિયા જાય તો ।

કલૌ સઙ્કીર્ત્તનાદેવ સર્વપાપં વ્યપોહતિ ।
તસ્માચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ કાર્યં સઙ્કીર્ત્તનં વરમ્ ॥ ૧૨૭॥
કલિયુગ મેં શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હી સમસ્ત પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ઇસલિએ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હી સર્વશ્રેષ્ઠ સાધન હૈ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હી કરના ચાહિએ ।

અગ્નિપુરાણે શ્રીમહાદેવવાક્યં દુર્વાસસં પ્રતિ -
અગ્નિપુરાણ મેં શ્રીમહાદેવજી કા વાક્ય દુર્વાસા કે પ્રતિ -
ન ભયં યમદૂતાનાં ન ભયં રૌરવાદિકમ્ ।
ન ભયં પ્રેતરાજસ્ય શ્રીમન્નામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૧૨૮॥
શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે યમદૂતોં કા, રૌરવાદિ નરકોં કા ઔર યમરાજ કા ભય નહીં રહતા હૈ ।
યચ્ચાપરાહ્ને પૂર્વાહ્ને મધ્યાહ્ને ચ તથા નિશિ ।
કાયેન મનસા વાચા કૃતં પાપં દુરાત્મના ॥ ૧૨૯॥
પરં બ્રહ્મ પરં ધામ પવિત્રં પરમં ચ યત્ ।
રામનામજપાચ્છીઘ્રં વિનષ્ટં ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૧૩૦॥
દુરાત્મા પાપી કે દ્વારા પૂર્વાહ્ન, મધ્યાહ્ન ઔર રાત્રિ મેં શરીર, મન ઔર વાણી સે જો પાપ કિયા જાતા હૈ વહ સમ્પૂર્ણ પાપ નિશ્ચિત હી પરમ બ્રહ્મ પરમ તેજોમય ઔર પરમપવિત્ર સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કે જપ સે વિનષ્ટ હો જાતા હૈ ।

બ્રાહ્મણઃ ક્ષત્રિયો વૈશ્યઃ સ્ત્રીશૂદ્રાશ્ચ તથાન્ત્યજાઃ ।
યત્ર કુત્રાનુકુવર્તુ રામનામાનુકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૩૧॥
ઇસલિએ બ્રાહ્મણ, ક્ષત્રિય, વૈશ્ય, સ્ત્રી શુદ્ર તથા અન્ત્યજોં કો શુચિ અથવા અશુચિ કિસી ભી અવસ્થા
મેં સર્વત્ર શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરના ચાહિએ ।
તત્રૈવ પ્રહ્લાદવાક્યં બાલકાન્ પ્રતિ અનિ પુરાણે -
ઉસી અગ્નિપુરાણ મેં પ્રહ્લાદજી કા વાક્ય બાલકોં કે પ્રતિ -
યત્પ્રભાવાદહં સાક્ષાત્તીર્ણો ઘોરભયાર્ણવમ્ ।
અનાયાસેન બાલ્યેઽપિ તસ્માચ્છ્રીનામકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૩૨॥
હે દૈત્ય બાલકોં ! જિસ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કે પ્રભાવ સે બિના પરિશ્રમ કે હી બાલ્યાવસ્થા મેં હી
મૈંને અપને પિતાજી કે ક્રોધરૂપી અત્યન્ત ભયાવહ સમુદ્ર કો પાર કર લિયા હૈ, અતઃ હમ સભી કો શ્રીરામનામ

કા સઙ્કીર્તન કરના ચાહિએ ।
કર્ત્તવ્યં સાવધાનેન ત્યક્ત્વા સર્વદુરાગ્રહમ્ ।
સાધનાન્યં વિહાયાશુ બુદ્ધ્વા વૈરસ્યમાત્મનિ ॥ ૧૩૩॥
અતઃ સમસ્ત દુરાગ્રહ કા ત્યાગ કરકે એવં અન્ય સભી સાધનોં કો રસ શૂન્ય જાનકર સાવધાન હોકર
શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરના ચાહિએ ।
યદ્ભુઞ્જન્યસ્વપંસ્તિષ્ઠન્ ગચ્છન્વૈ જાગ્રતિ સ્થિતૌ ।
કૃતવાન્પાપમદ્યાહં કાયેન મનસા ગિરા ॥ ૧૩૪॥
યત્સ્વલ્પમપિ યત્સ્થૂલં કુયોનિનરકાવહમ્ ।
તદ્યાતુ પ્રશમં સર્વં રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૧૩૫॥
આજ મૈંને શરીર, મન ઔર વાણી સે ભોજન કરતે સમય, બૈઠતે-ઉઠતે, ચલતે-જાગતે, સોતે એવં સકલ

વ્યવહાર કરતે સમય જો પાપ કિયા હૈ જો થોડ઼ા અથવા બહુત હો, એવં શૂકરાદિ યોનિ એવં મહાઘોર નરક પ્રદાન

કરને વાલે જો પાપ હૈં વે સમસ્ત પાપ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે નષ્ટ હો જાવેં ।
ક્રિયાકલાપહીનો વા સંયુતો વા વિશેષતઃ ।
રામનામાનિશં કુર્વન્ કીર્ત્તનં મુચ્યતે ભયાત્ ॥ ૧૩૬॥
વેદોક્ત સમસ્ત ક્રિયાકલાપોં સે જો શૂન્ય હો અથવા યુક્ત હો વહ નિરન્તર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે
જન્મમરણ રૂપ ભય સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।
યદિચ્છેત્પરમાં પ્રીતિં પરમાનન્દદાયિનીમ્ ।
તદા શ્રીરામભદ્રસ્ય કાર્યં નામાનુકીર્તનમ્ ॥ ૧૩૭॥
યદિ શ્રીસીતારામજી કી પરમાનન્દદાયિની પરાત્પર પ્રીતિ કો પ્રાપ્ત કરના ચાહતે હો તો સભી આશાઓં
કા ત્યાગ કરકે શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરો પરાપ્રીતિ કા ઉદય હો જાયેગા ।
બ્રહ્મ વૈવર્ત્તપુરાણે શિવવાક્યં નારદં પ્રતિ -
બહ્મવૈવર્તપુસણ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય શ્રીનારદજી કે પ્રતિ -
હનન્બ્રાહ્મણમત્યન્તં કામતો વા સુરાં પિબન્ ।
રામનામેત્યહોરાત્રં સઙ્કીર્ત્ય શુચિતામિયાત્ ॥ ૧૩૮॥
જો અત્યન્ત પાપી હજારોં બ્રાહ્મણોં કી હત્યા કરને વાલા હૈ અથવા સ્વચ્છન્દ મદિરાપાન કરને વાલા હૈ, વહ નીચ ભી એક દિન રાત નિરન્તર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે પરમ પવિત્ર હો જાતા હૈ ।

અપિ વિશ્વાસઘાતી ચ તથા બ્રાહ્મણ નિન્દકઃ ।
કીર્ત્તયેદ્ રામનામાનિ ન પાપૈઃ પરિભૂયતે ॥ ૧૩૯॥
કિસી કી સહાયતા કા વચન દેકર સામર્થ્ય હોને પર ભી ન કરના વિશ્વાસઘાત હૈ યહ મહાપાપ એવં બ્રાહ્મણ કી નિન્દા કરના ભી મહાપાપ હૈ ઇત્યાદિ અનેક પાપોં કો કરને વાલા ભી યદિ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરે તો શીઘ્ર હી સમસ્ત પાપોં સે રહિત હો જાતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીનારદવાક્યમમ્બરીષં પ્રતિ -
ઉસી બ્રહ્મવૈવર્તપુરાણ મેં શ્રીનારદજી કા વાક્ય અમ્બરીષ કે પ્રતિ -
વ્રજંસ્તિષ્ઠન્સ્વપન્નશ્નન્સ્વસન્વાક્યપ્રપૂર્ણકે ।
રામનામ્નસ્તુ સઙ્કીર્ત્ય ભક્તિયુક્ત પરંવ્રજેત્ ॥ ૧૪૦॥
જો ચલતે, બૈઠતે, બોલતે, ખાતે, પીતે, સોતે એવં વાક્ય કે અન્ત મેં સ્નેહપૂર્વક શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ વહ શ્રીસીતારામજી કે પરમ ધામ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

કદાચિન્નામ સઙ્કીર્ત્ય ભક્ત્યા વા ભક્તિવર્જિતઃ ।
દહતે સર્વ પાપાનિ યુગાન્તાગ્નિરિવોત્થિતઃ ॥ ૧૪૧॥

જો શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કિસી ભી સમય ભક્તિપૂર્વક અથવા ભક્તિ સે રહિત હી કરતા હૈ ઉસકે જન્મ જન્માન્તર કે સમસ્ત પાપ ઉસી તરહ નષ્ટ હો જાતે હૈં જૈસે મહાપ્રલય કી અગ્નિ સે સમસ્ત સૃષ્ટિ કા સંહાર હો જાતા હૈ ।

જન્માન્તર સહસ્રૈસ્તુ કોટિ જન્માન્તરેષુ યત્ ।
રામનામ પ્રભાવેણ પાપં નિર્યાતિ તત્ક્ષણાત્ ॥ ૧૪૨॥
અસઙ્ખ્ય જન્મોં મેં અસઙ્ખ્ય શરીરોં કે દ્વારા કિયે જાને વાલે જો અસઙ્ખ્ય પાપ હૈં વે સારે પાપ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે ક્ષણભર મેં ભસ્મ હો જાતે હૈં ।

અભક્ષ્યભક્ષણાત્પાપમગમ્યાગમનાચ્ચ યત્ ।
નશ્યતે નાત્ર સન્દેહો રામનામ જપાન્નૃપ ॥ ૧૪૩॥
હે રાજન્ ! અભક્ષ્ય કે ભક્ષણ કરને સે એવં અગમ્યા સ્ત્રી કે સાથ ગમન કરને કા જો પાપ લગતા હૈ વહ પાપ શ્રીરામનામ કે જપ સે નષ્ટ હો જાતા હૈ ઇસમેં સન્દેહ નહીં હૈ ।

અમ્બરીષ મહાભાગ શ◌ૃણુમદ્વચનં વરમ્ ।
સર્વોપદ્રવનાશાય કુરુ શ્રીરામકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૪૪॥
હે મહાભાગ અમ્બરીષ ! મેરે શ્રેષ્ઠ વચન કો સુનો, સભી પ્રકાર કે ઉપદ્રવોં કે નાશ કે લિએ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરો ।

તાવત્તિષ્ઠતિ દેહેસ્મિન્કાલ કલ્મષ સમ્ભવમ્ ।
શ્રીનામકીર્ત્તનં યાવત્કુરુતે માનવો નહિ ॥ ૧૪૫॥
મનુષ્ય કે શરીર મેં કાલ જન્ય કલ્મષ તભી તક નિવાસ કરતે હૈં જબ તક વહ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન નહીં કરતા હૈ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સભી પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈ ।

યસ્યસ્મૃત્યા ચ નામોક્ત્યા તપો યજ્ઞક્રિયાદિષુ ।
ન્યૂનં સમ્પૂર્ણતાં યાતિ સદ્યો વન્દે તમચ્યુતમ્ ॥ ૧૪૬॥
જિનકે સ્મરણ કરને સે ઔર જિનકે નામ કા ઉચ્ચારણ કરને સે તપ, યજ્ઞ, ક્રિયાદિ મેં હોને વાલી ન્યૂનતા તત્કાલ સમ્પૂર્ણતા કો પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ ઉન અચ્યુત ભગવાન્ કી મૈં વન્દના કરતા હૂઁ ।

આધયો વ્યાધયો યસ્ય સ્મરણાન્નામકીર્ત્તનાત્ ।
શીઘ્રં વૈનાશમાયાન્તિ તં વન્દે પુરુષોત્તમમ્ ॥ ૧૪૭॥
જિનકે સ્મરણ કરને સે ઔર જિનકે નામ કા સઙ્કીર્તન કરને સે સભી પ્રકાર કી માનસિક વ્યથા એવં શારીરિક વ્યથાએઁ શીઘ્ર હી નષ્ટ હો જાતી હૈં ઉન પુરુષોત્તમ ભગવાન્ કી મૈં વન્દના કરતા હૂઁ ।

શ્રીરામેત્યુક્તમાત્રેણ હેલયા કુલવર્દ્ધન ।
પાપૌઘં વિલયં યાતિ દત્તમશ્રોત્રિયે યથા ॥ ૧૪૮॥
હે કુલવર્દ્ધન ! અનાદરપૂર્વક શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે ભી પાપોં કા સમૂહ ઉસી પ્રકાર નષ્ટ હો જાતા હૈ જિસ પ્રકાર અશ્રોત્રિય કો દિયા ગયા દાન નષ્ટ હો જાતા હૈ ।

ગવામયુતકોટીનાં કન્યાનામયુતાયુતૈઃ ।
તીર્થકોટિ સહસ્રાણાં ફલં શ્રીનામકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૪૯॥
અનન્ત કોટિ ગોદાન, અનન્તકોટિ કન્યાદાન ઔર અનન્તકોટિ તીર્થો મેં સ્નાન કરને કા જો પુણ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ વહ એક બાર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ ।
રામનામેતિ સદ્ભક્ત્યા યેન ગીતં મહાત્મના ।
તેનૈવ ચ કૃતં સર્વં કૃત્યં વૈ સંશયં વિના ॥ ૧૫૦॥
જિસ મહાત્મા ને શ્રદ્ધાભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા ગાન કર લિયા, ઉસને હી સમસ્ત કર્ત્તવ્ય કર્મો કા અનુષ્ઠાન કર લિયા, ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

વસન્તિ યાનિ તીર્થાનિ પાવનાનિ મહીતલે ।
તાનિ સર્વાણિ નામ્નસ્તુકલાં નાર્હન્તિ ષોડશીમ્ ॥ ૧૫૧॥
પૃથ્વી પર પવિત્ર કરને વાલે જિતને તીર્થ વિદ્યમાન હૈં વે સભી તીર્થ શ્રીરામનામ કી સોલહવીં કલા કે તુલ્ય ભી નહીં હૈ, અતઃ શ્રીરામનામ સર્વશ્રેષ્ઠ એવં પાવનોં કો ભી પાવન બનાને વાલા હૈ ।

રામનામ સમં ચાન્યત્સાધનં પ્રવદન્તિ યે ।
તે ચાણ્ડાલસમાસ્સર્વે સદા રૌરવ વાસિનઃ ॥ ૧૫૨॥
જો લોગ દૂસરે સાધનોં કો શ્રીરામનામ કે સમકક્ષ કહતે એવં સમઝતે હૈં વે લોગ ચાણ્ડાલ કે તુલ્ય હૈં ઔર સદા રૌરવ નરક મેં નિવાસ કરતે હૈં ।

રામનામાશયં દિવ્યં યે જાનન્તિ સમાદરાત્ ।
તે કૃતાર્થાઃ કલૌ રાજન્સત્યંસત્યં વદામ્યહમ્ ॥ ૧૫૩॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કે દિવ્ય આશય કો આદરપૂર્વક જાનતે એવં સ્વીકાર કરતે હૈં, હે રાજન્ ! કલિયુગ મેં વે હી લોગ કૃતાર્થ હૈં યહ મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

દૃષ્ટં નામાત્મકં વિશ્વં મયા વિજ્ઞાનચક્ષુષા ।
વાઙ્મનોગોચરાતીતં નિર્વિકલ્પં પ્રમોદદમ્ ॥ ૧૫૪॥
મૈંને વિજ્ઞાનરૂપી નેત્ર સે દેખ લિયા હૈ કિ સમસ્ત વિશ્વ શ્રીરામનામાત્મક હૈ શ્રીરામનામ વાણી, મનબુદ્ધિ આદિ ઇન્દ્રિયોં સે સર્વથા પરે હૈં સભી કલ્પનાઓં સે પરે હૈં ઔર મહાપ્રમોદ કો પ્રદાન કરને વાલા હૈ ।

બ્રહ્મપુરાણે શ્રીબ્રહ્મવાક્યં નારદં પ્રતિ -
બ્રહ્મપુરાણ મેં શ્રીબ્રહ્માજી કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ -
ઇદમેવ હિ માઙ્ગલ્યમિદમેવ ધનાગમઃ ।
જીવિતસ્ય ફલઞ્ચૈવ રામનામાનુકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૫૫॥

શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હી પરમ મઙ્ગલસ્વરૂપ હૈ સર્વશ્રેષ્ઠ ધન કા આગમ હૈ ઔર માનવ જીવન કા પરમ ફલ હૈ ।

પ્રમાદાદપિ સંસ્પૃષ્ટો યથાऽનલકણો દહેત્ ।
તથૌષ્ઠપુટ સંસ્પૃષ્ટં રામનામદહેદઘમ્ ॥ ૧૫૬॥
જૈસે પ્રમાદ સે ભી સ્પર્શ કરને પર અગ્નિકણ સ્પર્શ કરને વાલે કો જલાતા હૈ વૈસે હી શ્રીરામનામ ઓષ્ઠપુટ ઔર રસના સે ઉચ્ચરિત હોને પર પાપ કો દગ્ધ કર દેતા હૈ ।

હત્યાऽયુતં પાનસહસ્રમુગ્રં ગુર્વઙ્ગનાકોટિ નિષેવનઞ્ચ ।
સ્તેનાન્યસઙ્ખ્યાનિ ચ પાતકાનિ શ્રીરામનામ્ના નિહતાનિ સદ્યઃ ॥ ૧૫૭॥
દસ હજાર હત્યા, હજારોં પ્રકાર સે ભયઙ્કુર મદ્યપાન, ગુરુપત્ની કે સાથ કરોડ़ોં બાર ગમન ઔર અસઙ્ખ્ય બાર સુવર્ણાદિ કી ચોરી કરને સે હોને વાલે જો પાપ હૈં વે સબ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે તત્કાલ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

નિર્વિકારં નિરાલમ્બં નિર્વૈરઞ્ચ નિરઞ્જનમ્ ।
ભજ શ્રીરામનામેદં સર્વેશ્વર પ્રકાશકમ્ ॥ ૧૫૮॥
હે નારદ ! શ્રીરામનામ જન્માદિ વિકારોં સે રહિત હૈં, શ્રીરામનામમહારાજ જીવ કો કૃતાર્થ કરને કે લિએ કિસી અન્ય સાધન કા અવલમ્બ નહીં લેતે હૈં, શ્રીરામનામ કા કિસી સે વૈર નહીં હૈ, શ્રીરામનામ માયાદિ અઞ્જનોં

સે રહિત હૈં, શ્રીરામનામ સર્વેશ્વર એવં શ્રીસીતારામજી કે પરાત્પરેશ્વરસ્વરૂપ કો સાક્ષાત્ નામાનુરાગી કે ભીતર

બાહર પ્રકાશિત કર દેતે હૈં અતઃ તુમ ઇસ શ્રીરામનામ કા ભજન કરો ।
શ્રુત્વા શ્રીરામનામ્નસ્તુ પ્રભાવં વૈ પરાત્પરમ્ ।
સત્યં યો નાભિજાનાતિ દ્રષ્ટવ્યં તન્મુખં નહિ ॥ ૧૫૯॥
શ્રીરામનામ કે પરાત્પર પ્રભાવ કો સુનકર ભી જો ઉસે સત્ય નહીં સમઝતા હૈ ઉસકે મુખ કો નહીં દેખના ચાહિએ ।

વિજ્ઞાનં પરમં ગુહ્યમિદમેવ મહામુને ।
બાહ્યં વાऽભ્યન્તરં નામ સતતં ચિન્તનં વરમ્ ॥ ૧૬૦॥
હે મહામુને ! નારદજી ! સર્વોત્કૃષ્ટ વિજ્ઞાન એવં પરમ ગોપનીય યહી હૈ કિ ભીતર બાહર સે નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કરના યહી શ્રેષ્ઠ ચિન્તન હૈ ।

કૂર્મ પુરાણે શ્રીશઙ્કુરવાક્યં શિવાં પ્રતિ -
કૂર્મપુરાણ મેં શ્રીશઙ્કુરજી કા વાક્ય પાર્વતીજી કે પ્રતિ -
ગોપ્યાદ્ગોપ્યતમં ભદ્રે સર્વસ્વં જીવનં મમ ।
શ્રીરામનામ સર્વેશમદ્ભુતં ભુક્તિ મુક્તિદમ્ ॥ ૧૬૧॥
હે કલ્યાણિ ! ગોપ્ય સે ભી અત્યન્ત ગોપનીય મેરે જીવન સર્વસ્વ શ્રીરામનામ હૈં, શ્રીરામનામ સર્વેશ્વર એવં આશ્ચર્યમય ભોગ એવં મુક્તિ પ્રદાન કરને વાલે હૈં ।

જપસ્વ સતતં રામનામ સર્વેશ્વર પ્રિયમ્ ।
નિયામકાનાં સર્વેષાં કારણં પ્રેરકં પરમ્ ॥ ૧૬૨॥
હે પ્રિયે ! તુમ નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કરો ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ સભી ઈશ્વરોં કો ભી પ્રિય હૈં સમસ્ત નિયામકોં કા પરમ કારણ એવં સર્વશ્રેષ્ઠ પ્રેરક હૈ ।

રામનામૈવ સદ્વિદ્યે સત્યં વચ્મિ વરાનને ।
સમાહિતેન મનસા કીર્ત્તનીયસ્સદા બુધૈઃ ॥ ૧૬૩॥
હે સુમુખિ ! હે બ્રહ્મ વિદ્યાસ્વરૂપિણિ પાર્વતિ ! મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ કિ વિદ્વાનોં કો સદા સાવધાનચિત્ત હોકર શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરના ચાહિએ ।

રામનામાત્મકં તત્ત્વં સતાં જીવનમુત્તમમ્ ।
નિન્દિતસ્સર્વલોકેષુ રામનામ બહિર્મુખઃ ॥ ૧૬૪॥
શ્રીરામનામ સભી સન્તોં કા જીવન હૈ જો શ્રીરામ સે બહિર્મુખ હૈ વહ સભી લોકોં મેં નિન્દિત હૈ ।
લૌકિકી વૈદિકી યા યા ક્રિયા સર્વાર્થસાધિકા ।
તાભ્ય કોટ્યર્બુદગુણં શ્રેષ્ઠં શ્રીનામકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૬૫॥
સભી અર્થોં કો સિદ્ધ કરને વાલી લૌકિક યા વૈદિક જિતની ક્રિયાએઁ હૈં ઉન સમસ્ત ક્રિયાઓં સે કઇ શ્રેષ્ઠ શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન હૈ ।

ધિક્કૃતં તમહં મન્યે સતતં પ્રાણવલ્લભે ।
યજ્જિહ્વાગ્રે ન શ્રીરામનામ સંરાજતે સદા ॥ ૧૬૬॥
હે પ્રાણ વલ્લભે ! મૈં ઉસે સતત ધિક્કાર કે યોગ્ય માનતા હૂઁ જિસકી જિહ્વા પર સદા શ્રીરામનામ વિરાજમાન ન હો અર્થાત્ જો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન નહીં કરતા હૈ ઉસે ધિક્કાર હૈ ।

વામનપુરાણે શ્રીવામન વાક્યં મુનીન્પ્રતિ -
વામનપુરાણ મેં શ્રીવામનજી કા વાક્ય મુનિયોં કે પ્રતિ -
અઘૌઘા વજ્રપાતાદ્યા હ્યન્યે દુર્નીત સમ્ભવઃ ।
સ્મરણાદ્રામભદ્રસ્ય સદ્યો યાતિ ક્ષયં ક્ષણાત્ ॥ ૧૬૭॥
પાપોં કા સમૂહ, વજ્રપાતાદિ દોષ તથા દૂસરે દુષ્ટનીતિયોં સે સમુત્પન્ન દુર્ભિક્ષાદિ જિતને દોષ હૈં વે સબ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે તત્કાલ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

શ ृણ્વન્તિ યે ભક્તિપરા મનુષ્યાઃ સઙ્કીર્ત્યમાનં ભગવન્તમુગ્રમ્ ।
તે મુક્તપાપાઃ સુખિનો ભવન્તિ યથાऽમૃતપ્રાશનતર્પિતાસ્તુ ॥ ૧૬૮॥
ભક્તિપરાયણ જો મનુષ્ય ભગવાન્ કે શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન એવં ભગવાન્ કે ગુણ કીર્તન કો સુનતે હૈ વે સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હો જાતે હૈં ઔર ઉસી પ્રકાર સુખી હો જાતે હૈં જિસ પ્રકાર અમૃતપાન કરને સે પ્રાણ તૃપ્ત હો જાતે હૈં ।

પરદારરતો વાઽપિ પરાપકૃતકારકઃ ।
સ શુદ્ધો મુક્તિમાયાતિ રામનામાનુકીર્તનાત્ ॥ ૧૬૯॥
જો પરસ્ત્રી ભોગરત હૈ અથવા જો દૂસરે કા અપકાર કરતા હૈ વહ પાપી ભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કે પ્રભાવ સે શુદ્ધ હોકર મુક્તિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

અપવિત્રઃ પવિત્રો વા સર્વાવસ્થાં ગતોઽપિ વા ।
યસ્સ્મરેત્પુણ્ડરીકાક્ષં સ બાહ્યાભ્યન્તરઃ શુચિઃ ॥ ૧૭૦॥
અપવિત્ર હો યા પવિત્ર હો અથવા કિસી ભી અવસ્થા મેં હો જો શ્રીરામ રાજીવ લોચન કે નામ કા સ્મરણ કરતા હૈ વહ ભીતર બાહર સભી પ્રકાર સે પવિત્ર હો જાતા હૈ ।

મત્સ્ય પુરાણે -
મત્સ્યપુરાણ મેં -
સર્વેષાં રામમન્ત્રાણાં શ્રેષ્ઠં શ્રીતારકં પરમ્ ।
ષડક્ષરમનુંસાક્ષાત્તથા યુગ્માક્ષરં વરમ્ ॥ ૧૭૧॥
સમસ્ત શ્રીરામમન્ત્રોં મેં તારક મન્ત્ર (બીજયુક્ત ષડક્ષરમન્ત્ર) શ્રેષ્ઠ હૈ એવં શ્રીરામનામ શ્રેષ્ઠ હૈ દોનોં મેં ભેદ નહીં હૈ ।

યેન ધ્યાતં શ્રુતં ગીતં રામનામેષ્ટદં મહત્ ।
કૃતં તેનૈવ સત્કૃત્યં વેદોદિતમખણ્ડિતમ્ ॥ ૧૭૨॥
સમસ્ત અભિલષિત વસ્તુઓં કો પ્રદાન કરને વાલે શ્રીરામનામ કા જિસને ધ્યાન શ્રવણ ઔર ગાયન કિયા, ઉસને વેદ મેં કહે ગયે સત્કૃત્યોં કા અખણ્ડ અનુષ્ઠાન કર લિયા ।

ધ્યેયં જ્ઞેયં પરં પેયં રામનામાક્ષરં મુને ।
સર્વસિદ્ધાન્તસારેદં સૌખ્યં સૌભાગ્ય કારણમ્ ॥ ૧૭૩॥
હે મુનિરાજ ! સભી સિદ્ધાન્તોં કા સાર, સુખ ઔર સૌભાગ્ય કા પરમ કારણ અવિનાશી શ્રીરામનામ હી ચિન્તન કે યોગ્ય, જાનને યોગ્ય એવં અત્યન્ત પેય હૈં । અતઃ નિરન્તર શ્રીરામનામ કા હી પાન કરના ચાહિએ ।

નામૈવ પરમં જ્ઞાનં ધ્યાનં યોગં તથા રતિમ્ ।
વિજ્ઞાનં પરમં ગુહ્યં રામનામૈવ કેવલમ્ ॥ ૧૭૪॥
શ્રીરામનામ હી સર્વોત્કૃષ્ટ જ્ઞાન, ધ્યાન, યોગ તથા પ્રેમ હૈ કેવલ શ્રીરામનામ હી વિજ્ઞાન એવં અત્યન્ત ગુહ્ય હૈ ।

નામ સ્મરણ નિષ્ઠાનાં નામસ્મૃત્યા મહાઘવાન્ ।
મુચ્યતે સર્વપાપેભ્યો વાઞ્છિતાર્થં ચ વિન્દતિ ॥ ૧૭૫॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કીર્તન મેં જિનકી અપાર નિષ્ઠા હૈ ઐસે નામનિષ્ઠ ભક્તોં કે નામ કા સ્મરણ કરને સે મહાપાપી ભી સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હોકર મનચાહી વસ્તુ કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

વારાહપુરાણે શ્રીશિવવાક્યં શિવામ્પ્રતિ -

વારાહપુરાણ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય પાર્વતીજી કે પ્રતિ -
દૈવાચ્છૂકરશાવકેન નિહતો મ્લેચ્છો જરાજર્જરો-
હારામેણ હતોઽસ્મિ ભૂમિપતિતો જલ્પંસ્તનું ત્યક્તવાન્ ।
તીર્ણોગોષ્પદવદ્ભવાર્ણવમહો નામ્નઃ પ્રભાવાદહોકિં
ચિત્રં યદિ રામનામ રસિકાસ્તે યાન્તિ રામાસ્પદમ્ ॥ ૧૭૬॥
દૈવયોગ સે એક મ્લેચ્છ (યવન) જો કિ બુઢ઼ાપે સે જર્જર થા, ઉસે એક શૂકર કે બચ્ચે ને મારા, “હારામ (હરામ -શૂકર) ને મુઝે મારા એવં હા ! રામ ને મુઝે મારા” ઐસા કહતા હુઆ વહ ભૂમિ પર ગિર પડ઼ા ઔર શરીર હે છોડ઼ દિયા । વહ ગૌ કે ખુર કે સમાન ભવસાગર કો તર ગયા । અહો ! શ્રીરામનામ કા પ્રભાવ આશ્ચર્યમય હૈ । યદિ શ્રીરામનામ કે પ્રેમી શ્રીરામજી કે ધામ કો જાતે હૈં તો ઇસમેં કૌન આશ્ચર્ય હૈ ।

ધ્યેયં નિત્યમનન્ય પ્રેમરસિકૈઃ પેયં તથા સાદરં-
જ્ઞેયં જ્ઞાનરતાત્મભિશ્ચ સુજનૈઃ સમ્યક્ ક્રિયાશાન્તયે ।
શ્રીમદ્રામપરેશ નામ સુભગં સર્વાધિપં શર્મદં-
સર્વેષાં સુહૃદં સુરાસુરનુતં હ્યાનન્દકન્દં પરમ્ ॥ ૧૭૭॥
અનન્યનામાનુરાગિયોં કે દ્વારા નિત્ય ધ્યાન કે યોગ્ય, તથા પરમ પ્રેમી રસિકોં કે દ્વારા સાદર પાન કરને યોગ્ય, ક્રિયા કી સમ્યક્ શાન્તિ કે લિએ જ્ઞાન, સુજનોં કે દ્વારા જાનને યોગ્ય શ્રીરામનામ હી હૈં । શ્રીરામનામ સુન્દર સબકે સ્વામી, કલ્યાણ પ્રદાન કરને વાલા, સભી કે અકારણ હિતૈષી, સુર ઔર અસુર સભી સે સંસ્તુત એવં પરમ આનન્દકન્દ હૈં ઐસા વિચાર કરકે સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

નિરપેક્ષં સદા સ્વચ્છં સર્વસમ્પત્તિ સાધકમ્ ।
ભજધ્વં રામનામેદં મહામાઙ્ગલિકં પરમ્ ॥ ૧૭૮॥
શ્રીરામનામ મહારાજ પત્ર, પુષ્પ, ફલ, શુદ્ધતા આદિ અપેક્ષાઓં સે સર્વથા રહિત અર્થાત્ નિરપેક્ષ હૈં । સદા સર્વદા સ્વચ્છ નિર્મલ હૈં, સભી પ્રકાર કી સમ્પત્તિયોં કો પ્રદાન કરને વાલે હૈં ઔર અતિશય મહામઙ્ગલરૂપ હૈં અતઃ આપ સભી કો ઇસ શ્રીરામનામ કા ભજન કરના ચાહિએ ।

કરુણાવારિધિં નામ હ્યપરાધનિવારકમ્ ।
તસ્મિન્પ્રીતિર્ન યેષાં વૈ તે મહાપાપિનો નરાઃ ॥ ૧૭૯॥
શ્રીરામનામ મહાકરુણા કે સાગર એવં સમસ્ત અપરાધોં કો દૂર કરને વાલે હૈં ઐસે શ્રીરામનામ મેં જિન લોગોં કી સચ્ચી પ્રીતિ નહીં હૈ । વે લોગ નિશ્ચય હી મહાપાપી હૈં ।

લિઙ્ગપુરાણે સૂતવાક્યં શૌનકં પ્રતિ -
લિઙ્ગપુરાણ મેં સૂતજી કા વાક્ય શૌનકજી કે પ્રતિ -
રામનામાનિશં ભક્ત્યા પ્રજપ્તવ્યં પ્રયત્નતઃ ।
નાતઃ પરતરોપાયો દૃશ્યતે શ્રૂયતે મુને ॥ ૧૮૦॥

હે મુનિરાજ ! શ્રીરામનામ કા ભક્તિપૂર્વક એવં સંયમપૂર્વક દિનરાત જપ કરના ચાહિએ । આત્મકલ્યાણ કે લિએ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર કોઈ દૂસરા ઉપાય ન દિખાયી દેતા હૈ ઔર ન સુના જાતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીમહાદેવ વાક્યં પાર્વતીં પ્રતિ -
લિઙ્ગપુરાણ મેં હી શ્રીશઙ્કરજી કા વાક્ય શ્રીપાર્વતીજી કે પ્રતિ -
વૃથાઽઽલાપંવદન્ત્રીડા યેષાં નાયાતિ સત્વરમ્ ।
હિત્વા શ્રીરામનામેદં તે નરાઃ પશવઃ સ્મૃતાઃ ॥ ૧૮૧॥
શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર વ્યર્થ વાર્તાલાપ કરને મેં જિનકો શીઘ્ર હી લજ્જા નહીં આતી હૈ વે મનુષ્ય પશુ કહે જાતે હૈં ।

ન જાને કિં ફલં બ્રહ્મન્ જાયતે નામકીર્ત્તનાત્ ।
જાનાતિ તચ્છિવઃ સાક્ષાદ્રામાનુગ્રહતો મુને ॥ ૧૮૨॥
હે બ્રહ્મન્ ! શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે કૌન સા ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ હે મુનિ શ્રેષ્ઠ ! ઉસકો શ્રીરામજી કી કૃપા સે સાક્ષાત્ શિવજી હી જાનતે હૈં ।

અહો નામામૃતાલાપી જનઃ સર્વાર્થસાધકઃ ।
ધન્યાદ્ધન્યતમોનિત્યં સત્યં સત્યં વદામ્યહમ્ ॥ ૧૮૩॥
આશ્ચર્ય હૈ શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કા જપ કરને વાલે (પાન કરને વાલે) સાધક સભી પ્રકાર કે પુરુષાર્થોં કો સિદ્ધ કર લેતે હૈં વે સભી ધન્યોં મેં નિત્ય અતિશય ધન્ય હૈં યહ બાત મૈં સત્ય-સત્ય કહ રહા હૂઁ ।

રામનામ્ના જગત્સર્વં ભાસિતં સર્વદા દ્વિજ ।
પ્રભાવં પરતમં તસ્ય વચનાગોચરં મુને ॥ ૧૮૪॥
હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! યહ સમ્પૂર્ણ જગત્ શ્રીરામનામ સે હી સદા સર્વદા પ્રકાશિત હૈં । હે મુને! ઉસ શ્રીરામનામ કા સર્વોત્કૃષ્ટ પ્રભાવ વાણી સે સર્વથા પરે હૈ ।

અલં યોગાદિસઙ્ક્લેશૈર્જ્ઞાનવિજ્ઞાનસાધનૈઃ ।
વર્ત્તમાને દયાસિન્ધૌ રામનામેશ્વરે મુને ॥ ૧૮૫॥
મુને ! દયાસિન્ધુ સર્વેશ્વર શ્રીરામનામ કે વિદ્યમાન હોને પર યોગાદિ મેં ક્લેશ ઉઠાને સે ક્યા લાભ? એવં જ્ઞાનવિજ્ઞાન કે સાધક વિભિન્ન સાધનોં સે ક્યા પ્રયોજન? અર્થાત્ યોગાદિ એવં જ્ઞાન વિજ્ઞાન કે વિભિન્ન સાધનોં કા ત્યાગ કરકે એકમાત્ર પરમદયાલુ શ્રીરામનામ કા આશ્રય લો । ઉસી સે સભી પ્રકાર કે અભીષ્ટોં કી સિદ્ધિ હો જાયેગી ।

રામાત્પરતરં નાસ્તિ સર્વેશ્વરમનામયમ્ ।
તસ્માત્તન્નામ સંલાપે યત્નં કુરુ મમ પ્રિયે ॥ ૧૮૬॥
હે મેરી પ્રાણવલ્લભે પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ સે પરે સર્વેશ્વર, નિરામય, અશોક કોઈ દૂસરા તત્વ નહીં હૈ ઇસલિએ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને કા પ્રયાસ કરો ।

ચાણ્ડાલાદિકજન્તૂનામધિકારોઽસ્તિ વલ્લભે ।

શ્રીરામનામ મન્ત્રેऽસ્મિન્ સત્યં સત્યં સદા શિવે ॥ ૧૮૭॥
હે પ્રાણવલ્લભે પાર્વતિ ! ઇસ શ્રીરામનામ મહામન્ત્ર કે જપ મેં બ્રહ્મા સે લેકર ચાણ્ડાલ પર્યન્ત સભી જીવોં કા અધિકાર હૈ યહ બાત મૈં સદા સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

યત્પ્રભાવલવકાંશતઃ શિવે શિવપદં સુભગં યદવાપ્તમ્ ।
તદ્રતિં વિરહિતા કિલ જીવા યાન્તિ કષ્ટમતુલં યમ સાદનમ્ ॥ ૧૮૮॥
હે પાર્વતિ ! મૈંને જિસ શ્રીરામનામ કે લવાંશ માત્ર પ્રભાવ સે સુન્દર અમર શિવપદ પ્રાપ્ત કિયા હૈ । ઐસે શ્રીરામનામ મેં જિનકી પ્રીતિ નહીં હૈ વે લોગ અતુલકષ્ટપ્રદ યમસદન નરકાદિ મેં અવશ્ય જાયેઙ્ગે

સાકારાદગુણાચ્ચાપિ રામનામ પરં પ્રિયે ।
ગોપ્યાદ્ગોપ્યતમં વસ્તુ કૃપયા સમ્પ્રકાશિતમ્ ॥ ૧૮૯॥
હે પ્રિયે પાર્વતિ ! સાકાર-નિરાકાર સગુણ-નિર્ગુણ દોનોં સે સર્વોત્કૃષ્ટ વસ્તુ શ્રીરામનામ હૈ યહ ગોપનીય સે ભી અત્યન્ત ગોપનીય હૈ યહ મૈંને કૃપા કરકે તુમ્હારે સમક્ષ પ્રકાશિત કિયા હૈ ।

સ્મર્તવ્યં તત્સદા રામનામ નિર્વાણદાયકમ્ ।
ક્ષણાર્દ્ધમપિ વિસ્મૃત્ય યાતિ દુઃખાલયં જનઃ ॥ ૧૯૦॥
ઇસલિએ મોક્ષપ્રદાયક શ્રીરામનામ કા સદા સર્વદા સ્મરણ કરના ચાહિએ આધે ક્ષણ કે લિએ ભી શ્રીરામનામ કા વિસ્મરણ કરને વાલા મનુષ્ય દુઃખ સાગર મેં ડૂબ જાતા હૈ અતઃ શ્રીરામનામ કા સતત સ્મરણ કરના ચાહિએ ।

વિષ્ણુપુરાણે વ્યાસવાક્યં -
વિષ્ણુપુરાણ મેં શ્રીવ્યાસજી કા વાક્ય -
વિષ્ણોરેકૈક નામાપિ સર્વવેદાધિકં મતમ્ ।
તાદૃઙ્નામ સહસ્રેણ રામનામ સતાં મતમ્ ॥ ૧૯૧॥
ભગવાન્ વિષ્ણુ કા પ્રત્યેક નામ સમસ્ત વેદોં સે શ્રેષ્ઠ હૈ ઔર ભગવાન્ વિષ્ણુ કે સહસ્રોં નામોં સે ભી અત્યધિક પુણ્ય એવં ફલપ્રદ શ્રીરામનામ હૈ યહ સન્તોં કો અભિમત હૈ ।

શ્રીરામેતિ પરન્નામ રામસ્યૈવ સનાતનમ્ ।
સહસ્રનામ સાદૃશ્યં વિષ્ણોર્નારાયણસ્ય ચ ॥ ૧૯૨॥
ભગવાન્ શ્રીરામ કા સનાતન એવં સર્વોત્કૃષ્ટ નામ શ્રીરામનામ હૈ ભગવાન વિષ્ણુ ઔર નારાયણ કે સહસ્ર નામોં કે તુલ્ય શ્રીરામનામ હૈ ।

રામનામ્નઃ પરં કિઞ્ચિત્તત્ત્વં વેદે સ્મૃતિષ્વપિ ।
સંહિતાસુ પુરાણેષુ નૈવ તન્ત્રેષુ વિદ્યતે ॥ ૧૯૩॥
શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર કોઈ ભી તત્વ વેદોં મેં, સ્મૃતિયોં મે, સંહિતાઓં મેં, પુરાણોં મેં ઔર તન્ત્રોં મેં નહીં હૈ ।

નામ્નો રામસ્ય યે તત્ત્વં પરં પ્રાહુઃ કુબુદ્ધયઃ ।
રાક્ષસાંસ્તાન્વિજાનીયાદ્બ્રજેયુર્નરકન્ધ્રુવમ્ ॥ ૧૯૪॥

જો લોગ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર કિસી દૂસરે કો તત્ત્વ કહતે હૈં વે લોગ કુબુદ્ધિ હૈં ઉન લોગોં કો રાક્ષસ સમઝના ચાહિએ વે લોગ નિશ્ચિત હી નરક મેં જાયેઙ્ગે ।

સા જિહ્વા રઘુનાથસ્ય નામકીર્ત્તનમાદરાત્ ।
કરોતિ વિપરીતા યા ફણિનો રસના સમા ॥ ૧૯૫॥
શ્રીરામજી કે શ્રીરામનામ કા જો આદરપૂર્વક કીર્તન કરતી હૈ વહી જિહ્વા હૈ ઇસકે વિપરીત જો શ્રીરામનામ કા કીર્તન ન કરકે દુનિયાદારી કે બાતચીત મેં લગી રહતી હૈ વે સર્પ કી જિહ્વા કે સમાન હૈં ।

રામેતિ નામ યચ્છ્રોત્રે વિશ્રમ્ભાજ્જપિતો યદિ ।
કરોતિ પાપસન્દાહં તૂલવહ્નિકણો યથા ॥ ૧૯૬॥
જિસ કિસી કે ભી કાન મેં “શ્રીરામ” ઇસ નામ કા વિશ્વાસપૂર્વક જપ કિયા ગયા ઉસકે સમસ્ત પાપોં
કા ઉસી પ્રકાર દાહ હો જાતા હૈ જિસ પ્રકાર અગ્નિ કે કણ સે રુઈ સમૂહ કા દાહ હો જાતા હૈ ।
તાવદ્ ગર્જન્તિ પાપાનિ બ્રહ્મહત્યાશતાનિ ચ ।
યાવદ્રામં રસનયા ન ગૃહ્ણાતીતિ દુર્મતિ ॥ ૧૯૭॥
તભી તક સભી પાપ ગરજતે હૈં ઔર તભી તક સૈકડ઼ોં બ્રહ્મ હત્યાઐઁ વિધમાન રહતી હૈં જબ તક દુષ્ટબુદ્ધિ મનુષ્ય અપની જિહ્વા સે શ્રીરામનામ કા ગ્રહણ નહીં કરતા હૈ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે અષ્ટાદશપુરાણપ્રમાણનિરુપણનામ પ્રથમઃ પ્રમોદઃ ॥ ૧॥
શ્રીયુગલાનન્યશરણજી કે દ્વારા સઙ્ગૃહીત પ્રમોદનિધિ પરાત્પર ઐશ્વર્ય પ્રદાયક શ્રીસીતારામનામ પ્રતાપ પ્રકાશ મેં

અષ્ટાદશપુરાણ પ્રમાણ નિરૂપણનામકઃ પ્રથમઃ પ્રમોદઃ સમાપ્તઃ ।

અથ દ્વિતીયઃ પ્રમોદઃ

ઉપપુરાણ વચનાનિ -
વાયુપુરાણે શ્રીશિવવાક્યં નારદં પ્રતિ -
વાયુપુરાણ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ -
મહતસ્તપસોમૂલં પ્રસવઃ પુણ્ય સન્તતેઃ ।
જીવિતસ્ય ફલસ્વાદુ સદા શ્રીરામકીર્ત્તનમ્ ॥ ૧૯૮॥
બડ઼ી સે બડ઼ી તપસ્યા કા મૂલ, સમસ્ત પુણ્યરૂપી સન્તાન કા ઉત્પત્તિ સ્થાન એવં માનવ જીવનરૂપી વૃક્ષ કા સુસ્વાદુ ફ઼લ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હૈ તાત્પર્ય હૈ કિ શ્રીરામનામસઙ્કીર્તન કે બિના શેષ સાધન શ્રમમાત્ર હૈ ।

શ્રીરામનામ સામર્થ્યં વૈભવં શૌર્યવિક્રમમ્ ।
ન વક્તું કોપિ શક્નોતિ સત્યં સત્યં ચ નારદ ॥ ૧૯૯॥

હે નારદજી ! શ્રીરામનામ કે સામર્થ્ય, વૈભવ, શૌર્ય એવં પરાક્રમ કા વર્ણન કોઈ ભી નહીં કર સકતા હૈ યહ સત્ય હૈ સત્ય હૈ ।

સતતં રામ રામેતિ યસ્તુ કીર્ત્તયતે સદા ।
ગુરુતલ્પશતેનાપિ સદ્ય એવ પ્રમુચ્યતે ॥ ૨૦૦॥
જો નિરન્તર રામ રામ ઐસા સઙ્કીર્તન કરતા રહતા હૈ વહ મનુષ્ય સૈઙ્કુડ઼ોં બાર ગુરુ પત્ની કે સાથ ગમન જન્ય પાપોં સે શીઘ્ર હી મુક્ત હો જાતા હૈ ।

યાતના યમલોકેષુ તાવદેવ ભવેન્નૃણામ્ ।
યાવન્ન ભજતેપ્રીત્યા રામનામપરાત્પરમ્ ॥ ૨૦૧॥
મનુષ્યોં કો તભી તક યમલોક મેં યાતના સહન કરની પડ઼તી હૈ । જબ તક વહ પ્રીતિપૂર્વક પરાત્પર શ્રીરામનામ કા જપ નહીં કરતા હૈ ।

સર્વેષામવતારાણાં કારણં પરમાદ્ભુતમ્ ।
શ્રીમદ્રામેતિનામૈવ કથ્યતે સદ્ભિરન્વહમ્ ॥ ૨૦૨॥
સભી અવતારોં કા પરમ અદ્ભુત કારણ શ્રીરામનામ હી હૈ ઐસા સભી સન્ત નિરન્તર કહતે હૈં ।
યત્ર યત્ર સમુદ્ધારો દૃશ્યતે શ્રૂયતેઽથવા ।
તત્સર્વં રામનામ્નૈવ સત્યં સત્યં વચો મમ ॥ ૨૦૩॥
જહાઁ કહીં ભી પાપિયોં કા ઉદ્ધાર દેખા યા સુના જાતા હૈ વહ સબ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે હી હુઆ હૈ યહ
મેરા વચન સત્ય હૈ સત્ય હૈ ।
રામનામાત્મિકાવાણી શ્રોતવ્યા સર્વદા બુધૈઃ ।
ત્યક્ત્વા નાનાર્થવચ્છબ્દાન્વાદવિભ્રાન્તિમણ્ડિતાન્ ॥ ૨૦૪॥
અનેક પ્રકાર કે અર્થ વાલે શબ્દોં, વાદવિવાદોં, ભ્રમયુક્ત વાક્યોં કો છોડ઼ કર વિદ્વાનોં કો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા શ્રવણ કરના ચાહિએ ।

નૃસિંહપુરાણે -
નરસિંહપુરાણ મેં -
રામરામેતિ રામેતિ સતતં સંસ્મરન્તિ યે ।
ત એવ વલ્લભાસ્માકમીશ્વરાણાં ચ નારદ ॥ ૨૦૫॥
હે નારદ ! રામ, રામ, રામ ઇસ પ્રકાર જો નિરન્તર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં વે હી હમારે પ્રિય હૈં ઔર સભી ઈશ્વરોં કે ભી પ્રિય હૈં ।

સર્વાસાં ચિત્તવૃત્તીનાં નિરોધો જાયતે ધ્રુવમ્ ।
રામનામ પ્રભાવેણ જપ્તવ્યં સાવધાનતઃ ॥ ૨૦૬॥

શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે સભી ચિત્તવૃત્તિયોં કા નિશ્ચિત હી નિરોધ હો જાતા હૈ અતઃ સાવધાન હોકર શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

નરકા યે નરા નીચા જીવન્તોઽપિ મૃતોપમાઃ ।
તેષામપિ ભવેન્મુક્તી રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૨૦૭॥
જો લોગ નારકી હૈં, નીચ હૈં ઔર જીતે હુએ ભી મૃતક તુલ્ય હૈં ઉન લોગોં કી ભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે મુક્તિ હો જાતી હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીપ્રહ્લાદવાક્યં પિતરં પ્રતિ -
વહીં શ્રીપ્રહ્લાદજી કા વાક્ય અપને પિતાજી કે પ્રતિ -
રામનામજપતાં કુતો ભયં સર્વતાપશમનૈકભેષજમ્ ।
પશ્યતાત મમ ગાત્ર સઙ્ગતઃપાવકોઽપિસલિલાયતેઽધુના ॥ ૨૦૮॥
હે તાત ! શ્રીરામનામ કે જપ કરને વાલોં કો કહીં ભી કિસી સે ભય નહીં હોતા હૈ સમસ્ત તાપોં એવં રોગોં કે નાશ કરને કે લિએ એકમાત્ર ઔષધિ શ્રીરામનામ હૈ । હે તાત ! દેખિએ મેરે શરીર કે સમ્પર્ક સે ઇસ સમય અગ્નિ ભી જલ જૈસે શીતલ હો ગયા હૈ ।

રામનામ પ્રભાવેણ મુચ્યતે સર્વબન્ધનાત્ ।
તસ્માત્ત્વમપિ દૈત્યેશ તસ્યૈવ શરણં બ્રજ ॥ ૨૦૯॥
હે દૈત્યે ! શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે જીવ સમસ્ત બન્ધનોં સે સહજ મેં મુક્ત હો જાતા હૈ ઇસલિએ હે રાક્ષસરાજ ! આપ ભી શ્રીરામનામ કી શરણ મેં જાઍં ।

તત્રૈવ શ્રીનારદવાક્યં યાજ્ઞવલ્ક્યં પ્રતિ -
વહીં શ્રીનારદજી કા વાક્ય યાજ્ઞવલ્ક્ય કે પ્રતિ -
શ્રીરામેતિ જપન્જન્તુઃ પ્રત્યહં નિયતેન્દ્રિયઃ ।
સર્વપાપ વિનિર્મુક્તઃ સુરવદ્ભાસતે નરઃ ॥ ૨૧૦॥
અપની ઇન્દ્રિયોં કો વશ મેં કરકે પ્રતિદિન “શ્રીરામ” ઇસ પ્રકાર જપ કરને વાલા સાધક શીઘ્ર હી સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હોકર દેવતાઓં કી તરહ પ્રકાશિત હોને લગતા હૈ ।

સૌભાગ્યં સર્વદા સ્વચ્છં સરસાનન્દમદ્ભુતમ્ ।
અવશ્યં લભતે ભક્ત્યા રામનામાનુકીર્તનાત્ ॥ ૨૧૧॥
ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને સે સર્વદા સ્વચ્છ સૌભાગ્ય એવં અદ્ભુત સરસ આનન્દ અવશ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

રામનામરતાનારી સુતં સૌભાગ્યમીપ્સિતમ્ ।
ભર્તુઃ પ્રિયત્વં લભતે ન વૈધવ્યં કદાચન ॥ ૨૧૨॥

શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન મેં નિરત રહને વાલી સ્ત્રી, પુત્ર, અભીષ્ટ સૌભાગ્ય ઔર પતિ કી પ્રિયતા કો પ્રાપ્ત કરતી હૈ ઔર કભી ભી વિધવા નહીં હોતી હૈ ।

પતિવ્રતાનાં સર્વાસાં રામનામાનુકીર્ત્તનમ્ ।
ઐહિકામુષ્કિકં સૌખ્યદાયકં સર્વશો મુને ॥ ૨૧૩॥
હે મુનિરાજ ! સભી પતિવ્રતાઓં કે લિએ ઇસ લોક સે સમ્બન્ધિત એવં પરલોક સે સમ્બન્ધિત સભી પ્રકાર કે સુખોં કા સમ્પાદક શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન હૈ ।

સીતયાસહિતં રામનામ યેષાં પરં પ્રિયમ્ ।
ત એવ કૃતકૃત્યાશ્ચ પૂજ્યા સર્વસુરેશ્વરૈઃ ॥ ૨૧૪॥
શ્રીસીતાનામ કે સાથ શ્રીરામનામ અર્થાત્ “શ્રીસીતારામ” યહ દિવ્યનામ જિન લોગોં કો પરમ પ્રિય હૈ વે લોગ હી કૃતકૃત્ય હૈં ઔર સમસ્ત દેવેશ્વરોં સે પૂજ્ય હૈં ।

રામનામાર્થમધ્યે તુ સાક્ષાત્ સીતાપદં પ્રિયમ્ ।
વિજ્ઞાનાગોચરં નિત્યં મુને શ્રીરામવૈભવમ્ ॥ ૨૧૫॥
હે મુને ! શ્રીરામનામ કે અર્થ કે મધ્ય મેં હી સાક્ષાત્ પરમપ્રિય સીતાપદ વિરાજમાન હૈ । ઔર વિશિષ્ટ જ્ઞાન કે દ્વારા જાના જાને વાલા શ્રીરામજી કા પ્રભાવ ભી શ્રીરામનામ મેં હી સંનિહિત હૈ ।

આદૌ સીતાપદં પુણ્યં પરમાનન્દદાયકમ્ ।
પશ્ચાચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ કથનં સમ્પ્રશસ્યતે ॥ ૨૧૬॥
પુણ્ય એવં પરમાનન્દ પ્રદાયક શ્રીસીતાપદ કા પ્રથમ ઉચ્ચારણ હોના ચાહિએ તત્પશ્ચાત્ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ સમ્યક્ પ્રશસ્ત હૈ અર્થાત્ શ્રીસીતારામ શ્રીસીતારામ સઙ્કીર્તન હી સર્વથા પ્રશંસનીય હૈ ।

યુગ્મં વર્ણં જપેદ્યર્હિ તદા સીતેતિ કીર્ત્તયેત્ ।
સાવકાશે સદા ભક્ત્યામધ્યે મધ્યે સમાદરાત્ ॥ ૨૧૭॥
યદિ શ્રીરામનામ કા રામ રામ જપ કરના હો તબ ભી પહલે શ્રીસીતારામ સીતારામ કહ લે બાદ મેં રામ રામ જપ કરે, સમય મિલને પર ભક્તિપૂર્વક સદા સીતારામ સીતારામ જપ કરે । શ્રીરામનામ કે જપ કે સમય બીચ-

બીચ મેં આદરપૂર્વક સીતારામ સીતારામ જપ કરે ।
એવં રીત્યા સ્મરન્નામ રામભદ્રસ્ય સન્તતમ્ ।
ષણ્માસાત્સિદ્ધિમાપ્નોતિ કલૌ વિશ્વાસપૂર્વકમ્ ॥ ૨૧૮॥
ઇસ રીતિ સે જો સાધક વિશ્વાસપૂર્વક શ્રીરામનામ કા જપ નિરન્તર કરતા હૈ ઉસકો ઇસ કલિયુગ મેં છઃ મહીને મેં પરમ સિદ્ધિ કી પ્રાપ્તિ હો જાતી હૈ ।

સૂર્યોદયે યથા નાશમુપૈતિ ધ્વાન્તમાશુ વૈ ।
તથૈવ રામસંસ્મરણાદ્વિનાશં યાન્ત્યુપદ્રવાઃ ॥ ૨૧૯॥

સૂર્યનારાયણ કે ઉદિત હોને પર જૈસે શીઘ્ર હી અન્ધકાર નષ્ટ હો જાતા હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને સે સભી ઉપદ્રવ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

દુરાચારો મહાદુષ્ટોમહાઘૌઘ નિકેતનઃ ।
રામનામ સ્મરન્ ભક્ત્યા વિશુદ્ધો ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૨૨૦॥
દુરાચારી મહાદુષ્ટ એવં મહાપાપ નિવાસ સ્વરૂપ મનુષ્ય ભી ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરને સે નિશ્ચિત હી શુધ્દ હો જાતા હૈ ।

રામનામ પ્રભાવેણ યદ્યચ્ચિન્તયતે જનઃ ।
તત્તદાપ્નોતિ વૈ તૂર્ણમભીષ્ટમતિ દુર્લભમ્ ॥ ૨૨૧॥
શ્રીરામનામ કા જાપક સાધક જો-જો ચિન્તન કરતા હૈ અર્થાત્ જિસ-જિસ વસ્તુ કો પ્રાપ્ત કરના ચાહતા હૈ ઉસ-ઉસ વસ્તુ કો નિશ્ચિત હી પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ એવં અતિ દુર્લભ અભીષ્ટ કો ભી શીઘ્ર હી પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

સર્વાભીષ્ટપ્રદે નામ્નિ પ્રીતિર્નૈવાભિજાયતે ।
મુને તસ્યાપરાધાનાં નિયમો નૈવ વિદ્યતે ॥ ૨૨૨॥
હે મુને ! સભી અભીષ્ટ વસ્તુઓં કો પ્રદાન કરને વાલે શ્રીરામનામ મેં જિસકી પ્રીતિ નહીં હૈ ઉસકે અપરાધોં કી ગિનતી નહીં હૈ ।

રામનામ્નિ રતિર્નાસ્તિ કુરુતે ધર્મસઞ્ચયમ્ ।
તત્સર્વં નિષ્ફલં પ્રોક્તં પથિબીજાઙ્કુરા ઇવ ॥ ૨૨૩॥
જિસકી શ્રીરામનામ મેં પ્રીતિ નહીં હૈ ઉસકે દ્વારા કિયા ગયા ધર્મ કા સઙ્ગ્રહ ઉસી પ્રકાર નિષ્ફલ હૈ જિસ પ્રકાર માર્ગ મેં બોયે ગયે બીજોં કે અઙ્કુર ।

બહુજન્મોગ્રપુણ્યાનાં ફલં નામાનુકીર્ત્તનમ્ ।
સર્વેષાં ઋષિમુખ્યાનાં સમ્મતં સંશયં વિના ॥ ૨૨૪॥
સભી શ્રેષ્ઠ ઋષિ મુનિયોં કા સંશય રહિત મત હૈ કિ અનેક જન્મોં કે શ્રેષ્ઠ પુણ્યોં કા ફલ હી શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન હૈ અર્થાત્ અનેક જન્મોં કે ઉત્કટ પુણ્યોં કે ફલસ્વરૂપ હી શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન મેં રૂચિ હોતી હૈ ।

વૃહદ્વિષ્ણુ પુરાણે શ્રીપરાશર વાક્યં શિષ્યં પ્રતિ -
વૃહદ્વિષ્ણુપુરાણ મેં શ્રીપરાશર જી કા વાક્ય મૈત્રેય જી કે પ્રતિ -
ક્વ નાકપૃષ્ઠગમનં પુનરાવૃત્તિ લક્ષણમ્ ।
ક્વ જપો રામનામ્નસ્તુ મુક્તેર્બીજમનુત્તમમ્ ॥ ૨૨૫॥
કહાઁ સ્વર્ગાદિ લોકોં કા ગમન? ઔર કહાઁ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન? સ્વર્ગાદિ લોકોં મેં જાને કે બાદ પુનર્જન્મ કા ભય બના રહતા હૈ “ક્ષીણે પુણ્યે મર્ત્યલોકે વિશન્તિ” પુણ્યોં કે નાશ હો જાને કે પશ્ચાત્ પુનઃ મૃત્યુલોક મેં આના પડ઼તા હૈ ઔર શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન મુક્તિ કા સર્વશ્રેષ્ઠ બીજ હૈ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે મુક્તિ કી પ્રાપ્તિ હોતી હૈ, જિસમેં પુનરાગમન કા ભય નહીં હોતા હૈ ।

સર્વરોગોપશમનં સર્વોપદ્રવનાશનમ્ ।
સર્વારિષ્ટહરં ક્ષિપ્રં રામનામાનુકીર્ત્તનમ્ ॥ ૨૨૬॥
સમસ્ત રોગોં કા નાશ કરને વાલા, સમસ્ત ઉપદ્રવોં કા નાશક ઔર શીઘ્ર હી સભી અરિષ્ટોં કા હરણ કરને વાલા શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન હૈ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે શીઘ્ર હી સભી રોગ, સભી ઉપદ્રવ એવં સભી અરિષ્ટ દૂર હો જાતે હૈં ।

નાસ્તિ શ્રીરામનામ્નસ્તુ પરત્વં દૃશ્યતે ક્વચિત્ ।
સદૃશં ત્રિષુલોકેષુ સર્વતન્ત્રેષુ કુત્રચિત્ ॥ ૨૨૭॥
શ્રીરામનામ સે શ્રેષ્ઠ તત્ત્વ કહીં ભી દિખાયી નહીં દેતા હૈ । સભી લોકોં મેં એવં સભી તન્ત્રોં મેં કહીં ભી શ્રીરામ નામ કે સદૃશ કોઇ તત્વ નહીં દિખાયી દેતા હૈ ।

રામરામેતિ યો નિત્યં મધુરં જપતિ ક્ષણમ્ ।
સ સર્વ સિદ્ધિમાપ્નોતિ રામનામાનુભાવતઃ ॥ ૨૨૮॥
જો સાધક નિત્ય ક્ષણ ભર ભી મધુર સ્વર મેં રામ રામ ઐસા જપ કરતા હૈ વહ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે સભી સિદ્ધિયોં કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

પરાનન્દે સુધાસિન્ધૌ નિમગ્નો જાયતે જનઃ ।
યદા શ્રીરામસન્નામ સંસ્મરેદ્ભાવનાયુતઃ ॥ ૨૨૯॥
જબ કોઈ સાધક સદ્ભાવના સે યુક્ત હોકર શ્રીરામનામ કા સમ્યક્ સ્મરણ યા સઙ્કીર્તન કરતા હૈ ઉસ સમય વહ પરમાનન્દરૂપી અમૃત સિન્ધુ મેં નિમગ્ન હો જાતા હૈ ।

પ્રાયો વિવેકિનઃ સૌમ્ય વેદાન્તાર્થૈક નૈષ્ઠિકાઃ ।
શ્રીમદ્ રામેશભદ્રસ્ય નામ સંરાધને રતાઃ ॥ ૨૩૦॥
હે સૌમ્ય ! અધિકાંશ વેદાન્તાર્થ ચિન્તન પરાયણ વિવેકીજન શ્રીરામનામ કી આરાધના મેં હી લગે રહતે હૈં “ધર્મમાર્ગં ચરિત્રેણ જ્ઞાનમાર્ગં ચ નામતઃ” સિદ્ધાન્ત કે અનુસાર સમસ્ત વેદાન્તાર્થોં કા પ્રકાશ શ્રીરામનામ કે જપ સે હી હોતા હૈ અતઃ વિવેકી વેદાન્તી લોગ ભી શ્રીરામનામ કે જપ મેં લગે રહતે હૈં ।

તાવદેવ મદસ્તેષાં મહાપાતક દન્તિનામ્ ।
યાવન્ન શ્રૂયતે રામનામ પઞ્ચાનનધ્વનિઃ ॥ ૨૩૧॥
તભી તક મહાપાપરૂપી હાથિયોં કા મદ દિખાયી દેતા હૈ જબ તક શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન રૂપી સિંહ કી ધ્વનિ સુનાયી નહીં દેતી હૈ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન હોતે હી સભી મહાપાપ દૂર ભાગ જાતે હૈં ।

અવિકારી વિકારી વા સર્વદોષૈકભાજનઃ ।
પરમેશપદં યાતિ સીતારામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૨૩૨॥
ચાહે નિર્વિકાર હો યા સવિકાર હો ચાહે સમસ્ત દોષોં કા ખજાના હો, ચાહે કૈસા ભી હો, યદિ વહ સીતારામ સીતારામ સઙ્કીર્તન કરતા હૈ તો વહ કીર્તન કે પ્રભાવ સે ભગવાન્ કે ધામ કો અવશ્ય જાયેગા ।

હે જિહ્વે રસસારજ્ઞે સતતં મધુરપ્રિયે ।
શ્રીરામનામપીયૂષં પિબપ્રીત્યા નિરન્તરમ્ ॥ ૨૩૩॥
હે રસોં કે સાર કો જાનને વાલી નિરન્તર મધુર પ્રિયે જિહ્વે ! તૂ નિરન્તર પ્રીતિપૂર્વક શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કા પાન કર ।

નાતઃ પરતરોપાયો દૃશ્યતે સમ્મતૌ શ્રુતૌ ।
સારાત્સારતમં શુદ્ધં સર્વેષાં મુક્તિદં પરમ્ ॥ ૨૩૪॥
શ્રીરામનામ સે બઢ઼્કર દૂસરા કોઇ ઉપાય સન્તોં કી સમ્મતિ મેં ઔર વેદોં મેં નહીં દિખાયી દેતા હૈ । સભી કો મુક્તિ પ્રદાન કરને વાલા એવં સારતત્વોં કા ભી સાર શુદ્ધ સર્વોત્કૃષ્ટ શ્રીરામનામ હૈ ।

સ્વાભાવિકી તથા જ્ઞાનક્રિયાદ્યાઃ શક્તયઃ શુભાઃ ।
રામનામાંશતો જાતા સર્વલોકેષુ પૂજિતા ॥ ૨૩૫॥
સભી લોકોં મેં પૂજિત સ્વાભાવિકી, જ્ઞાન એવં ક્રિયાદિ જિતની શુભ શક્તિયાઁ હૈં વે સબ શ્રીરામનામ કે અંશ સે ઉત્પન્ન હુઇ હૈં ।

લઘુ ભાગવતે -
લઘુ ભાગવત મેં -
જ્ઞાનં વૈરાગ્યમેવાથ તથા પ્રીતિઃ પરાત્મનિ ।
સંલભેન્નામસઙ્કીર્ત્ય હ્યભિરામાખ્યમદ્ભુતમ્ ॥ ૨૩૬॥
અદ્ભુત લોકાભિરામ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરકે સાધક જ્ઞાન, વૈરાગ્ય એવં ભગવાન્ મેં પરમ પ્રીતિ પ્રાપ્ત કર સકતા હૈ ।

બૃહન્નારદીયે -
બૃહન્નારદીયપુરાણ મેં -
તે કૃતાર્થાઃ સદા શુદ્ધાઃ સર્વોપાધિ વિવર્જિતાઃ ।
નામ્નઃ પ્રભાવમાસાદ્ય ગમિષ્યન્તિ પરમ્પદમ્ ॥ ૨૩૭॥
શ્રીનારદજી કહતે હૈં કિ જો શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે કૃતાર્થ હૈં । સદા શુદ્ધ હૈં સમસ્ત ઉપાધિયોં સે શૂન્ય હૈં વે લોગ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે પરમ પદ કો પ્રાપ્ત કરેઙ્ગે ।

રામનામ પરા યે ચ નામકીર્ત્તનતત્પરા ।
નામ્નઃ પૂજાપરા યે વૈ તે કૃતાર્થાઃ ન સંશયઃ ॥ ૨૩૮॥
જો લોગ તન, મન, વચન, ગતિ, મતિ એવં રતિ સે શ્રીરામનામ પરાયણ હૈં ઔર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન મેં લગે રહતે હૈં ઔર જો લોગ શ્રીરામનામ કી પૂજા મેં લગે હુએ હૈં વે લોગ નિશ્ચિત હી કૃતાર્થ હૈં ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

તસ્માત્સમસ્તલોકાનાં હિતમેવ મયોચ્યતે ।
રામનામ પરાન્ મર્ત્યાન્ન કલિર્બાધતે ક્વચિત્ ॥ ૨૩૯॥

ઇસલિએ મૈં સભી લોગોં કે હિત કી બાત કહતા હૂઁ કિ શ્રીરામનામ કે જપ, કીર્તન એવં પૂજન પરાયણ લોગોં કો કલિયુગ કહીં ભી દુખી નહીં કરતા હૈ ।

શ્રીમદ્રામેશનામ્નસ્તુ સતતં શરણં વ્રજેત્ ।
અસ્માકં સત્સમાજેષૂપાયાન્તરમનર્થકમ્ ॥ ૨૪૦॥
હમ લોગોં કે સત્સમાજોં મેં શ્રીરામનામ કે અતિરિક્ત દૂસરે સભી ઉપાય અનર્થક માને ગયે હૈં અતઃ સાધક કો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કી શરણ મેં જાના ચાહિએ ઔર શ્રીરામનામ કો હી અપના રક્ષક સમઝના ચાહિએ ।

સકૃદુચ્ચારયેદેતદ્રામનામ કલૌયુગે ।
તે કૃતાર્થા મહાત્માનસ્તેભ્યો નિત્યં નમો નમઃ ॥ ૨૪૧॥
ઇસ કલિયુગ મેં જો લોગ એક બાર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે લોગ મહાત્મા એવં કૃતાર્થ હૈં ઉનકો નિત્ય નમસ્કાર હૈ નમસ્કાર હૈ ।

ન્યૂનાતિરિક્તતાસિદ્ધિઃ કલૌ વેદોક્તકર્મણામ્ ।
નામ સઙ્કીર્ત્તનાદેવ સમ્પૂર્ણ ફલદાયકમ્ ॥ ૨૪૨॥
કલિયુગ મેં વૈદિક કર્મોં મેં ન્યૂનતા એવં અતિરિક્તતા કી સિદ્ધિ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હોતી હૈ શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન કે પ્રભાવ સે વહ કર્મ સમ્પૂર્ણ ફલ પ્રદાન કરતા હૈ ।

સીતારામાત્મકન્નામ સુધાધામ નિરન્તરમ્ ।
યે જપન્તિ સદા ભક્ત્યા તેષાં કિઞ્ચિન્ન દુર્લભમ્ ॥ ૨૪૩॥
સાક્ષાત્ અમૃતસ્વરૂપ શ્રીસીતારામનામ કો જો સદા ભક્તિપૂર્વક જપ કરતે હૈં ઉનકે લિએ કોઇ ભી વસ્તુ દુર્લભ નહીં હૈ સબ સુલભ હૈ ।

નમઃ શ્રીરામચન્દ્રાય પરમાનન્દરૂપિણે ।
નિવસદ્યસ્ય જિહ્વાયાં તસ્યાઘં નશ્યતિ ક્ષણાત્ ॥ ૨૪૪॥
પરમાનન્દસ્વરૂપ શ્રીરામચન્દ્રજી કો નમસ્કાર હૈ ઐસા વાક્ય જિસકી જિહ્વા પર નિવાસ કરતા હૈ ઉસકે પાપ ક્ષણભર મેં નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

સ્વપન્ભુઞ્જન્બ્રજસ્તિષ્ઠન્નુત્તિષ્ઠંશ્ચવદંસ્તથા ।
યેષાં સઙ્કીર્ત્તનન્નામ તેભ્યો નિત્યં નમોનમઃ ॥ ૨૪૫॥
જો સોતે હુએ, ભોજન કરતે હુએ, રાસ્તે મેં ચલતે હુએ, ઠહરતે હુએ, ઉઠતે હુએ ઔર પરસ્પર બાતચીત કરતે હુએ ભગવાન્ શ્રીરામ કે નામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં । ઉન મહાત્માઓં કો નિત્ય નમસ્કાર હૈ નમસ્કાર હૈ ।

નામસઙ્કીર્ત્તનં નિત્યં ક્ષુત્તૃટ્સ્ખલાનાદિષુ ।
કરોતિ પ્રેમ સંહીનસ્સોપિ શ્રીરામકિઙ્કરઃ ॥ ૨૪૬॥
જો ભૂખ એવં પ્યાસ કે કારણ, ગિરતે સમય યા કિસી ભી પરિસ્થિતિ મેં બિના ભાવ કે ભી શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ વહ ભી શ્રીરામજી કા સેવક હૈ ।

અહોચિત્રમહોચિત્રમહોચિત્રમિદમ્પરમ્ ।
રામનામ્નિ સ્થિતે લોકે સંસાર વર્ત્તતે પુનઃ ॥ ૨૪૭॥
આશ્ચર્ય હૈ મહાન્ આશ્ચર્ય યહ હૈ કિ ઇસ લોક મેં શ્રીરામનામ કે વિદ્યમાન હોને પર ભી લોગોં કા પુનરાગમન હો રહા હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ મુક્તિ કા સર્વસુલભ સાધન શ્રીરામનામ વિદ્યમાન હૈં ફિર ભી લોગ મુક્ત નહીં હો પા રહે હૈં યહી મહાન્ આશ્ચર્ય હૈ ।

મિત્રદ્રોહી કૃતઘ્નશ્ચ સ્તેયી વિશ્વાસઘાતકઃ ।
દુહિતાસઙ્ગમી દુષ્ટો ભ્રાતૃપત્નીરતસ્તથા ॥ ૨૪૮॥
વિપ્રદારારતો યસ્તુ વિપ્રવિત્તાપહારકઃ ।
પરાપવાદકારી ચ બાલઘાતી ચ વૃદ્ધહા ॥ ૨૪૯॥
સ્ત્રીજનાનાં સઙ્ઘાતી હિંસકઃ સર્વદેહિનામ્ ।
માતૃગામી ગુરુદ્રોહી રામનામ્ના વિશુદ્ધ્યતિ ॥ ૨૫૦॥
મિત્રોં સે દ્રોહ કરને વાલા, કિયે ગયે ઉપકાર કો ન માનને વાલા, ચોર, વિશ્વાસઘાત કરને વાલા, પુત્રી કે સાથ સમાગમ કરને વાલા, દુષ્ટ, અપને ભાઈ કી પત્ની કે સાથ સમાગમ કરને વાલા, વિપ્રપત્નિયોં કે સાથ સમાગમ કરને વાલા, વિપ્રોં કે ધન કો ચુરાને વાલા, દૂસરે કી નિન્દા કરને વાલા, બાલ હત્યારા, વૃદ્ધોં કી હત્યા કરને વાલા, સ્ત્રિયોં કી હત્યા કરને વાલા, સભી જીવોં કા હિંસક, માતા કે સાથ સમાગમ કરને વાલા ઔર ગુરુદ્રોહ કરને વાલા પાપી ભી શ્રીરામનામ કે જપ સે શુદ્ધ હો જાતા હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ ઉપર્યુક્ત પાપોં કા પ્રાયશ્ચિત્ત યદિ કિયા જાય તો કિતને જન્મ બીત જાયેઙ્ગે પરન્તુ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન માત્ર સે યે સારે પાપ શીઘ્ર નષ્ટ હો જાતે હૈં । અતઃ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હી સર્વશ્રેષ્ઠ ઉપાય હૈ ।

મહાચિન્તાઽઽતુરો યસ્તુ મહાધિવ્યાધિવ્યાકુલઃ ।
જ્વરાપસ્મારકુષ્ઠાદિમહારોગૈઃ પ્રપીડિતઃ ॥ ૨૫૧॥
મહોત્પાતમહારિષ્ટમહાક્રૂરગ્રહાર્દિતઃ ।
મહાશોકાગ્નિસન્તપ્તસ્સર્વલોકૈસ્તિરસ્કૃતઃ ॥ ૨૫૨॥
મહાનિન્દ્યો નિરાલમ્બો મહાદુર્ભાગ્યદુઃખિતઃ ।
મહાદરિદ્રી સન્તાપી સુખીસ્યાદ્રામકીર્તનાત્ ॥ ૨૫૩॥
જો મહાચિન્તા કે કારણ આતુર હૈં, જો મહાન્ માનસિક વ્યથા એવં શારીરિક વ્યથા સે વિશેષ આકુલ હૈં, જો જ્વર, મિરગી ઔર કુષ્ટાદિ મહારોગોં સે વિશેષ પીડ઼િત હૈં । જો મહાઉત્પાત, મહારોગ ઔર મહાન્ ક્રૂર ગ્રહોં સે પીડ઼િત હૈં । જો મહાશોકરૂપી અગ્નિ મેં સન્તપ્ત હૈં, સભી લોગોં સે જો તિરસ્કૃત હૈં । જો અતિશય નિન્દનીય હૈં જિનકા સંસાર મેં કોઈ અવલમ્બ નહીં હૈ । વિશેષ દુર્ભાગ્યયુક્ત હોને સે જો અતિશય દુઃખી હૈં । જો મહાન્ દરિદ્ર હૈ એવં સભી પ્રકાર કે ક્લેશોં સે જો યુક્ત હૈ વે ભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને સે શીઘ્ર હી સભી કષ્ટોં સે મુક્ત હોકર સુખી હો જાતે હૈં ।

કામક્રોધાતુરઃ પાપી લોભમોહમદોદ્ધતઃ ।
રાગદ્વેષાદિભિર્દગ્ધો મહાદુર્વાસનાઽઽવૃતઃ ॥ ૨૫૪॥
ષડ્ભિરૂર્મિભિરાક્રાન્તઃ ષડ્વિકારૈર્વિખિદ્યતઃ ।
મનોરાજકષાયાદ્યૈર્વ્યાકુલઃ સમુપદ્રવૈઃ ॥ ૨૫૫॥
અન્યૈશ્ચવિવિધોત્પાતૈર્દારુણૈરતિદુઃખિતઃ ।
રામનામાનુભાવેન પરાનન્દમવાપ્નુયાત્ ॥ ૨૫૬॥
જો લોગ કામ, ક્રોધ સે વ્યાકુલ હૈં, પાપી હૈં, લોભ એવં મોહયુક્ત હૈં મહાઅહઙ્કારી હૈં, રાગદ્વેષરૂપી અગ્નિ સે દગ્ધ હૈં, મહાન્ દુર્વાસના કે કારણ જિનકા સ્વરૂપ ઢકા હુઆ હૈ । ક્ષુધા, તૃષા (પ્યાસ) , શોક, મોહ, જરા એવં મરણ રૂપ છઃ કર્મવાસના સે વિશેષ આક્રાન્ત હૈં કામ, ક્રોધ, લોભ, મોહ, મદ ઔર મત્સરાદિ છઃ વિકારોં કે કારણ જો વિશેષ દુઃખી હૈ । માનસિક હવાઈ કલ્પનારૂપી કષાયોં એવં અનેક ઉપદ્રવોં સે જો વ્યાકુલ હૈં । એવં દૂસરે અનેક દારુણ ઉત્પાતોં કે કારણ જો અતિશય દુઃખિત હૈં વે લોગ ભી યદિ ભાવ સહિત શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરેં તો શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે પરમ આનન્દ કી પ્રાપ્તિ કર સકતે હૈં ।

કિન્તીર્થૈઃ કિંવ્રતૈર્હોમૈઃ કિન્તપોભિઃ કિમધ્વરૈઃ ।
દાનૈધ્યનૈશ્ચ કિંજ્ઞાનૈર્વિજ્ઞાનૈઃ કિંસમાધિભિઃ ॥ ૨૫૭॥
કિંયોઃ કિંવિરાગૈશ્ચ જપૈરન્યૈ કિમર્ચનૈઃ ।
યન્ત્રૈર્મન્ત્રૈસ્તથાતન્ત્રૈઃ કિમન્યૈરુગ્રકર્મભિઃ ॥ ૨૫૮॥
સ્મરણાત્કીર્ત્તનાચ્ચૈવ શ્રવણાલ્લેખનાદપિ ।
દર્શનાદ્ધારણાદેવ રામનામાખિલેષ્ટદમ્ ॥ ૨૫૯॥
જબ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ, કીર્તન, શ્રવણ, લેખન, દર્શન એવં ધારણ કરને સે હી સભી અભીષ્ટોં કી પ્રાપ્તિ હો સકતી હૈ તો ફિર અનેક તીર્થોં, વ્રતોં, હવનાનુષ્ઠાનોં, તપસ્યાઓં, યજ્ઞોં, દાનોં, ધ્યાનોં, જ્ઞાન-વિજ્ઞાનોં, સમાધિયોં, યોગોં, વિરાગોં, દૂસરે જપોં, પૂજનોં, યન્ત્રોં, મન્ત્રોં, તન્ત્રોં એવં દૂસરે ઉગ્ર કર્મોં કે અનુષ્ઠાન સે ક્યા પ્રયોજન? અર્થાત્ એક શ્રીરામનામ કે આશ્રય લેને સે હી યદિ સભી મનોરથ સિદ્ધ હો જાયઁ તો વ્યર્થ દૂસરે સાધનોં કી ક્યા આવશ્યકતા હૈ?

આદિત્યપુરાણે શ્રીમહાદેવવાક્યં શિવાં પ્રતિ -
આદિત્યપુરાણ મેં શ્રીમહાદેવજી કા વાક્ય પાર્વતીજી કે પ્રતિ -
અહં જપામિ દેવેશિ રામનામાક્ષરદ્વયમ્ ।
શ્રીસીતાયાઃ સ્વરૂપસ્ય ધ્યાનં કૃત્વા હૃદિસ્થલે ॥ ૨૬૦॥
હે દેવેશ્વરિ પાર્વતિ ! મૈં ભગવતી શ્રીસીતાજી કે સ્વરૂપ કા હૃદય મેં ધ્યાન કરકે “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા જપ કરતા હૂઁ ।

રામનામ્નિ સ્થિતાસ્સર્વે ભ્રાતરઃ પરિકરાસ્તથા ।

ગુણાનાં નિચયં દેવિ તથા શ્રીધામમઙ્ગલમ્ ॥ ૨૬૧॥
હે દેવિ પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ મેં હી પરિકરોં કે સહિત શ્રીરામજી કે શ્રીભરતાદિ ભાઈ, સદ્ગુણોં કા સમુદાય એવં નિત્ય મઙ્ગલસ્વરૂપ શ્રીઅયોધ્યા ધામ નિત્ય સ્થિત હૈં શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન જપ કરને સે સબકા દર્શન સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ ।

તત્રૈવાદિત્યવાક્યં ઋષીન્ પ્રતિ -
આદિત્યપુરાણ મેં હી શ્રીસૂર્યજી કા વાક્ય ઋષિયોં કે પ્રતિ -
રામનામજપાદેવ ભાસકોऽહં વિશેષતઃ ।
તથૈવ સર્વલોકાનાં ક્રમણે શક્તિવાનહમ્ ॥ ૨૬૨॥
હે ઋષિયોં ! શ્રીરામનામ કે જપ કે પ્રભાવ સે હી મૈં સબકો પ્રકાશિત કરતા હૂઁ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કે જપ કે દ્વારા પ્રાપ્ત શક્તિ સે યુક્ત હોકર મૈં સમસ્ત લોકોં કી પરિક્રમા કરતા હૂઁ ।

નામવિશ્રબ્ધહીનાનાં સાધનાન્તરકલ્પના ।
કૃતામહર્ષિભિસ્સર્વૈઃ પરમાનન્દનૈષ્ઠિકૈઃ ॥ ૨૬૩॥
શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તનજન્ય પરમાનન્દ મેં નિમગ્ન રહને વાલે મહાત્માઓં ને શ્રીરામનામ મેં વિશ્વાસ ન કરને વાલે લોગોં કે લિએ હી દૂસરે અનેક સાધનોં કી કલ્પનાએઁ કી હૈં અર્થાત્ જિન લોગોં કા શ્રીરામનામ મેં પૂર્ણ વિશ્વાસ હૈ ઉનકે લિએ દૂસરી કિસી સાધના કી આવશ્યકતા નહીં હૈ ।

આઙ્ગિરસપુરાણે -
આઙ્ગિરસપુરાણ મેં -
નામસઙ્કીર્ત્તનાત્સર્વં મઙ્ગલં શાશ્વતં શુભમ્ ।
સામીપ્યં રામચન્દ્રસ્ય તથા સર્વાર્થસઞ્ચયઃ ॥ ૨૬૪॥
શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સભી પ્રકાર કે કલ્યાણ એક રસ શુભ, સભી અર્થોં કા સમૂહ એવં શ્રીસીતારામજી કા સામીપ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

શ્રીરામેતિ મનુષ્યો યઃ સમુચ્ચરતિ સર્વદા ।
જીવન્મુક્તો ભવેત્સો હિ સાક્ષાદ્રામાત્મકઃ સુધીઃ ॥ ૨૬૫॥
જો મનુષ્ય સદા સર્વદા “શ્રીરામ” ઐસા ઉચ્ચારણ કરતા રહતા હૈ વહ જીતે જી મુક્ત હૈ, વહ વિદ્વાન્ સાક્ષાત્ શ્રીસીતારામમય હૈ ।

સુરદ્રુમચયં ત્યક્ત્વા હ્યેરણ્ડં સમુપાસતે ।
યસ્યાન્યસાધને પ્રીતિસ્ત્યક્ત્વા શ્રીનામમઙ્ગલમ્ ॥ ૨૬૬॥
સર્વથા મઙ્ગલકારી શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર જો લોગ દૂસરે સાધનોં મેં પ્રીતિ કરતે હૈં વે લોગ કલ્પવૃક્ષ સમૂહ કા ત્યાગ કરકે અપાવન વૃક્ષ રેણ્ડ કી ઉપાસના કરતે હૈં ।

આભ્યન્તરં તથા બાહ્યં યસ્તુ શ્રીરામમુચ્ચરેત્ ।

સ્વલ્પાયાસેન સઙ્કાશં જાયતે હૃદિપઙ્કજે ॥ ૨૬૭॥
જો લોગ સર્વદા સાવધાન હોકર પ્રીતિપૂર્વક ભીતર તથા બાહર સે નિરન્તર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે રહતે હૈં થોડ઼ે સમય મેં હી ઉનકે હૃદય કમલ મેં પ્રકાશ કા દર્શન હોને લગતા હૈ ।

શુકપુરાણે શ્રીઅગસ્ત્યવાક્યં સુતીક્ષ્ણં પ્રતિ -
શુકપુરાણ મેં શ્રીઅગસ્ત્યજી કા વાક્ય સુતીક્ષ્ણજી કે પ્રતિ -
શ્રીમદ્રામેતિનામૈવ જીવનાનાં ચ જીવનમ્ ।
કીર્ત્તનાત્સર્વરોગેભ્યો મુચ્યતે નાત્ર સંશયઃ ॥ ૨૬૮॥
શ્રીરામનામ હી સમસ્ત જીવોં કા જીવન હૈ । શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે નિશ્ચિત હી સમસ્ત રોગોં સે મુક્તિ મિલ જાતી હૈ ઇસ કથન મેં સંશય નહીં હૈ ।

બ્રહ્માણ્ડશતદાનસ્ય યત્ફલં સમુદાહૃતમ્ ।
તત્ફલાદધિકં વિદ્યાત્સકૃચ્છ્રીરામમુચ્ચરન્ ॥ ૨૬૯॥
સૈકડ઼ોં બ્રહ્માણ્ડ દાન કા જો ફલ કહા ગયા હૈ ઉસસે ભી અધિક ફલ એક બાર શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે હોતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીશિવવાક્યં શિવાં પ્રતિ -
શુકપુરાણ મેં હી શ્રીશિવજી કા વાક્ય પાર્વતીજી કે પ્રતિ -
યથૈવ પાવકો દેવિ રજસાચ્છન્નતાં વ્રજેત્ ।
તથા વિશ્વાસહીનાનાં નાસ્તિનામાર્થવૈભવમ્ ॥ ૨૭૦॥
હે દેવિ ! જિસ પ્રકાર અગ્નિ ધૂલ સે ઢકે જાને પર અપને સ્વભાવ પ્રભાવ કો પ્રકટ નહીં કરતા હૈ ઉસી પ્રકાર વિશ્વાસહીન મનુષ્ય શ્રીરામનામ કે મહાઐશ્વર્યાદિ કો નહીં સમઝ પાતા હૈ । અર્થાત્ વિશ્વાસહીનોં કે લિએ શ્રીરામનામ કી મહિમા કુછ નહીં હૈ ।

અહો ભાગ્યતરાઃ સર્વે નામસંલગ્નમાનસાઃ ।
પાવયન્તિ જગત્સર્વં રામનામાર્થચિન્તનાત્ ॥ ૨૭૧॥
આશ્ચર્ય હૈ કિ જિનકા મન શ્રીરામ નામ મેં સંલગ્ન હૈ વે સભી અત્યન્ત ભાગ્યશાલી હૈ ક્યોંકી વે લોગ લોકોપકારી શ્રીરામનામ કે અર્થ કે ચિન્તન સે સારે સંસાર કો પવિત્ર કરતે હૈં ।

યત્પ્રભાવં સમાસાદ્ય શુકો બ્રહ્મર્ષિસત્તમઃ ।
જપસ્વ તન્મહામન્ત્રં રામનામરસાયનમ્ ॥ ૨૭૨॥
હે પાર્વતિ ! જિસ શ્રીરામનામ કે સ્વભાવ પ્રભાવ કો સમઝકર જપ કરકે શ્રીશુકદેવજી બ્રહ્મર્ષિયોં મેં શ્રેષ્ઠ હો ગયે ઉસ મહામન્ત્ર રસાયન શ્રીરામનામ કા જપ કરો ।

પુરાણસઙ્ગ્રહે શ્રીસૂત વાક્યં શૌનકં પ્રતિ -
પુરાણસઙ્ગ્રહ મેં સૂતજી કા વાક્ય શૌનક કે પ્રતિ -

ઇદાનીં રામનામ્નસ્તુ રહસ્યં પ્રવદામિ તે ।
યચ્છ્રુત્વા ચ પઠિત્વા ચ નરો યાતિ પરાં ગતિમ્ ॥ ૨૭૩॥
હે શૌનક જી ! ઇસ સમય મૈં આપકે લિએ શ્રીરામનામ કે ઉસ રહસ્ય કો કહને જા રહા હૂઁ જિસકો સુનકર ઔર પઢ઼કર મનુષ્ય પરમગતિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

સર્વેષાં મન્ત્રવર્ગાણાં રામનામ પરં સ્મૃતમ્ ।
ગોપ્યં શ્રીપાર્વતીશસ્ય જીવનં ચિત્તશોધકમ્ ॥ ૨૭૪॥
સભી મન્ત્રોં મેં શ્રીરામનામ મહામન્ત્ર સર્વશ્રેષ્ઠ હૈ અત્યન્ત ગોપનીય હૈ શ્રીપાર્વતી પતિ ભગવાન્ શઙ્કર કા જીવન સર્વસ્વ હૈ ઔર અન્તઃકરણ કી શુદ્ધિ કરને વાલા હૈ ।

સુલભં સર્વજીવાનામનાયાસેન સિદ્ધિદમ્ ।
સર્વોપાયં વિહાયાશુ જપ્તવ્યં પ્રેમતત્પરૈઃ ॥ ૨૭૫॥
શ્રીરામનામ સભી જીવોં કે લિએ સુલભ હૈ બિના પરિશ્રમ કે હી સભી સિદ્ધિયોં કો પ્રદાન કરને વાલા હૈ અતઃ સભી ઉપાયોં કો છોડ઼કર પ્રેમ-તત્પર હોકર શીઘ્ર હી શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

યેન કેન પ્રકારેણ જપન્મોક્ષપ્રદં નૃણામ્ ।
એવંરીત્યા જપેદ્યસ્તુ રામનામમનુત્તમમ્ ॥ ૨૭૬॥
તસ્ય પાણિતલે સિદ્ધિરનાયાસેન સત્વરમ્ ।
સત્યં વદામિ સિદ્ધાન્તં સર્વં કલિમલાપહમ્ ॥ ૨૭૭॥
જિસ કિસી ભી પ્રકાર સે શ્રીરામનામ કા જપ કરને વાલે મનુષ્યોં કો શ્રીરામનામ મોક્ષ પ્રદાન કરતા હૈ ઐસા સમઝકર જો સર્વોત્તમ શ્રીરામનામ કા જપ કરતા હૈ ઉસકે કરતલ મેં બિના પરિશ્રમ કે શીઘ્ર હી સભી સિદ્ધિયાઁ પ્રાપ્ત હો જાતી હૈં, યહ સત્ય સિદ્ધાન્ત મૈં કહતા હૂઁ કિ કલિ કે સમસ્ત મલોં કો દૂર કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ।

પૃષ્ટ્વા રીતિર્યથાતથ્યં ગુરોઃ સાન્નિધ્યતો મુને ।
તત્પશ્ચાદભ્યસેન્નામ સર્વેશ્વરમતન્દ્રિતઃ ॥ ૨૭૮॥
સ્વલ્પાહારં તથાનિદ્રાં સ્વલ્પવાક્યં નિરન્તરમ્ ।
મિથ્યાસમ્ભાષણં ત્યક્ત્વા તથા ચ ગમનાદિકમ્ ॥ ૨૭૯॥
ઇહૈવ લભતે નિત્યં પરિકરાણાં સમાગમમ્ ।
તથા નાનારહસ્યાનાં જ્ઞાનં સઞ્જાયતે ધ્રુવમ્ ॥ ૨૮૦॥
હે મુને ! સબસે પહલે શ્રીગુરુ મહારાજ સે શ્રીરામનામ કા યથાર્થ સ્વરૂપ ઔર જપ કી વિધિ રીતિ સમઝના ચાહિએ । તત્પશ્ચાત્ આલસ્યરહિત હોકર સર્વેશ્વર શ્રીરામનામ કા અભ્યાસ કરના ચાહિએ । ભોજન સ્વલ્પ, નિદ્રા સ્વલ્પ, મિથ્યા ભાષણ કા ત્યાગ કરકે બહુત કમ બોલના એવં યત્ર તત્ર આના જાના બન્દ કરકે નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કિયા જાય તો યહીં સપરિકર શ્રીસીતારામજી કા દર્શન પ્રાપ્ત હોતા હૈ ઔર અનેક પ્રકાર કે રહસ્યોં કા જ્ઞાન ભી નિશ્ચિત રૂપ સે હો જાતા હૈ ।

નામ્નઃપરાત્પરૈશ્વર્યં કથં વાચા વદામિ તે ।
સ્મરણાલ્લક્ષ્યતે વિશ્વં રામરૂપેણ ભાસ્વરમ્ ॥ ૨૮૧॥
હે મુને ! શ્રીરામનામ કા પરત્વ, મહત્વ ઔર ઐશ્વર્ય કા મૈં વાણી સે ક્યા વર્ણન કરૂઁ? ઇતના સચ હૈ કિ શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કીર્તન કરને સે સમ્પૂર્ણ વિશ્વ શ્રીસીતારામજી કે રૂપ મેં ભાસિત હોને લગતા હૈ ।

ભારતવિભાગે -
ભારતવિભાગ મેં -
સર્વલક્ષણહીનોઽપિ યુક્તો વા સર્વપાતકૈઃ ।
સર્વં તરતિ તત્પાપં ભાવયન્નામમઙ્ગલમ્ ॥ ૨૮૨॥
જો સમસ્ત શુભ લક્ષણોં સે હીન હૈં અથવા સમસ્ત પાપોં સે યુક્ત હૈં વે ભી મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ કી ભાવના કરને સે સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હો જાતે હૈં અર્થાત્ નિરન્તર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કીર્તન કરને સે શીઘ્ર હી ઉનકે સમસ્ત પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

પ્રાણપ્રયાણપાથેયં સંસારવ્યાધિભેષજમ્ ।
દુઃખશોકપરિત્રાણં શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૨૮૩॥
પ્રાણોં કે મહાપ્રયાણ કે સમય પાથેયસ્વરૂપ, સંસારરૂપી મહાવ્યાધિ કે નાશ કે લિએ સર્વશ્રેષ્ઠ ઔષધિસ્વરૂપ ઔર અનેક પ્રકાર કે દુઃખ એવં શોક સે બચાને વાલે “શ્રીરામ” યે દો અક્ષર હૈં ।

માતૃહા પિતૃહા ગોઘ્નો બ્રહ્મહાઽઽચાર્યહા મુને ।
શ્વાદઃપુલ્કસકો વાઽપિ શુદ્ધેરન્ રામનામતઃ ॥ ૨૮૪॥
હે મુને ! સંસાર મેં જો સર્વથા પૂજ્ય હૈં-માતા, પિતા, ગૌ, બ્રાહ્મણ એવં આચાર્ય ઐસે પૂજ્યોં કી હત્યા કરને વાલે, કુત્તે કા માંસ ખાને વાલે ચાણ્ડાલ એવં નીચ જાતિ કે લોગ ભી શ્રીરામનામ કા જપ કરને સે શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે પરમપવિત્ર હો જાતે હૈં ।

સર્વમઙ્ગલમાઙ્ગલ્યં સર્વસિદ્ધાન્તપારગમ્ ।
સર્વદેવાધિપં ભદ્રં સર્વસમ્પત્તિકારકમ્ ॥ ૨૮૫॥
મહાનાદસ્ય જનકં મહામોક્ષસ્યહેતુકમ્ ।
મહાપ્રેમરસેશાનં મહામોદમયં પરમ્ ॥ ૨૮૬॥
આહ્લાદકાનાં સર્વેષાં રામનામ પરાત્પરમ્ ।
પરં બ્રહ્મ પરં ધામ પરં કારણકારણમ્ ॥ ૨૮૭॥
સમ્પૂર્ણ મઙ્ગલોં કો ભી માઙ્ગલ્ય પ્રદાન કરને વાલે, સમસ્ત સિદ્ધાન્તોં કા સાર, સમ્પૂર્ણ દેવતાઓં કા સ્વામી, કલ્યાણદાયક, સભી પ્રકાર કી સમ્પત્તિયોં કો પ્રદાન કરને વાલે, દસ પ્રકાર કે નાદોં સે પરે મહાનાદ કા જનક, મહામોક્ષ કા પરમ કારણ, મહાપ્રેમ એવં મહારસ કે સ્વામી, પરમાનન્દસ્વરૂપ, સર્વોત્કૃષ્ટ, પ્રદાન કરને વાલોં મેં

સર્વશ્રેષ્ઠ, પરબ્રહ્મસ્વરૂપ, અસાધારણ તેજઃસ્વરૂપ, સમસ્ત કારણોં કે ભી પરમ કારણ શ્રીરામનામ મહારાજ હૈં, અતઃ અન્ય સાધનોં કા આશ્રય છોડ઼કર શ્રીરામનામ મહારાજ કા આશ્રય લેના ચાહિએ ।

ગણેશપુરાણે શ્રીગણેશવાક્યં ઋષીન્ પ્રતિ -
ગણેશપુરાણ મેં શ્રીગણેશજી કા વાક્ય ઋષિયોં કે પ્રતિ -
રામનામ પરં ધ્યેયં જ્ઞેયં પેયમહર્નિશમ્ ।
સર્વદા સદ્ભિરિત્યુક્તં પૂર્વં માં જગદીશ્વરૈઃ ॥ ૨૮૮॥
હે ઋષિયોં ! સત્પુરુષોં કે દ્વારા સર્વદા પરમ ધ્યાન કે યોગ્ય, જાનને યોગ્ય એવં દિન રાત પાન કરને યોગ્ય શ્રીરામનામ હી હૈ । યહ બાત મુઝકો પહલે હી જગત્ કે સ્વામી બ્રહ્મા, વિષ્ણુ ઔર મહેશ ને બતા દિયા થા ।

અહં પૂજ્યોઽભવંલોકે શ્રીમન્નામાનુકીર્ત્તનાત્ ।
અતઃ શ્રીરામનામ્નસ્તુ કીર્ત્તનં સર્વદોચિતમ્ ॥ ૨૮૯॥
ઇસ લોક મેં શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે હી મૈં પ્રથમ પૂજ્ય હુઆ હૂઁ અતઃ હમ સભી કે લિએ સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હી ઉચિત હોગા ।

વિઘ્નાનાં સન્નિહન્તારં દાતારં સર્વસમ્પદામ્ ।
સુધાસારં સદા સ્વચ્છં નિર્વિકારં નિરાશ્રયમ્ ॥ ૨૯૦॥
ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન સમસ્ત વિઘ્નોં કા નાશ કરને વાલા, સમ્પૂર્ણ સમ્પત્તિયોં કો પ્રદાન કરને વાલા, અમૃત કી મૂસલાધાર વૃષ્ટિસ્વરૂપ, સદાસર્વદા નિર્મલ, વિકાર રહિત એવં અન્ય આશ્રયોં સે રહિત પરમ આશ્રયસ્વરૂપ હૈ । અતઃ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન સબકો કરના ચાહિએ ।

નન્દીપુરાણે નન્દીશ્વરવાક્યં ગણાન્ પ્રતિ -
નન્દીપુરાણ મેં શ્રીનન્દીશ્વર જી કા વાક્ય ગણોં કે પ્રતિ -
સર્વદા સર્વકાલેષુ યે વૈ કુર્વન્તિ પાતકમ્ ।
રામનામજપં કૃત્વા યાન્તિ ધામ સનાતનમ્ ॥ ૨૯૧॥
જો લોગ હર સમય પાપ કરતે રહતે હૈં વે લોગ ભી શ્રીરામનામ કા જપ કરકે શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે સનાતન ધામ દિવ્ય નગરી અયોધ્યા કો પ્રાપ્ત કર લેતે હૈં ।

હરન્ બ્રાહ્મણસર્વસ્વં પ્રપન્નઘ્નં સુરાં પિબન્ ।
અપિ ભ્રૂણં હનન્ પૂતો જાયતે નામકીર્ત્તનાત્ ॥ ૨૯૨॥
જો લોગ બ્રાહ્મણ કે સર્વસ્વ કા હરણ કરને વાલે હૈં, શરણાગત કી હત્યા કરને વાલે હૈં, મદિરાપાન કરને વાલે હૈં, એવં ગર્ભપાત કરાને નાલે હૈં વે લોગ ભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને સે શીઘ્ર હી પવિત્ર હો જાતે હૈં ।

શ઼ૃણુધ્વં ભો ગણાસ્સર્વે રામનામ પરં બલમ્ ।
યત્પ્રસાદાન્મહાદેવો હાલાહલમપીપિબત્ ॥ ૨૯૩॥

હે મહાદેવજી કે ગણોં ! તુમ સભી લોગ શ્રીરામનામ કે ઉત્કૃષ્ટ બલ કો શ્રવણ કરો, જિસ શ્રીરામનામ કી પ્રસન્નતા કે ફલસ્વરૂપ ભગવાન્ શઙ્કર ને હલાહલ વિષ કા પાન કર લિયા । અર્થાત્ જિસ શ્રીરામનામ મહારાજ કી કૃપા સે વિષ ભી અમૃત હો ગયા એવં શિવજી કે ગલે કા આભૂષણ હો ગયા ।

જાનાતિ રામનામ્નસ્તુ પરત્વં ગિરિજાપતિઃ ।
તતોઽન્યો ન વિજાનાતિ સત્યં સત્યં વચો મમ ॥ ૨૯૪॥
શ્રીરામનામ કે પરત્વ ઔર મહત્વ કો યથાર્થરૂપ સે શ્રીપાવર્તી પતિ ભગવાન્ શઙ્કર જી હી જાનતે હૈં ઉનકે અલાવા દૂસરા કોઇ ભી યથાર્થ રૂપ સે નહીં જાનતા હૈ મેરી યહ વાણી સત્ય હૈ સત્ય હૈ ।

ઇતિહાસોત્તમે -
ઇતિહાસોત્તમ મેં -
શ્રીરામકીર્ત્તને નિત્યં યસ્ય પુંસો ન જાયતે ।
સલોમપુલકં ગાત્રં સ ભવેત્કુલિશોપમઃ ॥ ૨૯૫॥
શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન એવં સ્મરણ કે સમય જિસ પુરુષ કા શરીર રોમાઞ્ચિત નહીં હોતા હૈ વહ વજ્ર જૈસા મહા કઠોર હૈ ઐસે વ્યક્તિ કો બારમ્બાર ગ્લાનિ કરની ચાહિએ ઔર શ્રીરામનામ મહારાજ સે પ્રાર્થના કરની ચાહિએ કિ હમારે હૃદય મેં ભી શ્રીરામનામ કે જપ સઙ્કીર્તન મેં પ્રેમ પ્રકટ હો ।

રામનામજપે યેષામશ્રુપાતો ભવેન્નહિ ।
ત એવ ખરતુલ્યાસ્તુ હ્યપૂતાઃ પાતકાલયાઃ ॥ ૨૯૬॥
શ્રીરામનામ કે જપ કે સમય જિન પુરુષોં કો અશ્રુપાત નહીં હોતે હૈં વે લોગ ગધે કે સમાન હૈ, અપવિત્ર એવં પાપ નિવાસ હૈં ।

શ્રુત્વા શ્રીરામનામ્નસ્તુ વૈભવં પારમાર્થિકમ્ ।
શ્રવતે ન જલં નેત્રાત્તન્નેત્રે વૈ રજોક્ષિપેત્ ॥ ૨૯૭॥
શ્રીરામનામ કે યથાર્થ પરત્વ એવં મહત્વ કો સુનકર જિન નેત્રોં સે અશ્રુપાત નહીં હોતે ઉન આઁખોં મેં નિશ્ચિત હી ધૂલ ડાલ દેની ચાહિએ ।

તત્રૈવ નારકાન્ પ્રતિ પુષ્કલમુનિવાક્યં -
વહીં શ્રીપુષ્કલ મુનિ કા વાક્ય નરકવાસિયોં કે પ્રતિ -
અહમપ્યત્ર નામાનિ કીર્ત્તયામિ જગત્પતે ।
તાનિ વઃ શ્રેયસે નિત્યં ભવિષ્યન્તિ ન સંશયઃ ॥ ૨૯૮॥
હે નરકવાસિયોં ! મૈં ભી યહાઁ જગત્ પતિ ભગવાન્ શ્રીસીતારામજી કે પવિત્ર નામોં કા સઙ્કીર્તન કરતા હૂઁ ભગવાન્ કે વે પવિત્ર નામ નિશ્ચિત હી તુમ લોગોં કે કલ્યાણ કે લિએ સમર્થ હોઙ્ગે ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

અહો સતાં સઙ્ગમમદ્ભુતમ્ફલં પરં પવિત્રં નરકાદિ નાશનમ્ ।
કર્તવ્યમેતદ્ધિ સદૈવ સજ્જનૈઃ શ્રીરામનામ્નિ પ્રભવેત્પરારતિઃ ॥ ૨૯૯॥

આશ્ચર્ય હૈ કિ સન્ત મહાપુરુષોં કા સઙ્ગ અદ્ભુત ફલ પ્રદાન કરને વાલા, પરમ પવિત્ર ઔર નરકાદિ જન્ય પીડ઼ા કો નષ્ટ કરને વાલા હૈ । અતઃ સત્પુરુષોં કો સદા હી સન્ત મહાપુરુષોં કા સઙ્ગ કરના ચાહિએ ક્યોંકિ સન્ત મહાપુરુષોં કે સાન્નિધ્ય સે હી શ્રીરામનામ મેં પરા પ્રીતિ ઉત્પન્ન હોતી હૈ ।

સકૃત્સઙ્કીર્ત્તિતો દેવઃ સ્મૃતો વા મુક્તિદો નૃણામ્ ।
સ્મરતામહર્નિશં નામ ન જાને કિં ફલં ભવેત્ ॥ ૩૦૦॥
શ્રીરામનામ કા એક બાર સઙ્કીર્તન અથવા સ્મરણ કરને પર ભગવાન્ મનુષ્યોં કો મુક્તિ પ્રદાન કરતે હૈં । જો લોગ દિન રાત શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં ઉન લોગોં કો ભગવાન્ ક્યા ફલ દેતે હૈં? યહ મૈં નહીં જાનતા હૂઁ ।

કૃતજ્ઞાનાં શિરોરત્નં રામનામપરાત્પરમ્ ।
કથં ન દ્રવતે શ્રુત્વા સ્વનામાહ્વાનમુત્તમમ્ ॥ ૩૦૧॥
કૃતજ્ઞોં મેં શિરોમણિ પરાત્પરસ્વરૂપ શ્રીરામનામ મહારાજ અપને ઉત્તમ નામ કા આહ્વાન સુનકર નહીં દ્રવિત હોઙ્ગે?

કિમત્ર હાહાકારેણ યુષ્માકમધુનાધ્રુવમ્ ।
સ્મરધ્વં રામનામાખ્યં મન્ત્રં દુઃખાપહારકમ્ ॥ ૩૦૨॥
હે નરકવાસિયોં ! તુમ લોગ યહાં વ્યર્થ મેં ઇસ પ્રકાર હાહાકાર ક્યોં કર રહે હો? તુમ લોગ ઇસ સમય સમસ્ત દુઃખોં કો દૂર કરને વાલે મહામન્ત્ર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરો ।

કાલં કરાલમત્યન્તં દૃષ્ટ્વા સ્વપ્નમિદં જગત્ ।
રામનામજપાચ્છિદ્રં જાગૃતિં યાતિ નિશ્ચિતમ્ ॥ ૩૦૩॥
કાલ કો અત્યન્ત કરાલ એવં ઇસ જગત્ કો સ્વપ્ન તુલ્ય માનકર શ્રીરામનામ કા જપ કરને સે શીઘ્ર હી નિશ્ચિત રૂપ સે મોહ-નિદ્રા સે જાગરણ હોગા મોહ-નિદ્રા ભઙ્ગ હોગી ઔર જીવ કો સ્વસ્વરૂપ કી પ્રાપ્તિ હો જાયેગી ।

રામનામ્નિસુધાધામ્નિ કુતર્કં નિરયાવહમ્ ।
સમાશ્રયન્તિ યે પાપાસ્તે મહારાક્ષસાધમાઃ ॥ ૩૦૪॥
અમૃતસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કી મહિમા કે વિષય મેં જો મલીનમતિ પાપીજન નરકપ્રદ કુત્સિત તર્કોં કા આશ્રય લેતે હૈં વે અધમ મહારાક્ષસ હૈં ।

પ્રભાકરસ્ય સઙ્કાશં સર્વલોકૈકગોચરમ્ ।
ઉલૂકા નેત્રહીનાશ્ચ નૈવ પશ્યન્તિ દુર્ભગા ॥ ૩૦૫॥
શ્રીરામનામ કી મહિમા સૂર્ય કે સમાન સર્વત્ર સભી લોકોં કે જ્ઞાન કા વિષય હૈ ફિર ભી ઉલ્લૂ એવં નેત્રહીન મન્દમતિ દુર્ભાગ્યવશ ઉસકો નહીં દેખ પાતે હૈં । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જૈસે સૂર્ય કા પ્રકાશ તો સર્વત્ર ફૈલ રહા હૈ લેકિન ઉલ્લૂ ઔર નેત્રહીન લોગોં કો ઉસકા દર્શન નહીં હોતા હૈ વૈસે હી શ્રીરામનામ કી મહિમા સર્વત્ર સભી લોગોં કે સમક્ષ પ્રકટ હો રહી હૈ પરન્તુ ઉલ્લૂ એવં નેત્રહીન જૈસે ભાગ્યહીન લોગોં કો નહીં દિખાયી દે રહી હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીભૃગુવાક્યં -
વહીં શ્રીભૃગુજી કા વાક્ય -

શ્રુત્વા નામાનિ તત્રસ્થાસ્તેનોક્તાનિ તથા દ્વિજ ।
નારકા નરકાન્મુક્તાઃ સદ્ય એવ મહામુને ॥ ૩૦૬॥
હે મહામુને ! હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! ઉન શ્રી પુષ્કલ મુનિ કે દ્વારા કહે ગયે ભગવાન્ કે નામોં કો સુનકર ઉસ નરક મેં રહને વાલે નારકી લોગ નરક સે તત્કાલ મુક્ત હો ગયે ।

શ્વાદોઽપિ નહિ શક્નોતિ કર્તું પાપાનિ યત્નતઃ ।
તાવન્તિ યાવતી શક્તી રામનામ્નોઽશુભક્ષયે ॥ ૩૦૭॥
અશુભોં કે નાશ કરને કે લિએ શ્રીરામનામ મેં જિતની શક્તિ હૈ ઉતને પાપ પ્રયાસ કરકે ભી મહાનીચ ચાણ્ડાલ ભી નહીં કર સકતે હૈં ।

સ્વપ્નેઽપિ નામસ્મૃતિરાદિપુંસઃ ક્ષયઙ્કરોત્યાહિત પાપરાશિઃ ।
પ્રયત્નતઃ કિં પુનરાદિપુંસઃ સઙ્કીર્ત્યતે નામ રઘૂત્તમસ્ય ॥ ૩૦૮॥
જબ આદિ પુરુષ ભગવાન્ શ્રીરામચન્દ્રજી કા સ્વપ્ન મેં ભી નામ સ્મરણ કરને પર અનેક જન્મોં કી સઙ્કુલિત પાપરાશિ નષ્ટ હો જાતી હૈ તબ જો લોગ શ્રદ્ધાપૂર્વક પ્રયત્ન કરકે શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતે હૈં ઉનકે લિએ ક્યા કહના ।

ઇદમેવ પરમ્ભાગ્યં પ્રશસ્યં સદ્ભિરુત્તમૈઃ ।
શ્રીસીતારામનામ્નસ્તુ સતતં કીર્ત્તનં મુને ॥ ૩૦૯॥
હે મુને ! ઉત્તમ સત્પુરુષોં ને ઇસી કો સર્વશ્રેષ્ઠ એવં પ્રશસ્ત ભાગ્ય કહા હૈ કિ નિરન્તર શ્રીસીતારામનામ કા સઙ્કીર્તન હોતા રહે ।

ચાતુર્ય્યં સર્વથા વિપ્ર ઇદમેવ વિનિશ્ચિતમ્ ।
નામવ્યાહરણં નિત્યં ત્યક્ત્વા દુર્વાસનાદિકમ્ ॥ ૩૧૦॥
હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! સભી મહાપુરુષોં ને ઇસી કો સભી પ્રકાર સે પરમ ચતુરતા નિશ્ચિત કિયા હૈ કિ દુર્વાસનાઓં કા ત્યાગ કરકે નિત્ય શ્રીસીતારામ નામ કા સઙ્કીર્તન કિયા જાય ।

પુરા મહર્ષયઃ સર્વે રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ।
સિદ્ધા બ્રહ્મસુખેમગ્ના યાતાઃ શ્રીરામસદ્મનિ ॥ ૩૧૧॥
શ્રીસીતારામ કે સઙ્કીર્તન કે પ્રભાવ સે પહલે સભી ઋષિ મહર્ષિ સિદ્ધ એવં બ્રહ્મસુખ મેં મગ્ન હો ગયે થે ઔર અન્ત મેં શ્રીસીતારામજી કે દિવ્ય ધામ મેં ચલે ગયે ।

શ્રુતં સઙ્કીર્ત્તિતં વાઽપિ રામનામાખિલેષ્ટદમ્ ।
દહત્યેનાંસિસર્વાણિ પ્રસઙ્ગાત્કિમુ ભક્તિતઃ ॥ ૩૧૨॥
સમ્પૂર્ણ અભીષ્ટ કો પ્રદાન કરને વાલે શ્રીરામનામ કા પ્રસઙ્ગવશ કિયા ગયા સઙ્કીર્તન અથવા શ્રવણ સમસ્ત પાપોં કો જલા દેતા હૈ તબ જો લોગ ભક્તિપૂર્વક સઙ્કીર્તન યા શ્રવણ કરતે હૈં ઉનકે લિએ ક્યા કહના ।

તત્રૈવ સ્થાનાન્તરે પરમપુરુષવાક્યં વૈષ્ણવાન્પ્રતિ -
ઉસી ગ્રન્થ મેં દૂસરી જગહ પરમપુરુષ કા વાક્ય વૈષ્ણવોં કે પ્રતિ -

મદ્ ભક્તાઃ સત્યમેતત્તુ વાક્યં મે શ‍ૃણુતાધુના ।
સકૃદુચ્ચાર્ય્ય મન્નામ મત્તુલ્યો જાયતે નરઃ ॥ ૩૧૩॥
હે મેરે ભક્તોં ! આપ લોગ ઇસ સમય મેરે ઇસ વાક્ય કો સુનેં કિ મનુષ્ય એક બાર મેરે મઙ્ગલમય નામ કા ઉચ્ચારણ કરકે મેરે સમાન પૂજ્ય હો જાતા હૈ ।

રામનામ સમં નામ ન ભૂતો ન ભવિષ્યતિ ।
તસ્માત્તદેવ સઙ્કીર્ત્ય મુચ્યતે કર્મબન્ધનાત્ ॥ ૩૧૪॥
શ્રીરામનામ કે સમાન દૂસરા નામ ન હૈ ન પહલે થા ઔર ન આગે હોને વાલા હૈ અતઃ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરકે કર્મબન્ધનોં સે મુક્ત હો જાના ચાહિએ ।

લઘુભાગવતે શ્રીવ્યાસ વાક્યં -
લઘુ ભાગવત મેં શ્રીવ્યાસજી કા વાક્ય -
ગોવધઃ સ્ત્રીવધઃ સ્તેયં પાપં બ્રહ્મવધાદિકમ્ ।
શ્રીરામકીર્ત્તનાદેવ શતધા યાતિ સત્વરમ્ ॥ ૩૧૫॥
ગોહત્યા, સ્ત્રી હત્યા, બ્રાહ્મણ હત્યાદિ એવં ચોરી આદિ સે જન્ય જિતને પાપ હૈં વે સારે પાપ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને સે શીઘ્ર હી સૈકડ઼ોં ખણ્ડોં મેં વિભક્ત હોકર નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

કિં તાત વેદાગમ શાસ્ત્રવિસ્તરૈસ્તીર્થાદિકૈરન્યકૃતૈઃ પ્રયોજનમ્ ।
યદ્યાત્મનો વાઞ્છસિ મુક્તિકારણં શ્રીરામરામેતિ નિરન્તરં રટ ॥ ૩૧૬॥
વેદ એવં આગમ ગ્રન્થોં કે અધ્યયન દૂસરોં કે દ્વારા કિયે ગયે વિભિન્ન તીર્થોં કી યાત્રાઓં સે તુમ્હેં ક્યા પ્રયોજન હૈ? યદિ તુમ અપની આત્મા કી મુક્તિ ચાહતે હો તો નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કરો ।

વર્તમાનં ચ યત્પાપં યદ્ભૂતં યદ્ભવિષ્યતિ ।
તત્સર્વં નિર્દહત્યાશુ રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૩૧૭॥
જિતને પાપ પૂર્વ મેં હો ચુકે હૈં, વર્તમાન મેં હૈં ઔર ભવિષ્ય મેં હોને વાલે હૈં વે સારે પાપ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે શીઘ્ર હી જલ જાતે હૈં ।

તે કૃતાર્થાઃ મનુષ્યેષુ સુભાગ્યા નૃપ નિશ્ચિતમ્ ।
રામનામ સદાભક્ત્યા સ્મરન્તિ સ્મારયન્તિ યે ॥ ૩૧૮॥
હે રાજન્ ! મનુષ્યોં મેં વે સૌભાગ્યશાલી મનુષ્ય નિશ્ચિત હી કૃતાર્થ હૈં જો સદા સર્વદા ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં ઔર દૂસરોં સે સ્મરણ કરવાતે હૈં ।

અભક્ષ્યભક્ષણાત્પાપમગમ્યાગમનાચ્ચ યત્ ।
તત્સર્વં વિલયં યાતિ સકૃદ્રામેતિકીર્ત્તનાત્ ॥ ૩૧૯॥
અભક્ષ્ય પદાર્થોં કે ભક્ષણ કરને સે ઔર અગમ્યા સ્ત્રી કે સાથ ગમન કરને સે જો પાપ હોતા હૈ વહ સમ્પૂર્ણ પાપ એક બાર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે નષ્ટ હો જાતા હૈ ।

સદા દ્રોહ પરો યસ્તુ સજ્જનાનાં મહીતલે ।
જાયતે પાવનો ધન્યો રામનામ વદન્ સદા ॥ ૩૨૦॥
પૃથ્વીલોક મેં જો સદા સર્વદા સન્ત મહાપુરુષોં સે દ્રોહ કરતા હૈ, વહ ભી સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતા હુઆ પરમ પવિત્ર એવં ધન્ય હો જાતા હૈ ।

શ્રીરામેતિ મુદાયુક્ત કીર્ત્તયેદ્યસ્ત્વનન્ય ધીઃ ।
પાવનેન ચ ધન્યેન તેનેયં પૃથિવી ધૃતા ॥ ૩૨૧॥
જો અનન્ય બુદ્ધિ સે પ્રસન્નતાપૂર્વક શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતા હૈ વહ પરમપવિત્ર એવં ધન્ય હૈ વૈસે પવિત્રાત્મા કે દ્વારા યહ પૃથિવી ધારણ કી ગયી હૈ । અર્થાત્ ઐસે હી મહાપુરુષોં સે યહ પૃથિવી ટિકી હૈ ।

પ્રભાસપુરાણે -
પ્રભાસપુરાણ મેં -
મધુરાલયમદો મુખ્યં નામ સર્વેશ્વરેશ્વરમ્ ।
રસનાયાં સ્ફુરત્યાશુ મહારાસરસાલયમ્ ॥ ૩૨૨॥
ભગવાન્ કા વહ શ્રીરામનામ મહામધુરતા કા આલય હૈ, સમસ્ત ભગવન્નામોં મેં મુખ્ય હૈં, સભી સ્વામિયોં કા પરમેશ્વર હૈં ઔર મહારાસ રસ કા સાક્ષાન્નિવાસભૂત હૈં તથા અપની અકારણ કરુણા સે સાધક કી જિહ્વા પર સ્ફુરિત હોતે હૈં ।

તત્રૈવ શ્રીભગવદ્વાક્યં નારદં પ્રતિ -
વહીં શ્રીભગવાન્ કા વાક્ય શ્રીનારદજી કે પ્રતિ -
નામ્નાં મુખ્યતમં નામ શ્રીરામાખ્યં પરન્તપ ।
પ્રાયશ્ચિત્તમશેષાણાં પાપાનાં મોચકં પરમ્ ॥ ૩૨૩॥
હે નિત્ય શત્રુઓં કો પીડ઼િત કરને વાલે નારદ જી ! ભગવાન્ કે સમસ્ત નામોં મેં શ્રીરામનામ અત્યન્ત મુખ્ય, સમ્પૂર્ણ પાપોં કા મોચક તથા પરમ પ્રાયશ્ચિત સ્વરૂપ હૈ ।

શ્રીરામનામ પરમં પ્રાણાત્પ્રિયતરં મમ ।
ન હિ તસ્માત્ પ્રિયઃ કશ્ચિત્ સત્યં જાનીહિ નારદ ॥ ૩૨૪॥
હે નારદ જી ! શ્રીરામનામ મુઝે પ્રાણોં સે ભી અત્યન્ત પ્રિય હૈ શ્રીરામ નામ સે બઢ઼કર કોઈ ભી મુઝે પ્રિય નહીં હૈ યહ સત્ય જાનો ।

નરાણાં ક્ષીણપાપાનાં સર્વેષાં સુકૃતાત્મનામ્ ।
ઇદમેવ પરં ધ્યેયં નાન્યત્સ્વપ્નેપિ નારદ ॥ ૩૨૫॥
હે નારદ જી ! જિનકે પાપ નષ્ટ હો ગયે હૈં ઉનકે લિએ ઔર સભી સુકૃતિયોં કે લિએ યહ શ્રીરામનામ હી પરમ ધ્યાન કરને યોગ્ય હૈ સ્વપ્ન મેં ભી દૂસરા કુછ નહીં હૈ ।

કાલિકા પુરાણે -

કાલિકાપુરાણ મેં -
રામેત્યભિહિતે દેવે પરાત્મનિ નિરામયે ।
અસઙ્ખ્યમખતીર્થાનાં ફલં તેષાં ભવેદ્ધ્રુવમ્ ॥ ૩૨૬ ॥
પરમ પ્રકાશ, નિરામય એવં પરાત્મસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા જો લોગ ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉન લોગોં કો અસઙ્ખ્ય યજ્ઞ એવં તીર્થોં કા ફલ નિશ્ચિત હી પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

રામનામ પ્રભા દિવ્યા સર્વવેદાન્ત પારગા ।
વદન્તિ નિયતં રાજન્ જ્ઞાત્વા સર્વોત્તમોત્તમાઃ ॥ ૩૨૭ ॥
હે રાજન્ ! સભી શરીરધારિયોં મેં સર્વશ્રેષ્ઠ સન્ત મહાપુરુષ નિશ્ચિત રૂપ સે યહ જાનકર કહતે હૈં કિ શ્રીરામનામ કી પ્રભા દિવ્ય એવં સમસ્ત વેદાન્તોં સે પરે હૈં ।

સર્વાસામેવ શક્તીનાં કારણં તમસઃ પરમ્ ।
શ્રીરામનામ સર્વેશં સૌખ્યદં શરણાર્થિનામ્ ॥ ૩૨૮ ॥
સભી શક્તિયોં કા મૂલ કારણ, મોહાન્ધકાર સે સર્વથા પરે, સબકા સ્વામી એવં શરણાગત જીવોં કો સુખશાન્તિ પ્રદાન કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ।

પ્રાણાનાં પ્રાણમિત્યાહુર્જીવાનાં જીવનં પરમ્ ।
મન્ત્રાણાં પરમં મન્ત્રં રામનામ સદા પ્રિયમ્ ॥ ૩૨૯ ॥
સન્ત મહાત્મા કહતે હૈં કિ સમસ્ત પ્રાણિયોં કા પ્રાણ, સમસ્ત જીવોં કા પરમ જીવ, સભી મન્ત્રોં મેં શ્રેષ્ઠ મન્ત્રરાજ એવં સદા સર્વદા પ્રિય લગને યોગ્ય એકમાત્ર શ્રીરામનામ ।

દેવીભાગવતે વ્યાસવાક્યં શુકં પ્રતિ -
દેવી ભાગવત મેં વ્યાસજી કા વાક્ય શુકદેવજી કે પ્રતિ -
જીવાનાં દુષ્ટભાવાનાં કૃતઘ્નાનાં તથા શુક ।
ચરિતં શ‍ૃણુ ભો તાત સદા પાપ રતાત્મનામ્ ॥ ૩૩૦ ॥
હે તાત શુક ! તુમ દુષ્ટભાવ વાલે, કૃતઘ્ન ઔર સદા સર્વદા પાપ મેં રત રહને વાલે જીવોં કે ચરિત્રોં કો સુનો ।

શ્રીમદ્રામેતિનામ્નસ્તુ પ્રભાવં વૈ પરાત્પરમ્ ।
જ્ઞાન વૈરાગ્ય હીનાનાં દૃશ્યં નૈવ ભવેત્ કદા ॥ ૩૩૧ ॥
જો જીવ સર્વથા જ્ઞાન વૈરાગ્ય સે રહિત હૈ ઉન લોગોં કો કભી ભી શ્રીરામનામ કા પરાત્પર પ્રભાવ નહીં દિખ સકતા । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જ્ઞાન, વૈરાગ્ય એવં સત્સઙ્ગ કે દ્વારા હી શ્રીરામનામ કા પરત્વ એવં મહત્વ કા દર્શન હોતા હૈ ઇસકે અભાવ મેં નહીં હો સકતા હૈ ।

ગર્ભમધ્યે તુ યત્પ્રોક્તં કરુણાનિધિમગ્રતઃ ।
સતતં કીર્ત્તનં રામનામ કુર્વે સમાદરાત્ ॥ ૩૩૨ ॥

ગર્ભ કે મધ્ય મેં જીવ ને કરુણાસાગર ભગવાન્ કે સમક્ષ પ્રતિજ્ઞા કિયા થા કિ મૈં નિરન્તર આદરપૂર્વક શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરૂઁગા ।

ત્યક્ત્વા દુરાગ્રહં સર્વં કુટુમ્બાદિક સઙ્ગ્રહમ્ ।
કરિષ્યામિ સદા ભક્ત્યા તવ નામાનુકીર્ત્તનમ્ ॥ ૩૩૩॥
હે પ્રભો ! મૈં સભી પ્રકાર કે દુરાગ્રહોં કો છોડ઼કર એવં સુતદારા કુટુમ્બાદિ સઙ્ગ્રહોં કો છોડ઼કર સદા સર્વદા ભક્તિપૂર્વક આપકે નામ કા કીર્તન કરૂઙ્ગા ।

તત્સર્વં વિસ્મૃતં તાતાધમેનાત્માપહારિણા ।
તસ્માત્કષ્ટતરં દુઃખં સ પ્રાપ્નતિ પુનઃ પુનઃ ॥ ૩૩૪॥
હે તાત ! આત્માપહારી અધમ જીવ ને અપને પ્રતિજ્ઞાદિ કૃત્યોં કો ભૂલા દિયા ઇસલિએ બાર-બાર વહ અત્યન્ત કષ્ટપ્રદ દુઃખ પ્રાપ્ત કરતા હૈ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જીવ યદિ અપની પ્રતિજ્ઞા કે અનુસાર ભગવાન્ કા ભજન સ્મરણ કરે તો સુખી જીવન જી સકતા હૈ લેકિન જીવ દુર્ભાગ્યવશ અપની પ્રતિજ્ઞા ભૂલકર સંસાર મેં ફ઼ેસ જાતા હૈ ઇસીલિએ બાર-બાર દુખી હોતા હૈ, જન્મ લેતા હૈ, મરતા હૈ, સંસૃતિ ચક્ર મેં પડ઼ઽા હૈ ।

પદ્મ પુરાણ ક્રિયાયોગસારે -
પદ્મ પુરાણ ક્રિયાયોગસાર મેં -
સ્મરણે રામનામ્નસ્તુ ન કાલ નિયમઃ સ્મૃતઃ ।
ભ્રમાદુચ્ચાર્યમાણોઽપિ સર્વ દુઃખ વિનાશનઃ ॥ ૩૩૫॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કીર્તનાદિ મેં કાલાદિ કા કોઈ પ્રતિબન્ધ નહીં હૈ પ્રત્યેક અવસ્થા મેં હર સમય શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કીર્તન કિયા જા સકતા હૈ ભ્રમવશ યા અસાવધાનતા સે શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરને પર ભી સમસ્ત દુઃખોં કા નાશ હો જાતા હૈ ।

નામ પ્રભાવં બ્રહ્મર્ષે રામચન્દ્રસ્ય શાશ્વતમ્ ।
બ્રવીમ્યહં સમાસેન સેતિહાસં નિશામય ॥ ૩૩૬॥
હે બ્રહ્મર્ષે ! મૈં ભગવાન્ શ્રીસીતારામજી કે નામોં કે શાશ્વત પ્રભાવ કા ઇતિહાસ કે સાથ સઙ્ક્ષેપ મેં વર્ણન કરતા હૂઁ-સુનો-પહલે કિસી સતયુગ મેં રઘુનામ કા એક વૈશ્ય થા ઉસકી પુત્રી બડ઼ઽી સુન્દરી થી વહ વિવાહ કે પશ્ચાત્ વિધવા હો ગયી ઔર કુછ દિન કે બાદ મેં વ્યભિચાર મેં નિરત હો ગયી । સસુરાલ સે અપને પિતા કે ઘર આકર ભી જબ વહ નીચાચરણ મેં પ્રવૃત્ત હોને લગી તબ ઉસકે પિતા ને ઉસકે ઊપર ક્રોધ કિયા ઔર સમઝાયા તબ વહ અપને પિતા કે કોપ કે ભય સે વહાઁ સે ભાગકર કિસી શહર મેં જાકર ગણિકા કે રૂપ મેં નિવાસ કરને લગી । એક દિન કિસી સન્ત સે પાલિત તોતે કો ઉસને બાજાર મેં દેખા તો ઉસે ખરીદ કર અપને ઘર લે આયી ।

રામેતિ સતતં નામ પાઠ્યતે સુન્દરાક્ષરમ્ ।
રામનામ પરમ્બ્રહ્મ સર્વવેદાધિકં મહત્ ॥ ૩૩૭॥
સમસ્ત પાતકધ્વંસિ સ શુકસ્તત્તદાઽપઠત્ ।

નામોચ્ચારણમાત્રેણ તયોશ્ચ શુકવેશ્યયોઃ ॥ ૩૩૮॥
વિનષ્ટમભવત્પાપં સર્વમેવ સુદારુણમ્ ।
રામનામ પ્રભાવેણ તૌ ગતૌ ધામ્નિ સત્વરમ્ ॥ ૩૩૯॥
ઔર વહ વેશ્યા તોતે કો નિરન્તર સુન્દર અક્ષરોં સે યુક્ત શ્રીરામનામ કો પઢ़ાતી રહતી થી કિ શ્રીરામનામ પરબ્રહ્મસ્વરૂપ, સમસ્ત વેદોં સે શ્રેષ્ઠ, મહાન્ એવં સમસ્ત પાપોં કા નાશક હૈ । ઉસકે બાદ વહ તોતા શ્રીરામનામ કા પાઠ કરને લગા । શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ માત્ર સે ઉન દોનોં તોતા ઔર વેશ્યા કે સભી દારુણ પાપ નષ્ટ હો ગયે । શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે વે દોનોં શીઘ્ર હી ભગવાન્ કે દિવ્ય ધામ કો ચલે ગયે ।

ઈદૃશં રામનામેદં જપસ્વ દ્વિજસત્તમ ।
અનાયાસેન તેઽભીષ્ટં સર્વં સેત્સ્યતિ નાન્યતઃ ॥ ૩૪૦॥
હે દ્વિજશ્રેષ્ઠ ! ઐસે શ્રીરામનામ કા સાદર જપ કરો, શ્રીરામનામ કે જપ સે બિના પરિશ્રમ કે હી તુમ્હારે સારે અભીષ્ટ સિધ્દ હો જાયેઙ્ગે । દૂસરે સાધનોં સે નહીં ।

વિષ્ણોર્નામાનિ વિપ્રેન્દ્ર સર્વવેદાધિકાનિ વૈ ।
તેષાં મધ્યે તુ તત્વજ્ઞ રામનામ પરં સ્મૃતમ્ ॥ ૩૪૧॥
હે વિપ્રેન્દ્ર! ભગવાન્ નારાયણ કે સભી નામ વેદોં સે શ્રેષ્ઠ હૈં ઔર હે તત્વ! ભગવાન્ કે ઉન સભી નામોં મેં શ્રીરામનામ સર્વશ્રેષ્ઠ કહા ગયા હૈ ।

રામેત્યક્ષરયુગ્મં હિ સર્વમન્ત્રાધિકં દ્વિજ ।
યદુચ્ચારણમાત્રેણ પાપી યાતિ પરાઙ્ગતિમ્ ॥ ૩૪૨॥
હે દ્વિજવર્ય ! રામ યે દો અક્ષર સભી મન્ત્રોં સે શ્રેષ્ઠ હૈં જિસકે ઉચ્ચારણ માત્ર સે પાપી ભી શ્રેષ્ઠ ગતિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

રામનામ પ્રભાવં હિ સર્વવેદૈઃ પ્રપૂજિતમ્ ।
મહેશ એવં જાનાતિ નાન્યો જાનાતિ વૈ મુને ॥ ૩૪૩॥
સભી વેદોં સે પૂજિત શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ કો ભગવાન્ શઙ્કર હી જાનતે હૈં, હે મુને ! દૂસરા કોઈ નહીં જાનતા હૈ ।

વિષ્ણોર્નામસહસ્રાણિ પઠનાદ્યલ્લભતે ફલમ્ ।
તત્ફલં લભતે મર્ત્યો રામનામ સ્મરન્ સકૃત્ ॥ ૩૪૪॥
ભગવાન્ વિષ્ણુ કે એક હજાર નામોં કે પાઠ સે જો ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ ઉસ ફલ કો મનુષ્ય એક બાર શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

તત્રૈવ ધર્મરાજવાક્યં દૂતાન્ પ્રતિ -
વહીં ધર્મરાજજી કા વાક્ય દૂતોં કે પ્રતિ -
દૂતઃ સ્મરન્તૌ તૌ ચાપિ રામનામાક્ષરદ્વયમ્ ।
તદા ન મે દણ્ડનીયૌ તયોઃ સીતાપતિઃ પ્રભુઃ ॥ ૩૪૫॥

હે દૂતોં! યદિ વે દોનોં (તોતા ઔર વેશ્યા) “રા” “મ” ઇન દો અક્ષરોં કા સ્મરણ કરતે રહે હોં તો વે દોનોં મેરે દ્વારા દણ્ડનીય નહીં હૈ ક્યોકિ ઉન દોનોં કે સ્વામી શ્રીસીતારામજી હૈં ।

સંસારે નાસ્તિ તત્પાપં યદ્રામસ્મરણૈરપિ ।
ન યાતિ સઙ્ક્ષયં સદ્યો દૃઢં શ◌ૃણુત કિઙ્કરા ॥ ૩૪૬॥
હે સેવકોં ! તુમ લોગ નિશ્ચિત સુનો કિ સંસાર મેં ઐસા કોઇ પાપ નહીં હૈ જો શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે તત્કાલ નષ્ટ ન હો જાય ।

યે માનવાઃ પ્રતિદિનં રઘુનન્દનસ્ય
નામાનિ ઘોરદુરિતૌઘવિનાશકાનિ ।
ભક્ત્યાઽર્ચયન્તિ વિબુધ પ્રવરાર્ચિતસ્ય
તે પાપિનોઽપિ હિ ભટા મમ નૈવ દણ્ડ્યા ॥ ૩૪૭॥
હે મેરે ભટો! જો મનુષ્ય શ્રેષ્ઠ વિદ્વાનોં સે પૂજિત શ્રીસીતારામ જી કે, ભયઙ્કરપાપસમૂહોં કે નાશક નામોં કા પ્રતિદિન ભક્તિપૂર્વક અર્ચન કરતે હૈં અર્થાત્ શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં વે પાપી ભી મેરે દ્વારા દણ્ડ કે યોગ્ય નહીં હૈ ।

તસ્માદ્ધિ સર્વ પુણ્યાઢ્યૌ ગણિકા સ શુકો ભટાઃ ।
પૂજનીયૌ ચ તૌ નિત્યમસ્માભિર્નાત્ર સંશયઃ ॥ ૩૪૮॥
ઇસલિએ હે ભટો ! વહ ગણિકા ઔર તોતા યે દોનોં પુણ્યાત્મા હૈં ઔર હમ લોગોં કે દ્વારા નિત્ય પૂજ્ય હૈં ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

તાવત્તિષ્ઠન્તિ પાપાનિ દેહેષુ દેહિનાં વર ।
રામરામેતિ યાવદ્વૈ ન સ્મરન્તિ સુખ પ્રદમ્ ॥ ૩૪૯॥
હે દેહધારિયોં મેં શ્રેષ્ઠ મુનિવર! જીવોં કે શરીરોં મેં તભી તક પાપ નિવાસ કરતે હૈં જબ તક વહ સુખ પ્રદાન કરને વાલે શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ વ સ્મરણ નહીં કરતા હૈ ।

શ્રાદ્ધે ચ તર્પણે ચૈવ બલિદાને તથોત્સવે ।
યજ્ઞે દાને વ્રતે ચૈવ દેવતારાધનેઽપિ ચ ॥ ૩૫૦॥
અન્યેષ્વપિ ચ કાર્યેષુ વૈદિકેષુ વિચક્ષણૈઃ ।
સ સ્મરેદ્યત્ફલં પ્રેપ્સૂ રામનામેતિ ભક્તિતઃ ॥ ૩૫૧॥
શ્રાદ્ધ, તર્પણ, બલિદાન, ઉત્સવ, યજ્ઞ, દાન, વ્રત, દેવતારાધન એવં વિદ્વાનોં કે કરને યોગ્ય દૂસરે સભી વૈદિક કાર્યોં કે અનુષ્ઠાન કે સમય જિસ ફલ કી પ્રાપ્તિ કી ઇચ્છા હો ઉસકે લિએ ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરેં ।

મૃત્યુકાલે દ્વિજશ્રેષ્ઠ રામરામેતિ યસ્સ્મરેત્ ।
સ પાપાત્માઽપિ પરમં મોક્ષમાપ્નોતિ માનવઃ ॥ ૩૫૨॥
હે દ્વિજશ્રેષ્ઠ! મૃત્યુ કે સમય મેં જો રામ રામ ઐસા સ્મરણ કરતા હૈ વહ પાપી મનુષ્ય ભી પરમ મોક્ષ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

રામેતિ નામ યાત્રાયાં યે સ્મરન્તિ મનીષિણઃ ।
સર્વસિદ્ધિર્ભવેત્તેષાં યાત્રાયાં નાત્ર સંશયઃ ॥ ૩૫૩॥
જો મનીષી લોગ યાત્રા કે સમય રામ નામ કા સ્મરણ કરતે હૈં યાત્રા મેં ઉન લોગોં કો સભી સિદ્ધિ પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ અર્થાત્ ઉનકી યાત્રા મઙ્ગલમય એવં સફલ હોતી હૈ ઇસમેં કોઇ સંશય નહીં હૈ ।

રાજદ્વારે તથા દુર્ગે વિદેશે દસ્યુ સઙ્ગમે ।
દુઃસ્વપ્નદર્શને ચૈવ ગ્રહપીડાસુ વૈ મુને ॥ ૩૫૪॥
અરણ્યે પ્રાન્તે વાઽપિ શ્મશાને ચ ભયાનકે ।
રામનામ સ્મરેત્તસ્ય વિધન્તે નાપદો દ્વિજ ॥ ૩૫૫॥
હે મુને! રાજદ્વાર, કિલા, વિદેશ, લુટેરોં કે સમક્ષ, દુઃસ્વપ્ન કે દિખને પર, કિસી ગ્રહ સે પીડ઼િત હોને પર, જઙ્ગલ, મૈદાન ઔર ભયાનક શ્મશાનાદિ સ્થાનોં મેં હે દ્વિજોં! જો રામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ ઉસકે સમક્ષ કોઇ આપત્તિ નહીં આતી હૈ ।

ઔત્પાતિકે મહાઘોરે રાજરોગાદિકે ભયે ।
રામનામ સ્મરન્ મર્ત્યો લભતે નાશુભં ક્વચિત્ ॥ ૩૫૬॥
મહા ઉત્પાત કે સમય એવં મહા ભયઙ્કર યક્ષ્માદિ રાજરોગ કે ભય કે સમય જો રામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ ઉસે કહીં ભી અશુભ કી પ્રાપ્તિ નહીં હોતી હૈ ।

રામનામ દ્વિજશ્રેષ્ઠ સર્વાશુભ નિવારણમ્ ।
કામદં મોક્ષદં ચૈવ સ્મર્તવ્યં સતતં બુધૈઃ ॥ ૩૫૭॥
હે દ્વિજશ્રેષ્ઠ! શ્રીરામનામ સમસ્ત અશુભોં કા નિવારક, કામનાઓં કો પૂર્ણ કર દેને વાલા ઔર મોક્ષ પ્રદાન કરને વાલા હૈ અતઃ વિદ્વાનોં કો નિરન્તર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરના ચાહિએ ।

રામનામેતિ વિપ્રર્ષે યસ્મિન્ન સ્મર્યતે ક્ષણે ।
ક્ષણઃ સ એવ વ્યર્થસ્સ્યાત્સત્યમેવ મયોચ્યતે ॥ ૩૫૮॥
હે બ્રહ્મર્ષે! મૈં સત્ય હી કહતા હૂઁ કિ જિસ ક્ષણ મેં શ્રીરામનામ કા સ્મરણ નહીં હોતા હૈ વહ ક્ષણ વ્યર્થ હી હૈ ।

સ્મરન્તિ રામનામાનિ નાવસીદન્તિ માનવાઃ ।
સત્યં વદામિ તે નિત્યં મહામઙ્ગલ કારણમ્ ॥ ૩૫૯॥
હે મહાત્મન્ ! મૈં આપસે કહતા હૂઁ કિ શ્રીરામનામ નિત્ય મહામઙ્ગલકારી હૈ જો મનુષ્ય શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં વે દુખી નહીં હોતે હૈં ।

જન્મકોટિ દુરિત ક્ષયમિચ્છુસ્સમ્પદં ચ લભતે ભુવિ મર્ત્યઃ ।
રામનામ સતતં યદિ ભક્ત્યા મોક્ષદાયિ મધુરં સ્મરતુ સ્મ ॥ ૩૬૦॥
જો મનુષ્ય અપને કરોડ઼ોં જન્મોં કે પાપોં કો નષ્ટ કરના ચાહતા હૈ ઔર પૃથિવી પર સમ્પત્તિ કી પ્રાપ્તિ કરના ચાહતા હૈ ઉસે મોક્ષ દેને વાલે મધુર શ્રીરામનામ કા નિરન્તર ભક્તિપૂર્વક સ્મરણ કરના ચાહિએ ।

અહો ચરિત્રં જીવાનાં દુષ્ટાનાં પાપ કર્મણાત્ ।
રામેતિ મુક્તિદં નામ ન સ્મરન્તિ નરાધમા ॥ ૩૬૧॥
દુષ્ટ પાપ પરાયણ જીવોં કા ચરિત્ર આશ્ચર્યજનક હૈ કિ વે નરાધમ મુક્તિ દેને વાલે શ્રીરામનામ કા સ્મરણ નહીં કરતે હૈં ।

અહર્નિશં નામ પરાત્પરેશ્વરં જપન્તિ યે તે સુખદા સદા શિવાઃ ।
તેષાં પદસ્પર્શરજોભિષેકાત્ સદૈવ પૂતઃ કિલ પાપિનો દ્વિજાઃ ॥ ૩૬૨॥
હે બ્રાહ્મણોં! જો લોગ પરાત્પરેશ્વર શ્રીરામનામ કા દિન રાત જપ કરતે હૈં વે લોગ સબકો સુખ દેને વાલે એવં કલ્યાણસ્વરૂપ હૈં ઉનકી ચરણ ધૂલિ સે અભિષેક કરને પર પાપી ભી નિશ્ચિત હી સદા સર્વદા કે લિએ પવિત્ર હો જાયેઙ્ગે ।

સહસ્રાસ્યેન શેષોઽપિ રામનામ સ્મરત્યલમ્ ।
તત્પ્રભાવેણ બ્રહ્માણ્ડં ધૃત્વા ક્લેશં બિના દ્વિજ ॥ ૩૬૩॥
હે દ્વિજશ્રેષ્ઠ! ભગવાન્ શેષ ભી અપને હજારોં મુખોં સે અતિશય રૂપ સે અપની દો હજાર રસનાઓં સે નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં ઔર ઉસી કે પ્રભાવ સે બિના કષ્ટ કે સમ્પૂર્ણ બ્રહ્માણ્ડ કા ભાર ધારણ કરતે હૈં ।

વક્તું શ્રમો ન ચાલ્પોઽપિ શ્રોતુમત્યન્ત મોદદમ્ ।
તથાપિ રામનામેદં ન સ્મરન્તિ દુરાશયઃ ॥ ૩૬૪॥
શ્રીરામનામ કો કહને મેં થોડ઼ા ભી પરિશ્રમ નહીં હૈ ઔર સુનને પર અત્યન્ત આનન્દ પ્રદાન કરને વાલા હૈ ફિર ભી દુષ્ટ હૃદય જીવ ઇસ શ્રીરામનામ કા સ્મરણ નહીં કરતા હૈ ।

અત્યન્ત દુઃખલભ્યોપિ સુમુક્તિર્જન્મ કોટિભિઃ ।
લભ્યતે રામનામ્નૈવ કર્માસ્તિ કિમતઃ પરમ્ ॥ ૩૬૫॥
કરોડ઼ોં જન્મોં મેં અત્યન્ત દુઃખ સે પ્રાપ્ત હોને વાલી મુક્તિ શ્રીરામનામ સે સહજ મેં હી સુલભ હો જાતી હૈ ફિર શ્રીરામનામ કે જપ સે બઢ઼કર દૂસરા કૌન શ્રેષ્ઠકર્મ હોગા? અર્થાત્ કોઈ નહીં ।

રામનામામૃતં સ્વાદુ કથં વાચા વદામિ તે ।
સ્મરણાદેવ જ્ઞાતવ્યં સર્વદા બુધ સત્તમૈઃ ॥ ૩૬૬॥
શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કિતના સુસ્વાદુ હૈ ઇસકો હમ અપની તુચ્છ વાણી સે તુમસે ક્યા કહેં? શ્રેષ્ઠ વિદ્વાનોં કો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરકે શ્રીરામનામ કી શ્રેષ્ઠતા વ માધુર્યતા કો સમઝ લેના ચાહિએ અર્થાત્ સ્વાદ વાણી કા વિષય નહીં અનુભવ કા વિષય હોતા હૈ ઔર સબકા અનુભવ અપના-અપના હોતા હૈ અતઃ શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કા સ્વાદ સ્વતઃ જપ કરકે અનુભવ કર લેના ચાહિએ ।

સર્વં કૃત્યં કૃતં તેન યેનોક્તં નામ મુક્તિદમ્ ।
નાતઃ પરતરં વસ્તુ ક્વચિત્ સન્દૃશ્યતે દ્વિજ ॥ ૩૬૭॥

હે દ્વિજવર! જિસ વ્યક્તિ ને મુક્તિદાતા શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને સમસ્ત કર્ત્તવ્ય કર્મોં કા અનુષ્ઠાન કર લિયા ક્યોંકિ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર કોઇ ભી દૂસરી વસ્તુ કહીં નહીં દિખાયી દેતી હૈ ।

યગ્વચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ સુપ્રતાપં હૃદિસ્થલે ।
નાયાતિ સમ્ભ્રમન્તીહ વિમુખાઃ સર્વયોનિષુ ॥ ૩૬૮॥
જબ તક શ્રીરામનામ કા સુન્દર પ્રતાપ હૃદય મેં વ્યવસ્થિત નહીં હોતા હૈ અર્થાત્ જબ તક શ્રીરામનામ કે પ્રતિ પૂર્ણ સમર્પણ નહીં હો જાતા હૈ તબ તક મનુષ્ય ભગવાન્ સે વિમુખ હોકર સભી યોનિયોં મેં ભટકતે રહતે હૈં ।

રામનામ જપ તત્પરો જનો યત્ફલં લભતિ તન્નિરૂપણે ।
યાતિ નૈવ શ્રમતોઽપિ કદાચિચ્છિવ શિવા શ્રુતિ શેષ ગણેશાઃ ॥ ૩૬૯॥
શ્રીરામનામ કા જો તત્પરતા સે જપ કરતા હૈ ઉસે જો ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ ઉસકે વર્ણન કરને મેં ભગવાન્ શઙ્કર, પાર્વતી, વેદ, અનન્ત એવં ગણેશજી ભી પરિશ્રમ કરને પર ભી કહીં ભી સમર્થ નહીં હૈ અર્થાત્ યે લોગ ભી ઉસ ફલ કા વર્ણન નહીં કર સકતે હૈં ।

માનુષં જન્મ સમ્પ્રાપ્ય યૈર્નોક્તમક્ષરદ્વયમ્ ।
તે પિશાચાસ્તુ ચાણ્ડાલસ્સર્વ પ્રેત પ્રપૂજિતાઃ ॥ ૩૭૦॥
સુન્દર માનવ શરીર કો પ્રાપ્ત કરકે ભી જિન લોગોં ને શ્રીરામનામ કે દો અક્ષર કા ઉચ્ચારણ નહીં કિયા વે સબ લોગ સભી પ્રેતાત્માઓં સે પૂજિત પિશાચ એવં ચાણ્ડાલ હૈ ।

આદિપુરાણે શ્રીકૃષ્ણવાક્યમર્જુનં પ્રતિ-
આદિપુરાણ મેં શ્રીકૃષ્ણ કા વાક્ય અર્જુન કે પ્રતિ-
રામનામ સદા ગ્રાહી રામનામ પ્રિયઃ સદા ।
ભક્તિસ્તસ્મૈ પ્રદાતવ્યા ન ચ મુક્તિઃ કદાચન ॥ ૩૭૧॥
હે અર્જુન ! જો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઔર જિન્હેં શ્રીરામનામ પ્રિય હૈ ઉન લોગોં કો મૈં ભક્તિ પ્રદાન કરતા હૂઁ કભી ભી ભૂલકર ભી મુક્તિ નહીં દેતા હૂઁ ।

ગાયન્તિ રામનામાનિ વૈષ્ણવાશ્ચ યુગે યુગે ।
ત્યક્ત્વા ચ સર્વકર્માણિ ધર્માણિ ચ કપિધ્વજ ॥ ૩૭૨॥
હે અર્જુન ! પ્રત્યેક યુગ મેં વૈષ્ણવજન સભી કર્મોં ઔર ધર્મોં કો છોડ઼કર શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે રહતે હૈં ।

રામનામૈવ નામૈવ રામનામૈવ કેવલમ્ ।
ગતિસ્તેષાં ગતિસ્તેષાં ગતિસ્તેષાં સુનિશ્ચિતમ્ ॥ ૩૭૩॥
ઉન વૈષ્ણવોં કી નિશ્ચિત રૂપ સે શ્રીરામનામ હી પરમ ગતિ હૈ અર્થાત્ વૈષ્ણવોં કા જીવન સર્વસ્વ શ્રીરામનામ હી હૈ ।

શ્રદ્ધયા હેલયા નામ વદન્તિ મનુજા ભુવિ ।
તેષાં નાસ્તિ ભયં પાર્થ રામનામપ્રસાદતઃ ॥ ૩૭૪॥

હે પૃથા પુત્ર અર્જુન! જો મનુષ્ય શ્રદ્ધા સે અથવા અનાદર ભાવ સે ભી પૃથિવી પર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં, શ્રીરામનામ મહારાજ કી કૃપા સે ઉન્હેં કહીં ભી કિસી ભી પ્રકાર કા ભય નહીં હૈ ।

રામનામ રતા યત્ર ગચ્છન્તિ પ્રેમ સમ્પ્લુતાઃ ।
ભક્તાંસ્તાનનુગચ્છન્તિ મુક્તયઃ સ્તુતિભિસ્સહ ॥ ૩૭૫॥
ભગવત્પ્રેમરસ મેં ભીને હુએ શ્રીરામનામાનુરાગી ભક્તજન જહાઁ-જહાઁ જાતે હૈં વહાઁ-વહાઁ પાઁચોં પ્રકાર કી મુક્તિયાઁ વિભિન્ન પ્રકાર સે સ્તુતિ કરતી હુઇ ઉન ભક્તોં કા અનુગમન કરતી હૈ ।

માનવા યે સુધાસારં રામનામ જપન્તિ હિ ।
તે ધન્યા મૃત્યુ સન્ત્રાસરહિતા રામવલ્લભા ॥ ૩૭૬॥
જો માનવ અત્યન્ત સુધાસાગર સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા ધારા પ્રવાહ જપ કરતે હૈં । વે લોગ ધન્ય, મૃત્યુ કે ભય

સે રહિત એવં ભગવાન્ શ્રીરામ કે અત્યન્ત પ્રિય હૈં ।
નામૈવ પરમા મુક્તિર્નામૈવ પરમા ગતિઃ ।
નામૈવ પરમા શાન્તિર્નામૈવ પરમા મતિઃ ॥ ૩૭૭॥
નામૈવ પરમા ભક્તિર્નામૈવ પરમા ધૃતિઃ ।
નામૈવ પરમા પ્રીતિર્નામૈવ પરમા સ્મૃતિઃ ॥ ૩૭૮॥
નામૈવ પરમં પુણ્યં નામૈવ પરમં તપઃ ।
નામૈવ પરમો ધર્મો નામૈવ પરમો ગુરુઃ ॥ ૩૭૯॥
નામૈવ પરમં જ્ઞાનં નામૈવ ચાખિલં જગત્ ।
નામૈવ જીવનં જન્તોર્નામૈવ વિપુલં ધનમ્ ॥ ૩૮૦॥
નાવ જગતાં સત્યં નાવ જગતાં પ્રિયમ્ ।
નામૈવ જગતાં ધ્યાનં નામૈવ જગતાં પરમ્ ॥ ૩૮૧॥
નામૈવ શરણં જન્તોર્નામૈવ જગતાં ગુરુઃ ।
નામૈવ જગતાં બીજં નામૈવ પાવનં પરમ્ ॥ ૩૮૨॥
હે અર્જુન ! શ્રીરામનામ હી પરમ મુક્તિ, પરમ ગતિ, પરમ શાન્તિ, પરમ બુદ્ધિ, પરમ ભક્તિ, પરમ ધૈર્ય, પરમ પ્રેમ, પરમ સ્મૃતિ, પરમ પુણ્ય, પરમ તપ, પરમ ધર્મ, પરમ ગુરુ, પરમ જ્ઞાન, સમ્પૂર્ણ જગત્, જન્તુઓં કા જીવન, પર્યાપ્ત ધન, જગત્ મેં સત્ય પદાર્થ, જગત્ મેં એકમાત્ર પ્રેમાસ્પદ, જગત્ મેં એક માત્ર ધ્યાન કા વિષય, જગત્ સે સર્વદા પરે, જીવમાત્ર કા એકમાત્ર શરણ, જગદ્ગુરુ જગત્ કા મૂલ કારણ પરમ પવિત્ર હૈ ।

રામનામ રતા યે ચ તે વૈ શ્રીરામભાવુકાઃ ।
તેષાં સન્દર્શનાદેવ ભવેદ્ભક્તી રસાત્મિકા ॥ ૩૮૩॥
જો લોગ નિરન્તર શ્રીરામનામ કે જપ મેં નિરત હૈ વે નિશ્ચય હી શ્રીરામજી કે ભાવુક ભક્ત હૈં ઉન ભક્તોં કે દર્શન સે હી રસાત્મિકા ભક્તિ પ્રકટ હો જાતી હૈ ।

કામાદિ ગુણ સંયુક્તા નામમાત્રૈક બાન્ધવાઃ ।
પ્રીતિં કુર્વન્તિ તે પાર્થ ન તથા જિત ષડ્ગુણ ॥ ૩૮૪॥
હે પાર્થ ! જો લોગ કામક્રોધાદિ વિકારોં સે યુક્ત હોતે હુએ ભી શ્રીરામનામ કો હી અપના સર્વસ્વ માનતે હૈં વે લોગ જિસ પ્રકાર મુઝસે પ્રેમ કરતે હૈં વૈસા પ્રેમ કામક્રોધાદિ દોષોં કો જીતને વાલે લોગ નહીં કર પાતે હૈં ।

તં દેશં પતિતં મન્યે યત્ર નાસ્તિ સુ વૈષ્ણવઃ ।
રામનામ પરો નિત્યં પરાનન્દ વિવર્દ્ધનઃ ॥ ૩૮૫॥
હે પાર્થ ! મૈં ઉસ દેશ કો પતિત (મહાનિન્દનીય) માનતા હૂઁ જહાઁ નિત્ય પરમાનન્દ કો બઢ઼ાને વાલે, શ્રીરામનામ પરાયણ સુન્દર વૈષ્ણવ નહીં રહતે હૈં ।

રામનામ રતા જીવા ન પતન્તિ કદાચન ।
ઇન્દ્રાદ્યાસ્સમ્પતન્ત્યન્તે તથા ચાન્યેઽધિકારિણઃ ॥ ૩૮૬॥
શ્રીરામનામ કે જપ મેં નિરત જીવોં કા કભી ભી પતન નહીં હોતા હૈ । શ્રીરામનામાનુરાગિયોં કે અતિરિક્ત ઇન્દ્રાદિ દેવતાઓં તથા દૂસરે અધિકારિયોં કા અન્ત મેં પતન નિશ્ચિત હૈ ।

રામ સ્મરણ માત્રેણ પ્રાણાન્મુઞ્ચન્તિ યે નરાઃ ।
ફલં તેષાં ન પશ્યામિ ભજામિ તાંશ્ચ પાર્થિવ ॥ ૩૮૭॥
હે રાજન્ ! જો મનુષ્ય શ્રીરામનામ કા સ્મરણ માત્ર કરકે અપને પ્રાણોં કો છોડ઼તા હૈ ઉનકે ફલ કો મૈં નહીં દેખતા હૂઁ ઔર મૈં ઉનકા ભજન કરતા હૂઁ ।

નામ સ્મરણ માત્રેણ નરો યાતિ નિરાપદમ્ ।
યે સ્મરન્તિ સદા રામં તેષાં જ્ઞાનેન કિં ફલમ્ ॥ ૩૮૮॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણમાત્ર સે મનુષ્ય આપત્તિ શૂન્ય પદ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ, જો લોગ સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં ઉનકો જ્ઞાન સે ક્યા પ્રયોજન હૈ?

નામૈવ જગતાં બન્ધુનમૈવ જગતાં પ્રભુઃ ।
નામૈવ જગતાં જન્મ નામૈવ સચરાચરમ્ ॥ ૩૮૯॥
શ્રીરામનામ હી સમ્પૂર્ણ જગત્ કા બન્ધુ હૈ વહી સબકા સ્વામી હૈ વહી સબકા ઉત્પત્તિ સ્થાન હૈ ચર અચર સમ્પૂર્ણજગત્ વહી હૈ ।

નામ્નૈવ ધાર્યતે વિશ્વં નામ્નૈવ પાલ્યતે જગત્ ।
નામ્નૈવ નીયતે નામ નામ્નૈવ ભુજ્યતે ફલમ્ ॥ ૩૯૦॥
સમ્પૂર્ણ વિશ્વ શ્રીરામનામ કે દ્વારા હી ધારણ કિયા જા રહા હૈ । સમ્પૂર્ણ જગત્ નામ કે દ્વારા હી પાલિત હૈ નામ કે દ્વારા હી નામ લે જાયા જાતા હૈ । નામ કે દ્વારા હી ફલ ભોગા જાતા હૈ ।

નામ્નૈવ ગૃહ્યતે નામ ગોપ્યં પરતરાત્પરમ્ ।
નામ્નૈવ કાર્યતે કર્મ નામ્નૈવ નીયતે ફલમ્ ॥ ૩૯૧॥

અત્યન્ત ગોપનીય એવં પરાત્પર શ્રીરામનામ કે દ્વારા હી નામ ગ્રહણ કિયા જાતા હૈ । નામ કે દ્વારા હી સારે કર્મ કરાયે જાતે હૈં ઔર નામ કે દ્વારા હી ફલ પ્રાપ્ત કરાયે જાતે હૈં ।

નામૈવ ચાજશાસ્ત્રાણાં તાત્પર્યાર્થમુત્તમમ્ ।
નામૈવ વેદ સારાંશં સિદ્ધાન્તં સર્વદા શિવમ્ ॥ ૩૯૨॥
સમસ્ત વેદાઙ્ગ શાસ્ત્રોં કા ઉત્તમ તાત્પર્યાર્થ શ્રીરામનામ હી હૈ ઔર સમસ્ત વેદોં કા સારાંશ સિદ્ધાન્ત સર્વદા કલ્યાણસ્વરૂપ શ્રીરામનામ હી હૈ ।

નામ્નૈવ નીયતે મેધા પરે બ્રહ્મણિ નિશ્ચલા ।
નામ્નૈવ ચઞ્ચલં ચિત્તં મનસ્તસ્મિન્પ્રલીયતે ॥ ૩૯૩॥
શ્રીરામનામ સે હી નિશ્ચલા બુદ્ધિ પરબ્રહ્મ મેં હો પાતી હૈ ઔર શ્રીરામનામ કે જપ સે હી ચઞ્ચલચિત્ત વ મન પરબ્રહ્મ મેં વિલીન હોતા હૈ ।

શ્રીરામસ્મરણેનૈવ નરો યાતિ પરાઙ્ગતિમ્ ।
સત્યં સત્યં સદા સત્યં ન જાને નામજં ફલમ્ ॥ ૩૯૪॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે હી મનુષ્ય સર્વશ્રેષ્ઠ ગતિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ યહ બાત સત્ય એવં સદાસત્ય હૈ કિ શ્રીરામનામ સે હોને વાલે ફલ કો મૈં નહીં જાનતા હૂઁ ।

રામનામ પ્રભાવોઽયં સર્વોત્તમ ઉદાહૃતઃ ।
સમાસેન તથા પાર્થ વક્ષ્યેઽહં તવ હેતવે ॥ ૩૯૫॥
હે પાર્થ ! શ્રીરામનામ કા યહ સર્વોત્તમ પ્રભાવ કહા ગયા ઔર તુમ્હારે લિએ સઙ્ક્ષેપ સે મૈં પુનઃ કહૂઁગા ।

ન નામ સદૃશં ધ્યાનં ન નામ સદૃશો જપઃ ।
ન નામ સદૃશસ્ત્યાગો ન નામ સદૃશી ગતિઃ ॥ ૩૯૬॥
ન નામ સદૃશં તીર્થં ન નામ સદૃશં તપઃ ।
ન નામ સદૃશં કર્મ ન નામ સદૃશઃ શમઃ ॥ ૩૯૭॥
ન નામ સદૃશી મુક્તિર્ન નામ સદૃશઃ પ્રભુઃ ।
યે ગૃહ્ણન્તિ સદા નામ ત એવ જિત ષડ્ગુણા ॥ ૩૯૮॥
શ્રીરામનામ કે સદૃશ ન કોઈ ધ્યાન હૈ, ન કોઈ જપ હૈ, ન કોઇ ત્યાગ હૈ, ન કોઇ ગતિ હૈ, ન કોઇ તીર્થ હૈ, ન કોઇ શમ (મનોનિગ્રહ) હૈ, ન કોઈ મુક્તિ હૈ, ન કોઇ સમર્થ હૈ, જો લોગ સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વાસ્તવ મેં વે લોગ હી છઃ વિકારોં કો જીતને વાલે હૈં ।

કુર્વન્ વા કારયન્વાઽપિ રામનામજપઁસ્તથા ।
નીત્વા કુલ સહસ્રાણિ પરન્ધામાધિગચ્છતિ ॥ ૩૯૯॥
જો કોઈ શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં અથવા જપ કરવાતે હૈં વે હજારોં કુલ કુટુમ્બિયોં કે સાથ ભગવાન્ કે પરમ ધામ કો જાતે હૈં ।

નામ્નૈવ નીયતે પુણ્યં નામ્નૈવ નીયતે તપઃ ।
નામ્નૈવ નીયતે ધર્મો જગદેતચ્ચરાચરમ્ ॥ ૪૦૦॥
શ્રીરામનામ સે હી પુણ્ય પ્રાપ્ત કિયા જાતા હૈ, તપસ્યા પ્રાપ્ત હોતી હૈ, ધર્મ પ્રાપ્ત કિયા જાતા હૈ, યહ ચરાચર જગત્ શ્રીરામનામ સે હી પાલિત એવં વ્યવસ્થિત હૈ ।

રામનામ પ્રભાવેણ સર્વ સિદ્ધીશ્વરો ભવેત્ ।
વિશ્વાસેનૈવ શ્રીરામનામ જાપ્યં સદા બુધૈઃ ॥ ૪૦૧॥
શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે સાધક સભી સિદ્ધિયોં કા સ્વામી હો સકતા હૈ । અતઃ વિદ્વાનોં કો સદા વિશ્વાસપૂર્વક શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

શાન્તો દાન્તઃ ક્ષમાશીલો રામનામ પરાયણઃ ।
અસઙ્ખ્ય કુલજાનાં વૈ તારણે સર્વદા ક્ષમઃ ॥ ૪૦૨॥
જો શાન્ત હૈ અર્થાત્ જિન્હોંને અપને મન કો વશ મેં કર લિયા હૈ ઔર દાન્ત હૈં અર્થાત્ જો ઇન્દ્રિયોં કો વશ મેં કર લિયા હૈ, જો ક્ષમાશીલ હૈં ઔર જો રામનામ પરાયણ હૈ વે લોગ નિશ્ચય હી અસઙ્ખ્ય કુલ મેં ઉત્પન્ન જીવોં કો ભવસાગર સે તારને મેં સદા સમર્થ હોતે હૈં ।

યે નામ યુક્તા વિચરન્તિ ભૂમૌ ત્યક્ત્વાઽર્થકામાન્વિષયાંશ્ચ ભોગાન્ ।
તેષાં ચ ભક્તિઃ પરમા ચ નિષ્ઠા સદૈવ શુદ્ધા શુભગા ભવન્તી ॥ ૪૦૩॥
જો લોગ અર્થ, કામ, વિષયોં ઔર ભોગોં કા ત્યાગ કરકે શ્રીરામનામ કે જપ સ્મરણ સે યુક્ત હોકર પૃથિવી પર વિચરણ કરતે હૈં ઉનકી ભક્તિ ઔર પરમ નિષ્ઠા સદૈવ શુદ્ધ ઔર સુન્દર હોતી હૈ ।

સ્મરન્યો રામનામાનિ ત્યક્ત્વા કર્માપિ ચાખિલમ્ ।
સ પૂતઃ સર્વપાપેભ્યઃ પદ્મપત્રમિવામ્ભસા ॥ ૪૦૪॥
જો સમ્પૂર્ણ કર્મોં કા ત્યાગ કરકે શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ વહ સમસ્ત પાપોં સે પવિત્ર હો જાતા હૈ જૈસે કમલ કા પત્ર જલ મેં રહકર ભી જલ સે અલગ રહતા હૈ વૈસે હી વહ સંસાર મેં રહકર ભી સંસાર સે અલગ રહતા હૈ ।

ત્યક્ત્વા શ્રીરામનામાનિ કર્મ કુર્વન્તિ યેઽધમાઃ ।
તેષાં કર્માણિ બન્ધાય ન સુખાય કદાચન ॥ ૪૦૫॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કા ત્યાગ કરકે દૂસરે કર્મોં કા અનુષ્ઠાન કરતે હૈં વે સબ અધમ હૈ ઉનકે સારે કર્મ બન્ધન કે હેતુ હૈં કભી ભી સુખ દેને વાલે નહીં હૈ ।

યસ્ય ચેતસિ શ્રીરામ નામ માઙ્ગલિકં પરમ્ ।
સ જિત્વા સકલાલ્લોકાન્ પરન્ધામ પરિવ્રજેત્ ॥ ૪૦૬॥
જિસકે ચિત્ત મેં સદા સર્વદા પરમ મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ વિરાજમાન હૈં વહ સભી લોકોં કો જીતકર ભગવાન્ કે દિવ્ય ધામ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

નામ યુક્તા જના પાર્થ જાત્યન્તર સમન્વિતાઃ ।

પ્રીતિં કુર્વન્તિ શ્રીરામં ન તથા નષ્ટ ષડ્ગુણાઃ ॥ ૪૦૭॥
હે પાર્થ ! નીચ જાતિ મેં ઉત્પન્ન ભક્ત ભી શ્રીરામનામ સે યુક્ત હોકર ભગવાન્ શ્રીરામ સે જૈસી પ્રીતિ કરતે હૈં વૈસી પ્રીતિ ઉત્તમ કુલ મેં જન્મ લેને વાલે કામાદિ વિકારોં કો જીતને વાલે બ્રાહ્મણાદિ નહીં કરતે હૈં શ્રીરામનામ

સે રહિત હોને સે ।
ગાયન્તિ રામનામાનિ સતતં યે જના ભુવિ ।
નમસ્તેભ્યો નમસ્તેભ્યો નમસ્તેભ્યઃ પુનઃ પુનઃ ॥ ૪૦૮॥
જો લોગ પૃથિવી પર નિરન્તર શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે રહતે હૈં ઉનકો નમસ્કાર હૈ, ઉનકો નમસ્કાર હૈ ઉનકો બારમ્બાર નમસ્કાર હૈ ।

રામનામાશ્રયા યે વૈ ભાવુકાઃ પ્રેમ સમ્પ્લુતાઃ ।
તે કૃતાર્થાસ્સદા તાત સત્યં સત્યં ન ચાન્યથા ॥ ૪૦૯॥
હે તાત ! જો ભાવુક ભગવત્પ્રેમરસ મેં નિમગ્ન હોકર શ્રીરામનામ કા આશ્રય લેતે હૈં વે લોગ સદા સર્વદા કે લિએ કૃતાર્થ હૈં મેરી વાણી અન્યથા નહીં હૈ સત્ય હૈ સત્ય હૈ ।

ઇતિ વિજ્ઞાપિતં તાત સ્વયા બુદ્ધ્યા વિધારય ।
રામનામ પ્રસાદેન સર્વં સુખમવાપ્સ્યસિ ॥ ૪૧૦॥
હે તાત અર્જુન ! મેરે દ્વારા વિજ્ઞાપિત રહસ્ય કો અપની બુદ્ધિ સે વિશેષ રૂપ સે નિર્ધારણ કરો ઇતના તો સચ હૈ કિ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે તુમ સભી સુખોં કો પ્રાપ્ત કરોગે ।

તાં નામગાથાં વિચરન્તિ ભૂમૌ ગીત્વા સદા તે પુરુષાઃ સુધન્યષ્ટી ।
યે નામગાથા પરતત્ત્વનિષ્ઠાસ્તે ધન્ય ધન્યાઃ ભુવિ કૃત્ય પુણ્યાઃ ॥ ૪૧૧॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કી મહિમા કા ગાન કરતે હુએ પૃથિવી પર વિચરણ કરતે હૈં વે લોગ સદાસર્વદા કે લિએ ધન્ય હૈં ઔર જો લોગ શ્રીરામનામ કે પરત્વ એવં મહત્વ મેં નિષ્ઠા રખને વાલે હૈં વે લોગ પૃથિવી મેં ધન્યાતિધન્ય હૈં સદા કૃતાર્થ રૂપ હૈં ।

રામનામ જનાસક્તો રામનામ જનપ્રિયઃ ।
સ પૂતો નિર્વિકલ્પશ્ચ સર્વપાપ બહિર્મુખઃ ॥ ૪૧૨॥
શ્રીરામનામાનુરાગીજનોં મેં જો આસક્ત હૈ ઔર શ્રીરામનામાનુરાગીજન જિસે પ્રિય હૈં વહી પરમ પવિત્ર હૈ
સભી કલ્પનાઓં સે રહિત હૈ, એવં સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હૈ ।
રામનામ પ્રસઙ્ગેન યે જપન્તીહ ચાર્જુન ।
તેઽપિ ધ્વસ્તાખિલાઘૌઙ્ઘા યાન્તિ રામાસ્પદં પરમ્ ॥ ૪૧૩॥
હે અર્જુન ! ઇસ સંસાર મેં જો લોગ બિના શ્રદ્ધા કે પ્રસઙ્ગવશ શ્રીરામનામ કા જપ કિયા કરતે હૈં ઉનકે ભી સારે પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ઔર વે ભી ભગવાન્ કે દિવ્ય ધામ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

ઘોષયેન્નામ નિર્વાણ કારણં યસ્ત્વનન્ય ધીઃ ।

તસ્ય પુણ્યફલં પાર્થ વક્તું કૈઃ શક્યતે ભુવિ ॥ ૪૧૪॥
હે પાર્થ ! અનન્યબુદ્ધિ જો ભક્ત મોક્ષકારણ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ ઉસકે પુણ્યફલ કાવર્ણન પૃથિવી પર કૌન કર સકતા હૈ ।

તસ્માન્નામાનિ કૌન્તેય ભજસ્વ દૃઢ ચેતસા ।
રામનામ સમાયુક્તાસ્તે મે પ્રિયતમાસ્સદા ॥ ૪૧૫॥
હે કુન્તી પુત્ર અર્જુન ! તુમ દૃઢ઼ચિત્ત હોકર ભગવાન્ કે નામોં કા ભજન કરો । જો લોગ શ્રીરામનામ સે સમાયુક્ત હૈં વે મુઝે સદા સર્વદા અત્યન્ત પ્રિય હૈં ।

સતતં નામ ગાયન્તિ વિનિર્વિણ્ણેન ચેતસા ।
તેષાં મધ્યે સદા વાસઃ શ્રીરામસ્ય વિશેષતઃ ॥ ૪૧૬॥
જો લોગ ખેદ રહિત ચિત્ત સે નિરન્તર શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે હૈં ઉન લોગોં કે મધ્ય મેં સદાસર્વદા વિશેષ રૂપ સે શ્રીરામજી નિવાસ કરતે હૈં ।

શ્રદ્ધયા હેલયા વાઽપિ ગાયન્તિ નામ મઙ્ગલમ્ ।
તેષાં મધ્યે પરં નામ વસેન્નિત્યં ન સંશયઃ ॥ ૪૧૭॥
જો શ્રદ્ધાપૂર્વક અથવા અનાદરભાવ સે મહામઙ્ગલસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે હૈં ઉનકે મધ્ય મેં નિત્ય શ્રીરામનામ મહારાજ નિવાસ કરતે હૈં ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

ન તત્ર વિસ્મયઃ કાર્યો ભવતા રામનામ્નિ ચ ।
સત્યં વદામિ તે પાર્થ પ્રિયાય મમ ચાત્મને ॥ ૪૧૮॥
હે અર્જુન ! શ્રીરામનામ કે પરત્વ એવં મહત્વ કે વિષય મેં તુમ આશ્ચર્ય મત કરના, તુમ મુઝે પ્રિય એવં મેરી આત્મા હો ઇસલિએ તુમસે સત્ય કહતા હૂઁ ।

યન્નામ સ્મરતો નિત્યં મહા હ્યજ્ઞાન બન્ધનમ્ ।
છિદ્યતે ચાશ્રમેણૈવ તમહં રાઘવં ભજે ॥ ૪૧૯॥
જિસ ભગવાન્ શ્રીરાઘવેન્દ્ર કે નામ કા નિત્ય સ્મરણ કરને સે બિના શ્રમ કે હી મહાન્ અજ્ઞાન કા બન્ધન ભી છિન્ન ભિન્ન હો જાતા હૈ ઉન ભગવાન્ શ્રીરાઘવેન્દ્ર કા મૈં ભજન કરતા હૂઁ ।

શ્રદ્ધયા પરયા યુક્તો રામનામ પરાયણઃ ।
કરોતિ જાનકીજાનિસ્તસ્ય ચિન્તાં પુનઃ પુનઃ ॥ ૪૨૦॥
જો સર્વોત્કૃષ્ટ શ્રદ્ધા સે યુક્ત હોકર શ્રીરામનામ કે પરાયણ હૈં અર્થાત્ ભજન મેં લગે રહતે હૈં ઉસકી બાર-બાર ચિન્તા શ્રીજાનકીનાથ ભગવાન્ કરતે હૈં ।

અશેષ પાતકૈર્યુક્તઃ સર્વદોષ પરિપ્લુતઃ ।
સ પૂતઃ સર્વપાપેભ્યો યસ્ય નામ પરન્તપ ॥ ૪૨૧॥

હે શત્રુઓં કો તપાને વાલે અર્જુન ! જો સમ્પૂર્ણ પાપોં સે યુક્ત હૈં ઔર જો સભી પ્રકાર કે દોષોં મેં નિમગ્ન હૈં વહ ભી સભી પાપોં સે મુક્ત હોકર પરમ પવિત્ર હો જાતા હૈ જિસકા શ્રીરામનામ સે સમ્બન્ધ હો જાતા હૈ અર્થાત્

જો શ્રીરામનામ કો અપના માનકર ભજન કરને લગતા હૈ ।
રામનામ સદા પ્રેમ્ણા સંસ્મરામિ જગદ્ગુરુમ્ ।
ક્ષણં ન વિસ્મૃતં યાતિ સત્યં સત્યં વચો મમ ॥ ૪૨૨॥
મૈં સદા સર્વદા પ્રેમ સે જગદ્ગુરુ શ્રીરામનામ કા સ્મણ કરતા હૂઁ, ક્ષણ ભર ભી નહીં ભૂલતા હૂઁ યહ મેરી વાણી

સત્ય હૈ સત્ય હૈ ।
પર નિન્દા સમાયુક્તઃ પરદાર પરાયણઃ ।
સ પૂતઃ સર્વપાપેભ્યો યસ્ય નામ પરન્તપ ॥ ૪૨૩॥
હે પરન્તપ અર્જુન ! જો દૂસરોં કી નિન્દા કરને મેં લગે હુએ હૈં ઔર જો પરસ્ત્રી ગમન કરને વાલે હૈં વે ભી સભી પાપોં સે મુક્ત હો જાતે હૈં, જિસકા શ્રીરામનામ સે સમ્બન્ધ હો જાતા હૈ ।

પર હિંસા સમાયુક્તો લોભ મોહ સમાકુલઃ ।
સઃ પૂતઃ સર્વપાપેભ્યો યસ્ય નામ્નિ સદા રુચિઃ ॥ ૪૨૪॥
જો દૂસરોં કી હિંસા કરને મેં લગે હુએ હૈં ઔર જો લોભ મોહ સે સમ્યક્ વ્યાકુલ હૈં વે ભી સભી પાપોં સે મુક્ત હોકર પરમ પવિત્ર હો જાતે હૈં, જિનકી શ્રીરામનામ મેં સદા રૂચિ બની રહતી હૈ ।

અશેષ પાતકૈર્વ્યાપ્તાઃ સ્વધર્મ પરિવર્જિતાઃ ।
એતે તરન્તિ પાપિષ્ઠા રામનામ પ્રસાદતઃ ॥ ૪૨૫॥
જો સમ્પૂર્ણ પાપોં સે પૂર્ણતયા વ્યાપ્ત હૈં ઔર જો અપને ધર્મ કર્મ સે શૂન્ય હૈ ઐસે પાપિષ્ઠ ભી શ્રીરામનામ કી કૃપા સે તર જાતે હૈં ।

તિષ્ઠન્તિ રામનામાનિ તિષ્ઠન્તિ વદનાનિ ચ ।
તથાપિ નરકેમૂઢાઃ પતન્તીત્યદ્ભુતં મહત્ ॥ ૪૨૬॥
ભગવાન્ શ્રીરામ કે સુન્દર-સુન્દર નામ વિદ્યમાન હૈં ઔર સુન્દર મુખ મણ્ડલ ભી વિરાજમાન હૈ ફિર ભી મૂર્ખ લોગ નરક મેં ગિર રહે હૈં યહ મહાન્ આશ્ચર્ય હૈ ।

ગાયન્તિ રામનામાનિ કર્મ કુર્વન્તિ ચાખિલમ્ ।
સ યાતિ પરમં સ્થાનં રામેણ સહ મોદતે ॥ ૪૨૭॥
જો સારે કર્મોં કો કરતે હૈં ઔર શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે હૈં વે લોગ દિવ્ય ધામ મેં જાતે હૈં ઔર વહાઁ શ્રીરામજી કે સાથ આનન્દ કા અનુભવ કરતે હૈં ।

વિસૃજ્ય રામનામાનિ કર્મ કુર્વન્તિ ચાખિલમ્ ।
કિમાશ્ચર્યં કિમાશ્ચર્યં કિમાશ્ચર્યં ધનઞ્જય ॥ ૪૨૮॥

હે અર્જુન" ! ભગવાન્ શ્રીરામ કે મધુર નામોં કો છોડ઼કર અન્ય સભી કર્મોં કો કરતે હૈં ઇસસે બઢ઼કર આશ્ચર્ય ક્યા હૈ? ઉનકા સારા પ્રયાસ વ્યર્થ હૈ ।

શાન્તોદાન્તઃ ક્ષમાશીલો રામનામાર્થ ચિન્તકઃ ।
તસ્ય સદ્ગુણ સઙ્ખ્યમં વક્તુન્નૈવ ક્ષમોપ્યહમ્ ॥ ૪૨૯ ॥
જો મન એવં ઇન્દ્રિયોં કા નિગ્રહ કરતે હુએ શ્રીરામનામ કે અર્થોં કા ચિન્તન કરતે હૈં ઉનકે સદ્ગુણોં કી સઙ્ખ્યા કા વર્ણન મૈં ભી નહીં કર સકતા ।

વિસૃજ્ય રામનામાનિ કર્મ કુર્વન્તિ યે નરાઃ ।
અપ્રાપ્ય સદ્ગતિં પાર્થ ભ્રમન્તિ કર્મ વર્ત્મસુ ॥ ૪૩૦ ॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર દૂસરે સારે કર્મ કરતે હૈં વે લોગ સદ્ગતિ ન પ્રાપ્ત કરકે કર્મ માર્ગ મેં હી ઘૂમતે રહતે હૈં ।

સર્વયોનિષુ કૌન્તેય ભ્રમન્તિ તે નરાધમા ।
વિસૃજ્ય રામનામાનિ માયા મોહિત ચેતસઃ ॥ ૪૩૧ ॥
જો શ્રીરામનામ કા ત્યાગ કરકે માયા સે મોહિત ચિત્ત વાલે હો ગયે હૈં વે નરાધમ હૈં હે અર્જુન ! વે લોગ સભી યોનિયોં મેં ઘૂમતે રહતે હૈં ।

યદૃચ્છયાપિ શ્રીરામનામ ગૃહ્ણન્તિ સાદરમ્ ।
સ પૂતઃ સર્વપાપેભ્યો રામનામ પ્રસાદતઃ ॥ ૪૩૨ ॥
જો લોગ દૈવવશ બિના પ્રેમ કે અથવા આદરપૂર્વક શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે ભી શ્રીરામનામ કી કૃપા સે સભી પાપોં સે મુક્ત હોકર પવિત્ર હો જાતે હૈં ।

યેનકેન પ્રકારેણ નામમાત્રૈક જલ્પકાઃ ।
શ્રમં વિનૈવ ગચ્છન્તિ પરે ધામ્નિ સમાદરાત્ ॥ ૪૩૩ ॥
જો લોગ જિસ કિસી પ્રકાર સે કેવલ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે લોગ બિના પરિશ્રમ કે હી સાદર ભગવાન્ કે દિવ્ય ધામ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

નામયુક્તાઞ્જનાન્ દૃષ્ટ્વા યઃ પશ્યેત્ સાદરં સખે ।
સ યાતિ પરમં સ્થાનં રામેણ સહ મોદતે ॥ ૪૩૪ ॥
જો લોગ શ્રીરામનામાનુરાગી સાધકોં કો દેખકર ઉનકા આદર કરતે હૈં હે મિત્ર અર્જુન ! વે ભી ભગવાન્કે દિવ્ય ધામ સાકેત મેં જાકર ભગવાન્ શ્રીરામજી કે સાથ આનન્દાનુભવ કરતે હૈં ।

નામયુક્તાઞ્જનાન્ દૃષ્ટ્વા પ્રણમન્તિ ચ યે નરાઃ ।
તે પૂતાસ્સર્વપાપેભ્યઃ કર્મણા તેન હેતુના ॥ ૪૩૫ ॥
શ્રીરામનામાનુરાગી ભક્તોં કો દેખકર જો ઉન્હેં સાદર પ્રણામ કરતે હૈં વે લોગ ઉસ કર્મ કે પ્રભાવ સે સભી પાપોં સે મુક્ત હોકર પવિત્ર હો જાતે હૈં ।

નામયુક્તાઙ્જનાન્ દૃષ્ટ્વા સ્નિગ્ધો ભવતિ યો નરઃ ।
સ યાતિ પરમં સ્થાનં પરમાનન્દ સાગરમ્ ॥ ૪૩૬॥
શ્રીરામનામાનુરાગી ભક્તોં કા દર્શન કરકે જિનકા ચિત્તભાવ સે દ્રવિત હો જાતા હૈ વે લોગ ભી પરમાનન્દ સાગર દિવ્ય લોક મેં જાતે હૈં ।

ગીત્વા ચ રામનામાનિ વિચરેદ્રામ સન્નિધૌ ।
ઇદં બ્રવીમિ તે સત્યં તસ્ય વશ્યો જગત્પતિઃ ॥ ૪૩૭॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે હુએ શ્રીરામજી કે સમીપ વિચરણ કરતે રહતે હૈં અર્થાત્ જો ભગવન્નામ સઙ્કીર્તન કરતે હુએ ભગવાન્ કી પરિક્રમા કરતે રહતે હૈં હે અર્જુન ! મૈં તુમસે સત્ય કહતા હૂઁ કિ ઉસ ભક્ત કે અધીન ભગવાન્ હો જાતે હૈં ।

ગીત્વા ચ રામનામાનિ યે રુદન્તિ નરોત્તમાઃ ।
તેષાં હરિઃ પરિક્રીતો પરમેશેન સંયુક્તઃ ॥ ૪૩૮॥
જો શ્રેષ્ઠપુરુષ શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે હુએ રુદન કરતે રહતે હૈં ઉનકે હાથોં ભગવાન્ શ્રીરામ કે સાથ મૈં બિક જાતા હૂઁ અર્થાત્ ઉનકે વશ મેં હો જાતા હૂઁ ।

ગીત્વા ચ રામનામેતિ પતન્તિ ભુવિ યે નરાઃ ।
તે વૈ ધન્યાતિધન્યાશ્ચ વૈષ્ણવાનાં શિરોમણિઃ ॥ ૪૩૯॥
જો શ્રીરામનામ કા ગાન કરતે હુએ પૃથિવી પર ગિર પડ઼તે હૈં વે લોગ ધન્યાતિધન્ય એવં વૈષ્ણવોં મેં અગ્રગણ્ય હૈં ।

યદૃચ્છયા ન ગૃહ્ણન્તિ રામનામેતિ મઙ્ગલમ્ ।
અદૃશ્યાસ્તે જનાઃ પાર્થ દૃષ્ટિમાત્રેણ વર્જિતાઃ ॥ ૪૪૦॥
પરમમઙ્ગલ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ જો દૈવવશ ભી નહીં કરતે હૈં હે અર્જુન ! ઐસે લોગોં કા દર્શન નહીં કરના ચાહિએ યદિ કદાચિત્ સામને આ જાયે તો મુખ ફેર લેના ચાહિએ અથવા નેત્ર બન્દ કર લેના ચાહિએ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ વિમુખોં કે મુખ દેખને સે સમ્ભાષણ સે, એવં સ્પર્શ સે પાપ તાપ પ્રાપ્ત હોતા હૈ અતઃ સાવધાન રહના ચાહિએ ।

સ્વપ્નેઽપિ રામનામ્નસ્તુ યેષામુચ્ચારણં નહિ ।
ભાગ્યહીનાસ્તુ તે નીચાઃ પાપિનામગ્રગામિનઃ ॥ ૪૪૧॥
સ્વપ્ન મેં ભી જિનકે મુખ સે શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ નહીં હુઆ, વે ભાગ્યહીન, નીચ એવં પાપિયોં મેં અગ્રગણ્ય હૈં ।

ભિક્ષયા યે ન ગૃહ્ણન્તિ રામનામ પરમેશ્વરમ્ ।
લોકોપચારનિરતાસ્તે વૈ પાખણ્ડિનો ધ્રુવમ્ ॥ ૪૪૨॥

જો લોગ ભિક્ષા કે કારણ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કહેઙ્ગે તો ભિક્ષા નહીં મિલેગા ઇસ ભય સે પરમેશ્વર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ નહીં કરતે હૈં વે લોગ લોકવાસના મેં બન્ધે હુએ હૈં ઔર નિશ્ચિત હી પાખણ્ડી હૈં ।

રામનામ જપાજ્જીવા અનાયાસેન સંસૃતિમ્ ।
તરન્ત્યેવ તરન્ત્યેવ તરન્ત્યેવ સુનિશ્ચિતમ્ ॥ ૪૪૩॥
શ્રીરામનામ કે જપ સે જીવ બિના પરિશ્રમ કે હી નિશ્ચિત હી સંસાર ચક્ર કો તર જાતે હૈં તર જાતે હૈં તર જાતે હૈં ।

તત્રૈવાર્જુનવાક્યં શ્રીકૃષ્ણં પ્રતિ -
વહીં અર્જુનજી કા વાક્ય શ્રીકૃષ્ણ કે પ્રતિ -
ભવત્યેવ ભવત્યેવ ભવત્યેવ મહામતે ।
સર્વપાપ પરિવ્યાપ્તાસ્તરન્તિ નામબાન્ધવાઃ ॥ ૪૪૪॥
હે મહાબુદ્ધે ! આપને જૈસા કહા વૈસા હી હૈ વૈસા હી હૈ, જો સમ્પૂર્ણ પાપ સે યુક્ત હૈ વહ યદિ શ્રીરામનામ કો અપના બના લે તો નિશ્ચિત હી ભવસાગર સે પાર હો જાયેગા ।

નમોસ્તુ નામરૂપાય નમોસ્તુ નામજલ્પિને ।
નમોસ્તુ નામ સાધ્યાય વેદવેદ્યાય શાશ્ક્તે ॥ ૪૪૫॥
શ્રીરામનામ કે પરાત્પર સ્વરૂપ કો નમસ્કાર હો, શ્રીરામનામ કે જપ કરને વાલોં કો નમસ્કાર હો, એવં શ્રીરામનામ કે પરમ સાધ્ય ફલસ્વરૂપ સમસ્ત વેદોં સે પ્રતિપાદ્ય તથા અવિનાશી ભગવાન્ શ્રીરામ કો નમસ્કાર હો ।

નમોસ્તુ નામ નિત્યાય નમો નામપ્રભાવિને ।
નમોસ્તુ નામશુદ્ધાય નમો નામમયાય ચ ॥ ૪૪૬॥
નિત્યસ્વરૂપ, પરમ પ્રભાવી, પરમ વિશુદ્ધ ઔર સમસ્ત નામમય શ્રીરામનામ કો નમસ્કાર હો ।
શ્રીરામનામ માહાત્મ્યં યઃ પઠેચ્છ્રદ્ધયાન્વિતઃ ।
સ યાતિ પરમં સ્થાનં રામનામ પ્રસાદતઃ ॥ ૪૪૭॥
જો શ્રદ્ધાભક્તિ સે યુક્ત હોકર શ્રીરામનામ કે માહાત્મ્ય કો પઢેગા વહ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે સર્વોત્કૃષ્ટ સ્થાન કો પ્રાપ્ત કરેગા ।

રામનામાર્થમુત્કૃષ્ટં પવિત્રં પાવનં પરમ્ ।
યે ધ્યાયન્તિ સદા સ્નેહાત્તે કૃતાર્થાઃ જગત્ત્રયે ॥ ૪૪૮॥
જો શ્રીરામનામ કે ઉત્કૃષ્ટ પવિત્ર એવં પરમ પાવન અર્થોં કા સદા સર્વદા સ્નેહપૂર્વક ચિન્તન કરતે હૈં વે લોગ તીનોં લોકોં મેં કૃતાર્થ હૈં ।

સૌર્ય ધર્મોત્તરે -
સૌર્ય ધર્મોત્તર મેં -
શ્રીમદ્રામસ્ય નામ્નસ્તુ પ્રભાવં નિર્મલં મુને ।
જપાવેશવશેનૈવ જ્ઞાયતે સજ્જનૈઃ વચિત્ ॥ ૪૪૯॥

હે મુને ! ભગવાન્ શ્રીરામ કે નામ કે નિર્મલ પ્રભાવ કો જપાવેશ કે દ્વારા હી કુછ સજ્જન લોગ કહીં સમઝ (જાન) પાતે હૈં, સબ નહીં ।

મનોરથપ્રદાતારં સજ્જનાનાં પરં પ્રિયમ્ ।
લૌકિકી દુર્ભગા બ્રીડા હન્તરં નામ સદ્યશઃ ॥ ૪૫૦॥
શ્રીરામનામ કા પવિત્ર યશ સત્પુરુષોં કે મનોરથ કો પૂર્ણ કરને વાલા, સન્ત મહાપુરુષોં કો પરમ પ્રિય એવં દુર્ભાગ્યસ્વરૂપ લોક લજ્જા કા નાશ કરને વાલા હૈ ।

સકૃદુચ્ચરિતઃ શબ્દો રામનામ્ના વિભૂષિતઃ ।
કુરુતે નામવત્કાર્યં સર્વં મોક્ષાવધિં નૃણામ્ ॥ ૪૫૧॥
યદિ શ્રીરામનામ સે અલઙ્કૃત શબ્દોં કા એક બાર ઉચ્ચારણ કિયા ગયા તો વહ શબ્દ મનુષ્યોં કે મોક્ષ પર્યન્ત શ્રીરામનામ કી તરહ સભી કાર્યોં કો કરતા હૈ ।

પરત્વં પરમં નામ્નો વિદિતં સર્વતઃ શ્રુતૌ ।
અબુધાઃ નૈવ જાનન્તિ સમ્પતન્તિ ભવાર્ણવે ॥ ૪૫૨॥
શ્રીરામનામ કા પરમ પરત્વ સર્વત્ર વેદ મેં પ્રસિદ્ધ હૈ મૂર્ખ લોગ ઉસે નહીં જાનતે હૈં ઔર બાર-બાર ભવસાગર મેં ગિરતે હૈં ।

સકર્મોપાસના જ્ઞાનમનાયાસેન સિદ્ધ્યતિ ।
રામનામ યદા જિહ્વા સઞ્જપત્યખિલેશ્વરમ્ ॥ ૪૫૩॥
જબ જિહ્વા સર્વેશ્વરેશ્વર શ્રીરામનામ કા સમ્યક્ જપ કરતી હૈ ઉસ સમય સભી કર્મ, ઉપાસના એવં જ્ઞાન અનાયાસ હી સિદ્ધ હો જાતે હૈં ।

કાશીખણ્ડે શ્રીશિવવાક્યં -
કાશીખણ્ડ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય -
પેયં પેયં શ્રવણપુટકે રામનામાભિરામં
ધ્યેયં ધ્યેયં મનસિ સતતં તારકં બ્રહ્મરૂપમ્ ।
જલ્પન્જલ્પન્પ્રકૃતિવિકૃતૌ પ્રાણિનાં કર્ણમૂલે
વીથ્યાં વીથ્યામટતિજટિલઃ કોઽપિ કાશી નિવાસી ॥ ૪૫૪॥
કાશી મેં નિત્ય નિવાસ કરને વાલે જટાધારી દયાસાગર કોઇ (ભગવાન્ શઙ્કર) પ્રાણિયોં કી વિકૃતિ (શરીર) કે પ્રકૃતિ (પઞ્ચમહાભૂતોં) મેં વિલીન હોને પર અર્થાત્ પ્રાણિયોં કે શરીર ત્યાગ (મૃત્યુ) કે સમય કાશી મેં

“હે કાશી વાસિયોં ! અપને કાનરૂપી દોનોં સે શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કા ખૂબ પાન કરો ઔર પરબ્રહ્મ સ્વરૂપ તારક મન્ત્ર કા મન સે નિરન્તર ચિન્તન કરો” ઐસા કહતે-કહતે કાશી કી ગલિયોં મેં ઘૂમ રહા હૈ ।

યસ્યામલં પ્રિયયશઃ સુયશોવિધાતા
તાક્ષ્યધ્વજશ્ચ ગિરિજે નિતરાં તથાહમ્ ।

પ્રેમ્ણા વદામિ ચ શ્ૃણોમિ સહૈવ તાભ્યાં
તદ્રામનામ સકલેશ્વરમાદિદેવમ્ ॥ ૪૫૫॥
હે પાર્વતિ ! જિસ શ્રીરામનામ કે સુન્દર એવં પ્રિય યશ કો મૈં બ્રહ્મા તથા ભગવાન્ વિષ્ણુ પ્રેમ સે કહતે હૈં ઔર ઉન દોનોં કે સાથ મૈં પ્રેમ સે સુનતા હૂઁ વહ શ્રીરામનામ સબકા સ્વામી એવં આદિદેવ હૈ ।

ઇદમેકં પરં તત્વં નિર્ણીતં બ્રહ્મવાદિભિઃ ।
નામ વ્યાહરણં શુદ્ધં સર્વકાલેષુ પ્રેમતઃ ॥ ૪૫૬॥
બ્રહ્મવાદી મુનિયોં ને યહી એક પરમતત્વ નિર્ધારિત કિયા હૈ કિ સભી કાલોં મેં અર્થાત્ હર ક્ષણ પ્રેમપૂર્વક શુદ્ધ ભગવન્નામ કા ઉચ્ચારણ કિયા જાયે ।

કેદારખણ્ડે શ્રીશઙ્કરવાક્યં પાર્વતીં પ્રતિ -
કેદારખણ્ડ મેં શ્રીશઙ્કરજી કા વાક્ય પાર્વતી કે પ્રતિ -
રામનામ સમં તત્વં નાસ્તિ વેદાન્ત ગોચરમ્ ।
યત્પ્રસાદાત્પરાંસિદ્ધિં સમ્પ્રાપ્તા મુનયોઽમલાઃ ॥ ૪૫૭॥
શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર વેદાન્ત કા વિષય કોઈ દૂસરા તત્વ નહીં હૈ જિસ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે નિર્મલ મહાત્માઓં ને પરાસિદ્ધિ કો પ્રાપ્ત કિયા હૈ ।

અતસ્સર્વાત્મના રામનામ રૂપં સ્મર પ્રિયે ।
અનાયાસેન ભો દેવિ અમરી ત્વં ભવિષ્યસિ ॥ ૪૫૮॥
હે પ્રિયે દેવિ પાર્વતિ ! ઇસલિએ તુમ શ્રીરામનામ કે સ્વરૂપ કા સ્મરણ કરો જિસકે પ્રભાવ સે બિના પરિશ્રમ કે હી તુમ ભી અવિનાશી હો જાઓગી ।

રામનામ પ્રભાવેણ હ્યવિનાશી પદં પ્રિયે ।
પ્રાપ્તં મયા વિશેષેણ સર્વેષાં દુર્લભં પરમ્ ॥ ૪૫૯॥
હે પ્રિયે ! જો પદ સભી કે લિએ દુર્લભ હૈ ઉસ અવિનાશી પદ કો મૈંને શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે વિશેષ રૂપ સે પ્રાપ્ત કર લિયા હૈ ।

અન્યાનિ યાનિ નામાનિ તાનિ સર્વાણિ પાર્વતિ ।
કાર્યાર્થે સમ્ભવાનીહ રામનામાદિત પ્રિયે ॥ ૪૬૦॥
હે પાર્વતિ ! ભગવાન્ કે ઔર દૂસરે જિતને નામ હૈં વે સભી નામ અનાદિ રામનામ સે ભક્તોં કે કાર્યસમ્પાદન કે લિએ પ્રગટ હુએ હૈં શ્રીરામનામ તો સબકા મૂલ એવં અનાદિ હૈ ।

માર્કણ્ડેયોઽપિ શ્રીરામનામ સંસ્મૃત્ય સાદરમ્ ।
મૃત્યું તીર્ણોઽવિલમ્બેન રામનામ પરં બલમ્ ॥ ૪૬૧॥
શ્રીમાર્કણ્ડેય મહર્ષિ ભી સાદર શ્રીરામનામ કા સમ્યક્ સ્મરણ કરકે અવિલમ્બ હી મૃત્યુ કો પાર કર ગયે અતઃ શ્રીરામનામ કા બલ હી સર્વોત્કૃષ્ટ બલ હૈ ।

તથૈવ નારદો યોગી ભક્તભૂપાસ્તથાપરે ।
મૃત્યોર્મહાર્ણવં તીર્ત્વા સન્નિમગ્નાઃ સુધામ્બુધૌ ॥ ૪૬૨॥
ઉસી પ્રકાર યોગિરાજ નારદજી એવં દૂસરે શ્રેષ્ઠ ભક્તોં ને ભી શ્રીરામનામ કા જપ કરકે મૃત્યુરૂપી મહાસાગર કો પાર કરકે ભગવત્સાન્નિધ્યરૂપી સુધા સાગર મેં સદા સર્વદા કે લિએ નિમગ્ન હો ગયે ।

લમ્બોદરોઽપિ શ્રીરામનામમાહાત્મ્યમુજ્વલમ્ ।
શ્રુત્વા ચ ધારિતં ચિત્તે તતઃ પૂજ્યઃ સુરાસુરૈઃ ॥ ૪૬૩॥
શ્રીગણેશજી ને ભી શ્રીરામનામ કી ઉજ્જ્વલ મહિમા કો સુનકર અપને ચિત્ત મેં ધારણ કિયા તત્પશ્ચાદ્ દેવતાઓં ઔર અસુરોં સે ભી પરમ પૂજ્ય હો ગયે ।

એવં નામ પ્રસાદેન ઋષયો દેવતાસ્તથા ।
મનુષ્યાઃ કિન્નરા નાગા યક્ષા વિદ્યાધરાસ્તથા ॥ ૪૬૪॥
સર્વે કૃતાર્થા અભવન્ તસ્મિન્તસ્મિન્યુગે યુગે ।
નાતઃ પરતરોપાયો દૃશ્યતે શ્રૂયતેઽપિ વા ॥ ૪૬૫॥
ઇસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કી કૃપા સે ઋષિ, દેવતા, મનુષ્ય, કિન્નર, નાગ, યક્ષ એવં વિદ્યાધર આદિ સભી લોગ ઉસ-ઉસ યુગ મેં કૃતાર્થ હો ગયે । અતઃ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર દૂસરા કોઈ ઉપાય ન દેખા જાતા હૈ ઔર ન

સુના જાતા હૈ ।
નિર્વાણખણ્ડે શ્રીશિવવાક્યં શ્રીરામં પ્રતિ -
નિર્વાણખણ્ડ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય શ્રીરામજી કે પ્રતિ -
ભવન્નામામૃતં પીત્વા ગીત્વા ચ ભવતાં યશઃ ।
શિવોઽહં સર્વદેવૈશ્ચ પૂજનીયો દયાનિધે ॥ ૪૬૬॥
હે રામજી ! હે દયાનિધે ! મૈં આપકે શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કા પાન કરકે એવં આપકી કથારૂપી અમૃત કા ગાન કરકે સભી દેવતાઓં સે પૂજ્ય હો ગયા હૂઁ ।

નિરાકારં ચ સાકારં સગુણં નિર્ગુણં વિભો ।
ઉભૌ વિહાય સર્વસ્વં તવ નામ સ્મરામ્યહમ્ ॥ ૪૬૭॥
હે વિભો ! મૈં નિરાકાર, સાકાર, નિર્ગુણ એવં સગુણ દોનોં કો છોડ઼કર આપકે શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૂઁ ।

મન્દાત્માનો ન જાનન્તિ બહિરર્થ સ્પૃહાયુતાઃ ।
રામનામ પરબ્રહ્મ સર્વવેદાન્ત સમ્મતમ્ ॥ ૪૬૮॥
સભી વેદાન્તોં કા અભિમત પરબ્રહ્મ શ્રીરામનામ હી હૈ ઇસ રહસ્ય કો બાહ્ય પદાર્થોં મેં આસક્તિ રખને વાલે મન્દમતિ લોગ નહીં જાનતે હૈં ।

જગત્પ્રભું પરાનન્દં કારણં સદસત્પરમ્ ।
રામનામ પરેશાનં સર્વોપાસ્યં પરેશ્વરમ્ ॥ ૪૬૯॥

શ્રીરામનામ હી જગત્ મેં પરમ સમર્થ, પરમાનન્દ કા પરમ હેતુ, સ્થૂલ સૂક્ષ્મ સે પરે પરમ ઈશ્વર પરાત્પરેશ્વર એવં સભી સે ઉપાસ્ય હૈ ।

સર્વેષાં મત સારાણામિદમેકં મહન્મતમ્ ।
જાનકીજીવનસ્યાથ નામસઙ્કીર્તનં પરમ્ ॥ ૪૭૦॥
સભી મતોં કા સાર એવં શ્રેષ્ઠમત એકમાત્ર યહી હૈ કિ શ્રીજાનકી જીવન ભગવાન્ શ્રીરામજી કે નામ કા સઙ્કીર્તન હી સર્વોત્તમ હૈ ।

બ્રહ્માણ્ડ પુરાણે કોશલખણ્ડે સૂતવાક્યં ઋષીન્ પ્રતિ -
બ્રહ્માણ્ડ પુરાણ કે કોશલખણ્ડ મેં સૂતજી કા વાક્ય ઋષિયોં કે પ્રતિ -
ન તત્પુરાણો નહિ યત્ર રામો યસ્યાં ન રામો નહિ સંહિતા સા ।
સ નેતિહાસો નહિ યત્ર રામઃ કાવ્યં ન તત્સ્યાન્ન હિ યત્ર રામઃ ॥ ૪૭૧॥
વાસ્તવ મેં વહ પુરાણ પુરાણ નહીં હૈ, વહ સંહિતા સંહિતા નહીં હૈ, વહ ઇતિહાસ ઇતિહાસ નહીં હૈ ઔર વહ કાવ્ય-કાવ્ય નહીં હૈ, જહાઁ શ્રીરામનામ નહીં હૈ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ સે રહિત ગ્રન્થ આદરણીય એવં કલ્યાણપ્રદ તો નહીં હૈ અપિતુ ગ્રન્થિ પ્રદાન કરને વાલા એવં સંશયજનક હૈ ।

શાસ્ત્રં ન તત્સ્યાન્નહિ યત્ર રામસ્તીર્થં ન તદ્યત્ર ન રામચન્દ્રઃ ।
યાગઃ સ આગો નહિ યત્ર રામો યોગસ્સ રોગો નહિ યત્ર રામઃ ॥ ૪૭૨॥
વાસ્તવ મેં વહ શાસ્ત્ર-શાસ્ત્ર નહીં હૈ એવં વહ તીર્થ-તીર્થ નહીં હૈ જહાઁ શ્રીરામનામ કા પરત્વ, મહત્વ એવં પૂજા નહીં હૈ । વહ યજ્ઞ-યજ્ઞ નહીં હૈ અપરાધ હૈ એવં વહ યોગ -યોગ નહીં હૈ રોગ હૈ જહાઁ શ્રીરામનામ નહીં હૈ ।

ન સા સભા યત્ર ન રામચન્દ્રઃ કાલોઽપ્યકાલઃ કલિરેવ સોઽસ્તિ ।
સઙ્કીર્ત્યતે યત્ર ન રામદેવો વિદ્યાપ્યવિદ્યા રહિતાહ્યનેન ॥ ૪૭૩॥
વહ સભા-સભા નહીં હૈ જહાઁ શ્રીરામનામ કી ચર્ચા નહીં હૈ, વહ સમય-સમય નહીં અકાલ હૈ કલિયુગસ્વરૂપ હૈ જિસમેં શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ ન હોં એવં વહ વિદ્યા-વિદ્યા નહીં અવિદ્યા હૈ જો શ્રીરામનામ સે રહિત હૈ ।

સ્થાનં ભયસ્થાનમરામકીર્તિ રામેતિનામામૃત શૂન્યમાસ્યમ્ ।
સર્પાલયં પ્રેતગૃહં ગૃહં તદ્ યત્રાર્ચ્યતે નૈવ મહેશપૂજ્યઃ ॥ ૪૭૪॥
વહ સ્થાન મહાભયપ્રદ હૈં જહાઁ શ્રીરામજી કા યશોગાન ન હો, વહ મુખ મલીન એવં શૂન્ય હૈ જિસમેં શ્રીરામનામરૂપી અમૃત ન હો, વહ ઘર સર્પો એવં પ્રેતોં કા ઘર હૈ જહાઁ ભગવાન્ શઙ્કર સે પૂજ્ય શ્રીરામજી કી પૂજા ન હોતી હો ।

ઉક્તેન કિં સ્યાદ્ બહુનાત વિશ્વં સર્વં મૃષાસ્યાદ્યદિ રામશૂન્યમ્ ।
એતચ્ચ કૃષ્ણઃ પુનરાહગનાં સ્પૃષ્ટ્વોપવીતં જપમાલિકાં ચ ॥ ૪૭૫॥
હે મુનિયોં ! બહુત કહને સે ક્યા લાભ? ઇતના સત્ય સમઝો કિ - શ્રીરામનામ સે શૂન્ય સમ્પૂર્ણ વિશ્વ ભી ઝૂઠા હી હૈ ઇસ બાત કો શ્રીકૃષ્ણ દ્વૈપાયન વ્યાસજી ને શ્રીગઙ્ગાજી મેં ખડ઼ે હોકર હાથ મેં યજ્ઞોપવીત ઔર જપ કરને

વાલી માલા કો લેકર કહા થા । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ સત્ય હૈ ઔર શ્રીરામનામ કે સમ્બન્ધ સે હી દૂસરી કોઈ વસ્તુ સત્ય હૈ અન્ય નહીં ।

રકારોધ્વજવત્પ્રોક્તો મકારશ્છત્રવત્તથા ।
સર્વવર્ણશિરસ્થો હિ રામ ઇત્યુચ્યતે બુધૈઃ ॥ ૪૭૬॥
વિદ્વાનોં ને શ્રીરામનામ કે દોનોં અક્ષરોં મેં રેફ (ર) કો ધ્વજા કી તરહ એવં "મ" કો છત્ર કી તરહ સભી વર્ણોં કે શિર કે આભૂષણ કે રૂપ મેં કહા હૈ । તાત્પર્ય હૈ કિ "ર" ઔર "મ" યે દોનોં વર્ણ સભી વર્ગોં કે આભૂષણ હૈં જિસ શબ્દ મેં વાક્ય મેં "ર" ઔર "મ" નહીં હૈ વહ શબ્દ એવં વાક્ય શ્રી હીન એવં ઉપેક્ષણીય હૈં ।

રકારાર્થો ભવેદ્રામઃ પરમાનન્દવિગ્રહઃ ।
મકારાર્થો ભવેત્સીતા સચ્ચિદાનન્દરૂપિણી ॥ ૪૭૭॥
શ્રીરામનામ મેં "ર" કા અર્થ પરમાનન્દ વિગ્રહ સ્વરૂપ શ્રીરામજી હૈં ઔર "મ" કા અર્થ સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપિણી શ્રીસીતાજી હૈ ।

જૈમિનિ પુરાણે -
જૈમિનિ પુરાણ મેં -
રામનામ પરં સ્વાદુ ભેદજ્ઞા રસના ચ યા ।
તન્નામ રસનેત્યાહુર્મુનયસ્તત્ત્વદર્શિનઃ ॥ ૪૭૮॥
શ્રીરામનામ પરમ સુસ્વાદુ હૈ ઇસ રહસ્ય કો જો જાનતી હૈ અર્થાત્ જો નિત્ય નિરન્તર શ્રીરામનામ કે સ્વાદ કા આસ્વાદન કરતી હૈ ઉસે હી તત્વદર્શી મુનિયોં ને જિહ્વા કહા હૈ અન્ય કો માંસ કા ટુકડ઼ા ।

કર્માધીનં જગત્સર્વં વિષ્ણુના નિર્મિતં પુરા ।
તત્કર્મ કેશવાધીનં રામનામ્ના વિનશ્યતિ ॥ ૪૭૯॥
પ્રાચીન સમય મેં ભગવાન્ નારાયણ ને સમ્પૂર્ણ જગત્ કો જીવોં કે કર્માનુસાર બનાયા । અર્થાત્ જગત્ કર્મ કે અધીન હૈ એવં કર્મ ભગવાન્ કે અધીન હૈં ઔર કર્મ કા નાશ શ્રીરામનામ કે જપ સે હોતા હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જબ તક કર્મ રહેઙ્ગે તબ તક જગત્ કા સમ્બન્ધ બના રહેગા અતઃ કર્મ કા નાશ આવશ્યક હૈ શ્રીરામનામ કે જપ કે બિના કર્મ કા નાશ સમ્ભવ નહીં હૈ અતઃ શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પરાત્પરવિલાસનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે ઉપપુરાણેતિહાસાદિનિરૂપણન્નામ દ્વિતીયઃ પ્રમોદઃ ॥ ૨॥

અથ તૃતીયઃ પ્રમોદઃ

સંહિતોક્ત વચનાનિ -
અગસ્ત્ય સંહિતાયાં શ્રીશઙ્કરવાક્યં શ્રીરામચન્દ્રં પ્રતિ -
અગસ્તસંહિતા મેં શ્રીશઙ્કરજી કા વાક્ય શ્રીરામચન્દ્રજી કે પ્રતિ -

અહં ભવન્નામજપન્કૃતાર્થો વસામિ કાશ્યામનિશં ભવાન્યા ।
મરિષ્યમાણસ્ય વિમુક્તયેઽપિ દિશામિ મન્ત્રં તવ રામનામ ॥ ૪૮૦॥
હે શ્રીરામજી ! ભવાની કે સાથ મૈં આપકે મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હુએ કૃતાર્થ હોકર કાશી મેં રહતા હૂઁ । મરણાસન્ન જીવોં કો ઉનકે મોક્ષ કે લિએ ઉનકે દક્ષિણ કર્ણ મેં આપકે શ્રીરામનામ કા ઉપદેશ કરતા હૂઁ ।

રકારો રામચન્દ્રસ્સ્યાત્સાચ્ચિદાનન્દવિગ્રહઃ ।
અકારો જાનકીપ્રોક્તા મકારો લક્ષ્મણઃ સ્વરાટ્ ॥ ૪૮૧॥
શ્રીરામનામ મેં “ર” કા અર્થ સચ્ચિદાનન્દ વિગ્રહ સ્વરૂપ શ્રીરામજી હૈ “અ” કા અર્થ શ્રીજાનકીજી હૈ ઔર “મ” કા અર્થ સ્વયમેવ પ્રકાશમાન શ્રીલક્ષ્મણજી હૈં ।

રકારેણ બહિર્યાતિ મકારેણ વિશેત્પુનઃ ।
રામરામેતિ સચ્છબ્દો જીવો જપતિ સર્વદા ॥ ૪૮૨॥
અજપાજપ કી ઉત્તમ પ્રક્રિયા યહ હૈ કિ શ્વાસ કે બાહર નિકલતે સમય “રા” કા ઉચ્ચારણ કરેં એવં શ્વાસ કે ભીતર જાતે સમય “મ” કા ઉચ્ચારણ કરેં ઇસ પ્રકાર રામ રામ ઇસ પવિત્ર શબ્દ કો જીવ સદા સર્વદા જપ કરતા હૈ ।

દૈન્યં દિનં તુ દુરિતં પક્ષમાસર્ત્તુવર્ષજમ્ ।
સર્વં દહતિ નિશેષં તૂલાચલમિવાનલઃ ॥ ૪૮૩॥
વર્ષ, ઋતુ, માસ, પક્ષ એવં એક દિન મેં કિયે ગયે સારે પાપ એક બાર શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ કરને સે સાકલ્યેન ઉસી પ્રકાર ભસ્મ હો જાતા હૈ જૈસે રૂઈ કા પર્વત અગ્નિ કે સ્પર્શ હોતે હી ભસ્મ હો જાતા હૈ ।

નામસઙ્કીર્તનઞ્ચૈવ ગુણાનામપિ કીર્ત્તનમ્ ।
ભક્ત્યા શ્રીરામચન્દ્રસ્ય વચસા શુદ્ધિરિષ્યતે ॥ ૪૮૪॥
અપની વાણી સે ભગવાન્ શ્રીસીતારામ જી કે નામ કા ભક્તિપૂર્વક સઙ્કીર્તન એવં ભગવાન્ કે ગુણોં કા કીર્તન, ગાયન હી વાણી એવં જીવન કી શુદ્ધિ હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ હમારા જીવન એવં હમારી વાણી તભી શુદ્ધ હોગી જબ હમ અપની વાણી સે ભગવન્નામ સઙ્કીર્તન એવં ભગવદ્ ગુણાનુવાદ કરેં ।

વિશ્વામિત્ર સંહિતાયાં વિશ્વામિત્રવાક્યં વૈશ્યં પ્રતિ -
વિશ્વામિત્ર સંહિતા મેં વિશ્વામિત્ર જી કા વાક્ય વૈશ્ય કે પ્રતિ -
વિશ્રુતાનિ બહૂન્યેવ તીર્થાનિ વિવિધાનિ ચ ।
કોટ્યંશાન્નાપિ તુલ્યાનિ નામ સઙ્કીર્ત્તનસ્ય વૈ ॥ ૪૮૫॥
વેદોં એવં પુરાણોં મેં અનેક પ્રકાર સે બહુત સારે તીર્થ પ્રસિદ્ધ હૈં પરન્તુ વે સારે તીર્થ નિશ્ચિત રૂપ સે શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન કે કરોડ઼વેં અંશ કી બરાબરી ભી નહીં કર સકતે હૈં ।

ધન્યાઃ પુણ્યાઃપ્રપન્નાસ્તે ભાગ્યયુક્તા કલૌયુગે ।
સંવિહાયાથ યોગાદીન્ રામનામૈક નૈષ્ઠિકઃ ॥ ૪૮૬॥

વે લોગ બડ઼ે હી સૌભાગ્યશાલી, ધન્યાતિધન્ય, પુણ્યાત્મા એવં ભગવત્પ્રપન્ન હૈં જો યોગાદિ સારે સાધનોં કો છોડ઼ કરકે શ્રીરામનામ કે જપ મેં પૂર્ણનિષ્ઠા રખતે હૈં ।

રકારો રામરૂપસ્તુ મકારસ્તસ્ય સેવકઃ ।
આચાર્યસ્તુ હ્યાકારઃ સ્યાત્તયોઃ સંયોજનાય ચ ॥ ૪૮૭॥
શ્રીરામનામ મેં “ર” કા અર્થ ભગવાન્ રામ હૈ “મ” કા અર્થ શ્રીરામજી કે સેવક જીવ માત્ર હૈ । “આ” કા અર્થ જીવ કો ભગવાન્ સે મિલાને વાલા આચાર્ય હૈ ।

રામ રામેતિ યો નિત્યં મધુરં જપતિ ક્ષણમ્ ।
સ સર્વસિદ્ધિમાપ્નોતિ સત્યં નૈવાત્ર સંશયઃ ॥ ૪૮૮॥
જો ક્ષણભર ભી મધુર સ્વર મેં શ્રીરામ રામ રામ ઐસા નિત્ય જપ કરતા હૈ । ઉસે સમ્પૂર્ણ સિદ્ધિયાઁ પ્રાપ્ત હો જાતી હૈં ।

બ્રહ્મઘ્નશ્ચ સુરાપશ્ચ સ્તેયી ચ ગુરુતલ્પગઃ ।
શરણાગતઘાતી ચ મિત્રવિશ્રમ્ભકારકઃ ॥ ૪૮૯॥
લબ્ધં પરં પદં તેન જન્મ કોટિભિરર્જિતમ્ ।
કીર્ત્તિતં યેન મહત્તા શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૪૯૦॥
બ્રાહ્મણ કી હત્યા કરને વાલા, શરાબી, ચોર, ગુરુપત્નીગામી, શરણાગત કી હત્યા કરને વાલા ઔર મિત્ર કે સાથ વિશ્વાસઘાત કરને વાલા મનુષ્ય ઉસ પરમપદ કો સહજ મેં પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ જો કરોડ઼ોં જન્મોં કે અર્જિત સુકૃત સે પ્રાપ્ત હોને વાલા હૈ જિસને “શ્રીરામ” ઇન દોનોં અક્ષરોં કા કીર્તન કર લિયા ।

જ્ઞાતમધ્યાત્મશાસ્ત્રં ચ પ્રાપ્તં તેનામૃતં મહત્ ।
કીર્ત્તિતં યેન વચસા શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૪૯૧॥
જિસને “રા” “મ” ઇન દો અક્ષરોં કો અપની વાણી સે એક બાર ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને સમ્પૂર્ણ અધ્યાત્મશાસ્ત્ર (વેદાન્ત) કા અધ્યયન કર લિયા ઔર પરમ મોક્ષ સ્વરૂપ મહાન્ અમૃત કો પ્રાપ્ત કર લિયા ।

સર્વમન્ત્રમયં નામ યન્ત્રાસ્પદમનુત્તમમ્ ।
સ્વાભાવિકીં પરાં સિદ્ધિં દુર્લભાં તજ્જપાલ્લભેત્ ॥ ૪૯૨॥
શ્રીરામનામ સર્વમન્ત્રમય એવં સર્વોત્તમ યન્ત્ર સ્વરૂપ હૈ જિસકે જપ કરને સે અતિ દુર્લભ પરા સિદ્ધિ સ્વાભાવિક રૂપ સે પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ ।

વૃથા નાના પ્રયોગેષુ મન્ત્રતન્ત્રેષુ માનવાઃ ।
યત્નં કુર્વન્ત્યહો મૂઢાસ્ત્યક્ત્વા શ્રીનામ સુન્દરમ્ ॥ ૪૯૩॥
બડ઼ે આશ્ચર્ય કી બાત હૈ કિ પરમસુન્દર શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર મૂર્ખ લોગ અનેક પ્રયોગોં, મન્ત્રોં એવં તન્ત્રોં મેં વ્યર્થ મેં પરિશ્રમ કરતે હૈં ।

યસ્ય સંસ્મરણાદેવ સર્વાર્થાશ્ચક્ષુગોચરાઃ ।

ભવન્ત્યેવાનાયાસેન તચ્છ્રીરામમહં ભજે ॥ ૪૯૪॥
જિનકા સમ્યક્ સ્મરણ કરને સે સભી પદાર્થોં કા અનાયાસ હી પ્રત્યક્ષ દર્શન હોને લગતા હૈ ઉન ભગવાન્ શ્રીરામજી કા મૈં ભજન કરતા હૂઁ ।

સૌર સંહિતાયાં -
સૌર સંહિતા મેં -
શ્રીરામનામમનિશં પરિકીર્ત્તનીયં વર્તેત મોદ સુ નિધાનમશેષ સારમ્ ।
જન્માર્જિતાનિ વિવિધાન્યપહાય દુઃખાન્યત્યન્ત ધર્મ નિચયં પરધામમેતિ ॥ ૪૯૫॥
આનન્દ કે સાર સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા કીર્ત્તન સતત કરના ચાહિયે ઐસા કરને સે જીવ અનેક જન્મોં મેં કિયે ગયે, વિવિધ પાપોં સે ઉત્પન્ન હોને વાલે દુઃખોં સે રહિત હોકર અત્યન્ત પુણ્ય સમૂહ કો પ્રાપ્ત કર પરમ ધામ કો જાતા હૈ ।

સ સાગરાં મહીં દત્ત્વા શુદ્ધકાઞ્ચન પૂર્ણિતામ્ ।
યત્ફલં લભતે લોકે નામોચ્ચારસ્તતોઽધિકમ્ ॥ ૪૯૬॥
સમસ્ત સમુદ્રોં કે સાથ શુદ્ધ સુવર્ણયુક્ત પૃથિવી કા કિસી સુપાત્ર કો દાન કરકે જો ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ લોક મેં, ઉસસે કઈ ગુના અધિક ફલ શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે હોતા હૈ ।

વાચ્યશ્શ્રીરામચન્દ્રસ્તુ વાચકો નામ સંસ્મૃતમ્ ।
વાચ્યવાચક સમ્બન્ધો નિત્યમેવ ન સંશયઃ ॥ ૪૯૭॥
ભગવાન્ શ્રીરામ વાચ્ય હૈં ઔર વાચક શ્રીરામનામ હૈ વાચ્ય ઔર વાચક કા સમ્બન્ધ નિત્ય હોતા હૈ ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

જાબાલિ સંહિતાયાં -
જાબાલિસંહિતા મેં -
રામનામ પરં જાપ્યં જ્ઞેયં ધ્યેયં નિરન્તરમ્ ।
કીર્ત્તનીયં ચ બહુધા મુમુક્ષુભિરહર્નિશમ્ ॥ ૪૯૮॥
મુમુક્ષુપુરુષોં કે લિએ દિન રાત નિરન્તર પરમ જપ, જ્ઞાન, ધ્યાન એવં અનેક પ્રકાર સે કીર્તન કે યોગ્ય શ્રીરામનામ હી હૈ ।

શ્રીરામનામ સામર્થ્યાદખિલેષ્ટં કરે સ્થિતમ્ ।
ભવન્તિ કૃત પુણ્યાનાં યથાકલ્પતરોર્ધનમ્ ॥ ૪૯૯॥
શ્રીરામનામ કે જપ કરને વાલોં કે લિએ અખિલ અભીષ્ટ પદાર્થ શ્રીરામનામ કે સામર્થ્ય સે ઉનકે કરતલ મેં વૈસે હી સ્થિત હો જાતા હૈ જૈસે પુણ્યાત્મા પુરુષોં કે લિએ કલ્પવૃક્ષ સે સમ્પૂર્ણ ધન ઉપસ્થિત હો જાતા હૈ ।

નામ્નિ યસ્ય રતિર્નાસ્તિ સ વૈ ચાણ્ડાલતોઽધિકઃ ।
સમ્ભાષણં ન કર્તવ્યં તત્સમં નામતત્પરૈઃ ॥ ૫૦૦॥

શ્રીરામનામ મેં જિસકી પ્રીતિ નહીં હૈ વહ તો નિશ્ચિત હી ચાણ્ડાલ હૈ શ્રીરામનામાનુરાગી ભક્તોં કો ઉનસે બાતચીત નહીં કરના ચાહિએ ।

રામનામ પ્રભા દિવ્યા યસ્યોરસિ પ્રકાશતે ।
તસ્યાસ્તિ સુલભં સર્વં સૌખ્યં સર્વેશજં પરમ્ ॥ ૫૦૧॥
શ્રીરામનામ કી દિવ્ય પ્રભા જિસકે હૃદય કમલ મેં પ્રકાશિત હોતી હૈ ઉસ મહાત્મા કે લિએ સર્વેશ્વર સમ્બન્ધી સભી ઉત્કૃષ્ટ સુખ સહજ મેં સુલભ હો જાતે હૈં ।

સાધનેન બિના સિદ્ધિર્દૃષ્ટ નામ્નૈવ સંસ્ફુટમ્ ।
અન્યત્ર સાધનૈઃ દુખૈ દુર્લભં તન્મહત્ સુખમ્ ॥ ૫૦૨॥
બિના સાધન શ્રમ કે હી શ્રીરામનામ સે સભી સિદ્ધિ સુખ સુલભ હો જાતી હૈ શ્રીરામનામ કે બિના દૂસરે દુઃખપ્રદ અનેક સાધનોં સે વહ મહાન્ સુખ નહીં પ્રાપ્ત હો સકતા હૈ ।

સૂત સંહિતાયાં -
સૂતસંહિતા મેં -
યઃ શ્રીરામપદં નરઃ પ્રતિપદં સઙ્કીર્તયન્તત્ક્ષણાન્મુક્તો દુષ્કૃતરાશિતો બુધજનૈઃ પૂજ્યો વિવસ્વત્પ્રભઃ ।

ત્યક્ત્વા સંસૃતિ મૃત્યુ દુઃખ પટલં સંશુદ્ધચિત્તઃ પુમાન્
શ્રીરામાસ્પદમુન્નતં પર પદં પ્રાપ્નોત્યયાસં વિના ॥ ૫૦૩॥
જો મનુષ્ય પગ-પગ પર શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતા હૈ વહ ઉસી ક્ષણ સે પાપરાશિયોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ, સભી દેવતાઓં કા પૂજ્ય હો જાતા હૈ, સૂર્ય કે સમાન તેજસ્વી હો જાતા હૈ । સંસાર-ચક્ર, મૃત્યુ એવં દુઃખ સમૂહ કા ત્યાગ કરકે પરમ વિશુદ્ધ ચિત્ત હોકર બિના પ્રયાસ કે હી સબસે ઉન્નત પરમ પદ શ્રીરામધામ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

રિપવસ્તસ્ય નશ્યન્તિ ન બાધન્તે ગ્રહાશ્ચ તમ્ ।
રાક્ષસાશ્ચ ન ખાદન્તિ નરં રામેતિ વાદિનમ્ ॥ ૫૦૪॥
જો શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ ઉસકે સારે શત્રુ નષ્ટ હો જાતે હૈં કોઇ ભી ગ્રહ ઉસે પીડિત નહીં કરતે હૈં ઔર રાક્ષસ, ભૂત પ્રેતાદિ ઉસકા ભક્ષણ નહીં કર સકતે હૈં ।

અહો ધૈર્યમહોધૈર્યમહોધૈર્યમિદં નૃણામ્ ।
રામનામ્નિ સ્થિતે લોક્કે ન ભજન્તિ બહિર્મુખાઃ ॥ ૫૦૫॥
આશ્ચર્ય કી બાત હૈ કિ મનુષ્યોં કા યહ કૈસા અદ્ભુત ધૈર્ય હૈ કિ ઇસ લોક મેં શ્રીરામનામ કે વિદ્યમાન હોને પર ભી બહિર્મુખી વૃત્તિ વાલે લોગ ભજન નહીં કર રહે હૈં ।

રામનામામૃતં પીત્વા ભવેન્નિત્યં નિરામયમ્ ।
સિદ્ધાન્તં સારમિત્યેકં સાધૂનાં ભાવિતાત્મનામ્ ॥ ૫૦૬॥
શુદ્ધ અન્તઃકરણ વાલે સાધુ સન્તોં કા સિદ્ધાન્તસાર એક યહી હૈ કિ શ્રીરામનામ રૂપી અમૃત કા પાન કરકે સદા સર્વદા કે લિએ સમસ્ત રોગોં સે મુક્ત હો જાઓ ।

શ્રીરામં રામભદ્રં ચ સીતારામં સુખાકરમ્ ।
ઇતીરયન્તિ યે નિત્યં તે વૈ ધન્યતમા નરાઃ ॥ ૫૦૭॥
મહાસુખખાનિ શ્રીરામ, રામભદ્ર ઔર સીતારામ ઇસ પ્રકાર જો ભગવાન્ કે નામોં કા નિત્ય ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે લોગ નિશ્ચિત હી ધન્ય હૈં ।

બ્રહ્મ સંહિતાયાં શ્રીશિવવાક્યં -
બ્રહ્મસંહિતા મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય -
રામેતિ વર્ણદ્વયમાદરેણ સદા સ્મરન્મુક્તિમુપૈતિ જન્તુ ।
કલૌ યુગે કલ્મષમાનસાનામન્યત્ર ધર્મે ખલુ નાધિકારઃ ॥ ૫૦૮॥
“શ્રીરામ” ઇન દોનોં અક્ષરોં કો આદરપૂર્વક સદા સર્વદા સ્મરણ કરને વાલા જીવ મુક્તિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ । ઇસ ઘોર કલિયુગ મેં કલુષિત હૃદય વાલે જીવોં કા કિસી દૂસરે ધર્મ મેં નિશ્ચય હી અધિકાર નહીં હૈ ।

યન્નામકીર્ત્તન ફલં વિવિધં નિશમ્ય
ન શ્રદ્ધાતિ મનુતે યદુતાર્થવાદમ્ ।
યો માનુષસ્તમિહ દુઃખચયે ક્ષિપામિ
સંસાર ઘોર વિવિધાર્ત્તિનિપીડિતાઙ્ગમ્ ॥ ૫૦૯॥
જો મનુષ્ય શ્રીરામનામ કે કીર્તન, સ્મરણ કે વિવિધ પ્રકાર કે ફલોં કો સુનકર શ્રીરામનામ મેં શ્રદ્ધા નહીં કરતા હૈ બલ્કિ મહિમા કો અર્થવાદમાત્ર માનતા હૈ સંસાર કે અનેક ઘોર દુઃખ સે પીડિત અઙ્ગ વાલે ઉસ મનુષ્ય કો મૈં દુઃખ સમુદ્ર મેં ડાલ દેતા હૂઁ ।

કલિપ્રભાવતો નષ્ટાઃ સદ્ગ્રન્થાનાં કથાઃ શુભાઃ ।
પાખણ્ડૈર્નિર્મિતં નાનામતં શ્રીનામ વર્જિતમ્ ॥ ૫૧૦॥
કલિયુગ કે પ્રભાવ સે સદ્ગ્રન્થોં કી શુભ કથાએઁ નષ્ટ હો ગયી હૈં । પાખણ્ડિયોં ને શ્રીરામનામ સે રહિત ભ્રમાવહ અનેક મતોં કા નિર્માણ કિયા હૈ ।

અતસ્સર્વં પરિત્યજ્ય નામસંસ્મરણે રતાઃ ।
ત એવ કૃતકૃત્યાશ્ચ સર્વ વેદાર્થ કોવિદાઃ ॥ ૫૧૧॥
ઇસીલિએ અન્ય સભી સાધનોં કો છોડ઼કર જો શ્રીરામનામ કે સ્મરણ મેં લગ ગયે હૈં વાસ્તવ મેં વે હી કૃતાર્થ એવં સમસ્ત વેદાર્થ કે પણ્ડિત હૈ ।

શ્રીરામેતિ વદન્ જીવો યાતિ બ્રહ્મ સનાતનમ્ ।
સર્વાચારવિહીનોઽપિ તાપ ક્લેશાદિ સંયુક્ત ॥ ૫૧૨॥
જો સભી સદાચાર સે રહિત હૈં એવં સન્તાપક્લેશાદિ સે યુક્ત હૈ વે ભી જીવ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરકે સનાતન બ્રહ્મ કો પ્રાપ્ત કર લેતે હૈં ।

બોધાયન સંહિતાયાં મહર્ષિબોધાયનવાક્યં -
બોધાયનસંહિતા મેં મહર્ષિબોધાયન કા વાક્ય -
ઇષ્ટાપૂર્ત્તાનિ કર્માણિ સુબહૂનિ કૃતાન્યપિ ।
ભવ હેતૂનિ તાન્યેવ રામનામ્ના સુમુક્તયઃ ॥ ૫૧૩॥
યજ્ઞાદિક પુણ્ય કર્મોં કે સમ્યક્ અનુષ્ઠાન હોને પર ભી જિતને શુભ કર્મ હૈં વે સારે સંસાર કે હી કારણ હૈ મુક્તિ મેં નહીં । મુક્તિ તો શ્રીરામનામ સે હી હો સકતી હૈ અન્ય સાધનોં સે નહીં ।

શ્રીમદ્રામેતિનામ્નસ્તુ સદા સર્વત્ર કીર્ત્તનમ્ ।
નાશૌચં કીર્ત્તને તસ્ય સ પવિત્રકરો યતઃ ॥ ૫૧૪॥
શ્રીરામનામ કા સદા સર્વદા કીર્તન કરના ચાહિએ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન મેં શુચિ અશુચિ કા વિચાર નહીં કરના ચાહિએ ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ સ્વતઃ પવિત્ર હૈ ઔર અપવિત્ર કો ભી પવિત્ર બનાને વાલા હૈ ।

રામનામાનિ લોકેસ્મિન્ સર્વદા યસ્તુ કીર્ત્તયેત્ ।
તસ્યાપરાધકોટિસ્તુ ક્ષમામ્યેવ ન સંશયઃ ॥ ૫૧૫॥
શ્રીરામજી કહતે હૈં કિ ઇસ લોક મેં જો સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ ઉસકે કરોડ઼ોં અપરાધોં કો મૈં ક્ષમા કર દેતા હૂઁ ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

ન તાદૃશં મહાભાગ પાપં લોકેષુ વિશ્રુતમ્ ।
યાદૃશં વિપ્ર શાર્દૂલ રામનામ્ના વિદહ્યતે ॥ ૫૧૬॥
હે મહાભાગ ! હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! મૈં ઇસ લોક મેં ઐસા કોઈ પ્રબલ એવં પ્રસિદ્ધ પાપ નહીં દેખતા હૂઁ જો શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે ભસ્મ ન હો જાયે ।

શ્રીરામનામ સામર્થ્યમતુલં વિદ્યતે દ્વિજ ।
ન હિ પાપાત્મકસ્તાવત્પાપં કર્તું ક્ષમઃ ક્ષિતૌ ॥ ૫૧૭॥
હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! શ્રીરામનામ કા સામર્થ્ય અતુલ હૈ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે જિતના પાપ નષ્ટ હો સકતા હૈ પૃથિવી પર ઉતના પાપ કોઈ પાપી નહીં કર સકતા હૈ ।

તાપનીય સંહિતાયાં -
તાપનીયસંહિતા -
સર્વેષામેવ દોષાણાં પ્રાયશ્ચિત્તં પરં સ્મૃતમ્ ।
અપમૃત્યુ પ્રશમનં મૂલાવિદ્યા વિનાશનમ્ ॥ ૫૧૮॥
સભી દોષોં કા સબસે બડ઼ા પ્રાયશ્ચિત્ત શ્રીરામનામ કહા ગયા હૈ જો અપમૃત્યુ કા શમન કરને વાલા હૈ મૂલાવિદ્યા અનાદિ અવિદ્યા કા નાશક શ્રીરામનામ હૈ ।

નામ સઙ્કીર્ત્તનં વિદ્ધિ અતો નાન્યદ્વદામ્યહમ્ ।
સર્વસ્વં રામચન્દ્રસ્ય તન્નામાનન્ત વૈભવમ્ ॥ ૫૧૯॥

ઇસલિએ મૈં દૂસરી બાત નહીં કરતા હૂઁ ઇતના સચ માનો કિ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન ભગવાન્ શ્રીરામ કા ભી સર્વસ્વ હૈ ઇસલિએ શ્રીરામનામ કા વૈભવ અનન્ત હૈં ।

સ્વપ્નેઽપિ યો વદેન્નિત્યં રામનામ પરાત્પરમ્ ।
સોઽપિ પાતકરાશીનાં દાહકો ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૫૨૦॥
જો સ્વપ્ન મેં ભી પરાત્પર શ્રીરામનામ કા નિત્ય ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉનકે ભી પાપરાશિ કો શ્રીરામનામ મહારાજ નિશ્ચિત હી ભસ્મ કર દેતે હૈં ।

પાપદ્રુમકુઠારોઽયં પાપેન્ધનદાવાનલમ્ ।
પાપરાશિતમસ્તોમં રવિઃ સાક્ષાત્પ્રભાનિધિઃ ॥ ૫૨૧॥
પાપરૂપી વૃક્ષ કે લિએ કુઠાર કે સમાન, પાપરૂપી ઈન્ધન કો જલાને કે લિએ દાવાગ્નિ કે સમાન ઔર પાપસમૂહ રૂપી અન્ધકાર કા નાશ કરને કે લિએ પ્રભા પુઞ્જ સૂર્યનારાયણ કે સમાન શ્રીરામનામ હૈં ।

રામનામ પરન્ધામ પવિત્રં પાવનાસ્પદમ્ ।
અતઃ પરં ન સન્મ સ્તારકં વિદ્યતે ક્વચિત્ ॥ ૫૨૨॥
શ્રીરામનામ દિવ્ય તેજઃસ્વરૂપ, પવિત્ર, પવિત્ર કરને કા એકમાત્ર પરમ સ્થાન હૈ ઇસસે બઢ઼કર દૂસરા કોઈ અચ્છા તારક મન્ત્ર નહીં હૈ ।

હિરણ્યગર્ભ સંહિતાયાં શ્રીઅગસ્ત્યવાક્યં સુતીક્ષ્ણં પ્રતિ -
હિરણ્યગર્ભસંહિતા મેં શ્રીઅગસ્ત્યજી કા વાક્ય સુતીક્ષ્ણ જી કે પ્રતિ -
અભિરામેતિ યન્નામ કીર્ત્તિતં વિવશાચ્ચ યૈઃ ।
તેઽપિ ધ્વસ્તાખિલાઘૌઘા યાન્તિ રામાસ્પદં પરમ્ ॥ ૫૨૩॥
જિન લોગોં ને શ્રીરામ ન કહકર અભિરામ શબ્દ કહા ઔર જો લોગ વિવશ (પરાધીન) હોકર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કિયા હૈ ઉનકે ભી સારે પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ઔર વે ભગવાન્ શ્રીરામજી કે દિવ્ય ધામ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

શ્રીરામેતિ વદન્બ્રહ્મભાવમાપ્નોત્યસંશયમ્ ।
તત્ત્વવિદ્યાર્થિનો નિત્યં રમન્તે ચિત્સુખાત્મનિ ॥ ૫૨૪॥
રામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હી જીવ બિના સંશય કે બ્રહ્મભાવ કો પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ । તત્વવિદ્યા કી કામના કરને વાલે સાધક સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ શ્રીરામનામ મેં નિત્ય રમણ કરતે હૈં ।

ઇતિ રામપદેનાસૌ પરં બ્રહ્માભિધીયતે ।
સર્વસિદ્ધાન્તમિત્યાહુઃ સર્વે વૈ બ્રહ્મવાદિનઃ ॥ ૫૨૫॥
શ્રીરામનામ હી પરબ્રહ્મ હૈ સભી બ્રહ્મવાદી ઇસી કો સર્વસિદ્ધાન્ત કહતે હૈં ।
શ્રીરામેતિ પરં મન્ત્રં તદેવ પરમં પદમ્ ।
તદેવ તારકં વિદ્ધિ જન્મમૃત્યુ ભયાપહમ્ ॥ ૫૨૬॥
શ્રીરામનામ કો હી પરમ મન્ત્ર, પરમપદ, તારકમન્ત્ર એવં જન્મ મૃત્યુરૂપી ભય કા નાશક જાનો ।

અલ્પેન નામ્ના કથમસ્ય પાપક્ષયો ભવેદત્ર ન શઙ્કનીયમ્ ।
તૃણાદિ રાશિં દહતેઽલ્પવહ્નિસ્તથા મહામોહમદાદિ નામ ॥ ૫૨૭॥
થોડ઼ે સે રામનામ સે ઇસ પાપી કે મહાન્ પાપોં કા નાશ કૈસે હોગા? યહાઁ ઐસી શઙ્કા નહીં કરની ચાહિએ ક્યોંકિ જૈસે થોડ઼ી સી અગ્નિ તૃણ સમૂહ કા નાશ કર દેતી હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે મહા મોહમદમત્સરાદિ કા નાશ હો જાતા હૈ ।

પુલહ સંહિતાયાં -
પુલહ સંહિતા મેં -
બીજે યથા સ્થિતો વૃક્ષઃ શાખા પલ્લવ સંયુતઃ ।
તથૈવ સર્વવેદાશ્ચ રકારેષુ વ્યવસ્થિતાઃ ॥ ૫૨૮॥
જિસ પ્રકાર બીજ મેં શાખા પલ્લવ સે યુક્ત વૃક્ષ વિરાજમાન હોતા હૈ ઉસી પ્રકાર સમ્પૂર્ણવેદ “ર” મેં વ્યવસ્થિત હૈં તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ કે જપ સ્મરણાદિ કરને સે સમ્પૂર્ણવેદ શાસ્ત્રોં કે અર્થ હૃદય મેં

પ્રકાશિત હોને લગતે હૈં ।
યથા કરણ્ડે રત્નાનિ ગુપ્તાન્યજ્ઞૈર્ન દૃશ્યન્તે ।
તથૈવ સર્વ મન્ત્રાશ્ચ રકારેષુ વ્યવસ્થિતાઃ ॥ ૫૨૯॥
જૈસે ડિબ્બે કે ભીતર રખે ગયે રત્નોં કો અજ્ઞાની નહીં દેખ પાતા હૈ ઉસી પ્રકાર સભી મન્ત્ર તન્ત્ર “ર” મેં વ્યવસ્થિત હૈ ।

રકારોચ્ચારણેનૈવ બહિર્નિયતિ પાતકમ્ ।
પુનઃ પ્રવેશકાલે ચ મકારસ્તુ કપાટવત્ ॥ ૫૩૦॥
શ્રીરામનામ કે “રકાર” કે ઉચ્ચારણ કરને સે શરીર કે સારે પાપ બાહર ચલે આતે હૈં પુનઃ પ્રવેશ ન કર સકેં ઇસકે લિએ “મ” કપાટ કી તરહ મુખ બન્દ કર દેતા હૈ ।

સાવિત્રી બ્રહ્મણા સાર્દ્ધં લક્ષ્મીર્નારાયણેન ચ ।
શમ્ભુના રામરામેતિ પાર્વતી જપતિ સ્ફુટમ્ ॥ ૫૩૧॥
બ્રહ્માજી કે સાથ સાવિત્રીજી, લક્ષ્મીજી કે સાથ નારાયણ ભગવાન્ ઔર શઙ્કરજી કે સાથ પાર્વતીજી સ્પષ્ટ શબ્દોં મેં રામ રામ ઐસા જપ કરતે હૈં ।

રામરામેતિ રામેતિ સ્વપન્ જાગ્રંસ્તથા નિશિ ।
યે જપન્તિ કલૌ નિત્યં તે વૈ શ્રીરામરૂપિણઃ ॥ ૫૩૨॥
જો લોગ સોતે, જાગતે તથા રાત્રિ મેં નિત્ય રામ રામ ઐસા જપ કરતે હૈં કલિયુગ મેં વે સાક્ષાત્ શ્રીરામસ્વરૂપ હી હૈ ।

પરાશર સંહિતાયાં વ્યાસવાક્યં સામ્બં પ્રતિ -
પરાશરસંહિતા મેં વ્યાસજી કા વાક્ય સામ્બ કે પ્રતિ -

ન સામ્બ વ્યાધિજં દુઃખં હેયં નાનૌષધૈપિ ।
રામનામૌષધં પીત્વા વ્યાધેસ્ત્યાગો ન સંશયઃ ॥ ૫૩૩॥
હે સામ્બ ! મહાકુષ્ટરૂપ વ્યાધિ જન્ય દુખ અનેક ઔષધિયોં સે ભી દૂર નહીં હોગા ઔર શ્રીરામનામરૂપી મહાઔષધિ કા પાન કરને સે નિશ્ચિત હી વ્યાધિ દૂર હો જાયેગી । અતઃ શ્રીરામનામરૂપી ઔષધિ કા પાન કરો ।

કોટિજન્માર્જિતં પાપમૌષધૈઃ શાન્તિમેતિ કિમ્ ।
કીર્ત્તનીયં પરં નામ ભવવ્યાધેસ્તદૌષધમ્ ॥ ૫૩૪॥
કરોડ઼ોં જન્મોં સે ઉપાર્જિત પાપ સે સમુત્પન્ન વ્યાધિ ક્યા ઔષધિયોં સે શાન્ત હોગી? નહીં, તસ્માત્ સંસાર રૂપી મહાવ્યાધિ કા નાશક શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરો ।

સર્વ રોગોપશમનં સર્વાધીનાં વિનાશનમ્ ।
સ્મર ત્વં રામરામેતિ મહામોદૈકમન્દિરમ્ ॥ ૫૩૫॥
સમસ્ત રોગોં કો શાન્ત કરને વાલા, સભી આધિયોં (માનસિક પીડ઼ા) કા નાશ કરને વાલા એવં મહાપ્રમોદ કા નિવાસ સ્થાન શ્રીરામનામ કા સ્મરણ હૈ ।

શ્રીરામનામવિમુખં જીવં શોધયિતું ક્ષમમ્ ।
પ્રાયશ્ચિત્તં ન ચૈવાસ્તિ કિશ્ચત્ સત્યં વચો મમ ॥ ૫૩૬॥
શ્રીરામનામ સે વિમુખ જીવોં કી શુદ્ધિ કે લિએ કોઈ પ્રાયશ્ચિત્ત નહીં હૈ યહ મેરી વાણી સત્ય હૈ ।
પ્રાયશ્ચિત્તેષુ સર્વેષુ રામનામ જપં પરમ્ ।
યતીનાં રામભક્તાનાં સર્વરીત્યા વિશિષ્યતે ॥ ૫૩૭॥
સભી પ્રાયશ્ચિત્તોં મેં શ્રીરામનામ કા જપ સર્વશ્રેષ્ઠ પ્રાયશ્ચિત્ત હૈ સંન્યાસિયોં એવં રામભક્તોં કે લિએ તો વિશેષ રૂપ સે શ્રીરામનામ કા જપ પરમ પ્રાયશ્ચિત્ત હૈ ।

સનત્કુમાર સંહિતાયાં શ્રીવ્યાસવાક્યં યુધિષ્ઠિરં પ્રતિ -
સનત્કુમારસંહિતા મેં શ્રીવ્યાસજી કા વાક્ય યુધિષ્ઠિર કે પ્રતિ -
શ્રીરામેતિ પરં જાપ્યં તારકં બ્રહ્મસંજ્ઞકમ્ ।
બ્રહ્મહત્યાદિ પાપઘ્નમિતિ વેદવિદોવિદુઃ ॥ ૫૩૮॥
હે રાજન્ ! સર્વશ્રેષ્ઠ જપ કરને યોગ્ય મન્ત્ર, તારક બ્રહ્મ એવં બ્રહ્મહત્યાદિ પાપોં કા નાશ કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ઐસા વેદ કો જાનને વાલે વિદ્વાન્ લોગ જાનતે ઔર કહતે હૈં ।

શ્રીરામરામેતિ જના યે જપન્તિ ચ સર્વદા ।
તેષાં ભુક્તિશ્ચ મુક્તિશ્ચ ભવિષ્યતિ ન સંશયઃ ॥ ૫૩૯॥
શ્રીરામરામ ઇસ પ્રકાર જો લોગ સદા સર્વદા જપ કરતે હૈં ઉન લોગોં કે લિએ ઇસ લોક મેં ભુક્તિ-ભોગસાધન એવં પરલોક મેં મુક્તિ નિશ્ચિત હી પ્રાપ્ત હોગી ।

બ્રહ્મહત્યાદિ પાપાનિ તત્સમાનિ બહૂનિ ચ ।

સ્વર્ણસ્તેયસુરાપાનગુરુતલ્પાયુતાનિ ચ ॥ ૫૪૦॥
ગોવધાદ્યુપપાપાનિ અનૃતાત્સમ્ભવાનિ ચ ।
સર્વૈઃ પ્રમુચ્યતે પાપૈઃ કલ્પાયુતશતોદ્ભવૈઃ ॥ ૫૪૧॥
બ્રહ્મહત્યાદિ પાપ, ઉસકે સમાન ઔર ભી બહુત સે પાપ, સુવર્ણ કી ચોરી, મદિરાપાન, ગુરુપત્ની કે સાથ હજારોં બાર ગમન, ગોવધ આદિ ઉપપાપ, મિથ્યા સમ્ભાષણ સે ઉત્પન્ન પાપ એવં કરોડ઼ોં કલ્પોં મેં ઉત્પન્ન પાપ સમૂહ ઇન સમસ્ત પાપોં સે વહ મુક્ત હો જાતા હૈ જો શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ ।

માનસં વાચિકં પાપં કર્મણા સમુપાર્જિતમ્ ।
શ્રીરામસ્મરણેનૈવ તત્ક્ષણાન્નશ્યતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૫૪૨॥
મન સે, વાણી સે, કર્મ સે જો પાપ ઇકટ્ઠે હુએ હૈં વે સારે પાપ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને સે ઉસી ક્ષણ નિશ્ચિત હી નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

ઇદં સત્યમિદં સત્યં સત્યમેતદિહોચ્યતે ।
રામઃ સત્યં પરબ્રહ્મ રામાત્કિઞ્ચિન્ન વિદ્યતે ॥ ૫૪૩॥
મેરે દ્વારા યહ સત્ય સત્ય સત્ય કહા જાતા હૈ કિ ભગવાન્ શ્રીરામ હી સત્ય એવં પરબ્રહ્મ હૈ શ્રીરામજી સે અતિરિક્ત કુછ ભી નહીં હૈ ।

સુશ્રુત સંહિતાયાં -
સુશ્રુતસંહિતા મેં -
દૃષ્ટો યેનૈવ શ્રીરામસ્તથા તન્નામકીર્ત્તનમ્ ।
કૃતં સર્વં શુભં તેન જિતં જન્મસુદુર્લભમ્ ॥ ૫૪૪॥
જિસને ભગવાન્ શ્રીરામ કા સાક્ષાત્કાર કર લિયા એવં જિસને શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કર લિયા ઉસને સમસ્ત વૈદિક કર્મોં કા અનુષ્ઠાન કર લિયા ઔર અતિ દુર્લભ ઇસ માનવ શરીર પર વિજય પા લિયા ।

કારણં પ્રણવસ્યાપિ રામનામ જગદ્ગુરુમ્ ।
તસ્મદ્ધ્યેયં સદા ચિત્તે યતિભિઃ શુદ્ધચેતનૈઃ ॥ ૫૪૫॥
વેદોં કે મૂલ પ્રણવ (ઓં) કા ભી પરમ કારણ એવં જગદ્ગુરુ શ્રીરામનામ હૈ ઇસલિએ શુદ્ધચિત્ત વાલે યતિયોં કો સદાસર્વદા અપને ચિત્ત મેં શ્રીરામનામ કા ધ્યાન કરના ચાહિયે ।

પ્રમાદાદપિ શ્રીરામરામ ઉચ્ચરિતં જનૈઃ ।
ભષ્મી ભવન્તિ પાપાનિ રોગાનીવ રસાયનૈઃ ॥ ૫૪૬॥
લોગોં કે દ્વારા પ્રમાદ સે ભી શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરને પર પાપ ઉસી પ્રકાર ભસ્મ હો જાતે હૈં જૈસે રસાયનોં કે દ્વારા રોગ ભસ્મ હો જાતે હૈં ।

તદેવ લગ્નં સુદિનં તદેવ તારાબલં ચન્દ્રબલં તદેવ ।
વિદ્યાબલં દૈવબલં તદેવ સીતાપતેર્નામ યદા સ્મરામિ ॥ ૪૪૭॥

જિસ સમય મૈં શ્રીસીતારામ નામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૂઁ વહીં શુભ લગ્ન, સુદિન, તારાબલ, ચન્દ્રબલ, વિદ્યાબલ ઔર વહી પ્રારબ્ધાદિ સબ ઉત્તમ સગુન હૈ ।

સર્વાભિલાષં પૂર્ણાર્થં જપેન્નામપરાત્પરમ્ ।
સર્વં ત્યક્ત્વા તતો યાતિ હ્યવશં પદમવ્યયમ્ ॥ ૫૪૮॥
અપને સમસ્ત અભિલાષાઓં કી પૂર્તિ કે લિએ અન્ય સાધનોં કો છોડ઼કર પરાત્પરસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ઇસસે અવશ્ય હી અવિનાશી પરમ પદ પ્રાપ્ત હોગા ।

કાત્યાયન સંહિતાયાં -
કાત્યાયનસંહિતા મેં -
નામ સઙ્કીર્ત્તનાજ્જાતં પુણ્યં નોપચયન્તિ યે ।
નાના વ્યાધિ સમાયુક્તાઃ શતજન્મસુ તે નરાઃ ॥ ૫૪૯॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે ઉત્પન્ન પુણ્યોં કા સઙ્ગ્રહ નહીં કરતે હૈં વે લોગ હજારોં જન્મોં મેં અનેક રોગોં સે યુક્ત હો જાતે હૈં ।

અર્થવાદં પરે નામ્નિ ભાવયન્તીહ યો નરઃ ।
સ પાપિષ્ઠો મનુષ્યાણાં નિરયે પતતિ સ્ફુટમ્ ॥ ૫૫૦॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કી મહિમા સુનકર ઉસે અર્થવાદ માત્ર માનતે હૈં વે લોગ મનુષ્યોં મેં અતિશયપાપી હૈં ઔર અન્ત મેં નિશ્ચિત હી ઘોર નરક મેં જાયેઙ્ગે ।

શ્રીરામનામમાહાત્મ્યં યાથાર્થ્યં શ્રુતિ સમ્મતમ્ ।
કુતર્કં યે પ્રકુર્વન્તિ તેઽધમાઃ પાપયોનયઃ ॥ ૫૫૧॥
શ્રીરામનામ કા માહાત્મ્ય યથાર્થ એવં શ્રુતિ સમ્મત હૈ ઉસ વિષય મેં જો કુતર્ક કરતે હૈં વે લોગ અધમ એવં પાપયોનિ હૈં ।

રામરામેતિ રામેતિ પ્રત્યહં વક્તિ યો નરઃ ।
સમ્યક્ પૂજાયુતં પુણ્યં તીર્થકોટિ ફલં લભેત્ ॥ ૫૫૨॥
રામ રામ રામ ઇસ પ્રકાર જો પ્રતિદિન જપ કરતા હૈ ઉસે સમ્યક્ પ્રકાર સે દેવતાઓં કે હજારોં બાર પૂજન કા પુણ્ય એવં કોટિ તીર્થયાત્રા કા પુણ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

યસ્તુ પુત્રઃ શુચિર્દક્ષઃ પૂર્વે વયસિ ધાર્મિકઃ ।
રામનામ પરં નિત્યં તત્પુત્રં કવયો વિદુઃ ॥ ૫૫૩॥
જો પુત્ર બાલ્યાવસ્થા મેં હી પવિત્ર, ચતુર ઔર શ્રીરામનામ પરાયણ ધાર્મિક હૈ વિદ્વાનોં ને ઉસી કો વાસ્તવ મેં પુત્ર કહા હૈ અન્ય તો મલમૂત્ર કે સમાન હૈ ।

વૈશ્વાનર સંહિતાયાં -
વૈશ્વાનર સંહિતા મેં -

ન દેશકાલનિયમો ન શૌચાશૌચનિર્ણયઃ ।
વિદ્યતે કુત્રચિન્નૈવ રામનામ્નિ પરે શુચૌ ॥ ૫૫૪॥
શ્રીરામનામ કે જપ, સ્મરણ, કીર્તન કરને કે લિએ પવિત્ર સ્થાન, પુણ્ય તિથિ, શૌચ, અશૌચ આદિ કા નિયમ નહીં હૈ ઇસમેં કિસી કી અપેક્ષા નહીં હૈ ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ સબકે પરે હૈ ।

રામેતિ નિત્યં યો ભક્ત્યા બ્રૂયાદ્રાત્રિદિવં નરઃ ।
મહાપાતકકોટિભ્યો મુક્તઃ પૂતો ભવેત્તુ સઃ ॥ ૫૫૫॥
જો મનુષ્ય રાત દિન ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા નિત્ય ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે મનુષ્ય કરોડ઼ોં મહાપાપોં સે નિશ્ચિત હી મુક્ત હો જાતે હૈં ઔર પરમ પવિત્ર હો જાતે હૈં ।

રામનામાત્મકં મન્ત્રં સતતં કીર્ત્તયન્તિ યે ।
સર્વરોગવિનિર્મુક્તો મુક્તિમાપ્નોતિ દુર્લભામ્ ॥ ૫૫૬॥
જો લોગ શ્રીરામનામરૂપી મહામન્ત્ર કા નિરન્તર કીર્તન કરતે હૈં વે લોગ સભી રોગોં સે મુક્ત હોકર નિશ્ચિત હી દુર્લભ મુક્તિ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

મ્લેક્ષતુલ્યાઃ કુલીનાસ્તે યે ન ભક્તા રઘૂત્તમે ।
સઙ્કીર્ણયોનયઃ પૂતા નામગૃહ્ણન્તિ યે સદા ॥ ૫૫૭॥
ઉત્તમ કુલ મેં જન્મ લેને કે બાદ ભી જો લોગ ભગવાન્ શ્રીરામ કી ભક્તિ નહીં કરતે હૈં વે મહાચાણ્ડાલ મ્લેચ્છ સે ભી અધમ હૈં જો નીચ યોનિ મેં જન્મ લેક સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતે હૈં વે પરમ પવિત્ર હૈં ।

નાસ્તિ નાસ્તિ મહાભાગ કલેર્યુગસમં યુગમ્ ।
સ્મરણાત્ કીર્ત્તનાદ્યત્ર લભતે પરમં પદમ્ ॥ ૫૫૮॥
હે મહાભાગ ! કલિયુગ કે સમાન કોઈ યુગ નહીં હૈ નહી હૈ જહાઁ કેવલ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કીર્તન સે પરમ પદ કી પ્રાપ્તિ હોતી હૈ ।

વાત્સ્યાયન સંહિતાયાં -
વાત્સ્યાયનસંહિતા મેં -
તુલા પુરુષ દાનાનિ દત્ત્વા યત્ફલમશ્નુતે ।
તસ્માદસઙ્ખ્યગુણિતં રામનામ્નાપિ સંલભેત્ ॥ ૫૫૯॥
સુવર્ણ પુરુષ આદિ કા તુલા દાન કરને સે જો પુણ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ઉસસે અસઙ્ખ્ય ગુના અધિક પુણ્ય એક બાર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હોતા હૈ ।

સ્ત્રીરાજબાલહા ચૈવ યશ્ચ વિશ્વાસઘાતકઃ ।
સર્વાપહારી પાપિષ્ઠો માર્ગઘ્નો ગ્રામદાહકઃ ॥ ૫૬૦॥
માતૃગામી સુરાપશ્ચ ભૂતધ્રુક્ સર્વનિન્દકઃ ।
માતૃહા પિતૃહા ચૈવ ભ્રૂણહા ગુરુતલ્પગઃ ॥ ૫૬૧॥

તે ચાન્યે ચૈવ પાપિષ્ઠા મહાપાપયુતાશ્ચ યે ।
સર્વપાપૈઃ પ્રમુચ્યન્તે રામનામ્નસ્તુ કીર્ત્તનાત્ ॥ ૫૬૨॥
સ્ત્રી, રાજા ઔર બાલક કી હત્યા કરને વાલા, વિશ્વાસઘાતી, સર્વસ્વ કો લૂટને વાલા, મહાપાપી, પથિકોં કો લૂટને વાલા, ગાએંવ મેં અગ્નિ લગાને વાલા, માતા કે સાથ ગમન કરને વાલા, શરાબી, સર્વદ્રોહી, સબકા નિન્દક, માતા, પિતા એવં ગર્ભ કી હત્યા કરને વાલા, ગુરુપત્ની કે સાથ ગમન કરને વાલા ઔર દૂસરે ભી જો અત્યન્ત પાપી એવં મહાપાપી હૈં વે સભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સમસ્ત પાપોં સે મુક્ત હો જાતે હૈ ।

હેમભારસહસ્રૈશ્ચ કુરુક્ષેત્રે રવિગ્રહે ।
ગજાશ્વરથદાનૈશ્ચ દેવાલય પ્રતિષ્ઠયા ॥ ૫૬૩॥
સેવનૈઃ સર્વતીર્થાનાં તપોભિર્વિવિધૈશ્ચ કિમ્ ।
શ્રીરામનામ્નિ સતતં નિત્યં યસ્યાસ્તિ નિશ્ચયમ્ ॥ ૫૬૪॥
કુરુક્ષેત્ર મેં સૂર્યગ્રહણ કે સમય હજારોં મન સોના, હાથી, ઘોડ઼ા ઔર રથ કે દાન સે, દેવાલય બનવાકર ઉસમેં દેવતાઓં કી પ્રાણ પ્રતિષ્ઠા કરને સે, સભી તીર્થોં કે સેવન કરને સે ઔર અનેક પ્રકાર કે તપ કરને સે ક્યા લાભ હૈ? જિસકા શ્રીરામનામ મેં પૂર્ણ વિશ્વાસ હો ગયા હૈ ઉસકે લિએ કિસી અન્ય કર્મ કે કરને કી આવશ્યકતા નહીં હૈ ।

ઘોરે કલિયુગે પ્રાપ્તે સર્વદોષૈકભાજને ।
રામનામરતા જીવાસ્તે કૃતાર્થાઃ સુજીવિનઃ ॥ ૫૬૫॥
સમસ્ત દોષોં કા એકમાત્ર પાત્ર ઇસ ઘોર કલિયુગ કે આને પર જો લોગ શ્રીરામનામ કે જપ મેં લગે હુએ હૈં વાસ્તવ મેં વે હી કૃતાર્થ હૈં ઉન્હીં કા જીવન સફલ હૈં ।

રામનામપરા યે ચ ઘોરે કલિયુગે દ્વિજાઃ ।
ત એવ કૃતકૃત્યાશ્ચ ન કલિર્બાધતે હિ તાન્ ॥ ૫૬૬॥
હે બ્રાહ્મણોં ! ઇસ ઘોર કલિયુગ મેં જો લોગ શ્રીરામનામ કે જપ સ્મરણ કીર્તન મેં લગે હૈં વે હી કૃતકૃત્ય હૈં ઉનકો કલિયુગ પીડ઼ા નહીં પહુઁચાતા હૈ ।

સમસ્તજગદાધારં સર્વેશ્વરમખણ્ડિતમ્ ।
રામનામ કલૌ નિત્યં યે જપન્તિ સમાદરાત્ ॥ ૫૬૭॥
તે ધન્યાઃ પૂજનીયાશ્ચ તેષાં નાસ્તિ ભયં ક્વચિત્ ।
સત્યં વદામિ વિપ્રેન્દ્ર નાન્યથા વચનં મમ ॥ ૫૬૮॥
સમ્પૂર્ણ જગત્ કા આધાર, સર્વેશ્વર ઔર અખણ્ડ શ્રીરામનામ કો જો ઇસ કલિયુગ મેં નિત્ય આદરપૂર્વક જપતે હૈં વે હી ધન્ય એવં પૂજનીય હૈં ઉનકો કહીં ભી કિસી સે ભય નહીં હૈ, હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! મૈં સત્ય કહતા હૂઁ મેરી વાણી અન્યથા નહીં હૈ ।

મહાશમ્ભુ સંહિતાયાં શ્રીશિવવાક્યં -
મહાશમ્ભુસંહિતા મેં શિવજી કા વાક્ય -

યત્ર કુત્રાશુભે દેશે ભવેદ્રામાનુકીર્ત્તનમ્ ।
સર્વં તીર્થાદિકં વિદ્ધિ મહાઘૌઘં હરં હિ તત્ ॥ ૫૬૯॥
જિસ કિસી અપવિત્ર સ્થાન મેં શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હોતા હૈ ઉસ સ્થાન કો સભી તીર્થોં સે શ્રેષ્ઠ સમઝો વહ સ્થાન મહાપાપપુઞ્જ કા ભી નાશક હૈ ।

શ્રીરામનામાખિલમન્ત્રબીજં સઞ્જીવનં ચેત્ હૃદયે પ્રવિષ્ટમ્ ।
હાલાહલં વા પ્રલયાનલં વા મૃત્યોર્મુખં વા વિશતાં કુતો ભી ॥ ૫૭૦॥
શ્રીરામનામ સમ્પૂર્ણ મન્ત્રોં કા બીજ હૈ ઔર સઞ્જીવન ભૂરિ હૈ યહ રામનામ એક બાર કિસી તરહ સન્ત સદ્ગુરુ કૃપા સે હૃદય મેં પ્રવિષ્ટ હો જાય તો ઉસ સાધક કે લિએ હાલાહલ વિષ, પ્રલયાગ્નિ અથવા મૃત્યુ કે મુખ મેં પ્રવેશ કરને મેં ભી કોઇ ભય નહીં હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીજાનકીવચનં શ્રીરામં પ્રતિ -
વહીં શ્રીજાનકીજી કા વાક્ય શ્રીરામજી કે પ્રતિ -
પ્રણવં કેચિદાહુર્વૈ બીજં શ્રેષ્ઠં તથા પરે ।
તત્તુ તે નામ વર્ણાભ્યાં સિદ્ધિમાપ્નોતિ મે મતમ્ ॥ ૫૭૧॥
કુછ લોગ ૐ કો તથા કુછ લોગ એકાક્ષર બીજ ગં, હં આદિ કો શ્રેષ્ઠ કહતે હૈં પરન્તુ વે દોનોં (ઓં, ગં, હં આદિ) “ર” ઔર “મ” ઇન દોનોં વર્ણોં સે હી સિદ્ધ હોતે હૈં ઐસા મેરા મત હૈ ।

રામેતિ નામમાત્રસ્ય પ્રભાવમતિદુર્ગમમ્ ।
મૃગયન્તિ તુ તદ્વેદાઃ કુતો મન્ત્રસ્ય તે પ્રભો ॥ ૫૭૨॥
હે સ્વામિન્ ! શ્રીરામનામ કા પ્રભાવ અતિ દુષ્પ્રાપ્ય હૈ સભી વેદ ઉસકા અન્વેષણ કરતે હૈં પરન્તુ પાર નહીં પાતે હૈં ફિર કિસી દૂસરે મેં ઇતની શક્તિ કહાઁ? જો ઉસકા પાર પા સકે ।

રામનામ પ્રભાવેણ સ્વયમ્ભૂઃ સૃજતે જગત્ ।
વિભર્તિ સકલં વિષ્ણુઃ શિવઃ સંહરતે પુનઃ ॥ ૫૭૩॥
શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે સ્વયમ્ભૂ બ્રહ્માજી જગત્ કી સૃષ્ટિ કરતે હૈં ભગવાન્ વિષ્ણુ પાલન કરતે હૈં ઔર શઙ્કરજી સંહાર કરતે હૈં ।

પતઞ્જલિ સંહિતાયાં -
પતઞ્જલિસંહિતા મેં -
પૃથ્વીં શસ્યસમ્પૂર્ણાં દત્ત્વા યત્ફલમશ્નુતે ।
રામનામ સકૃજ્જપ્ત્વા તતોઽનન્તગુણં ફલમ્ ॥ ૫૭૪॥
હરે ભરે ધાન્ય સે સમ્પન્ન સમ્પૂર્ણ પૃથિવી કા દાન કરકે જો ફલ પ્રાપ્ત કિયા જાતા હૈ ઉસસે અનન્ત ગુના ફલ એક બાર શ્રીરામનામ કે જપ કરને સે પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

રામેતિ નામ પરમં મન્ત્રાણાં બીજમવ્યયમ્ ।

યે કીર્ત્તયન્તિ સતતં તેષાં કિઞ્ચિન્ન દુર્લભમ્ ॥ ૫૭૫॥
સભી મન્ત્રોં કા અવિનાશી બીજ શ્રીરામનામ કા જો નિરન્તર કીર્તન કરતે હૈં ઉનકે લિએ કુછ ભી દુર્લભ નહીં હૈ ।

રામનામ પરબ્રહ્મ ત્યક્ત્વા વાત્સલ્યસાગરમ્ ।
અન્યથા શરણં નાસ્તિ સત્યં સત્યં વદામ્યહમ્ ॥ ૫૭૬॥
વાત્સલ્ય સાગર પરબ્રહ્મસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર દૂસરા કોઈ રક્ષક નહીં હૈ યહ બાત મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

નામ સઙ્કીર્ત્તનાદેવ સમ્પૂર્ણફલદાયકમ્ ।
અન્યત્ ફલ્ગુ ફલં સર્વં મોક્ષાવધિમસંશયમ્ ॥ ૫૭૭॥
શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હી સમ્પૂર્ણ ફલ કી પ્રાપ્તિ સમ્ભવ હૈ અન્ય સાધનોં સે નહીં । ક્યોંકિ અન્ય સારે સાધન તુચ્છ ફલ દેને વાલે હૈં અધિક સે અધિક મોક્ષ તક દેને વાલે હૈં વહ ભી પરમાનન્દ રસ કી અપેક્ષા નિશ્ચિત હી તુચ્છ હૈ ।

કલૌ યુગે રાઘવનામતસ્સદા પરં પદં યાત્યનાયાસતો ધ્રુવમ્ ।
સર્વૈર્યુગૈઃ પૂજિતમુન્નતં યુગં સમસ્તકલ્યાણનિકેતનં વરમ્ ॥ ૫૭૮॥
દૂસરે સભી યુગોં સે પૂજિત, ઉન્નત, સમસ્ત કલ્યાણ કા નિધાન એવં શ્રેષ્ઠ યુગ કલિયુગ હૈ ક્યોંકિ ઇસ કલિયુગ મેં સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કે જપ સ્મરણ એવં કીર્તન સે બિના શ્રમ કે હી નિશ્ચિત હી પરમપદ કી પ્રાપ્તિ હોતી હૈ ।

માઙ્ગલ્યં સર્વપાપઘ્નમાયુષ્યમખિલેષ્ટદમ્ ।
ભુક્તિ મુક્તિપ્રદં પુણ્યં રામનામ્નસ્તુ કીર્ત્તનમ્ ॥ ૫૭૯॥
શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન મહામઙ્ગલમય, સભી પાપોં કા નાશ કરને વાલા, આયુષ્ય એવં સમ્પૂર્ણ અભીષ્ટોં કો પ્રદાન કરને વાલા, ભુક્તિ ઔર મુક્તિ કો પ્રદાન કરને વાલા એવં પુણ્યપ્રદ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હૈ ।

યેઽહર્નિશ જગદ્ધાતૂ રામનામ્નસ્તુ કીર્ત્તનમ્ ।
કુર્વન્તિ તાન્ નરવ્યાઘ્ર ન કલિર્બાધતે ક્વચિત્ ॥ ૫૮૦॥
હે નરશ્રેષ્ઠ ! જો લોગ દિન રાત જગત્ પિતા ભગવાન્ શ્રીરામજી કે નામ કા સઙ્કીર્તન કરતે હૈં ઉનકો કહીં ભી કલિ પીડ઼ા નહીં પહુઁચાતા હૈ ।

શમનાય જલં વહ્નેસ્તમસો ભાસ્કરોદયે ।
શાન્તિઃ કલેરઘૌઘસ્ય નામસઙ્કીર્ત્તનં વરમ્ ॥ ૫૮૧॥
જિસ પ્રકાર વહ્નિ કી શાન્તિ કે લિએ જલ સમર્થ હોતા હૈ ઔર અન્ધકાર સમૂહ કી શાન્તિ કે લિએ સૂર્ય સમર્થ હોતા હૈ ઉસી પ્રકાર કલિ કે પાપ સમૂહ કી શાન્તિ કે લિએ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હી સર્વશ્રેષ્ઠ હૈ ।

નામસઙ્કીર્ત્તનં તસ્ય ક્ષુત્તૃટ્ સંસ્ખલનાદિષુ ।
યઃ કરોતિ મહાભાગ તસ્ય તુષ્યતિ રાઘવઃ ॥ ૫૮૨॥

ભૂખ પ્યાસ કે દુખ સે એવં ગિરતે પડ઼તે છીઙ્કતે જૈસે કૈસે ભી જો બડ઼ભાગી શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતા હૈ ઉસ પર ભગવાન્ શ્રીરામ પ્રસન્ન હોતે હૈં ।

વૈશમ્પાયન સંહિતાયાં -
વૈશમ્પાયનસંહિતા મેં -
સર્વધર્મબહિર્ભૂતઃ સર્વપાપયુતસ્તથા ।
મુચ્યતે નાત્ર સન્દેહો રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૫૮૩॥
જો સભી ધર્મ એવં કર્મ સે બહિર્ભૂત હૈ એવં સમસ્ત પાપોં સે યુક્ત હૈ વહ ભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે મુક્ત હો જાતા હૈ ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

બ્રવીમિ વાક્યં શ્રુતિશાસ્ત્રસારં શ઼ૃણ્વન્તુ તત્સર્વજનાઃ પવિત્રમ્ ।
રામેતિ વર્ણદ્વયમાદરેણ જપન્તુ સર્વૈર્મુનિભિઃ પ્રદિષ્ટમ્ ॥ ૫૮૪॥
મૈં સમસ્ત વેદોં એવં શાસ્ત્રોં કે સાર એવં પવિત્ર વચન કહતા હૂઁ આપ સભી લોગ ઉસકો સુનેં સભી મુનિયોં કા યહી પ્રકૃષ્ટ આદેશ હૈ કિ રામ ઇન દો અક્ષરોં કો આદરપૂર્વક જપ કરે ।

રામનામ જપાદેવ મહાપાતક કોટયઃ ।
વિનશ્યન્તિ મહાભાગ અનાયાસેન તત્ક્ષણાત્ ॥ ૫૮૫॥
હે મહાભાગ ! શ્રીરામનામ કે જપ સે હી બિના શ્રમ કે ઉસી ક્ષણ કરોડ઼ોં પાપ ભસ્મ હો જાતે હૈં ।
જીવનં રામભક્તસ્ય વરં પઞ્ચદિનાનિ ચ ।
ન તુ નામવિહીનસ્ય કલ્પકોટિશતાનિ ચ ॥ ૫૮૬॥
શ્રીરામભક્તિ સે યુક્ત ભક્તોં કા જીવન યદિ કેવલ પાઞ્ચ દિન કે લિએ હૈ તો ભી વહ અતિશ્રેષ્ઠ એવં ધન્ય હૈ શ્રીરામનામ સે રહિત કરોડ઼ોં વર્ષોં કા જીના ભી બેકાર એવં હેય હૈ ।

વારાન્નિધૌ પતતુ ગચ્છતુ વા હુતાશં
બન્ધ્યાઽથવા ભવતુ તજ્જનની ખરારેઃ ।
ભક્તિર્ન યસ્ય વિમલેશ્વરનામ્નિ શુદ્ધે
જીવચ્છવો જગતિ ગર્હિત કર્મકર્તા ॥ ૫૮૭॥
ખરારિ ભગવાન્ શ્રીરામજી કે પવિત્ર એવં શુદ્ધ શ્રીરામનામ મેં જિસકી પ્રીતિ નહીં હૈ વહ જગત્ મેં જીતે જી મુર્દા હૈ નિન્દનીય કર્મ કરને વાલા હૈ, વહ ચાહે સમુદ્ર મેં ગિર પડ઼ે અથવા અગ્નિ મેં પ્રવેશ કર જાયે અથવા ઉસકી માં બન્ધ્યા હો જાયે ।

ગાર્ગીયસંહિતાયાં ધર્મરાજવાક્યં દૂતાન્ પ્રતિ -
ગાર્ગીયસંહિતા મેં ધર્મરાજજી કા વાક્ય દૂતોં કે પ્રતિ -
દૂતઃ શ઼ૃણુધ્વં મમ શાસનં ધ્રુવં સદૈવ માઙ્ગલ્યકરં સુખાવહમ્ ।
સ્મરન્તિ યે રાઘવનામ નિર્મલં ન તત્ર યાત્રા ભવતી શુભાવહા ॥ ૫૮૮॥

હે દૂતોં ! તુમ લોગ મેરે સદા સર્વદા મઙ્ગલ કરને વાલે ઔર સુખદ નિશ્ચિત આદેશ કો સુનો, જો લોગ નિત્ય નિરન્તર ભગવાન્ શ્રીરાઘવેન્દ્ર કે નિર્મલ નામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં સ્મરણ કરતે હૈં વહાઁ તુમ્હારી યાત્રા મઙ્ગલકારી નહીં હૈ । ઇસલિએ તુમ લોગ વહાઁ ભૂલકર ભી મત જાના ।

સાઙ્કેતરીત્યાથ ભયેન ક્લેશાદન્તેऽપિ શ્રીરામમુદાહરન્તિ ।
તે પુણ્યભાજો મનુજા મહાત્મકા ન તત્ર યાત્રા ભવતી શુભાવહા ॥ ૫૮૯॥
જો લોગ સઙ્કેત મેં, ભય સે અથવા કિસી ક્લેશ કે કારણ અન્ત મેં ભી શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વે લોગ અવશ્ય હી પુણ્યાત્મા ઔર મહાન્ આત્મા હૈ વહાઁ તુમ્હારી યાત્રા શુભ નહીં હોગી ।

વયંઃ સદા નામ સુહૃદ્ગુણે રતાસ્તથૈવ તજ્જાપકપાદસેવકાઃ ।
પ્રભાવતો યસ્ય હરીશ બ્રહ્મા વિભર્તિ વિશ્વં સલયં સસમ્ભવમ્ ॥ ૫૯૦॥
હમ લોગ ભી સદા સર્વદા શ્રીરામનામાનુરાગિયોં કે ગુણગાન મેં લગે રહતે હૈં ઔર શ્રીરામનામ કે જાપકોં કી ચરણ સેવા કરતે હૈં । જિસ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે ભગવાન્ વિષ્ણુ વિશ્વ કી રક્ષા, ભગવાન્ શઙ્કર સંહાર એવં બ્રહ્માજી વિશ્વ કી રચના કરતે હૈં ।

તસ્માત્ પ્રમાદમુત્સૃજ્ય દૂરતઃ કિઙ્કરાસ્સદા ।
શ્રીરામનામસમ્પન્ને ગૃહે ગચ્છતુ નૈવ હિ ॥ ૫૯૧॥
હે સેવકોં ! ઇસીલિએ પ્રમાદ કો દૂર છોડ઼કર શ્રીરામનામ સે સમ્પન્ન ઘર મેં ભૂલકર ભી ન જાના ।
કર્તવ્યં વાક્યમાકર્ણ્ય સ્વામિનો મમ સામ્પ્રતમ્ ।
ધાર્યં ધ્રુવં પ્રયત્નેન મહામોહૈકનાશનમ્ ॥ ૫૯૨॥
હે સેવકોં ! ઇસ સમય મુઝ સ્વામી કે મહામોહનાશક કર્ત્તવ્ય વાક્ય કો સુનકર નિશ્ચિત હી પ્રયત્નપૂર્વક ધારણ કરો ।

વૃહદ્ વશિષ્ઠસંહિતાયાં શ્રીવશિષ્ઠવાક્યં રાજકુમારં પ્રતિ -
બૃહદ્ વશિષ્ઠસંહિતા મેં શ્રીવશિષ્ઠજી કા વાક્ય રાજકુમારોં કે પ્રતિ -
હિત્વા સકલપાપાનિ લબ્ધ્વા સુકૃતસઞ્ચયમ્ ।
સ પૂતો જાયતે ધીમાન્ રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૫૯૩॥
વહ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કે પ્રભાવ સે સમસ્ત પાપોં કા ત્યાગકર સુકૃત પુઞ્જ કો પ્રાપ્ત કર બુદ્ધિમાન્ પવિત્ર હો ગયા ।

રામ રામેતિ રામેતિ કીર્ત્તયચ્છુદ્ધચેતસા ।
રાજસૂયસહસ્રાણામ્ફલં પ્રાપ્નોતિ માનવઃ ॥ ૫૯૪॥
જો મનુષ્ય શુદ્ધચિત્ત સે રામ રામ રામ કીર્તન કરતા હૈ વહ હજારોં રાજસૂય યજ્ઞોં કા ફલ પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

તત્રૈવ શ્રીનારદવાક્યં મુનીન્ પ્રતિ -
વહીં શ્રીનારદજી કા વાક્ય મુનિયોં કે પ્રતિ -

એકતઃ સર્વતીર્થાનિ જલં ચૈવ પ્રયાગજમ્ ।
શ્રીરામનાભ માહાત્મ્યં કલાં નાર્હતિ ષોડશીમ્ ॥ ૫૯૫ ॥
તરાજૂ કે એક પલડ઼ે પર સભી તીર્થોં એવં તીર્થરાજ પ્રયાગ કે સઙ્ગમ કે જલ કો રખેં ઔર દૂસરી ઓર કિઞ્ચિદ્ રામનામ માહાત્મ્ય કો રખેં તો સભી તીર્થ એવં સઙ્ગમ કા જલ ઉસકી કલા કે સમાન ભી નહીં હો સકતે ।

અન્ધાનાં નેત્રમુત્કૃષ્ટં સ્વચ્છં શ્રીનામ મઙ્ગલમ્ ।
બધિરાણાં તથા કર્ણં પઙ્ગૂનાં હસ્તપાદકમ્ ॥ ૫૯૬ ॥
ભીતર બાહર દોનોં તરફ઼ સે જો અન્ધે હૈં ઉનકે લિએ શ્રીરામનામ પરમ મઙ્ગલ મય એવં ઉત્કૃષ્ટ નેત્ર હૈં બધિરોં કે લિએ કાન એવં લૂલે લઙ્ગડ઼ોં કે લિએ હાથ પાંવ શ્રીરામનામ હૈ અર્થાત્ અસહાય લોગોં કે લિએ પરમ સહાયક શ્રીરામનામ હૈ ।

ગાલવીય સંહિતાયાં -
ગાલવીયસંહિતા મેં -
આશ્રયઃ સર્વજન્તૂનામાધારરહિતાત્મનામ્ ।
જનની તાતવન્નિત્યં પોષકં સર્વદેહિનામ્ ॥ ૫૯૭ ॥
જો લોગ નિરાધાર હૈં ઉન સભી નિરાધાર જન્તુઓં કા પરમ આધાર શ્રીરામનામ હૈ એવં સભી દેહધારિયોં કા માતા-પિતા કી તરહ નિત્ય ભરણ પોષણ કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ।

સુદર્શન સંહિતાયાં -
સુદર્શનસંહિતા મેં -
ચાતકાનાં ચકોરાણાં મયૂરાણાં તથા શુભમ્ ।
લક્ષણં દોષનિર્મુક્તં ધાર્યં શ્રીનામ તત્પરૈઃ ॥ ૫૯૮ ॥
શ્રીરામનામજાપકોં કો ચાતકોં, ચકોરોં એવં મયૂરોં કે દોષરહિત લક્ષણ ટેક, ધ્યાન એવં મધુર શબ્દ કો ધારણ કરના ચાહિએ ।

દુઃખાદિકં સમં કૃત્વા દ્વન્દધર્મં વિહાય ચ ।
ભજેન્નિરામયં નામ ચિત્તમાકૃષ્ય સર્વતઃ ॥ ૫૯૯ ॥
સુખ દુખાદિ કો સમ માનકર ઔર માન-અપમાનાદિ દ્વન્દ્વોં કો છોડ઼કર અપને ચિત્ત કો સભી તરફ઼ સે ખીઞ્ચકર નિરામય શ્રીરામનામ કા ભજન કરના ચાહિએ ।

શ્રીરામનામમાત્રાયામાદૌ ચિત્તસ્ય ધારણા ।
કૃત્વા પશ્ચાત્સુધીર્ધ્યાનં રેફસ્યૈવ વિવેકતઃ ॥ ૬૦૦ ॥
બુદ્ધિમાનોં કો પહલે શ્રીરામનામ કે અવયવ માત્રા “આ” કે મનન અર્થાનુસન્ધાન મેં મન કો લગાના ચાહિએ તત્પશ્ચાત્ વિવેકપૂર્વક “ર” કા અર્થાનુસન્ધાન મનન કરના ચાહિએ ।

પ્રણવાદીનિ મન્ત્રાણિ રામનામ્નિ સમભ્યસેત્ ।

યથા ગુરૂપદેશેન નિત્યમેકાગ્રમાનસૈઃ ॥ ૬૦૧॥
અપને ગુરુ મહારાજ ને જિસ પ્રકાર ઉપદેશ દિયા હૈ ઉસી કે અનુસાર સ્થિર આસન પર બૈઠકર એકાગ્રચિત હોકર નિત્ય પ્રણવાદિ સભી મન્ત્રોં કા શ્રીરામનામ મેં હી અભ્યાસ કરેં ।

એવં રીત્યા જપેન્નામ તદા સ્વલ્પમુપાગતઃ ।
જાયતે પરમા સિદ્ધિર્વિરક્તિર્ભક્તિરુજ્વલા ॥ ૬૦૨॥
ઇસી રીતિ સે યદિ શ્રીરામનામ કા જપ કિયા જાય તો થોડ઼ે સમય મેં હી પરમ સિદ્ધિ, વૈરાગ્ય એવં ઉજ્જ્વલ ભક્તિ કી પ્રાપ્તિ હો જાતી હૈ ।

શિવ સંહિતાયાં -
શિવસંહિતા મેં -
નારાયણાદિ નામાનિ કીર્ત્તિતાનિ બહૂન્યપિ ।
સમ્યગ્ ભગવતસ્તેષુ રામનામ પ્રકાશકમ્ ॥ ૬૦૩॥
ભગવાન્ કે નારાયણાદિ અનન્ત નામોં કે કીર્તન કરને પર ભી ઉન સભી નામોં મેં સમ્યક્ પ્રકાશક નામ તો શ્રીરામનામ હી હૈ ।

નારાયણાદિ નામાનિ સાકારૈશ્વર્યમુત્તમમ્ ।
નિત્યં બ્રહ્મ નિરાકારમૈશ્વર્યં વૈ વિભાતિ ચ ॥ ૬૦૪॥
નારાયણાદિ જિતને ભગવાન્ કે નામ હૈ વે સબ સાકાર એવં ઉત્તમ ઐશ્વર્યમય હૈં ઔર નિત્ય નિરાકાર ઐશ્વર્યમય બ્રહ્મ હૈ દોનોં અલગ-અલગ હૈં ।

ઉભયૈશ્વર્યમાન્નિત્યો રામો દશરથાત્મજઃ ।
સાકેતે નિત્યમાધુર્ય્યે ધામ્નિ સંરાજતે સદા ॥ ૬૦૫॥
શ્રીદશરથનન્દન ભગવાન્ શ્રીરામ દોનોં પ્રકાર કે ઐશ્વર્ય સે નિત્ય સમ્પન્ન હૈં ઔર નિત્ય માધુર્યમય સાકેત ધામ મેં સદા સર્વદા વિરાજતે હૈં ।

રામનામ પરં તત્ત્વં દ્વયોઃ કારણમુજ્જ્વલમ્ ।
તસ્ય સંસ્મરણાદેવ સાક્ષાદ્રામાલયં વ્રજેત્ ॥ ૬૦૬॥
સાકાર નિરાકાર કા પરમ કારણ ઉજ્જ્વલ પરાત્પર તત્વ શ્રીરામનામ હૈ ઉસકે સ્મરણ માત્ર સે મનુષ્ય સાક્ષાત્ શ્રીરામધામ સાકેત જાતા હૈ ।

નામ સ્મરણામાત્રેણ નામી સન્મુખતાં લભેત્ ।
તસ્માચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ કીર્ત્તનં સર્વદોચિતમ્ ॥ ૬૦૭॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ માત્ર સે ભગવાન્ શ્રીરામ પ્રત્યક્ષ પ્રકટ હો જાતે હૈં ઇસલિએ સદા સર્વદા શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરના ચાહિએ યહી ઉચિત હૈ ।

રા શબ્દસ્તુ પરં બ્રહ્મ વાચકત્વેન બોધિતઃ ।

મકારસ્તુ પરા શક્તિસ્સર્વશક્ત્યભિવન્દિતા ॥ ૬૦૮॥
શ્રીરામનામ મેં “ર” પરબ્રહ્મ કા વાચક કહા ગયા હૈ । એવં “મ” સભી શક્તિયોં સે પૂજ્યા પરાશક્તિ શ્રીસીતાજી કા વાચક હૈ ।

લોમશ સંહિતાયાં -
લોમશસંહિતા મેં -
ન સોઽસ્તુ પ્રત્યયો લોકે યશ્ચ શ્રીરામ નામતઃ ।
ભિન્નં પ્રતીયતે વિપ્ર સત્યં સત્યં વદામ્યહમ્ ॥ ૬૦૯॥
હે વિપ્ર ! ઐસા કોઇ શબ્દ અર્થ નહીં હૈ જ્ઞાન નહીં હૈ જો શ્રીરામનામ સે ભિન્ન પ્રતીત હો યહ મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ સભી શબ્દાર્થ જ્ઞાન શ્રીરામનામ કે અંશ સે પ્રકટ હોતે હૈં ।

લૌકિકાઃ વૈદિકાઃ સર્વે શબ્દા શ્રીરામનામતઃ ।
સમુદ્ભવન્તિ લીયન્તે કાલે કાલે ન સંશયઃ ॥ ૬૧૦॥
વૈદિક એવં લૌકિક સભી શબ્દ સમય-સમય પર શ્રીરામનામ સે હી પ્રકટ હોતે હૈં ઔર વિલીન ભી હોતે હૈં મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

યથા ભુશુણ્ડિશબ્દેન પલાયન્તે ખગા મુને ।
તરું વિહાય વૈ તદ્વદ્રામ નામ્ના દુરાશય ॥ ૬૧૧॥
હે મુને ! જૈસે ધમાકે કી આવાજ સુનકર વૃક્ષ છોડ઼કર પક્ષી ભાગ જાતે હૈં ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ કી ધ્વનિ સુનકર શરીર કે સારે પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

યથા ચિન્તામણેસ્સ્પર્શાદ્દારિદ્ર્યં યાતિ સઙ્ક્ષયમ્ ।
તથા શ્રીરામ નામ્ના વૈ મોહજાલમસંશયમ્ ॥ ૬૧૨॥
જૈસે ચિન્તામણિ કે સ્પર્શ સે દરિદ્રતા કા નાશ હો જાતા હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ સે નિશ્ચિત હી મોહજાલ નષ્ટ હો જાતે હૈ ।

રામેતિ દ્વયક્ષરં નામ માનમ્ભઙ્ગઃ પિનાકિનઃ ।
અભેદો બોધ્યતે તેન સતતં નામનામિનોઃ ॥ ૬૧૩॥
શ્રીરામનામ કે દોનોં અક્ષરોં ને (રા મ) શઙ્કરજી કે માન કા ભઞ્જન કિયા હૈ ઇસસે પ્રતીત હોતા હૈ કિ નામ ઔર નામી મેં અભેદ હૈ । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ ધનુષ તોડ઼ા રામજી ને ઔર કહા ગયા કિ દો અક્ષરોં ને શિવજી કા માન ભઙ્ગ કિયા અતઃ રામજી ઔર રામનામ દોનોં એક હી હૈ ।

તત્રૈવ લોમશવાક્યં -
વહીં લોમશવાક્ય -
એકદા મુનયઃ સર્વે શૌનકાદ્યા બહુશ્રુતાઃ ।
નૈમિષે સૂતમાસીનં પપ્રચ્છુરિદમાદરાત્ ॥ ૬૧૪॥

એક બાર નૈમિષારણ્ય મેં બહુશ્રુત શૌનકાદિ ઋષિયોં ને સુખપૂર્વક બૈઠે હુએ શ્રીસૂતજી સે આદરપૂર્વક યહ પૂછા ।

અજ્ઞાનધ્વાન્તવિધ્વંસોઽનન્ત કોટિ સમપ્રભઃ ।
કથિતો ભવતા પૂર્વં તદ્વદસ્વ મહામતે ॥ ૬૧૫॥
હે મહામતે ! આપને પહલે કહા થા કિ અજ્ઞાનરૂપી અન્ધકાર કો નાશ કરને કે લિએ અનન્ત સૂર્ય કે સમાન પ્રભા શ્રીરામનામ મેં હૈ અબ ઉસે વિસ્તાર સે કહિએ ।

શ્રીસૂત ઉવાચ -
સૂતજી ને કહા -
શ◌ૃણુધ્વં મુનયઃ સર્વે રહસ્યં પરમાદ્ભુતમ્ ।
પાર્વતી શિવ સંવાદં ચતુર્વર્ગપ્રદાયકમ્ ॥ ૬૧૬॥
હે મુનિયોં ! આપ સબ પરમ અદ્ભુત રહસ્યાત્મક ચાર પદાર્થોં કો પ્રદાન કરને વાલા ભગવાન્ શિવ ઔર પાર્વતીજી કા સુન્દર સંવાદ સુનિએ ।

કૈલાસશિખરાસીનં દેવદેવં જગદ્ગુરુમ્ ।
લોકાનાઞ્ચ હિતાર્થાય પપ્રચ્છ નગકન્યકા ॥ ૬૧૭॥
કૈલાસ કે શિખર પર સુખપૂર્વક બૈઠે હુએ જગદ્ગુરુ દેવાધિદેવ ભગવાન્ શિવજી સે શ્રીપાર્વતીજી જગત્ કે કલ્યાણ કી કામના સે પૂછા ।

પાર્વત્યુવાચ -
પાર્વતીજી બોલી -
દેવ દેવ મહાદેવ સર્વજ્ઞ પરમેશ્વર ।
ત્વત્તઃ શ્રુતં મયા પૂર્વં મન્ત્રતન્ત્રાદ્યનેકધા ॥ ૬૧૮॥
હે સર્વજ્ઞ ! હે પરમેશ્વર ! હે દેવાધિદેવ મહાદેવ ! મૈંને પહલે આપકે મુખ સે અનેક પ્રકાર કે મન્ત્રોં એવં તન્ત્રોં કો સુના હૈ ।

સર્વધર્માણિ જીવાનાં વ્યવહારાણિ યાનિ ચ ।
ઇદાનીં શ્રોતુમિચ્છામિ કિં તત્ત્વં કૃતનિશ્ચિતમ્ ॥ ૬૧૯॥
ઔર જીવોં કે સભી ધર્મોં ઔર સભી વ્યવહારોં કો સુના । ઇસ સમય મૈં યહ સુનના ચાહતી હૂઁ કિ અબ તક આપને કૌનસા તત્વ નિશ્ચિત કિયા ।

ગુહ્યાદ્ ગુહ્યતરં ગુહ્યં પવિત્રં પરમં ચ યત્ ।
સુલભં સુગમોપાયં વિનાયાસેન સિદ્ધિદમ્ ॥ ૬૨૦॥
જો ગુહ્ય સે ભી ગુહ્ય ઔર પરમ પવિત્ર હો, જો સુલભ એવં સુગમ ઉપાય વાલા હો, ઔર બિના શ્રમ કે હી સિદ્ધિ પ્રદાન કરને વાલા હો ઐસે તત્વ કો બતાઇએ ।

શિવ ઉવાચ -
શિવજી ને કહા -
ધન્યાસિ કૃતપુણ્યાસિ યદિ તે મતિરીદૃશી ।
પૃષ્ટં લોકોપકારાય તસ્માત્ત્વાં પ્રવદામ્યહમ્ ॥ ૬૨૧॥
હે પાર્વતી ! તુમ ધન્ય હો, તુમને પુણ્ય કા કાર્ય કિયા હૈ ક્યોંકિ તુમ્હારી ઐસી મતિ હૈ તુમને લોક કલ્યાણ કી કામના સે પૂછા હૈ અતઃ મૈં તુમસે કહૂઁગા ।

રહસ્યં પરમં પ્રેષ્ઠં સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકમ્ ।
રામનામપરં તત્ત્વં સર્વશાસ્ત્રેષુ પ્રસ્ફુટમ્ ॥ ૬૨૨॥
સભી પ્રકાર કી સિદ્ધિયોં કો પ્રદાન કરને વાલા, અત્યન્ત પ્રિય તત્વ શ્રીરામનામ હૈ જો સભી શાસ્ત્રોં મેં પ્રકૃષ્ટતા સે સ્ફુટિત હુઆ હૈ ।

યસ્ય નામપ્રભાવેણ સર્વજ્ઞોઽહં વરાનને ।
રામનામ્નઃ પરં તત્ત્વં નાસ્તિ કિઞ્ચિજ્જગત્ત્રયે ॥ ૬૨૩॥
હે સુમુખિ ! જિસ શ્રીરામનામ કે જપ કે પ્રભાવ સે મૈં સર્વજ્ઞ હો ગયા હૂઁ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર તીનોં લોકોં મેં કોઈ દૂસરા તત્વ નહીં હૈ ।

રામભદ્રં પરિત્યજ્ય યોઽન્યદેવમુપાસતે ।
કુમ્ભીપાકે મહાઘોરે પચ્યતે નાત્ર સંશયઃ ॥ ૬૨૪॥
ભગવાન્ શ્રીરામચન્દ્ર કો છોડ઼કર જો કિસી દૂસરે દેવી દેવતા કી ઉપાસના કરતે હૈં વે લોગ નિશ્ચિત હી મહાઘોર કુમ્ભીપાક નરક મેં પકાયે જાતે હૈં ।

અજ્ઞાનાદથવા જ્ઞાનાદ્રામેતિ દ્વ્યક્ષરં વદેત્ ।
જન્મકોટિકૃતં પાપં નાશમાયાતિ તત્ક્ષણાત્ ॥ ૬૨૫॥
જાનબૂઝકર અથવા અનજાન મેં જો “રામ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉનકે કઇ જન્મોં કે પાપોં કા નાશ તત્ક્ષણ હી હો જાતા હૈ ।

યજ્ઞદાનતપસ્તીર્થસ્વાધ્યાયાધ્યાત્મબોધતઃ ।
કોટિસઙ્ખ્યં રામનામ્નિ પાવિત્ર્યં વર્તતે પ્રિયે ॥ ૬૨૬॥
હે પ્રિયે ! યજ્ઞ, દાન, તપ, તીર્થ, સ્વાધ્યાય એવં સ્વસ્વરૂપ બોધ કી અપેક્ષા કરોડ઼ોં ગુના અધિક પવિત્રતા શ્રીરામનામ મેં હૈ ।

તતઃ કોટિગુણં પુણ્યં સીતાનામ સનાતનમ્ ।
ઇતિ મત્વા ભજન્ત્યેતાન્ મુનયો નારદાદયઃ ॥ ૬૨૭॥
ઔર યજ્ઞદાનાદિ સે કોટિ ગુના અધિક પુણ્ય શ્રીસીતા નામ કે સાથ રામ નામ કે જપ મેં હૈ ઐસા માન કરકે હી નારદાદિ ઋષિ મુનિ શ્રીસીતારામ નામ કા જપ કરતે હૈં ।

યાવન્ન કીર્તયેદસ્યા નામ કલ્મષનાશનમ્ ।
અનન્તકોટિં જપતોઽપિ ન રામઃ ફલસાધકઃ ॥ ૬૨૮॥
જબ તક સમસ્ત પાપોં કા નાશક શ્રીસીતાજી કે નામ કા કીર્તન જપ નહીં કરેઙ્ગે તબ તક કેવલ શ્રીરામનામ કે અનન્ત કોટિ જપ કરને સે ભી કોઈ ફલ નહીં મિલેગા અતઃ સદા સર્વદા યુગલ નામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

સીતયા સહિતં યત્ર રામનામ પ્રકીર્ત્યતે ।
ન તત્ર નામદોષાણાં પ્રવૃત્તિસ્સ્યાત્કથઞ્ચન ॥ ૬૨૯॥
જહાઁ સીતાનામ કે સાથ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હોતા હૈ અર્થાત્ સીતારામ સીતારામ સઙ્કીર્તન હોતા હૈ વહાઁ નામાપરાધ જન્ય દોષ નહીં લગતે હૈં અર્થાત્ નામાપરાધ હોને પર ભી શ્રીસીતારામ જપ કરને સે ઉસકા પાપ નષ્ટ હો જાતા હૈ ઉસકા ફલ નહીં ભોગના પડ઼તા હૈ ।

સાઙ્ગાઃ સહ રહસ્યાશ્ચ પઠિતા વેદરાશયઃ ।
કૃતાશ્ચ સકલાઃ યજ્ઞા યેન રામેતિ કીર્ત્તિતમ્ ॥ ૬૩૦॥
જિસને શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કર લિયા ઉસને સમસ્ત અઙ્ગોં એવં રહસ્યોં કે સાથ સમ્પૂર્ણ વેદ રાશિ કો પઢ઼ લિયા ઔર સમસ્ત યજ્ઞોં કા અનુષ્ઠાન કર લિયા ।

રામેતિ દ્વયક્ષરં નામ યત્ર સઙ્કીર્ત્યતે બુધૈઃ ।
તત્રાવિર્ભૂય ભગવાન્ સર્વદુખં વિનાશયેત્ ॥ ૬૩૧॥
જહાઁ પર વિદ્વાનોં કે દ્વારા "રામ" ઇન દો અક્ષરોં કા સઙ્કીર્તન કિયા જાતા હૈ વહાઁ ભગવાન્ પ્રકટ હોકર સભી દુઃખોં કા નાશ કર દેતે હૈં ।

અજ્ઞાનતિમિરોદ્ભેદં કોટિસૂર્યેન્દુભાસ્વરમ્ ।
જ્ઞાનામૃતપયોવાહં રામનામ સદા જપેત્ ॥ ૬૩૨॥
અજ્ઞાનરૂપી અન્ધકાર કે નાશ કરને કે લિએ કરોડ઼ોં સૂર્ય એવં ચન્દ્ર સમ તેજસ્વી, જ્ઞાનામૃત કી વૃષ્ટિ કરને વાલે મેઘ કે સમાન શ્રીરામનામ કા સદા સર્વદા જપ કરના ચાહિએ ।

કિં કાર્યં વૈદિકૈઃ શબ્દૈઃ કિંવા મન્ત્રૈશ્ચ તાન્ત્રિકૈઃ ।
કિં કર્મણા ચ જ્ઞાનેન કિમન્યૈસ્તપસાશ્રમૈઃ ॥ ૬૩૩॥
દૂસરે વૈદિક શબ્દોં સે અથવા તન્ત્ર મન્ત્રોં સે, કર્મ, જ્ઞાન એવં દૂસરે તપસ્યાઓં એવં આશ્રમ ધર્મ કે પાલન સે ક્યા પ્રયોજન? તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જબ શ્રીરામનામ કે જપ સે સહજ મેં હી સબ કુછ પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ તબ અન્ય સાધનોં કી ક્યા આવશ્યકતા હૈ ।

સ્મર્તવ્યં રામનામૈકં શ્રોતવ્યં ચૈવ સર્વદા ।
પઠિતવ્યં કીર્ત્તિતવ્યં ચ શ્રદ્ધાયુક્તૈર્દિવાનિશમ્ ॥ ૬૩૪॥
અતઃ રાત દિન સદા સર્વદા શ્રદ્ધાપૂર્વક એકમાત્ર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ, શ્રવણ, પઠન ઔર કીર્તન કરના ચાહિએ ।

વિધિરુક્તં સદૈવાસ્ય ન નિષેધઃ ક્વચિદ્ભવેત્ ।
સર્વદેશે સર્વકાલે સર્વૈશ્ચ નરજાતિભિઃ ॥ ૬૩૫॥
શ્રીરામનામ કે જપ કા વિધાન સદાસર્વદા હૈ નિષેધ કહીં નહીં હૈ હર જાતિ કા સ્ત્રી યા પુરુષ હર જગહ ઔર હર સમય શ્રીરામનામ કા જપ કીર્તન કર સકતે હૈં ।

ઇદમેકં સદા કાર્યં યદીચ્છેચ્છુભમાત્મનઃ ।
ચતુર્વર્ગપ્રદાનેઽપિ સમર્થો રઘુપુઙ્ગવઃ ॥ ૬૩૬॥
યદિ કોઈ અપના કલ્યાણ ચાહતા હૈ તો ઉસે એકમાત્ર શ્રીરામનામ કા સદાસર્વદા કીર્તન કરના ચાહિએ સભી મનોરથોં કો પૂર્ણ કરને મેં ભગવાન્ શ્રીરામ સમર્થ હૈં ।

ધ્યાનાજ્જ્ઞાનાચ્ચ સતતં નામમાત્રસ્ય કીર્ત્તનાત્ ।
ઇત્યુક્તં વઃ પ્રિયં સર્વં મયા દેવર્ષિપુઙ્ગવાઃ ॥ ૬૩૭॥
ધ્યાન એવં જ્ઞાન કી અપેક્ષા નિરન્તર શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન શ્રેષ્ઠ હૈ હે મુનિશ્રેષ્ઠોં ! મૈં આપ લોગોં કો પ્રિય લગને વાલી બાત યહ કહ દિયા ।

નાતોઽપિ વેદિતવ્યં સ્યાદ્ભવતાં તત્ત્વમીયુષામ્ ।
સિધ્દ્ધાન્તઃ સર્વશાસ્ત્રાણાં ભવતાં સમુદાહૃતમ્ ॥ ૬૩૮॥
આપ તત્વ જિજ્ઞાસુઓં કો ઇસકે અતિરિક્ત કુછ ભી જાનના બાકી નહીં હૈ મૈંને આપ લોગોં કે લિએ સભી શાસ્ત્રોં કા સાર સિધ્દ્ધાન્ત કહા હૈ ।

ઇતિ તે કથિતં દેવિ રહસ્યં પરમાદ્ભુતમ્ ।
ગોપનીયં પ્રયત્ન યેન શ્રેયો હ્યવાપ્સ્યસિ ॥ ૬૩૯॥
હે દેવિ ! મૈંને પરમ અદ્ભુત રહસ્ય તુમસે કહા હૈ ઇસકો પ્રયત્નપૂર્વક છિપાના ચાહિએ સબસે નહીં કહના ચાહિએ તભી ઇસસે કલ્યાણ પ્રાપ્ત કરોગી ।

પુલસ્ત્યસંહિતાયાં -
પુલસ્ત્યસંહિતા મેં -
કૃષ્ણેતિ વાસુદેવેતિ સન્તિ નામાન્યનેકશઃ ।
તેભ્યો રામેતિ યન્નામ પ્રાહુર્વેદાઃ પરં મુને ॥ ૬૪૦॥
હે મુને ! વેદોં ને ભગવાન્ કે કૃષ્ણ, વાસુદેવ આદિ અનેક નામ કહે હૈં ઉનસે બઢ઼કર શ્રીરામનામ હૈં અર્થાત્ સભી નામોં સે શ્રેષ્ઠ શ્રીરામનામ હૈ ।

સર્વવેદાશ્રયત્વાચ્ચ સર્વલોકસ્ય કારણાત્ ।
ઈશ્વરપ્રતિપાદ્યત્વાદખણ્ડબ્રહ્મવાચકઃ ॥ ૬૪૧॥
સમસ્ત વેદોં કા પરમ આશ્રય, સમસ્ત લોકોં કા પરમ કારણ એવં ઈશ્વર શિવજી કા ભી પ્રતિપાદ્ય હોને સે શ્રીરામનામ પરબ્રહ્મ વાચક હૈ ।

શુકસંહિતાયાં -
શ્રીશુકસંહિતા -
આકૃષ્ટિઃ કૃતચેતસાં સુમહતામુચ્ચાટનં ચાંહસા-
માચાણ્ડાલમમૂકલોકસુલભો વશ્યશ્ચ મુક્તિ સ્ત્રિયઃ ।
નો દીક્ષાં ન ચ દક્ષિણાં ન ચ પુરશ્ચર્યામનાગીક્ષતે
મન્ત્રોઽયંરસનાસ્પૃગેવ ફલતિ શ્રીરામનામાત્મકઃ ॥ ૬૪૨॥
જિન્હોંને અપને મન કો વશકર લિયા હૈ ઐસે મહાત્માઓં કે ભી ચિત્ત કો આકૃષ્ટ કરને વાલા, પાપોં કા ઉચ્ચાટન કરને વાલા, ગૂઁગોં કો છોડ઼કર બ્રહ્મા સે લેકર ચાણ્ડાલ પર્યન્ત સભી જીવોં કે લિએ સુલભ, મુક્તિ સ્ત્રી કો વશ મેં કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ઇસમેં દીક્ષા દક્ષિણા ઔર પુરશ્ચરણાદિ કી અપેક્ષા નહીં હૈ યહ શ્રીરામનામરૂપી મહામન્ત્ર કેવલ જિહ્વા કે સ્પર્શ માત્ર સે સમ્પૂર્ણ ફલ પ્રદાન કરતા હૈ ।

નાયનાય યદૃતેઽક્ષરાષ્ટકં પઞ્ચકં ચ ન શિવાય યદ્વિના ।
મુક્તિદં ભવતિ યદ્દ્વયોર્વશાત્તદ્દ્વયં વયમુપાસ્મહે કિલ ॥ ૬૪૩॥
શ્રીરામનામ કે “રા” શબ્દ કે બિના અષ્ટાક્ષર મન્ત્ર નાયણાય એવં “મ” કે બિના પઞ્ચાક્ષર મન્ત્ર “ન” શિવાય હોકર અભીષ્ટ ફલ નહીં દેતે હૈં તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામનામ કે “રા” કે કારણ હી નારાયણ મન્ત્ર એવં “મ” કે કારણ હી શિવ કા પઞ્ચાક્ષર મન્ત્ર અભીષ્ટ અર્થ પ્રદાન કરતા હૈ મુક્તિ પ્રદાન કરતા હૈ ઇસલિએ હમ લોગ નિશ્ચિત હી શ્રીરામનામ કી ઉપાસના કરતે હૈં ।

રામસ્યાતિપ્રિયં નામ રામેત્યેવ સનાતનમ્ ।
દિવારાત્રૌ ગૃણન્નેષો ભાતિ વૃન્દાવને સ્થિતઃ ॥ ૬૪૪॥
ભગવાન્ શ્રીરામ કા અતિપ્રિય સનાતન નામ શ્રીરામ હી હૈ ઇસી નામ કો શ્રીધામ વૃન્દાવન મેં સ્થિત હોકર શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર દિન રાત શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતે રહતે હૈં ।

યેષાં રામઃ પ્રિયો નૈવ રામે ન્યૂનત્વદર્શિનામ્ ।
દ્રષ્ટવ્યં ન મુખં તેષાં સઙ્ગતિસ્તુ કુતસ્તરામ્ ॥ ૬૪૫॥
જિન લોગોં કા શ્રીરામ કે પ્રતિ પ્રેમ નહીં હૈ અથવા જો લોગ શ્રીરામજી મેં ન્યૂનત્વ કા દર્શન કરતે હૈં ઉન સબકા મુખ નહીં દેખના ચાહિએ સઙ્ગતિ કરના તો બહુત દૂર હૈ ।

યન્નામવૈભવં શ્રુત્વા શઙ્કરાચ્છુકજન્મના ।
સાક્ષાદીશ્વરતાં પ્રાપ્તઃ પૂજિતોઽહં મુનીશ્વરૈઃ ॥ ૬૪૬॥
જિસ શ્રીરામનામ કી મહિમા કો ભગવાન્ શઙ્કર સે સુનકર મૈં શુક શરીર સે સાક્ષાત્ ઈશ્વર રૂપ હો ગયા ઔર બડ઼ે-બડ઼ે મુનીશ્વરોં કે ભી પૂજ્ય હો ગયે ।

નાતઃ પરતરં વસ્તુ શ્રુતિસિદ્ધાન્તગોચરમ્ ।
દૃષ્ટં શ્રુતં મયા ક્વાપિ સત્યં સત્યં વચો મમ ॥ ૬૪૭॥

સમસ્ત વેદાન્તોં મેં શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર કોઈ દૂસરી વસ્તુ મૈંને ન દેખા હૈ ઔર ન કહીં સુના હૈ યહ મેરી વાણી સત્ય સત્ય હૈ ।

પદ્મસંહિતાયાં -
પદ્મસંહિતા મેં -
પઠતિ સકલશાસ્ત્રં વેદપારં ગતો વા
યમનિયમયુતો વા વેદશાસ્ત્રાર્થકૃદ્વા ।
અપિ ચ સકલતીર્થવ્રાજકો વાહિતાગ્નિ-
ર્નહિ હૃદિ યદિ રામસ્સર્વમેતદ્વૃથા સ્યત્ ॥ ૬૪૮॥
સમ્પૂર્ણ શાસ્ત્રોં કો પઢ઼ લિયા હો અથવા વેદોં મેં પારઙ્ગત હો ગયે હો । યમનિયમાદિ સે યુક્ત હો અથવા વેદશાસ્ત્રોં કે અર્થ કરને વાલે હોં, અથવા સભી તીર્થોં કી યાત્રા કર લિયા હો અથવા અગ્નિ હોત્રાદિ કર્મ કર લિયા હો, યદિ ભગવાન્ શ્રીરામ હૃદય મેં નહીં આયે અર્થાત યદિ ભગવાન્ શ્રીરામ સે પ્રેમ નહીં હુઆ તો યહ સબ કુછ કરના વ્યર્થ ચલા ગયા ।

રૂપસ્યાનુભવં દિવ્યં પરાનન્દસ્ય સાગરમ્ ।
રામનામ રસં દિવ્યં પિબ નિત્યં સદાવ્યયમ્ ॥ ૬૪૯॥
ભગવાન્ શ્રીરામ કે દિવ્ય સ્વરૂપ કા અનુભવ કરને વાલા, પરમાનન્દ કા સમુદ્ર, દિવ્ય રસ એવં અવિનાશી શ્રીરામનામ હૈ અતઃ તુમ સદાસર્વદા ઇસકા પાન કરો ।

રામનામરસાનન્તંસાધકં સુ રસાલયમ્ ।
સ્મરણાદ્રામભદ્રસ્ય સઙ્કાશઃ તસ્ય સંસ્ફુટમ્ ॥ ૬૫૦॥
શ્રીરામનામ અનન્ત રસ કા સાધક ઔર રસ કા નિવાસ સ્થાન હૈ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને સે ભગવાન્ શ્રીરામ કા ભીતર બાહર પ્રકાશ હોને લગતા હૈ ।

રકારાજ્જાયતે બ્રહ્મા રકારાજ્જાયતે હરિઃ ।
રકારાજ્જાયતે શમ્ભૂ રકારાત્સર્વશક્તયઃ ॥ ૬૫૧॥
શ્રીરામનામ કે “ર” સે બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, શઙ્કર એવં સભી શક્તિયાઁ ઉત્પન્ન હોતી હૈં ।
આદાવન્તે તથા મધ્યે રકારેષુ વ્યવસ્થિતમ્ ।
વિશ્વં ચરાચરં સર્વમવકાશેન નિત્યશઃ ॥ ૬૫૨॥
યહ ચરાચર સમ્પૂર્ણ વિશ્વ આદિ મધ્ય એવં અન્ત મેં અવકાશ કે સાથ “ર” મેં નિત્ય હી અવસ્થિત હૈં ।

અનન્તસંહિતાયાં -
અનન્તસંહિતા મેં -
વને ચરામો વસુ ચાહરામો નદીસ્તરામો ન ભયં સ્મરામઃ ।
ઇત્થં વદન્તશ્ચ વને કિરાતા મુક્તિં ગતા રામપદાનુષઙ્ગાત્ ॥ ૬૫૩॥

કિસી વન મેં ચાર કિરાત આપસ મેં વન મેં “વિચરણ કરેઙ્ગે, ધન કા હરણ કરેઙ્ગે, નદી પાર કરેઙ્ગે ઔર ભય કી યાદ નહીં કરેઙ્ગે” ઇસ પ્રકાર બાતચીત કરતે હુએ દૈવવશ મર ગયે । શ્રીરામનામ સે સમ્બન્ધિત “ર” “મ” કા ઉચ્ચારણ કરને કે કારણ વે સબ મુક્ત હો ગયે ।

સર્વૈશ્વર્યપ્રદં સર્વં સિદ્ધિદં સર્વધર્મદમ્ ।
સર્વમોક્ષકરં શુદ્ધં પરાનન્દસ્ય કારણમ્ ॥ ૬૫૪॥
સભી ઐશ્વર્યોં કો પ્રદાન કરને વાલા, વિશ્વસ્વરૂપ, સિદ્ધિ એવં સભી ધર્મ પ્રદાન કરને વાલા, સભી મુક્તિયોં કો પ્રદાન કરને વાલા, શુદ્ધ તથા પરમાનન્દ કા કારણ શ્રીરામનામ હૈ ।

એકૈકં રામનામ્નસ્તુ સર્વતાપપ્રણાશનમ્ ।
સહસ્રનામકોટીનાં ફલદં વેદવિશ્રુતમ્ ॥ ૬૫૫॥
શ્રીરામનામ કા એક નામ તો સભી તાપોં કા નાશ કરને વાલા હૈ એવં ભગવાન્ વિષ્ણુ કે હજારોં કરોડ઼ોં નામ કે સમાન ફલ દેને વાલા હૈ યહ બાત વેદ પ્રસિદ્ધ હૈં ।

ઇમં મન્ત્રં સદા સ્નેહાદ્યે જપન્તીહ સાદરમ્ ।
તે કૃતાર્થાઃ કલૌ દેવિ અન્યે માયાવિમોહિતાઃ ॥ ૬૫૬॥
હે દેવિ ! જો લોગ પ્રેમ સે આદરપૂર્વક સદાસર્વદા શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં ઇસ કલિયુગ મેં વે લોગ નિશ્ચિત હી કૃતાર્થ હૈં, શેષ લોગ માયા કે કારણ મોહિતચિત્ત વાલે હૈં ।

ઇમં મન્ત્રં મહેશાનિ જપન્નિત્યમહર્નિશમ્ ।
મુચ્યતે સર્વપાપેભ્યો રામસાયુજ્યમાપ્નુયાત્ ॥ ૬૫૭॥
હે પાર્વતિ ! ઇસ મન્ત્ર કો નિત્ય રાત દિન જપ કરને સે સભી પાપોં સે જીવ મુક્ત હો જાતા હૈ ઔર શ્રીરામ કી સાયુજ્ય મુક્તિ (ભગવાન્ કે આભૂષણ, વસ્ત્રાદિ) કો પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

સર્વેષાં સિદ્ધિદં રામનામ સર્વત્ર સર્વદા ।
યસ્ય સંસ્મરણાચ્છીઘ્રં ફલમાયાતિ દૂરગમ્ ॥ ૬૫૮॥
સભી જગહ સદાસર્વદા જીવમાત્ર કો સિદ્ધિ પ્રદાન કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ જિસકે સ્મરણમાત્ર સે દૂર મેં વિદ્યમાન ફલ ભી શીઘ્ર હી પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ ।

રામનામ્નઃ પ્રભાવેણ સ્વયમ્ભૂઃ સૃજતે જગત્ ।
તથૈવ સર્વદેવાશ્ચ સર્વૈશ્વર્યસમન્વિતાઃ ॥ ૬૫૯॥
શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે બ્રહ્માજી જગત્ કી સૃષ્ટિ કરતે હૈં ઔર શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે હી દેવતા લોગ સભી ઐશ્વર્યોં સે યુક્ત હુએ હૈં ।

માર્કણ્ડેયસંહિતાયાં -
માર્કણ્ડેયસંહિતા મેં -
અન્તઃકરણસંશુદ્ધિર્નાન્યસાધનતો ભવેત્ ।

કલૌ શ્રીરામનામ્નૈવ સર્વેષાં સમ્મતં પરમ્ ॥ ૬૬૦॥
સભી સન્ત મહાપુરુષોં કા સર્વશ્રેષ્ઠ મત હૈ કિ કલિયુગ મેં અન્તઃકરણ કી શુદ્ધિ કેવલ શ્રીરામનામ સે હી હો સકતી હૈ અન્ય કિસી સાધન સે નહીં ।

આર્ત્તાનાં જીવનં નિત્યં દૃપ્તાનાં વૈ પ્રમોદદમ્ ।
ભક્તાનાં ત્રાણકર્તારં રામનામ સમાશ્રયે ॥ ૬૬૧॥
દોનોં પ્રકાર કે શરણાગત ભક્તોં મેં આર્ત ભક્તોં કા તો નિત્ય જીવન એવં દૃપ્ત ભક્તોં કો આનન્દ પ્રદાન કરને વાલા શ્રીરામનામ હૈ ઐસે સભી ભક્તોં કી રક્ષા કરને વાલે શ્રીરામનામ કા મૈં આશ્રય ગ્રહણ કરતા હૂઁ ।

કૃપાદિગુણસમ્પન્નં સર્વદા શોકહારકમ્ ।
તારકં સંસૃતેર્નિત્યં રામનામ ભજામ્યહમ્ ॥ ૬૬૨॥
કૃપાદિ અનન્ત ગુણોં સે સમ્પન્ન, સદાસર્વદા શોક રહને વાલે, ભવસંસૃતિ સે તારને વાલે શ્રીરામનામ કા
મૈં નિત્ય ભજન કરતા હૂઁ ।
ચિત્તસ્ય વાસના સૂક્ષ્મા સર્વાનન્દવિનાશિની ।
સોપિ શ્રીરામસંલાપાદનાયાસેન નશ્યતિ ॥ ૬૬૩॥
ચિત્ત કી જો સૂક્ષ્મ વાસના સભી આનન્દોં કા નાશ કરને વાલી હૈ વહ વાસના ભી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે બિના શ્રમ કે નષ્ટ હો જાતી હૈ ।

રસના સર્પિણી પ્રોક્તા સંસ્થિતા બિલ વન્મુખે ।
યા ન વક્તિ સુધાસારં રામનામપરાત્પરમ્ ॥ ૬૬૪॥
જો જિહ્વા અમૃત કી મૂસલાધાર વૃષ્ટિ સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ નહીં કરતી હૈ વહ જિહ્વા સર્પિણી કહી ગયી હૈ ઔર મુખરૂપી બિલ મેં બૈઠી હૈ ।

વિવેકાદીન્ શુભાચારાન્ રક્ષણાય સદોદ્યતમ્ ।
શ્રીરામેતિ સન્નામ પરમાનન્દવિગ્રહમ્ ॥ ૬૬૫॥
વિવેકાદિ શુભાચરણોં કી રક્ષા કે લિએ સદાસર્વદા ઉદ્યત, પરમાનન્દસ્વરૂપ સન્નામ શ્રીરામનામ હૈ ।
અત્રિસંહિતાયાં શ્રીશઙ્કરવાક્યં પાર્વતીં પ્રતિ -
અત્રિસંહિતા મેં શ્રીશઙ્કરજી કા વાક્ય પાર્વતીજી કે પ્રતિ -
યેન કેન પ્રકારેણ સંસ્મરેદ્રામનામકમ્ ।
અવશ્યં લભતે સિદ્ધિં પ્રાપ્તિરૂપાં મનોરમામ્ ॥ ૬૬૬॥
જિસ કિસી ભી પ્રકાર સે જો શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ વહ નિશ્ચિત હી ભગવત્પ્રાપ્તિરૂપ મનોરમ સિદ્ધિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

શ્રીમદ્રામેતિ નામ્નસ્તુ નિયમં ધારણં સદા ।
કર્તવ્યં સાવધાનેન ત્યક્ત્વા પ્રામાદિકં શિવે ॥ ૬૬૭॥

હે પાર્વતિ ! પ્રમાદાદિ દોષોં કા ત્યાગ કરકે સદાસર્વદા સાવધાનચિત્ત સે શ્રીરામનામ કે જપ કા નિયમ ધારણ કરના ચાહિએ ।

તાવદ્વૈ નિયમં કાર્યં યાવત્ ચિત્તં ન સંસ્મરેત્ ।
અનિયમં કૃતં જાપ્યં નિષ્ફલં પ્રથમં પ્રિયે ॥ ૬૬૮॥
હે પાર્વતિ ! બિના નિયમ કે જપ જ્યાદા દિન નહીં ચલતા હૈ ઔર નિષ્ફલ ભી હોતા હૈ અતઃ નિયમપૂર્વક જપ કરના ચાહિએ ઔર તબ તક નિયમ ધારણ કરના ચાહિએ જબ તક અપના ચિત્ત સ્વતઃ નિરન્તર સ્મરણ ન કરે ।

નિયમેનૈવ શ્રીરામનામ્નિ પ્રીતિર્ધ્રુવા ભવેત્ ।
તસ્માદ્વિપર્য્યયં ત્યક્ત્વા નિયમં સમ્ચરેદ્બુધઃ ॥ ૬૬૯॥
નિયમપૂર્વક જપ કરને સે હી શ્રીરામનામ મેં નિશ્ચિત વ ધ્રુવ પ્રેમ પ્રકટ હોગા અતઃ અન્યથા વિચાર કા ત્યાગ કરકે બુદ્ધિમાન્ કો નિયમ લેના ચાહિએ ।

અહો ભાગ્યમહો ભાગ્યં કલૌ તેષાં સદા શિવે ।
યેષાં શ્રીરામનામ્નસ્તુ નિયમં સમખણ્ડિતમ્ ॥ ૬૭૦॥
હે પાર્વતિ ! ઇસ કલિયુગ મેં વે હી ભાગ્યશાલી હૈં સદા ભાગ્યવાન્ હૈં જિનકા શ્રીરામનામ કે જપ કા નિયમ સમ્યક્ એવં અખણ્ડ રૂપ સે ચલ રહા હૈ ।

સનકસનાતનસંહિતાયાં -
સનકસનાતનસંહિતા મેં -
હે જિહ્વે મધુરપ્રિયે સુમધરં શ્રીરામનામાત્મકં
પીયૂષં પિબપ્રેમભક્તિમનસા હિત્વા વિવાદાનલમ્ ।
જન્મવ્યાધિકષાયકામશમનં રમ્યાતિરમ્યં પરં
શ્રીગૌરીશપ્રિયં સદૈવ સુભગં સર્વેશ્વરં સૌખ્યદમ્ ॥ ૬૭૧॥
હે મધુરપ્રિયે જિહ્વે ! વિવાદરૂપી અગ્નિ કા ત્યાગ કરકે પ્રેમસ્વરૂપા ભક્તિ સે યુક્ત મન સે અત્યન્ત મધુર અમૃત સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કો ખૂબ પિઓ । યહ શ્રીરામનામ જન્મ મરણરૂપી ભયઙ્કર વ્યાધિ એવં કામરૂપી કષાય કા નાશક હૈ અત્યન્ત રમણીય, સર્વોત્કૃષ્ટ, સદાસર્વદા ભગવાન્ શિવ કો પ્રિય, સુભગ, સર્વેશ્વર એવં સુખ પ્રદાન કરને વાલા હૈ ।

નાના તર્કવિતર્કમોહગહને ક્લિશ્યન્તિ તે માનવા-
સ્તેષાં શ્રીરઘુવીરનામવિમલં સર્વાત્મના સૌખ્યદમ્ ।
પ્રેમાનન્દપવત્રરઙ્ગરમણં સર્વાધિપં સુન્દરં
દૃષ્ટં બોધમયંવિચિત્રરચનં સર્વોત્તમં શાશ્વતમ્ ॥ ૬૭૨॥
જો નાના પ્રકાર કે તર્ક વિતર્ક એવં મોહ કે ગહન વન મેં દુઃખ પા રહે હૈં ઉન લોગોં કે લિએ ભગવાન્ રાઘવેન્દ્ર કા યહ વિમલ રામનામ હર પ્રકાર સે સુખ પ્રદાન કરને વાલા હૈ પરમ પ્રેમાનન્દ કે પવિત્ર રઙ્ગ મેં રમણ કરને વાલા હૈ, સબકા સ્વામી હૈ, સુન્દર દર્શનમાત્ર સે બોધ પ્રદાન કરાને વાલા, વિચિત્ર રચનામય, શાશ્વત એવં સર્વોત્તમ હૈ ।

શ્રમં મૃષૈવ કુર્વન્તિ જ્ઞાનયોગાદિસાધને ।
કથં ન ભજતે રામનામ સર્વેશપૂજિતમ્ ॥ ૬૭૩॥
લોગ વ્યર્થ મેં હી જ્ઞાનયોગાદિ સાધનોં મેં શ્રમ કરતે હૈં ક્યોં નહીં અન્ય સાધનોં કો છોડ઼કર ભગવાન્ શઙ્કર સે ભી પૂજિત શ્રીરામનામ કા ભજન કરતે હૈં?

સર્વેષાં સાધનાનાં વૈ પરિપાકમિદં મુને ।
યજ્જિહ્વાગ્રે પરં નામ જપેન્નિત્યમતન્દ્રિતમ્ ॥ ૬૭૪॥
હે મુને ! સભી સાધનોં કા પરમ ફ્લ યહી હૈ કિ તન્દ્રા કા ત્યાગ કરકે સદાસર્વદા સર્વશ્રેષ્ઠ શ્રીરામનામ કા નિત્ય જપ કરે ।

શ્રીહનુમત્ સંહિતાયાં -
શ્રીહનુમત્ સંહિતા મેં -
રામ ત્વત્તોઽધિકં નામ ઇતિ મે નિશ્ચલા મતિઃ ।
ત્વયા તુ તારિતાઽયોધ્યા નામ્ના તુ ભુવનત્રયમ્ ॥ ૬૭૫॥
હે રામજી ! આપસે બઢ઼કર અધિક ફલદાયી આપકા નામ શ્રીરામનામ હૈ યહ મેરી નિશ્ચલા બુદ્ધિ હૈ ક્યોઙ્કિ આપને તો કેવલ અયોધ્યાવાસિયોં કો તારા હૈ આપકે રામનામ ને સમ્પૂર્ણ ત્રિભુવન કો તાર દિયા હૈ ।

હે જિહ્વે ! જાનકીજાનેર્નામ માધુર્યમણ્ડિતમ્ ।
ભજસ્વ સતતં પ્રેમ્ણા ચેદ્વાઞ્છસિ હિતં સ્વકમ્ ॥ ૬૭૬॥
હે જિહ્વે ! યદિ તુમ અપના કલ્યાણ ચાહતી હો તો તુમ શ્રીજાનકીપતિ શ્રીરામજી કે માધુર્ય યુક્ત પાવન નામ શ્રીરામનામ કા નિરન્તર પ્રેમ સે ભજન કરો ।

જિહ્વે શ્રીરામસંલાપે વિલમ્બં કુરુષે કથમ્ ।
વ્રીડા નાયાતિ તે કિઞ્ચિદ્વિના શ્રીનામ સુન્દરમ્ ॥ ૬૭૭॥
હે જિહ્વે ! શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન મેં તુમ વિલમ્બ ક્યોં કરતે હો? પરમ સુન્દર શ્રીરામનામ કે બિના તુમ્હેં કુછ લજ્જા નહીં આતી ।

રામનામાત્મકં મન્ત્રં યન્ત્રિતં યેન ધારિતમ્ ।
તસ્ય ક્વાપિ ભયં નાસ્તિ સત્યં સત્યં વદામ્યહમ્ ॥ ૬૭૮॥
જિસને યન્ત્ર સ્વરુપ મહામન્ત્ર શ્રીરામનામ કો ધારણ કર લિયા ઉસે કહીં ભી ભય નહીં હૈ મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

સ્મરતોઽભીષ્ટમાપ્નોતિ રામનામાનુરાગિણામ્ ।
ન જાને દર્શનસ્પર્શપાદોદકફલં યથા ॥ ૬૭૯॥
શ્રીરામનામ કે અનુરાગી ભક્તોં કે સ્મરણ કરને માત્ર સે સમ્પૂર્ણ અભીષ્ટ કી પ્રાપ્તિ હો જાતી હૈ ફિર નામાનુરાગી સન્તોં કે દર્શન, ચરણસ્પર્શ ઔર ઉનકે ચરણામૃત કા ક્યા ફલ હોતા હૈ યહ મૈં નહીં જાનતા હૂઁ ।

શ્રીરામનામસ્મરણાત્ સીતારામૌ મમોપરિ ।

કૃપામહૈતુકીં નિત્યં કૃત્વા સર્વોત્તમાં મુને ॥ ६८० ॥
હે મુને ! શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે શ્રીસીતારામજી ને મેરે ઊપર અપની સર્વશ્રેષ્ઠ અહેતુકી કૃપા નિત્ય કી હૈ ।

સદાશિવસંહિતાયાં શ્રીહનુમદ્વાક્યમગસ્ત્યં પ્રતિ -
સદાશિવસંહિતા મેં શ્રીહનુમાનજી કા વાક્ય અગસ્ત્ય કે પ્રતિ -
યસ્તુ સ્વપ્ને વદેદ્રામં સમ્ભ્રમસ્ખલનાદિભિઃ ।
તસ્ય પાદરજો મે તુ મૂર્ધાનમધિરોહતુ ॥ ६८१ ॥
જો સ્વપ્ન મેં ભી બડ઼બડ઼ાતે સમય અથવા ગિરતે સમય શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતે હૈં ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉનકે ચરણોં કી ધૂલિ મેરે શિર પર સુશોભિત હો । ઉનકે ચરણ ધૂલિ સે હમારી આત્મા પ્રસન્ન હોતી હૈ ।

રામનામાત્મકં શબ્દં શ્રવણાન્મુનિશિરોમણે ।
રામનામસમં પુણ્યં ફલં પ્રાપ્નોતિ માનવઃ ॥ ६८२ ॥
હે મુનિશ્રેષ્ઠ ! શ્રીરામનામ કે શ્રવણ સે મનુષ્ય કો શ્રીરામનામ કે જપ કે સમાન હી પુણ્યફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કા જપ ઔર શ્રવણ દોનોં તુલ્યફલ હૈ ।

રામનામગુણાલાપી સજ્જનો રામવલ્લભઃ ।
સત્યં વચ્મિ મહાભાગ રામનામ પરાત્પરમ્ ॥ ६८३ ॥
હે મહાભાગ ! શ્રીરામનામ કા જપ કીર્તન કરને વાલે સજ્જન પુરુષ શ્રીરામજી કે અત્યન્ત પ્રિય હૈં શ્રીરામનામ પરાત્પર તત્વ હૈ યહ મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્ય્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે સંહિતાવાક્યપ્રમાણો નામ તૃતીયઃ પ્રમોદઃ ॥ ૩ ॥

અથ ચતુર્થઃ પ્રમોદઃ

ચતુર્થ પ્રમોદ મેં -
નાટકોક્તવચન -
શ્રીહનુમન્નાટકે શ્રીહનુમદ્વાક્યમગસ્ત્યં પ્રતિ -
શ્રીહનુમન્નાટક મેં શ્રીહનુમાનજી કા વાક્ય અગસ્ત્યજી કે પ્રતિ -
ઇદં શરીરં શતસન્ધિજર્જરં પતત્યવશ્યં પરિણામદુર્વહમ્ ।
કિમૌષધં પૃચ્છસિ મૂઢ દુર્મત્તે નિરામયં રામરસાયનં પિવ ॥ ६८४ ॥
હે મૂઢ઼ દુર્મતે ! યહ માનવ શરીર સૈકડ઼ોં સન્ધિયોં કે કારણ જર્જર હૈ યહ નિશ્ચિત હી નષ્ટ હોગા ઔર અન્ત મેં દુઃખ રૂપ હૈ, ઇસકો સ્વસ્થ કરને કે લિએ ઔષધિયોં કે બારે મેં ક્યા પૂછ રહે હો? યદિ સ્વસ્થ રહના ચાહતે હો તો નિરામયસ્વરૂપ પરમ રસાયન શ્રીરામનામ કા પાન કરો ।

આસીનો વા શયાનો વા તિષ્ઠતો યત્ર કુત્ર વા ।

શ્રીરામનામ સંસ્મૃત્ય યાતિ તત્પરમં પદમ્ ॥ ૬૮૫॥
બૈઠે સોતે હુએ, અથવા જહાઁ-તહાઁ ઠહરતે હુએ મનુષ્ય શ્રીરામનામ કા સમ્યક્ સ્મરણ કરતે હુએ ભગવાન્ કા જો લોગ સદાસર્વદા સ્નેહ સે જપ કરતે હૈં । વે પરમ પદ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

યે જપન્તિ સદા સ્નેહાન્નામ માઙ્ગલ્યકારણમ્ ।
શ્રીમતો રામચન્દ્રસ્ય કૃપાલોર્મમ સ્વામિનઃ ॥ ૬૮૬॥
પરમ કૃપાલુ હમારે સ્વામી શ્રીમાન્ શ્રીરામચન્દ્રજી કે "કલ્યાણ કા પરમ કારણ" શ્રીરામનામ કા જો લોગ સદાસર્વદા સ્નેહ સે જપ કરતે હૈં ।

તેષામર્થે સદા વિપ્ર પ્રયાતોઽહં પ્રયત્નતઃ ।
દદામિ વાઞ્છિતં નિત્યં સર્વદા સૌખ્યમુત્તમમ્ ॥ ૬૮૭॥
હે વિપ્ર ! ઉન ભક્તોં કે લિએ મૈં સદાસર્વદા પ્રયત્ન કરકે પ્રિય સે ભી પ્રિય અભીષ્ટ પદાર્થોં એવં ઉત્તમ સુખ કો નિત્ય પ્રદાન કરતા હૂઁ ।

રામનામૈવ નામૈવ સદા મજ્જીવનં મુને ।
સત્યં વદામિ સર્વસ્વમિદમેકં સદા મમ ॥ ૬૮૮॥
હે મુને ! શ્રીરામનામ હી સદાસર્વદા મેરા જીવન હૈ મૈં સત્ય કહતા હૂઁ કિ શ્રીરામનામ હી મેરા સર્વસ્વ હૈ ।

શ્રીજાનકીપરિણયનાટકે -
શ્રીજાનકીપરિણય નાટક મેં -
મહામણીન્દ્રાદપિ કાશતેઽધિકં સદેવ જિહ્વાગ્રપ્રદીપયત્યલમ્ ।
આભ્યન્તરધ્વાન્તસબાહ્યમુલ્વણં નિવારણે શક્તમહર્નિશં ભજે ॥ ૬૮૯॥
શઙ્કરજી કહતે હૈં કિ શ્રીરામનામ મહામણિયોં સે ભી અધિક પ્રકાશમાન હૈ, જિહ્વા કે અગ્ર ભાગ પર પ્રદીપ કી તરહ અતિશય રૂપ સે પ્રકાશિત હોતા રહતા હૈ ભીતર ઔર બાહર કે ભયઙ્કર અન્ધકાર કે નાશ કરને મેં પરમ સમર્થ હૈ ઐસે શ્રીરામનામ કા મૈં રાત દિન ભજન કરતા હૂઁ ।

સીતાસમેતં રઘુવીરનામ જપન્તિ યે નિત્યમઘૌઘહારિ ।
તે પુણ્યવન્તઃ ખલુ ભાગ્યવન્તઃ પરં પદં યાન્તિ સ્વવર્ગયુક્તાઃ ॥ ૬૯૦॥
જો લોગ શ્રીસીતાનામ કે સાથ શ્રીરામનામ અર્થાત્ શ્રીસીતારામ નામ, જો પાપ સમૂહ કા હરણ કરને વાલે હૈ, ઉસ સીતારામ નામ કા નિત્ય જપ કરતે હૈં વે લોગ નિશ્ચિત હી પુણ્યવાન્ એવં પરમ ભાગ્યશાલી હૈં વે લોગ અપને પરિકર કે સાથ ભગવાન્ કે પરમ પદ કો પ્રાપ્ત હોતે હૈ ।

રોમાઞ્ચિતશરીરાશ્ચ ત્યક્તસર્વદુરાગ્રહા ।
રટન્તિ રામનામાખ્યં મન્ત્રં તે પાવનેશ્વરાઃ ॥ ૬૯૧॥
શ્રીરામનામરૂપી મન્ત્ર કે જપ, કીર્તન કે સમય જિનકે શરીર મેં રોમાઞ્ચ હો જાતા હૈ જો સમસ્ત દુરાગ્રહોં કા ત્યાગ કર દેતે હૈં વે લોગ નિશ્ચિત હી સભી પવિત્ર કરને વાલોં કે સ્વામી હૈં ।

યેऽભિનન્દન્તિ નામાનિ રામભદ્રસ્ય નિત્યશઃ ।
મનસા વચસા નિત્યં તે વૈ ભાગવતોત્તમાઃ ॥ ૬૯૨॥
જો લોગ રાત દિન શ્રીરામનામ કા અભિનન્દન કરતે હૈં તથા મન ઔર વાણી સે નિત્ય જપ કરતે હૈં । વે હી વાસ્તવ મેં શ્રેષ્ઠ ભાગવત હૈં ।

દૃઢાભ્યાસેન યે નિત્યં રામનામ્નિ રમન્તિ ચ ।
તેષામભયદાતા ચ શ્રીરામો જાનકીપતિઃ ॥ ૬૯૩॥
દૃઢ઼ અભ્યાસપૂર્વક જો નિત્ય શ્રીરામનામ મેં રમણ કરતે હૈં ઉન ભક્તોં કો શ્રીસીતાપતિ રામજી સદા અભય પ્રદાન કરતે હૈં ।

વિચિત્રનાટકે -
વિચિત્રનાટક મેં -
પ્રભાવતો યસ્ય હિ કુમ્ભજન્મના પ્રશોષિતઃ સિન્ધુરપારપારણઃ ।
તથૈવ વિન્ધ્યાચલરોધિતાદ્ભુતા મુનીન્દ્રરાજેન પ્રભાકરેણ ॥ ૬૯૪॥
શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે સૂર્યસમ તેજસ્વી મુનીન્દ્ર શ્રીઅગસ્તજી ને અપાર સમુદ્ર કો પીકર સોખ લિયા એવં મહાભિમાની વિન્ધ્યાચલ કા નિરોધ કિયા ।

ન નામતઃ સાધનમન્યદસ્તિ વૈ ન સાધ્યસૌભાગ્યમતઃ પરં ક્વચિત્ ।
પરાત્પરં પ્રેમપ્રકાશકં વરં સુધાસારં સારમનન્તવૈભવમ્ ॥ ૬૯૫॥
પરાત્પર, પ્રેમ કા પ્રકાશક, શ્રેષ્ઠ, અમૃત કી મૂસલાધાર વૃષ્ટિ સ્વરૂપ, સમસ્ત શાસ્ત્રોં કા સાર અનન્ત વિભૂતિવાન્ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર દૂસરા કોઈ ન સાધન હૈ ઔર ન કહીં કોઈ દૂસરા સૌભાગ્યશાલી સાધ્ય હૈ ।

યદીક્ષણાચ્છમ્ભુસુતો ગણાધિપઃ સુરાસુરૈઃ પ્રાથમિકઃ પ્રપૂજ્યઃ ।
પ્રદક્ષિણા યસ્ય કૃતે સમસ્તા ક્ષમાવતી સ્યાત્ પરિતઃ પ્રદક્ષિણા ॥ ૬૯૬॥
જિનકી કૃપા કટાક્ષ સે ભગવાન્ શઙ્કર કે સુપુત્ર શ્રીગણેશજી સુર અસુર સભી સે પ્રથમ પૂજ્ય હો ગયે જિસકે લિએ ગણેશજી ને સમ્પૂર્ણ પૃથિવી કી ચારોં તરફ઼ સે પરિક્રમા કી થી ।

સારાણાં સારમિત્યાહુર્મુનયઃ સત્યવાદિનઃ ।
શ્રીરામનામ સર્વેશં નિત્યાનાં નિત્યમવ્યયમ્ ॥ ૬૯૭॥
સત્યવાદી મુનિયોં ને કહા હૈ કિ સમસ્ત સારોં કા ભી સાર, સબકા સ્વામી, નિત્યોં મેં ભી નિત્યતા સમ્પાદન કરને વાલા એવં અવિનાશી શ્રીરામનામ હૈ ।

સર્વેષાં સુલભં નામ સદા સર્વત્ર સૌખ્યદમ્ ।
યે જપન્તિ સદા ભક્ત્યા તેભ્યો નિત્યં નમો નમઃ ॥ ૬૯૮॥
વૈસે તો સભી કો સુખ દેને વાલા ભગવાન્ કા નામ સભી કે લિએ સદાસર્વદા સબ જગહ સુલભ હૈ તથાપિ જો લોગ સદાસર્વદા ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં ઉન ભક્તોં કો બારમ્બાર નમસ્કાર હૈ ।

પ્રમોદનાટકે -
પ્રમોદનાટક મેં -
વન્દે શ્રીરામચન્દ્રસ્ય નામ મુક્તિપ્રદં પરમ્ ।
યત્કૃપાલેશતોऽસ્માકં સુલભં સર્વતઃ સુખમ્ ॥ ૬૯૯॥
જિનકી લેશમાત્ર કૃપા સે હમ લોગોં કે લિએ સર્વત્ર સુખ સુલભ હો રહા હૈ ભગવાન્ શ્રીરામ કે ઉસ સર્વશ્રેષ્ઠ એવં મુક્તિપ્રદ શ્રીરામનામ કી મૈં વન્દના કરતા હૂઁ ।

અનામયં રૂપયુગપ્રકાશકં સદૈવ ભક્તાર્તિહરં કૃપાનિધિમ્ ।
સ્મરામિ શ્રીરાઘવનામ નિર્મલં પ્રપૂજિતં દેવમુનીશ્વરેશ્વરૈઃ ॥ ૭૦૦॥
શ્રીરામનામ અનામય-નિરોગ, શ્રીસીતારામ યુગલ સરકાર કે સ્વરૂપ કા પ્રકાશક, સદાસર્વદા ભક્તોં કે દુખ કો હરને વાલા, કૃપા સમુદ્ર, દેવતાઓં ઔર બડ઼ે-બડ઼ે મુનીશ્વરોં સે પ્રકર્ષ રૂપ સે પૂજિત હૈ । ઐસે શ્રીરામજી કે નિર્મલ નામ કા મૈં સ્મરણ કરતા હૂઁ ।

નામ્નઃ પરાશક્તિપતેઃ પ્રભાવં પ્રજાનતે મર્કટરાજરાજઃ ।
યદ્રૂપરાગીશ્વરવાયુસૂનુસ્તદ્રોમકૂપે ધ્વનિમુલ્લસન્તમ્ ॥ ૭૦૧॥
પરાશક્તિ કે સ્વામી શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ કો વાનરરાજ શ્રીહનુમાનજી મહારાજ જાનતે હૈં જો ભગવાન્ શ્રીસીતારામજી કે સ્વરૂપ કે અનુરાગી હૈં એવં જિનકે રોમ-રોમ સે શ્રીરામનામ કી ધ્વનિ હોતી રહતી હૈ ।

કષાયવિક્ષેપલયાદિહારકં સુતારકં સંસૃતિસાગરસ્યા ।
સદૈવ દીનાર્તિહરં દયાનિધિં સ્મરામિ ભક્ત્યા પરમેશ્વરપ્રિયમ્ ॥ ૭૦૨॥
સમાધિ કે વિઘ્ન સ્વરૂપ વાસના વિક્ષેપ તન્દ્રાદિ કા હરણ કરને વાલે, સંસારસાગર સે પાર કરને વાલે, સત્સ્વરૂપ, દીન દુખિયોં કે આર્તિ કો હરણ કરને વાલે, દયાસાગર ભગવાન શિવ કે પ્રાણ પ્રિય શ્રીરામનામ કા મૈં ભક્તિપૂર્વક સ્મરણ કરતા હૂઁ ।

ગુણાનાં કારણં નામ તથૈશ્વર્યવતાં સદા ।
સઙ્કીર્તનાલ્લભેન્મર્ત્યઃ પદમવ્યયમુજ્જ્વલમ્ ॥ ૭૦૩॥
શ્રીરામનામ સદાસર્વદા દિવ્ય ગુણોં એવં ઐશ્વર્યવાનોં કા પરમ કારણ હૈ મનુષ્ય શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન

કરકે ઉજ્જ્વલ એવં અવિનાશી પદ કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।
રહસ્યનાટકે -
રહસ્યનાટક મેં -
મધુરમધુરમેતં મઙ્ગલં મઙ્ગલાનાં
સકલનિગમવલ્લીસત્ફલં ચિત્સ્વરૂપમ્ ।
સકૃદપિ પરિગીતં શ્રદ્ધયા હેલયા વા
સ ભવતિ ભવપારં રામનામાનુભાવાત્ ॥ ૭૦૪॥

મધુરાતિમધુર, મઙ્ગલોં કા ભી પરમ મઙ્ગલકર્તા, સમ્પૂર્ણ વેદરૂપી વૃક્ષ કા દિવ્ય સ્વરૂપ ફલ ચિત્સ્વરૂપ શ્રીરામનામ હૈ જો મનુષ્ય શ્રદ્ધા સે અથવા અવહેલના સે હી એક બાર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતા હૈ વહ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે ભવ સે પાર હો જાતા હૈ ।

ચેતોઽલેઃ કમલદ્વયં શ્રુતિપુટીપીયૂષપુરદ્વયં
વાગીશાનયનદ્વયઙ્ઘનતમશ્ચણ્ડાંશુચન્દ્રદ્વયમ્ ।
છાન્દસ્સિન્ધુમણિદ્વયં મુનિમનઃકાસારહંસદ્વયં
મોક્ષશ્રીશ્રવણોત્પલદ્વયમિદં રામેતિ વર્ણદ્વયમ્ ॥ ૭૦૫॥
ચિત્તરૂપી ભ્રમર કે લિએ દો કમલસ્વરૂપ, દોનોં કાનોં કે દોના કો પૂર્ણ કરને કે લિએ અમૃત કી ધારાસ્વરૂપ, શ્રીસરસ્વતીજી કે લિએ યુગલ નેત્ર સ્વરૂપ, મહામોહરૂપી અન્ધકાર કા નાશ કરને કે લિએ શ્રીસૂર્ય એવં ચન્દ્રસ્વરૂપ, વેદરૂપી સમુદ્ર કે અનુપમ દો મણિ સ્વરૂપ, મુનિયોં કે મનરૂપી માનસરોવર કે યુગલ હંસ ઔર મોક્ષરૂપી લક્ષ્મી કે યુગલ કર્ણફૂલ સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કે દો અક્ષર "રા" "મ" હૈં ।

રામનામ પરબ્રહ્મ દુરારાધ્યં દુરાત્મનામ્ ।
સાધ્યં ચ સુલભં નિત્યં પ્રેમસમ્પન્નમાનસૈઃ ॥ ૭૦૬॥
દુષ્ટ દુરાત્માઓં કે લિએ દુરારાધ્ય એવં પ્રેમી મન વાલે સાધકોં કે લિએ સુલભ સાધ્ય નિત્ય તથા પરમબ્રહ્મ શ્રીરામનામ હૈં ।

શ્રુતિસ્મૃતિપુરાણાનિ રામનામ્નિ ચ સંસ્થિતમ્ ।
યથૈવ લોકે સુસ્પષ્ટં સૂત્રે મણિગણા ઇવ ॥ ૭૦૭॥
જૈસે લોક મેં દેખા જાતા હૈ કિ મણિયોં કા સમૂહ સૂત્ર મેં ગૂથે હોતે હૈં ઉસી પ્રકાર સમ્પૂર્ણ વેદ પુરાણ શ્રીરામનામ મેં સ્થિત હૈં શ્રીરામનામ કી સાધના કરને સે સમસ્ત શાસ્ત્રોં કા અર્થ પ્રકાશ મેં આતા હૈ ।

સ્મરણાદ્રામનામ્નસ્તુ યત્ સુખં ન લભેન્નરઃ ।
તત્સુખં ખે ગતં પુષ્પં બન્ધ્યાપુત્રમિવાદ્ભુતમ્ ॥ ૭૦૮॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે જો સુખ મનુષ્ય કો નહીં મિલ પાતા હૈ વહ સુખ ગગન પુષ્પ એવં બન્ધ્યા પુત્ર કી તરહ મિથ્યા હૈ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે સભી લૌકિક એવં અલૌકિક સુખ સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતે હૈં ઇસમેં આશ્ચર્ય નહીં હૈ ।

પ્રેમાર્ણવનાટકે -
પ્રેમાર્ણવનાટક મેં -
ચિત્રાચ્ચિત્રતરં લોકે દૃષ્ટં ન કથિતં મયા ।
સાર્વભૌમસ્ય રામસ્ય નામ્નૈવ સુજપત્યલમ્ ॥ ૭૦૯॥
ચક્રવર્તી સંરાટ્ ભગવાન્ શ્રીરામ કે નામ કે પ્રભાવ સે હી ઇસ લોક મેં મૈંને અનેક આશ્ચર્ય દેખા કિન્તુ કહા નહીં, ઇસીલિએ શ્રીરામનામ કો હી અતિશયેન સુષ્ઠુ જપ કરતે હૈં

ક્ષણં વિહાય શ્રીરામનામ યઃ પામરાધમઃ ।
કુરુતે ચાન્યવસ્તૂનાં ચિન્તનં સ તુ ગર્દભઃ ॥ ૭૧૦॥
જો મનુષ્ય ક્ષણભર કે લિએ શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર અન્ય વસ્તુઓં કા ચિન્તન કરતે હૈં વે અત્યન્ત પામર ગધે હૈં ।

પ્રેમવૈચિત્ર્યતા પ્રોક્તા દુર્લભા સાધનાન્તરૈઃ ।
તાં લભેદ્રામનામ્નસ્તુ જપાચ્છીઘ્રં ન સંશયઃ ॥ ૭૧૧॥
અન્ય દૂસરે સાધનોં સે પ્રેમ વૈચિત્ર્ય દુર્લભ કહા ગયા હૈ ઔર શ્રીરામનામ કે જપ સે બહુત જલ્દી સે પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ । ઇસમેં સંશય નહીં હૈ । પ્રેમ વૈચિત્ર્ય કા મતલબ હોતા હૈ -વિયોગ મેં સાક્ષાત્ સંયોગ કા અનુભવ એવં સંયોગ મેં વિયોગ કા અનુભવ હોના ।

સર્વાશાં સમ્પરિત્યજ્ય સંસ્મરેન્નામ મઙ્ગલમ્ ।
યદીચ્છા વર્તતે સ્વચ્છા પ્રાપ્તિરૂપા પરાત્પરાઃ ॥ ૭૧૨॥
યદિ આપકે મેં ભગવત્પ્રાપ્તિરૂપ પવિત્ર ઇચ્છા હૈ તો અન્ય સભી આશાઓં કો છોડ઼કર પરમ મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરેં અવશ્ય શ્રીરામજી કી પ્રાપ્તિ હો જાયેગી ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે નાટકવાક્યપ્રમાણનિરૂપણં નામ ચતુર્થઃ પ્રમોદઃ ॥ ૪॥
ચતુર્થપ્રમોદઃ સમાપ્તઃ

અથ પઞ્ચમઃ પ્રમોદઃ

સ્મૃત્યુક્તવચનાનિ -
પાઞ્ચવાં પ્રમોદ સ્મૃતિયોં મેં કહે ગયે વચન -
મનુસ્મૃતૌ -
મનુસ્મૃતિ મેં -
સપ્તકોટિમહામન્ત્રાશ્ચિત્તવિભ્રમકારકાઃ ।
એક એવ પરો મન્ત્રઃ શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૭૧૩॥
સાત કરોડ઼ જો બડ઼ે-બડ઼ે મન્ત્ર કહે ગયે હૈં વે સબ સાધક કે ચિત્ત કો ભ્રમિત કરને વાલે હૈં “શ્રીરામ” યહ દો અક્ષર હી એકમાત્ર સર્વશ્રેષ્ઠ મન્ત્ર હૈ ।

યેષાં નિત્યં રમેચ્ચિત્તં રામનામ્નિ સદોજ્જ્વલે ।
તેષાં પુણ્યૌઘમુત્કૃષ્ટં જાયતે હિ પ્રતિક્ષણમ્ ॥ ૭૧૪॥
જિન સાધકોં કા ચિત્ત સદાસર્વદા ઉજ્જ્વલ શ્રીરામનામ મેં રમણ કરતા હૈ ઉન સાધકોં કો પ્રતિક્ષણ મેં ઉત્કૃષ્ટ પુણ્ય સમૂહ પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

દક્ષસ્મૃતૌ -
દક્ષસ્મૃતિ મેં -
ધન્યા માતા પિતા ધન્યો ધન્યાદ્ધન્યતમં કુલમ્ ।
યત્ર શ્રીરામનામ્નસ્તુ જાપકો જાયતે શુચિઃ ॥ ૭૧૫॥
જહાઁ શ્રીરામનામ કે પવિત્ર જાપક પ્રકટ હોતે હૈં વે માતા, પિતા ધન્ય હૈં ઔર ધન્યાતિ ધન્ય વહ કુલ હૈ ।

વિષં તસ્ય સુધા પ્રોક્તં શત્રુસ્તસ્ય સુહૃદ્ભવેત્ ।
સર્વેષાં પ્રેમપાત્રં સઃ યસ્ય નામ્નિ સદા રુચિઃ ॥ ૭૧૬॥
શ્રીરામનામ મેં જિસકી સદાસર્વદા રૂચિ હોતી હૈ ઉસકે લિએ વિષ અમૃત ઔર શત્રુ મિત્ર હો જાતે હૈં તથા વહ સભી કા પ્રેમપાત્ર હો જાતા હૈ ।

ધર્મરાજસ્મૃતૌ -
ધર્મરાજસ્મૃતિ મેં -
દૃષ્ટ્વા શ્રીરામનામ્નસ્તુ જાપકં ધ્યાનતત્પરમ્ ।
અભ્યુત્થાનં સદા સ્નેહાત્ કરિષ્યેઽહં મહામુને ॥ ૭૧૭॥
હે મહામુને ! શ્રીરામનામ કે જાપક કો ધ્યાન કરતે હુએ દેખકર મૈં સદાસર્વદા સપ્રેમ ઉઠકર ઉસકા આદર કરૂઁગા ।

સ વૈ ધન્યતરો દેશઃ સાક્ષાચ્છ્રીધામસન્નિભઃ ।
યત્ર તિષ્ઠન્તિ શ્રીરામનામસંલાપનૈષ્ઠિકા ॥ ૭૧૮॥
નિશ્ચિત હી વહ દેશ અત્યન્ત ધન્ય એવં સાક્ષાદ્ સાકેતધામ તુલ્ય હૈ જહાઁ એકમાત્ર શ્રીરામનામ કે કીર્તન મેં નિષ્ઠા રખને વાલે ભક્ત નિવાસ કરતે હૈં ।

કાત્યાયનસ્મૃતૌ -
કાત્યાયનસ્મૃતિ મેં -
મિથ્યાવાદે દિવા સ્વાપે બહુશોઽમ્બુનિષેવણે ।
રામનામાક્ષરં જપ્ત્વા સદ્યઃ પૂતઃ પ્રજાયતે ॥ ૭૧૯॥
મિથ્યા સમ્ભાષણ કરને સે, દિન મેં સોને સે એવં અત્યધિક જલ કા દુરુપયોગ કરને સે જો પાપ લગતા હૈ શ્રીરામનામ કે જપ કરને સે વહ પાપ નષ્ટ હો જાતા હૈ ઔર કર્તા પવિત્ર હો જાતા હૈ ।

કૃતૈશ્ચ ક્રિયમાણૈશ્ચ ભવિષ્યદ્ભિશ્ચ પાતકૈઃ ।
રામેતિ દ્વ્યક્ષરં નામ સકૃજ્જપ્ત્વા વિશુધ્યતિ ॥ ૭૨૦॥
ભૂત વર્તમાન એવં ભવિષ્યત્કાલિક પાપોં સે શ્રીરામનામ કે દો અક્ષર “રા” “મ” કે એક બાર જપ કરને સે મુક્તિ હો જાતી હૈ । સાધક પરમ વિશુદ્ધ હો જાતા હૈ ।

આયાસઃ સ્મરણે કોઽસ્ય મોક્ષં યચ્છતિ શોભનમ્ ।
પાપક્ષયશ્ચ ભવતિ સ્મરતાં તદહર્નિશમ્ ॥ ૭૨૧॥

શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને મેં કોઇ શ્રમ ભી નહીં હોતા ઔર સુન્દર મુક્તિ પ્રાપ્ત હોતી હૈ શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને વાલોં કા રાત દિન પાપ ક્ષય હોતા હૈ ।

અભિમાનં પરિત્યજ્ય ચેતસા શુદ્ધગામિના ।
શ‍ૃણ્વન્તુ રામભદ્રસ્ય નામમાહાત્મ્યમુજ્જ્વલમ્ ॥ ૭૨૨॥
અભિમાન કા સર્વથા ત્યાગ કરકે વિશુદ્ધ ચિત્ત સે ભગવાન્ શ્રીરામચન્દ્રજી કે નામ કે ઉજ્જ્વલ માહાત્મ્ય કો સુનના ચાહિએ ।

સાઙ્ખલ્યસ્મૃતૌ -
સાઙ્ખલ્ય સ્મૃતિ મેં -
શ્રવણાત્કીર્તનાદ્યસ્ય નરો યાતિ નિરાપદમ્ ।
તચ્છ્રીમદ્રામનામાખ્યં મન્ત્રં વૈ સંશ્રયામ્યહમ્ ॥ ૭૨૩॥
જિસ શ્રીરામનામ કે શ્રવણ એવં કીર્તન સે મનુષ્ય આપત્તિરહિત પદ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ઉસ શ્રીરામનામ મહામન્ત્ર કા મૈં નિશ્ચિત હી આશ્રય ગ્રહણ કરતા હૂઁ ।

પાપાનાં શોધકં નિત્યં પરાનન્દસ્ય બોધકમ્ ।
રોધકં ચિત્તવૃત્તીનાં ભજધ્વં નામ મઙ્ગલમ્ ॥ ૭૨૪॥
હે સાધકોં ! પાપોં કા શોધક, પરમાનન્દ કા સમુદ્ભાવક એવં ચિત્તવૃત્તિયોં કા નિરોધક મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ કા ભજન કરો ।

હારિતસ્મૃતૌ -
હારિત સ્મૃતિ મેં -
ઇમં મન્ત્રમગસ્ત્યસ્તુ જપ્ત્વા રુદ્રત્વમાપ્તવાન્ ।
બ્રહ્મત્વં કાશ્યપશ્ચૈવ કૌશિકોઽપ્યમરેશતામ્ ॥ ૭૨૫॥
ઇસ શ્રીરામનામરૂપી મહામન્ત્ર કા જપ કરકે અગસ્ત્યજી ને રૂદ્ર પદ કો, કાશ્યપ મુનિ ને બ્રહ્મ પદ કો ઔર વિશ્વામિત્ર જી ને ઇન્દ્ર પદ કો પ્રાપ્ત કર લિયા ।

કાર્તિકેયો મનુશ્ચૈવ ઇન્દ્રાર્કગિરિનારદાઃ ।
બાલખિલ્યાદિ મુનયો દેવતાત્વં પ્રપેદિરે ॥ ૭૨૬॥
એવં કાર્તિકેય, મનુ, ઇન્દ્ર, સૂર્ય, પર્વત, નારદ એવં બાલખિલ્યાદિ ઋષિ દેવત્વ કો પ્રાપ્ત કિયે ।
અદ્યાપિ રુદ્રઃ કાશ્યાં વૈ સર્વેષાં ત્યક્તજીવિનામ્ ।
દિશત્યેતન્મહામન્ત્રં તારકં બ્રહ્મનામકમ્ ॥ ૭૨૭॥
આજ ભી ભગવાન્ શઙ્કર જી કાશી મેં મરને વાલે સભી જીવોં કે દક્ષિણ કર્ણ મેં શ્રીરામનામરૂપી તારક બ્રહ્મ કા ઉપદેશ કરતે હૈં ।

યસ્ય શ્રવણમાત્રેણ સર્વ એવ દિવં ગતાઃ ।

પ્રજપ્તવ્યં સદા પ્રેમ્ણા તન્મન્ત્રં રામનામકમ્ ॥ ૭૨૮॥
જિસ શ્રીરામનામ કે શ્રવણ માત્ર સે સભી લોગ સ્વર્ગ કો ચલે ગયે । ઉસ મહામન્ત્ર શ્રીરામનામ કા સદાસર્વદા પ્રેમ સે જપ કરના ચાહિએ ।

વિનૈવ દીક્ષાં વિપ્રેન્દ્ર પુરશ્ચર્યાં વિનૈવ હિ ।
વિનૈવ ન્યાસવિધિના જપમાત્રેણ સિદ્ધિદઃ ॥ ૭૨૯॥
હે બ્રાહ્મણ શ્રેષ્ઠ ! દીક્ષા, પુરશ્ચરણ એવં ન્યાસવિધિ આદિ કેબિના ભી કેવલ જપ કરને સે શ્રીરામનામ સિદ્ધિ પ્રદાન કરતા હૈ ।

તસ્માત્ સર્વાત્મના રામનામ રૂપં પરં પ્રિયમ્ ।
મન્ત્રં જપેત્ સદા ધીમાન્ સંવિહાયાન્યસાધનમ્ ॥ ૭૩૦॥
ઇસલિએ બુદ્ધિમાન કો અન્ય સાધનોં કો છોડ઼કર સદાસર્વદા પરમપ્રિય શ્રીરામનામ મહામન્ત્ર કા જપ કરના ચાહિએ ।

વૈષ્ણવસ્મૃતૌ -
વૈષ્ણવસ્મૃતિ મેં -
રામનામરતા યે ચ રામનામપરાયણાઃ ।
વર્ણા વા વર્ણબાહ્યા વા તે કૃતાર્થાઃ સદા ભુવિ ॥ ૭૩૧॥
જો લોગ શ્રીરામનામ મેં રત હૈ ઔર જો લોગ શ્રીરામનામ પરાયણ હૈં ઇસ પૃથ્વી મેં વે હી લોગ સદાસર્વદા કૃતાર્થ હૈં ચાહે વે ચારોં વર્ણ કે ભીતર હો ચાહેં વર્ણબહિર્ભૂત હોં ।

સ્વપન્ ભુઞ્જન્ વ્રજંસ્તિષ્ઠનુત્તિષ્ઠંશ્ચ વદંસ્તથા ।
યો વક્તિ રામનામાખ્યં મન્ત્રં તસ્મૈ નમો નમઃ ॥ ૭૩૨॥
સોતે હુએ, ખાતે હુએ, ચલતે ઠહરતે ઔર બોલતે હુએ યા બાતચીત કરતે હુએ જો શ્રીરામનામ મહામન્ત્ર કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉનકો નમસ્કાર હૈ નમસ્કાર હૈ ।

અત્રિસ્મૃતૌ -
અત્રિસ્મૃતિ મેં -
કવલે કવલે કુર્વન્ રામનામનુકીર્તનમ્ ।
યઃ કશ્ચિત્ પુરુષોઽશ્નાતિ સોઽન્નદોષૈર્ન લિપ્યતે ॥ ૭૩૩॥
જો કોઇ પુરુષ ભોજન કરતે સમય પ્રત્યેક ગ્રાસ કો લેતે સમય શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતે હુએ ભોજન કરતે હૈં ઉસે અન્ન દોષ નહીં લગતા હૈ ।

સિક્થે સિક્થે લભેન્મર્ત્યો મહાયજ્ઞાધિકં ફલમ્ ।
યઃ સ્મરેદ્રામનામાખ્યં મન્ત્રરાજમનુત્તમમ્ ॥ ૭૩૪॥

જો સર્વોત્તમ મન્ત્રરાજ શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ ઉસકો ભોજન કરતે સમય દાને-દાને પર મહાયજ્ઞોં સે ભી અધિક પુણ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

સામ્વર્તકસ્મૃતૌ -
સામ્બર્તકસ્મૃતિ મેં -
અસઙ્ખ્યજન્મસુકૃતૈર્યુક્તો યદિ ભવેજ્જનઃ ।
તદા શ્રીરામસન્મન્ત્રે રતિસ્સઞ્જાયતે નૃણામ્ ॥ ૭૩૫॥
અસઙ્ખ્યજન્મોં કે પુણ્ય સે યુક્ત જબ મનુષ્ય હોતા હૈ તબ ઉસકે હૃદય મેં શ્રીરામમન્ત્ર કે પ્રતિ પ્રેમ પ્રકટ હોતા હૈ ।

તન્નામસ્મરતાં લોકે કર્મલોપો ભવેદ્યદિ ।
તસ્ય તત્કર્મ કુર્વન્તિ ત્રિંશત્કોટ્યો મહર્ષયઃ ॥ ૭૩૬॥
ભગવાન્ શ્રીરામ કે નામ સ્મરણ કરને મેં યદિ કિસી સાધક કે નિત્ય નૈમિત્તિક કર્મ કા લોપ હો જાતા હૈ તો ઉસકે કર્મ કો તીસ કરોડ઼ મહર્ષિ લોગ પૂરા કરતે હૈં ।

આઙ્ગિરસસ્મૃતૌ -
આઙ્ગિરસસ્મૃતિ મેં -
કાન્તારવનદુર્ગેષુ સર્વાપત્સુ ચ સમ્ભ્રમે ।
દસ્યુભિસ્સન્નિરુદ્ધે ચ યસ્તુ શ્રીનામ કીર્તયેત્ ॥ ૭૩૭॥
તતઃ સદ્યો વિમુચ્યેદ્વૈ રામનામપ્રભાવતઃ ।
એતાદૃશં સદા સ્વચ્છં સ્વતન્ત્રં રામનામ ચ ॥ ૭૩૮॥
બીહડ઼ વન કીલા, સભી પ્રકાર કી વિપત્તિ, ભ્રમ કી સ્થિતિ ઔર લૂટેરોં કે દ્વારા રોકે જાને પર જો શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતા હૈ વહ શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે તત્કાલ સઙ્કટ મુક્ત હો જાતા હૈ ઐસા સદાસર્વદા પવિત્ર એવં સ્વતન્ત્ર શ્રીરામનામ હૈ ।

શનૈશ્ચરસ્મૃતૌ -
શનૈશ્ચરસ્મૃતિ મેં -
મત્કૃતા યા ભવેદ્બાધા મહાદુઃખૌઘદાયિની ।
રામનામ્નો જપોત્સાહી મુચ્યતે સ્વલ્પકાલતઃ ॥ ૭૩૯॥
શનિ દેવતા કહતે હૈં કિ મહાદુઃખ કો દેને વાલી મેરે દ્વારા કી ગયી જો બાધા હૈ વહ સ્વલ્પકાલ મેં ઉત્સાહ સે શ્રીરામનામ કા જપ કરને સે નષ્ટ હો જાતી હૈ ।

સર્વોપદ્રવનાશાર્થં રામનામ જપેદ્ બુધ્ ।
સત્યં સત્યં ન સન્દેહો મન્તવ્યં સતતં જનૈઃ ॥ ૭૪૦॥
સભી પ્રકાર કે ઉપદ્રવ કે નાશ કે લિએ બુદ્ધિમાન્ કો શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ । ઇસ બાત કો સજ્જનોં કો બિના સન્દેહ કે નિરન્તર સત્ય -સત્ય માનના ચાહિએ ।

યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતૌ -
યાજ્ઞવલ્ક્યસ્મૃતિ મેં -
પરમાત્માનમવ્યક્તં પ્રધાનપુરુષેશ્વરમ્ ।
અનાયાસેન પ્રાપ્નોતિ કૃતે તન્નામકીર્તનમ્ ॥ ૭૪૧॥
શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરને પર મનુષ્ય બિના પરિશ્રમ કે હી અવ્યક્ત પ્રધાન પુરુષ, ઈશ્વર પરમાત્મા કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

જ્ઞાનવિજ્ઞાનસમ્પન્નં વૈરાગ્યં વિષયેષ્વનુ ।
અમલાં પ્રીતિમુન્નિદ્રાં લભતે નામકીર્તનાત્ ॥ ૭૪૨॥
શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને પર સાધક વિષયોં કે પ્રતિ જ્ઞાન વિજ્ઞાન સે યુક્ત વૈરાગ્ય એવં નિર્મલ પ્રીતિ એવં ઉન મુનીમુદ્રા કો શીઘ્ર હી પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

વશિષ્ઠસ્મૃતૌ -
વશિષ્ઠસ્મૃતિ મેં -
રામનામજપેનૈવ તદર્ચા ચોત્તમા સ્મૃતા ।
અન્યેષાં લૌકિકી પૂજા પ્રતિષ્ઠાવર્દ્ધિની ભુવિ ॥ ૭૪૩॥
શ્રીરામનામ કે જપ સે હી ભગવાન્ કી શ્રુતિસમ્મત ઉત્તમા પૂજા કહી ગયી હૈ । દૂસરે લોગોં કી શ્રીરામનામ સે રહિત પૂજા પૃથિવી પર લોક મેં પ્રતિષ્ઠા બઢ઼ાને વાલી મેલા માત્ર હૈ ।

શ્રીરામ રામ રામેતિ યે વદન્ત્યપિ પાપિનઃ ।
પાપકોટિસહસ્રેભ્યસ્તેષામુદ્ધરણં ક્ષણાત્ ॥ ૭૪૪॥
જો પાપી ભી રામ રામ રામ ઐસા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ક્ષણ ભર મેં કરોડ઼ોં પાપોં સે ઉનકા ઉદ્ધાર હો જાતા હૈ ।

ગૌતમસ્મૃતૌ -
ગૌતમસ્મૃતિ મેં -
તાવદ્વિજૃમ્ભતે પાપં બ્રહ્મહત્યા પુરસ્સરમ્ ।
યાવચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ નાસ્તિ સમ્ભાષણં નૃણામ્ ॥ ૭૪૫॥
બ્રહ્મહત્યાદિ સારે પાપ તભી તક શરીર મેં ગરજતે હૈં, મનુષ્ય જબ તક શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ નહીં કરતા

હૈ । શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હી ઉસી ક્ષણ સારે પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।
રામનામ્નઃ પરં તત્ત્વં સમં વા યસ્ત્વધી વદેત્ ।
સંસર્ગં તસ્ય યઃ કુર્યાદ્રામદ્વેષી ભવેત્તુ સઃ ॥ ૭૪૬॥
યદિ કોઈ બુદ્ધિહીન શ્રીરામનામ સે શ્રેષ્ઠ અથવા તુલ્ય કિસી તત્વ કો કહતા હૈ ઉસ પાપી કે સંસર્ગ મેં રહને વાલે ભી નિશ્ચિત હી શ્રીરામજી કે દ્વેષી હૈં ।

માણ્ડવ્યસ્મૃતૌ -

માણ્ડવ્યસ્મૃતિ મેં -
સુરાપો બ્રહ્મહા સ્તેયી ચૌરો ભગ્નવ્રતોઽશુચિઃ ।
સ્વાધ્યાયોપાર્જિતઃ પાપી લુબ્ધો નૈષ્કૃતિકઃ શઠઃ ॥ ૭૪૭॥
અવ્રતી વૃષલીભર્તા કુનખી સોમવિક્રયી ।
સોઽપિ મુક્તિમવાપ્નોતિ રામનામાનુકીર્તનાત્ ॥ ૭૪૮॥
શરાબી, બ્રાહ્મણ હત્યારા, ચોર, નિયમ ખણ્ડિત હો ગયા હૈ જિસકા, અપવિત્ર, જો વેદાદિ કે સ્વાધ્યાય સે વર્જિત હૈ, પાપી, લોભી, કૃતઘ્ની, મૂર્ખ, અપને વર્ણ એવં આશ્રમ કે અનુરૂપ વ્રત કા પાલન ન કરને વાલા, શુદ્રા સ્ત્રી કા પતિ, કુત્સિત નખોં વાલા ઔર સોમલતા કો બેચને વાલા ભી શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરને સે શીઘ્ર પાપોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।

બૃહસ્પતિસ્મૃતૌ -
બૃહસ્પતિસ્મૃતિ મેં -
યાવચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ સ્મરણં નાસ્તિ ભો મુને ।
તાવદ્ યમભટા સર્વે વિચરન્તીહ નિર્ભયાઃ ॥ ૭૪૯॥
હે મુને ! જબ તક શ્રીરામનામ કા સ્મરણ નહીં હોતા હૈ તભી તક યહાં યમરાજ કે દૂત નિર્ભય હોકર વિચરણ કરતે હૈં ।

રામનામ પરં બ્રહ્મ સર્વદેવૈઃ પ્રપૂજિતમ્ ।
સર્વેષાં સમ્મતં શુદ્ધં જીવનં મહતામપિ ॥ ૭૫૦॥
સભી દેવોં સે ભી પ્રકૃષ્ટ રૂપ સે પૂજિત પરમ બ્રહ્મ સ્વરૂપ શ્રીરામનામ સભી પ્રકાર કે જીવોં કી શુદ્ધિ કા પરમ સાધન એવં મહાપુરુષોં કા જીવન સર્વસ્વ હૈ ।

આતાતપસ્મૃતૌ -
આતાતપસ્મૃતિ મેં -
નિત્યન્ધિક્ ક્રિયતેઽસ્માભિસ્તેષાં ભાગ્યેષુ નિશ્ચિતમ્ ।
નો પીતં રામનામાખ્યં પીયૂષં માનવાઽઽકૃતૌ ॥ ૭૫૧॥
હમ લોગ ઉન લોગોં કે ભાગ્ય કો નિશ્ચિત હી નિત્ય ધિક્કારતે હૈં જિન લોગોં ને માનવ શરીર સે શ્રીરામનામ રૂપી અમૃત કા પાન નહીં કિયા ।

સૂક્ષ્મમત્યન્તમાત્માનં પ્રવદન્તિ વિપશ્ચિતઃ ।
તસ્યાઽપ્યનુભવઃ સાક્ષાજ્જાયતે નામકીર્તનાત્ ॥ ૭૫૨॥
વિદ્વાન લોગ આત્મા કો અત્યન્ત સૂક્ષ્મ કહતે હૈં ઉસ સૂક્ષ્મ આત્મા કા ભી અનુભવ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હો જાતા હૈ ।

જ્ઞાનાનાં પરમં જ્ઞાનં ધ્યાનાનાં પરમો લયઃ ।

યોગાનાં પરમો યોગો રામનામાનુકીર્તનમ્ ॥ ૭૫૩ ॥
સમસ્ત જ્ઞાનોં મેં પરમ જ્ઞાન, ધ્યાનોં મેં પરમલયસ્વરૂપ એવં યોગોં મેં પરમ યોગ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન હૈ ।

અયમેવ પરો લાભઃ સર્વેષાં જગતીતલે ।
નામવ્યાહરણં નિત્યં શ્રીરામસ્ય સનાતનમ્ ॥ ૭૫૪ ॥
ઇસ સંસાર મેં સભી કે લિએ યહી સર્વશ્રેષ્ઠ લાભ હૈ કિ ભગવાન્ શ્રીરામ કે સનાતન શ્રીરામનામ કા નિત્યકીર્તન સ્મરણ ।

પરં બ્રહ્મમયં નામ વેદાનાં ગુહ્યમુત્તમમ્ ।
યત્પ્રસાદાત્ પરાં શાન્તિં લભતે પાતકી નરઃ ॥ ૭૫૫ ॥
પરમ બ્રહ્મસ્વરૂપ વેદોં કા ઉત્તમ ગુહ્ય પદાર્થ શ્રીરામનામ હૈ જિનકી કૃપા સે પાપી ભી પરમ શાન્તિ કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

બ્રાહ્મણઃ શ્વપચીં ભુઞ્જન્ વિશેષેણ રજસ્વલામ્ ।
યદન્નં સુરયા પક્વં મરણે નામ સંસ્મરેત્ ॥ ૭૫૬ ॥
સ યાતિ પરમં સ્થાનં સર્વપાપવિવર્જિતઃ ।
સત્યં સત્યં પુનઃ સત્યં રામનામપ્રભાવતઃ ॥ ૭૫૭ ॥
તદ્દેહલક્ષણં વૃક્ષં પાપરૂપાસ્તુ પક્ષિણઃ ।
ત્યક્ત્વા ચોડ્ડીય ગચ્છન્તિ વિલમ્બં સંવિહાય ચ ॥ ૭૫૮ ॥
જો બ્રાહ્મણ કિસી રજસ્વલા ચાણ્ડાલી સ્ત્રી કો ભોગ કરતે હુએ ઉસકે દ્વારા શરાબ મેં પકાયે હુએ અન્ન કો ખાતા હૈ વહ ભી યદિ મરતે સમય શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કર લેતા હૈ તો શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે વહ સભી પાપોં સે મુક્ત હો કર ઉત્કૃષ્ટ સ્થાન કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ યહ સત્ય-સત્ય એવં સત્ય હૈ । ઉસકે શરીરરૂપી વૃક્ષ કો

પાપરૂપી પક્ષીગણ અવિલમ્બ ત્યાગ કરકે ઉડ઼ જાતે હૈં ।
ક્રતુસ્મૃતૌ -
ક્રતુસ્મૃતિ મેં -
તન્નાસ્તિ કાયજં લોકે વાક્યજં માનસં તથા ।
યત્તુ ન ક્ષીયતે પાપં રામનામજપાન્મુને ॥ ૭૫૯ ॥
હે મુને ! શારીરિક, માનસિક તથા વાચિક ઐસા કોઈ પાપ નહીં હૈ જો શ્રીરામનામ કે જપ સે નષ્ટ ન હો જાય ।

ન તાવત્ પાપમસ્તીહ યાવન્નામ્ના હતસ્મૃતમ્ ।
અતિરેકભયાદાહુઃ પ્રાયશ્ચિત્તાન્તરં બુધાઃ ॥ ૭૬૦ ॥
ઇસ જગત્ મેં ઉતને પાપ નહીં હૈ જિતને પાપોં કે નાશ કી બાત શ્રીરામનામ સે કહી ગયી હૈ વિદ્વાનોં ને અધિકતા કે ભય સે દૂસરે પ્રાયશ્ચિતોં કી બાત કહી હૈ ।

મહાભારતે શાન્તિપર્વણિ ભગવદ્વાક્યં -

મહાભારત મેં શાન્તિ પર્વ મેં ભગવાન્ કા વાક્ય -
ઋગ્વેદેઽથ યજુર્વેદે તથૈવાથર્વસામસુ ।
પુરાણે સોપનિષદિ તથૈવં જ્યોતિષેઽર્જુન ॥ ૭૬૧॥
સાઙ્ખ્યે ચ યોગશાસ્ત્રે ચ આયુર્વેદે તથૈવ ચ ।
બહૂનિ મમ નામાનિ કીર્તિતાનિ મહર્ષિભિઃ ॥ ૭૬૨॥
ગૌણાનિ તત્ર નામાનિ કર્મજાનિ ચ કાનિ ચ ।
સર્વેષુ મન્ત્રતત્ત્વેષુ રામનામપરાત્પરમ્ ॥ ૭૬૩॥
ભગવાન શ્રી કૃષ્ણ કહતે હૈં, હે અર્જુન ! ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, અથર્વવેદ એવં સામવેદ, પુરાણોં, ઉપનિષદોં જ્યોતિષશાસ્ત્ર, સાઙ્ખ્ય, યોગ ઔર આયુર્વેદાદિ ગ્રન્થોં મેં મહાત્માઓં ને હમારે અનેક નામોં કો કહા હૈ ઉનમેં કુછ નામ ગૌણ એવં કુછ કર્મ કે અનુસાર હૈ સભી મન્ત્ર તત્વોં મેં પરાત્પરસ્વરૂપ શ્રીરામનામ શ્રેષ્ઠ હૈ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે સમસ્તરહસ્યસારે સ્મૃતિવાક્યપ્રમાણનિરૂપણં નામ પઞ્ચમઃ પ્રમોદઃ ॥ ૫॥

પઞ્ચમઃ પ્રમોદઃ સમાપ્તઃ ।

અથ ષષ્ઠઃ પ્રમોદઃ

રહસ્યોક્ત વચનાનિ -
છઠે પ્રમોદ મેં રહસ્યોક્ત વચન -
શિવરહસ્યે -
શિવરહસ્ય મેં -
શોચન્તે તે તપોહીનાઃ સ્વભાગ્યાનિ દિને દિને ।
પ્રમાદેનાપિ યૈર્નોક્તં શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૭૬૪॥
વે તપસ્યા સે રહિત લોગ પ્રતિદિન અપને ભાગ્યોં કે લિએ શોક કરતે હૈં જિન્હોંને પ્રમાદવશ ભી શ્રીરામનામ કે દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ નહીં કિયા ।

(રામનામ અનુરાગ ધન ચિન્તામણિ ચયસાર ।
યુગલાનન્ય સ્નેહ સે જપિયે બારહિંવાર ॥
સીતારામ પ્રપન્ન વિનુ ભયે ન મોદ અનન્ત ।
યુગલાનન્ય સનેહ સજિ પાઇય પ્રભા સમન્ત ॥)
રામનામ સુવિજ્ઞેયઃ ષણ્માત્રાસ્તત્ત્વબોધકાઃ ।
જાનન્તિ તત્ત્વનિષ્ણાતા રામનામપ્રસાદતઃ ॥ ૭૬૫॥

શ્રીરામનામ મેં તત્વ કા બોધ કરાને વાલી છઃ માત્રાએઁ હૈં તત્વ મેં નિષ્ણાત પણ્ડિત લોગ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે ઉન માત્રાઓં કો જાનતે હૈં ।

રામનામ્નિ સ્થિતો રેફો જાનકી તેન કથ્યતે ।
રકારેણ તુ વિજ્ઞેયઃ શ્રીરામઃ પુરુષોત્તમઃ ॥ ७६६॥
અકારેણ તુ વિજ્ઞેયો ભરતો વિશ્વપાલકઃ ।
વ્યઞ્જનેન મકારેણ લક્ષ્મણોઽત્ર નિગદ્યતે ॥ ७६७॥
હસ્વાકારેણ નિગમૈઃશત્રુઘ્નઃ સમુદાહૃતઃ ।
મકારાર્થો દ્વિધા જ્ઞેયઃ સાનુનાસિકભેદતઃ ॥ ७६८॥
પ્રોચ્યન્તે તેન હંસા વૈ જીવાશ્ચૈતન્યવિગ્રહાઃ ।
સંસારસાગરોત્તીર્ણાઃ પુનરાવૃત્તિવર્જિતઃ ॥ ७६९॥
વેદોં ને શ્રીરામનામ કે “ર” કા અર્થ શ્રીજાનકીજી, “અ” કા અર્થ શ્રીરામજી, “આ” કા અર્થ વિશ્વપાલક શ્રીભરતજી, “મ” કા અર્થ શ્રીલક્ષ્મણજી ઔર હ્રસ્વ “અ” કા અર્થ શ્રીશત્રુઘ્નજી કિયા હૈ, મકાર

કા અર્થ અનુનાસિક એવં નિરનુનાસિક કે ભેદ સે દો પ્રકાર સે કિયા ગયા હૈ । ઉસકે દ્વારા હંસ સ્વરૂપ ચૈતન્ય સે અભિન્ન સંસાર સાગર સે ઉત્તીર્ણ એવં આવાગમન સે રહિત જીવ કહે જાતે હૈં ।

સૈવાધિકારિણઃ સર્વે શ્રીરામસ્ય પરાત્મનઃ ।
એતત્તાત્પર્યમુખ્યાર્થાદન્યાર્થો યોઽનુભૂયતે ॥ ७७०॥
સોઽનર્થ ઇતિ વિજ્ઞેય સંસારપ્રાપ્તિહેતુકઃ ।
તસ્માત્તાત્પર્યમર્થં ચ મન્તવ્યં નામતન્મયૈઃ ॥ ७७१॥
સભી જીવ પરમાત્મા શ્રીરામ કી પ્રાપ્તિ કે અધિકારી હૈં શ્રીરામનામ કા યહી મુખ્ય અર્થ હૈ ઇસકે અતિરિક્ત યદિ કોઈ દૂસરે અર્થ કા અનુભવ કરતા હૈ તો અર્થ નહીં હૈ અપિતુ વહ સંસાર કી પ્રાપ્તિ કરાને વાલા અનર્થ હૈ અતઃ શ્રીરામનામાનુરાગિયોં કો વાસ્તવિક તાત્પર્યાર્થ કા મનન કરના ચાહિએ ।

નારાયણરહસ્યે શ્રીનારાયણવાક્યં નારદં પ્રતિ -
નારાયણરહસ્ય મેં શ્રીનારાયણજી કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ -
યથૌષધં શ્રેષ્ઠતમં મહામુને અજાનતોઽપ્યાત્મગુણં પ્રકુર્વતે ।
તથૈવ શ્રીરાઘવનામતો જનાઃ પરં પદં યાન્ત્યનાયાસતઃ ખલુ ॥ ७७२॥
હે મહામુને ! જૈસે અત્યન્ત શ્રેષ્ઠ ઔષધિ અનજાન મેં ભક્ષણ કરને પર ભી અપને ગુણ કો પ્રકટ કરતા હી હૈ ઉસી પ્રકાર લોગ ભગવાન્ શ્રીસીતારામજી કે મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ સે બિના પ્રયાસ કે હી નિશ્ચિત હી પરમ પદ કો પ્રાપ્ત કર લેતે હૈં ।

યથા દીપેન ધામ્નસ્તુ તમસ્તોમવિનાશનમ્ ।
તથા શ્રીરામનામ્ના તુ અવિદ્યાસન્નિવર્તતે ॥ ७७३॥

જૈસે ઘર કે અન્ધકાર સમૂહ દીપક કે દ્વારા નષ્ટ હો જાતા હૈ ઉસી પ્રકાર શ્રીરામનામ સે અવિદ્યા કી નિવૃત્તિ હો જાતી હૈ ।

યન્નામકીર્તનાદ્દોષાસ્સર્વે નશ્યન્તિ તત્ક્ષણાત્ ।
વિનિર્દોષાયતે તસ્મૈ શ્રીરામાય નમો નમઃ ॥ ૭૭૪॥
જિસકે મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરને સે સભી દોષ ઉસી ક્ષણ નષ્ટ હો જાતે હૈં ઐસે દોષોં સે સર્વથા પરે ભગવાન્ રામ કો નમસ્કાર હો નમસ્કાર હો ।

ત્યજેત્ કલેવરં રોગી મુચ્યતે સર્વકર્મભિઃ ।
ભક્ત્યાऽऽવેશ્ય મનો યસ્મિન્ વાચા શ્રીનામ કીર્તને ॥ ૭૭૫॥
યસ્તારયતિ ભૂતાનિ ત્રિલોકીસમ્ભવાનિ ચ ।
સ્વનામકીર્તનેનૈવ તસ્મૈ નામાત્મને નમઃ ॥ ૭૭૬॥
જો રોગી ભક્તિપૂર્વક શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન મેં અપને મન કો લગા દિયા વહ સભી કર્મોં સે રહિત હોકર અપને શરીર કો છોડ઼તા હૈ । જો અપને નામ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હી ત્રિલોકી મેં ઉત્પન્ન સમસ્ત પ્રાણિયોં કો તાર દેતા હૈ ઐસે શ્રીરામનામ મહારાજ કો નમસ્કાર હો ।

શ્રીરામેત્યુક્તમાત્રેણ દૈહિકઃ ક્લેશબન્ધનઃ ।
પાપૌઘો વિલયં યાતિ દાનમશ્રોત્રિયે યથા ॥ ૭૭૭॥
શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ માત્ર સે દેહ કે બન્ધન ભૂત ક્લેશ કારક પાપ પ્રવાહોં કા ઉસી પ્રકાર વિલય હો જાતા હૈ જૈસે અવૈદિક બ્રાહ્મણ કો દિયા ગયા દાન નષ્ટ હો જાતા હૈ ।

બ્રહ્મરહસ્યે -
બ્રહ્મરહસ્ય મેં -
નિયતં રામનામ્નસ્તુ કીર્તનાચ્છ્રવણાચ્છિવે ।
મહતોऽપ્યેનસઃ સત્યમુદ્ધરેદ્રાઘવો બલી ॥ ૭૭૮॥
હે પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ કા નિયત રૂપ સે કીર્તન એવં શ્રવણ કરને સે મહાબલી ભગવાન્ શ્રીરામજી બડ઼ે સે બડ઼ે પાપ સે ઉદ્ધાર કર દેતે હૈં । યહ સત્ય હૈં ।

સત્યમ્બ્રવીમિ દેવેશિ શ્રુત્વેદમવધારય ।
નામસઙ્કીર્તનાદન્યો મોચકોऽત્ર ન વિદ્યતે ॥ ૭૭૯॥
હે દેવેશ્વરિ પાર્વતિ ! મૈં સત્ય કહતા હૂઁ ઇસે સુનકર તુમ ધારણ કરો જીવ કે લિએ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કે અલાવા દૂસરા કોઈ ભવબન્ધન સે મુક્ત કરને વાલા સાધન નહીં હૈ ।

સકૃદુચ્ચારયેદ્યસ્તુ રામનામેતિમઙ્ગલમ્ ।
હેલયા શ્રદ્ધયા વાપિ સ પૂતઃ સર્વપાતકૈઃ ॥ ૭૮૦॥

ઉપેક્ષાપૂર્વક યા શ્રદ્ધા સે જો પરમ મઙ્ગલમય શ્રીરામનામ કા એક બાર ઉચ્ચારણ કરતા હૈ વહ સભી પાપોં સે મુક્ત હોકર પરમ પવિત્ર હો જાતા હૈ ।

સર્વાચારવિહીનોઽપિ તાપક્લેશાદિસંયુતઃ ।
શ્રીરામનામ સઙ્કીર્ત્ય યાતિ બ્રહ્મ સનાતનમ્ ॥ ૭૮૧॥
વિવિધ તાપક્લેશાદિ સે યુક્ત હોકર સદાચાર સે રહિત હોકર ભી એક બાર શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરકે સનાતન બ્રહ્મ સ્વરૂપ પરમપદ કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

વિષ્ણુરહસ્યે -
વિષ્ણુરહસ્ય મેં -
યસ્ય નામ સતતં જપન્તિ યેઽજ્ઞાનકર્મકૃતબન્ધનં ક્ષણાત્ ।
સદ્ય એવ પરિમુચ્ય તત્પદં યાતિ કોટિરવિભાસ્વરં શિવમ્ ॥ ૭૮૨॥
જિસ ભગવાન્ કે મઙ્ગલમય નામ શ્રીરામનામ કા જો જપ કરતે હૈં ઉનકે અજ્ઞાન જન્ય કર્મકૃત બન્ધન તત્ક્ષણ નષ્ટ હો જાતે હૈં ઔર વે કરોડ઼ોં સૂર્ય કે સમાન તેજસ્વી મઙ્ગલ સ્વરૂપ પરમપદ કો પ્રાપ્ત કર લેતે હૈં ।

સર્વકાલે શુચિર્નામ મહામૌક્ષૈકકારણમ્ ।
ઇતિ મત્વા જપેદ્યસ્તુ સ તુ સિદ્ધાન્તપારગઃ ॥ ૭૮૩॥
શ્રીરામનામ મોક્ષ કા એક માત્ર કારણ ઔર હર સમય પરમ પવિત્ર હૈ ઐસા માનકર જો શ્રીરામનામ કા જપ કરતા હૈ વહી વાસ્તવ મેં સિદ્ધાન્ત કા પારગામી હૈ ।

શ્રીરામદિવ્યનામાનિ સર્વદા પરિકીર્તયેત્ ।
યતઃ સર્વાત્મકં નામ પાવનાનાં ચ પાવનમ્ ॥ ૭૮૪॥
ભગવાન્ રામ કે દિવ્યનામોં કા સદાસર્વદા કીર્તન કરના ચાહિએ ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ સર્વાત્મક એવં પવિત્રતા કો ભી પવિત્ર કરને વાલા હૈ ।

ગણેશરહસ્યે -
શ્રીગણેશ રહસ્ય મેં -
સર્વજાતિબહિર્ભૂતો ભુઞ્જાનો વા યતસ્તતઃ ।
કદાચિન્નારકં દુઃખં નામ વક્તા ન પશ્યતિ ॥ ૭૮૫॥
જો સભી જાતિયોં સે બહિર્ભૂત હૈ ઔર જહાઁ તહાઁ ખાતે-પીતે રહતે હૈં વે ભી શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરને પર નરક જન્ય દુખ કો નહીં ભોગતે હૈં ।

સ્મરણે રામનામ્નસ્તુ માનસં યસ્ય વર્તતે ।
તસ્ય વૈવસ્વતો રાજા કરોતિ લિપિમાર્જનમ્ ॥ ૭૮૬॥
જિસકા મન શ્રીરામનામ કે સ્મરણ મેં લગા રહતા હૈ ધર્મરાજ ઉસકે પાપ પુણ્ય કી લિપિ કો ધો ડાલતે હૈં ।

એકસ્મિન્નપ્યતિક્રાન્તે મુહૂર્તે નામવર્જિતે ।

દસ્યુભિર્મોષિતસ્તેન યુક્તમાક્રન્દિતું ભૃશમ્ ॥ ૭૮૭॥
હમારી આયુ કા એક મુહૂર્ત ભી શ્રીરામનામ કે જપ કે બિના યદિ બીત જાય તો હમારે પાપરૂપ ચોરોં ને મેરે સમય કો ચુરા લિયા ઐસા સમઝકર આર્ત સ્વર મેં ક્રન્દન કરના ચાહિએ યહી ઉચિત હોગા ।

શક્તિરહસ્યે -
શક્તિરહસ્ય મેં -
રામેતિબ્રુવતોઽનિશં ભુવિ જનસ્યેતાવતા સઙ્ક્ષય-
મ્પાપાનામતિશોધકં ખલુ પુનર્નાન્યત્ કૃતં ચિન્તનમ્ ।
માર્તણ્ડોદયકાલ એવ તમસો નાસ્તિ ક્ષતિસ્સ્યાત્ ક્ષયં
કિં કાર્યં પુરુષૈઃ પ્રદીપકરણેચાર્થાનભિજ્ઞૈર્વૃથા ॥ ૭૮૮॥
નિરન્તર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરને વાલે મનુષ્ય કે સમસ્ત પાપો કા સમ્યક્ નાશ હો જાતા હૈ ફિર કિસી અન્ય સાધનોં કી આવશ્યકતા નહીં હૈ ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ હી નિશ્ચિત રૂપ સે સમસ્ત પાપોં કા વિશોધક હૈ જૈસે સૂર્ય કે ઉદય હોતે હી સમસ્ત અન્ધકારોં કા નાશ હો જાતા હૈ । અન્ધકાર કે નાશ હેતુ દીપકાદિ કી ફિર આવશ્યકતા નહીં રહતી હૈ ।

અહો મૂર્ખમહો મૂર્ખમહો મૂર્ખમિદં જગત્ ।
વિદ્યમાનેઽપિ મત્સ્વામી મૂઢા નૈવ રમન્તિ ચ ॥ ૭૮૯॥
યહ જગત્ બડ઼ા હી મૂર્ખ હૈ યહી મહાન્ આશ્ચર્ય હૈ કિ સર્વ સમર્થ હમારે સ્વામી શ્રીરામનામ કે વિદ્યમાન એવં સર્વસુલભ હોને પર ભી મૂર્ખ લોગ ઉસમેં રમણ નહીં કરતે હૈં ।

સિદ્ધાન્તરહસ્યે -
સિદ્ધાન્તરહસ્ય મેં -
શ્રીરામ રામ રઘુવંશકુલાવતંસ
ત્વન્નામકીર્તનપરા ભવતીહ વાણી ।
નાન્યં વરં રઘુપતે ભ્રમતોઽપિ યાચે
સત્યંવદામિ રઘુવીર દયાનિધેઽહમ્ ॥ ૭૯૦॥
હે શ્રીરઘુવંશ શિરોમણે હે દયાનિધે ! હે રઘુવીર રામજી ! હમારી જિહ્વા સદાસર્વદા આપકે નામ કે સઙ્કીર્તન સ્મરણ મેં હી લગી રહે યહી વરદાન આપસે માઁગતા હૂઁ, ભ્રમવશ ભી કોઇ દૂસરા વરદાન મૈં નહીં માઁગતા હૂઁ, મૈં યહ સત્ય કહતા હૂઁ આપ તો અન્તર્યામી હૈં હી અતઃ સ્વતઃ સમઝ લીજિએ ।

તસ્માત્ મૂર્ખતરઃ કોઽપિ કોઽન્યસ્તસ્માદચેતનઃ ।
યસ્ય નામ્નિ પરા પ્રીતિર્નાસ્તિ સર્વેશ્વરેશ્વરે ॥ ૭૯૧॥
સર્વેશ્વરોં કે સ્વામી શ્રીરામનામ મેં જિસકી પરાપ્રીતિ નહીં હુઇ તો ઉસસે બઢ઼કર અત્યન્ત મૂઢ઼ ઔર જડ઼ કોઇ દૂસરા નહીં હૈ ।

પરમાનન્દજલધૌ નામ્નિ સિદ્ધાન્તમૌલિનિ ।
નાસ્તિ યસ્ય રતિર્નિત્યા સ વિપ્રઃ શ્વપચાધમઃ ॥ ૭૯૨॥
જિસકી પરમાનન્દ સમુદ્ર સિદ્ધાન્ત સાર સર્વસ્વ શ્રીરામનામ મેં નિત્ય રતિ નહીં હુઇ તો વહ વિપ્ર ભી અધમ

ચાણ્ડાલ હૈ ।
અહો ચિત્રમહો ચિત્રમહોચિત્રમિદં દ્વિજાઃ ।
રામનામ પરિત્યજ્ય સંસારે રુચિમુલ્વણામ્ ॥ ૭૯૩॥
હે દ્વિજશ્રેષ્ઠો ! સબસે બડ઼ા આશ્ચર્ય એવં વૈચિત્ર્ય યહી હૈ કિ મનુષ્યોં કી શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર સંસાર મેં ઉત્કૃષ્ટ પ્રીતિ હો રહી હૈ ।

યાવન્નેન્દ્રિયવૈક્લવ્યં યાવદ્વ્યાધિર્ન બાધતે ।
તાવત્ સઙ્કીર્તયેદ્રામં સહજાનન્દદાયકમ્ ॥ ૭૯૪॥
જબ તક ઇન્દ્રિયા સ્વસ્થ હૈં વિકલાઙ્ગ નહીં હુઈ હૈ, ઔર જબ તક અનેક પ્રકાર કે રોગ પીડ઼ા નહીં દે રહે હૈં તબ તક સ્વાભાવિક આનન્દ પ્રદાયક શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન અવશ્ય કર લેના ચાહિએ ।

માતૃગર્ભાદ્યદા જીવો નિષ્ક્રાન્તશ્ચ તદૈવ હિ ।
મૃત્યુવક્ત્રાગતો વાઢં તસ્માદ્રામં પ્રકીર્તયેત્ ॥ ૭૯૫॥
જીવ જબ માં કે ગર્ભ સે ભૂતલ પર આયા તભી સે મૃત્યુ કે મુખ મેં આ ગયા ઉત્તરોત્તર આયુ ક્ષીણ હોગી અતઃ ઉત્તમ યહી હૈ કિ શ્રીરામનામ કા કીર્તન કરેં ।

નારદપાઞ્ચરાત્રે -
નારદપાઞ્ચરાત્ર મેં -
કદાऽહં વિજનેऽરણ્યે નિરન્તરમિતસ્તતઃ ।
પ્રલપન્ રામ રામેતિ ગમિષ્યામિ ચ વાસરાન્ ॥ ૭૯૬॥
હે પ્રભો ! કબ ઐસા સુઅવસર પ્રાપ્ત હોગા જબ નિર્જન વન મેં ઇધર ઉધર વિચરણ કરતે હુએ શ્રીરામનામ રામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હુએ અપને દિનોં કો વ્યતિત કરૂઁગા ।

યન્નામ સ્મરતાં પુંસાં સદ્યો હરતિ પાતકમ્ ।
જાયતે ચાક્ષયં પુણ્યં તં વન્દે જાનકીપતિમ્ ॥ ૭૯૭॥
જિનકે શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરને વાલે પુરુષોં કા પાપ તત્કાલ નષ્ટ હો જાતા હૈ ઔર અક્ષય પુણ્ય કી પ્રાપ્તિ હોતી હૈ ઉન શ્રીજાનકીનાથ ભગવાન્ શ્રીરામ કી મૈં વન્દના કરતા હૂઁ ।

સ્રગ્રામનામમણિકસ્ય ચ યસ્ય કણ્ઠે સંરાજતે પ્રતિદિનં સ તુ મુક્તિરૂપઃ ।
જન્માદિદુઃખપરિપૂર્ણમહાવર્ણસ્ય સાક્ષાત્પરં પરતરં પ્લવનં પવિત્રમ્ ॥ ૭૯૮॥

શ્રીરામનામરૂપી મણિયોં કી માલા જિસકે કણ્ઠ મેં સમ્યક્ રૂપ સે પ્રતિદિન વિરાજમાન હોતી હૈ વહ જીવન્મુક્ત હૈ અર્થાત્ જીતે જી મુક્તિ કો પા લિયા હૈ ક્યોંકિ શ્રીરામનામ જન્મમરણરૂપી મહાદુખ સમુદ્ર કો પાર કરને કે લિએ સર્વશ્રેષ્ઠ એવં પરમપવિત્ર નૌકા હૈ, શ્રીરામનામ કે માધ્યમ સે સહજ મેં ભવ પાર હો સકતે હૈં ।

અયં સર્વેષુ મન્ત્રેષુ ચૂડામણિરુદાહૃતઃ ।
મન્ત્રાણાં સિદ્ધિદો મન્ત્રઃ શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૭૯૯॥
યહ શ્રીરામનામ સભી મન્ત્રોં મેં ચૂડ઼ામણિ કહા ગયા હૈ શ્રીરામનામ કે “રા” “મ” યે દો અક્ષર સભી મન્ત્રોં કો સિદ્ધિ પ્રદાન કરને વાલા મહામન્ત્ર હૈ ।

સર્વાર્થસિદ્ધિયુક્તેષુ નામ્નામેકાર્થતાપતઃ ।
અતઃ શ્રીરામનામેદં ભજેદ્ભાવૈકવલ્લભમ્ ॥ ૮૦૦॥
સભી પ્રકાર કે અર્થ એવં સિદ્ધિ સે યુક્ત ભગવાન્ કે સમસ્ત નામોં કા સમ્મિલિત એક રૂપ શ્રીરામનામ હૈ અતઃ એકમાત્ર ભાવ પ્રિય ઇસ શ્રીરામનામ કા સદાસર્વદા ભજન કરના ચાહિએ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે રહસ્યવાક્યપ્રમાણનિરૂપણં નામ ષષ્ઠઃ પ્રમોદઃ ॥ ૬॥
ષષ્ઠ પ્રમોદઃ સમાપ્તઃ

અથ સપ્તમઃ પ્રમોદઃ

યામલોક્તવચનાનિ -
સાતવેં પ્રમોદ મેં યામલોક્ત વચન -
બ્રહ્મયામલે -
બ્રહ્મયામલ મેં -
રકારઃ સર્વદેવાનાં સાક્ષાત્ કાલાનલઃ પ્રભુઃ ।
રકારઃ સર્વજીવાનાં સર્વપાપસ્ય દાહકઃ ॥ ૮૦૧॥
શ્રીરામનામ કા “ર” સભી દેવતાઓં મેં સર્વસમર્થ સાક્ષાત્ કાલાગ્નિ હૈ એવં “ર” સભી જીવોં કે સભી પાપોં કા નાશક અગ્નિરૂપ હૈ ।

રકારઃ સર્વભૂતાનાં જીવરૂપી પરાત્પરઃ ।
રકારઃ સર્વદેવાનાં તેજઃપુઞ્જઃ સનાતનઃ ॥ ૮૦૨॥
સમસ્ત પ્રાણિયોં મેં પરાત્પર જીવ હૈ એવં સભી દેવોં કા સનાતન તેજઃપુઞ્જ “ર” હૈ ।
રકારઃ સર્વસૌખ્યાનાં સિદ્ધિદસ્તુ પુરાતનઃ ।
રકારઃ સર્વવિદ્યાનાં વેદ્યસ્તત્ત્વં સનાતનઃ ॥ ૮૦૩॥

સભી પ્રકાર કે સુખોં કો દેને વાલી સિદ્ધિયોં કો પ્રદાન કરને વાલા પુરાના દાતા હૈ એવં સભી વિદ્યાઓં સે વેદ્ય સનાતન તત્વ “ર” હૈ ।

રકારઃ સર્વભૂતાનામીશ્વરોઽનન્તરૂપધૃક્ ।
રકારઃ સર્વભૂતાનાં વ્યાપ્યવ્યાપકમીશ્વરઃ ॥ ૮૦૪॥
સભી પ્રાણિયોં કા સ્વામી અનન્તસ્વરૂપ ધારણ વાલા “ર” હૈ એવં સમસ્ત પ્રાણિયોં કા વ્યાપ્ય તથા વ્યાપક ઈશ્વર “ર” હૈ ।

રકારોત્પદ્યતે નિત્યં રકારે લીયતે જગત્ ।
રકારો નિર્વિકલ્પશ્ચ શુદ્ધબુદ્ધસ્સદાઽદ્વયઃ ॥ ૮૦૫॥
યહ જગત્ સે હી ઉત્પન્ન હોતા હૈ ઔર “ર” મેં હી વિલીન હો જાતા હૈ “ર” શુદ્ધ બુદ્ધ સદા અદ્વૈત એવં નિર્વિકલ્પ હૈ ।

રકારઃ સર્વકામશ્ચ પરિપૂર્ણમનોરથઃ ।
રકારઃ સર્વદુષ્ટાનાં નાશકો રઘુનાયકઃ ॥ ૮૦૬॥
સભી કામનાઓં કો પૂર્ણ કરને વાલા હૈ એવં સભી દુષ્ટોં કા નાશ કરને વાલે ભગવાન્ શ્રીરામ હી “ર” હૈ ।

રકારઃ સર્વસત્ત્વાનાં મહામોદમયઃ સ્વરાટ્ ।
રકારઃ સર્વવેદાનાં કારણઃ પ્રકૃતેઃ પરઃ ॥ ૮૦૭॥
સમસ્ત પ્રાણિયોં કો મહામોદ પ્રદાન કરને વાલા સર્વતન્ત્ર સ્વતન્ત્ર “ર” હૈ એવં સમસ્ત વેદોં કા મૂલ એવં પ્રકૃતિ સે સર્વથા પરે ।

તત્રૈવ પાર્વતીવાક્યં શ્રીશિવં પ્રતિ -
વહીં શ્રીપાર્વતીજી કા વાક્ય શિવજી કે પ્રતિ -
ગુટિકા પાદુકા સિદ્ધિ પરકાયપ્રવેશનમ્ ।
વાચા સિદ્ધિશ્ચાર્થસિદ્ધિસ્તથા સિદ્ધિર્મનોમયી ॥ ૮૦૮॥
જ્ઞાનવિજ્ઞાનકર્માણિ નાનાસિદ્ધિકરાણિ ચ ।
લક્ષ્મી કુતૂહલા સિદ્ધિર્વાઞ્છાસિદ્ધિસ્તુ ખેચરી ॥ ૮૦૯॥
કેનેદં સર્વમાપ્નોતિ દેવ મે વદ તત્ત્વતઃ ।
સર્વતો નિર્ણયં કૃત્વા જ્ઞાત્વા મામનુગામિની ॥ ૮૧૦॥
હે ભોલેનાથ ! ગુટિકા-ઉડ઼ને કી શક્તિ, પાદુકા સિદ્ધિ-જલ પર ચલને કી સિદ્ધિ, દૂસરે કે શરીર મેં પ્રવેશ કરને કી શક્તિ, વાણી કી સિદ્ધિ અર્થાત્ જો કહે વહ સત્ય હો જાય, સૃષ્ટિ કે સમસ્ત ધન સમ્પત્તિ કો દેખને કી શક્તિ, મનોઽનુકૂલ સિદ્ધિ, અનેક પ્રકાર કે ચમત્કાર એવં સિદ્ધિમય જ્ઞાન વિજ્ઞાન કી સિદ્ધિ આશ્ચર્યમય લક્ષ્મી કી સિદ્ધિ ઔર અપની ચાહના કે અનુરૂપ આકાશ મેં ઉડ઼ને કી શક્તિ હે દેવાધિદેવ મહાદેવ ! યે સભી પ્રકાર કી સિદ્ધિયાઁ કૈસે પ્રાપ્ત હોઙ્ગી મુઝે અપની સેવિકા સમઝકર સભી તરહ સે નિર્ણય કરકે યથાર્થ સે મેરે લિએ કહિએ ।

શ્રીશિવ ઉવાચ -
શ્રીશિવજી ને કહા -
સર્વૈશ્વર્યપ્રદં સર્વસિદ્ધિદં પરમાર્થદમ્ ।
મહામાઙ્ગલિકં નિત્યં રામનામ પરાત્પરમ્ ॥ ૮૧૧॥
હે પાર્વતિ ! સભી પ્રકાર કે ઐશ્વર્યોં કા પ્રદાતા, સભી સિદ્ધિયોં કા દાતા, પરમાર્થ કો દેને વાલા, ઔર મહામઙ્ગલમય પરાત્પરસ્વરૂપ શ્રીરામનામ હૈ અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે જપ એવં કીર્તન સે હી સભી સિદ્ધિયાઁ

પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ ।
નાતઃ પરતરોપાયઃ સુખાર્થં વર્તતે પ્રિયે ।
સત્યં સત્યં પુનઃ સત્યં નાન્યથા વચનં મમ ॥ ૮૧૨॥
હે પ્રાણપ્રિયે પાર્વતિ ! મનુષ્યોં કે લિએ સભી પ્રકાર સુખ પ્રાપ્તિ કે લિએ શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર દૂસરા કોઈ ઉપાય નહીં હૈ યહી સત્ય-સત્ય એવં સત્ય હૈ મેરી વાણી અન્યથા નહીં હૈ ।

તત્રૈવ સ્થાનાન્તરે -
વહીં દૂસરી જગહ મેં -
રામનામપરા વેદા રામનામપરાગતિઃ ।
રામનામ પરાયજ્ઞા રામનામપરા ક્રિયાઃ ॥ ૮૧૩॥
સભી વેદોં કા પરમ તાત્પર્ય, સભી સદ્ગતિયોં કા મૂલ, સભી યજ્ઞોં કા પર્યવસાન એવં સમસ્ત અનુષ્ઠાનાદિ ક્રિયાઓં કા પરમ ફલ શ્રીરામનામ હૈં ।

રામનામ સદાનન્દો રામનામ સદાગતિઃ ।
રામનામ સદાતુષ્ટો રામનામ સદાઽમલઃ ॥ ૮૧૪॥
શ્રીરામનામ સમ્યક્ આનન્દસ્વરૂપ સમ્યક્ ગતિરૂપ, સમ્યક્ સન્તોષસ્વરૂપ ઔર સદાસર્વત્ર પવિત્ર હૈ ।
રામનામ પરં જ્ઞાનં રામનામ પરો રસઃ ।
રામનામ પરો મન્ત્રો રામનામ પરો જપઃ ॥ ૮૧૫॥
શ્રીરામનામ સર્વોત્કૃષ્ટ જ્ઞાન, સર્વશ્રેષ્ઠ રસ, પરમ મન્ત્ર એવં સર્વશ્રેષ્ઠ જપસ્વરૂપ હૈ ।
રામનામ પરં ધ્યાનં સદા સર્વત્ર પૂર્ણકમ્ ।
રામનામ સદા સેવ્યમીશ્વરાણાં મમ પ્રિયે ॥ ૮૧૬॥
હે પ્રિયે પાર્વતિ ! સદાસર્વદા સર્વત્ર પરમપૂર્ણ શ્રીરામનામ હી સર્વશ્રેષ્ઠ ધ્યાન હૈ સભી ઈશ્વરોં એવં મેરે દ્વારા સદાસર્વદા સેવ્ય શ્રીરામનામ હૈ ।

રકારાદીનિ નામાનિ શ઼ૃણ્વતો મમ પાર્વતિ ।
મનઃ પ્રસન્નતામેતિ રામનામાભિશઙ્કયા ॥ ૮૧૭॥

હે પાર્વતિ ! “ર” જિસ શબ્દ કે પહલે આતા હૈ જૈસે રાત્રિ, રથ, રાવણાદિ શબ્દોં કો સુનકર મેરા મન ઇસ આશઙ્કા સે પ્રસન્ન હો જાતા હૈ કિ યહ રામનામ કા ઉચ્ચારણ કરેગા ।

રુદ્રયામલે શ્રીશિવવાક્યં શિવાં પ્રતિ -
રુદ્રયામલ મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય પાર્વતી કે પ્રતિ -
મકારઃ સર્વ સાધ્યાનાં સર્વસૌખ્યપ્રદસ્તથા ।
મકારઃ સર્વદેવાનાં સિદ્ધિદસ્તુ સદા પ્રિયે ॥ ૮૧૮॥
હે પ્રિયે ! સભી સાધ્ય પદાર્થોં કો સર્વવિધ સુખ પ્રદાન કરને વાલા તથા સભી દેવોં કો સદાસર્વદા સિદ્ધિ દેને વાલા શ્રીરામનામ કા “મ” હૈ ।

મકારઃ સર્વમૂલાનાં મૂલં મોદમયઃ સ્વરાટ્ ।
મકારશ્ચ પરાશક્તિરુજ્જવલા સર્વકામદા ॥ ૮૧૯॥
સમસ્ત મૂલોં કા મહામૂલ આનન્દમય એવં સર્વતન્ત્ર સ્વતન્ત્ર “મ” હૈ ઔર સભી કામનાઓં કો પ્રદાન કરને વાલી પરમ ઉજ્જ્વલ પરાશક્તિ “મ” હૈ ।

મકારઃ સર્વજીવાનાં પાલકો જગદીશ્વરઃ ।
મકારઃ સર્વસિદ્ધીનાં કારણં નાત્ર સંશયઃ ॥ ૮૨૦॥
સભી જીવોં કા પાલન કરને વાલા જગત્ કા સ્વામી એવં સભી સિદ્ધિયોં કા એકમાત્ર કારણ “મ” હૈ, ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

મકારો લોકલોકાનાં મકારઃ સર્વવ્યાપકઃ ।
મકારઃ સર્વશાસ્ત્રાણાં સિદ્ધાન્તઃ સર્વમુક્તિદઃ ॥ ૮૨૧॥
સમસ્ત લોકાલોકોં મેં સબકા વ્યાપક, સબકો મુક્તિ પ્રદાન કરને વાલા એવં સભી શાસ્ત્રોં કા સિદ્ધાન્ત “મ” હૈ ।

રકારાદેર્ન સિદ્ધિઃસ્યાન્મકારાદિં વિના શિવે ।
મકારાદેર્નસિદ્ધિઃ સ્યાદ્રકારાદિં વિના પ્રિયે ॥ ૮૨૨॥
તસ્માદ્વિવેકિભિર્નિત્યં જપ્તવ્યમુભયાક્ષરમ્ ।
સિદ્ધાન્તં સર્વવેદાનાં રામનામ પરાત્પરમ્ ॥ ૮૨૩॥
હે પ્રાણવલ્લભે પાર્વતિ ! મકારાદિ કે બિના રકારાદિ કી સિદ્ધિ નહીં હો સકતી એવં રકારાદિ કે બિના મકારાદિ કી સિદ્ધિ નહીં હો સકતી હૈ ઇસલિએ વિવેકી પુરુષોં કો નિત્ય સભી વેદોં કે સિદ્ધાન્તસ્વરૂપ પરાત્પર શ્રીરામનામ કે દોનોં અક્ષરોં “રામ” કા જપ કરના ચાહિએ ।

સમ્મોહનતન્ત્રે શ્રીશિવવાક્યં શિવાં પ્રતિ -
સમ્મોહન તન્ત્ર મેં શ્રીશિવજી કા વાક્ય પાર્વતી જી કે પ્રતિ -
યન્મયોદિતમુલ્લાસં મન્ત્રાણાં ભૂધરાત્મજે ।
તત્ સર્વં રામનામ્ના વૈ સિદ્ધિમાપ્નોતિ નિશ્ચિતમ્ ॥ ૮૨૪॥

હે પર્વતનન્દિની પાર્વતિ ! મૈંને જિતને મન્ત્ર તન્ત્રોં કે ઉલ્લાસ કા વર્ણન કિયા હૈ વે સબ શ્રીરામનામ સે હી શક્તિ એવં સિદ્ધિ કો નિશ્ચિત હી પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

રામનામપ્રભાવેણ પઞ્ચ તત્ત્વાત્મકસ્તનુઃ ।
સ ભવેત્ સચ્ચિદાનન્દઃ સત્યં સત્યં વચો મમ ॥ ૮૨૫॥
હ પાર્વતિ ! નિરન્તર શ્રીરામનામ કે જપ કરને સે શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ સે યહ પાઞ્ચભૌતિક શરીર ભી સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ હો જાતા હૈ મેરી યહ વાણી સત્ય હૈ સત્ય હૈ ।

ચિત્તૈકાગ્રતયા નિત્યં યે જપન્તિ સદાપ્રિયે ।
રામનામ પરં બ્રહ્મ કિઞ્ચિત્તેષાં ન દુર્લભમ્ ॥ ૮૨૬॥
હે પ્રિયે ! પરબ્રહ્મસ્વરૂપ શ્રીરામનામ કો જો એકાગ્રચિત્ત સે નિત્ય જપતે હૈં ઉનકે લિએ કોઈ ભી વસ્તુ દુર્લભ નહીં હૈ ।

સર્વેષાં સુપ્રયોગાણાં સિદ્ધિરન્યત્ર દુર્લભા ।
શ્રીરામનામસ્મરણાદનાયાસેન સિદ્ધ્યતિ ॥ ૮૨૭॥
શ્રીરામનામ કે બિના સભી મન્ત્ર તન્ત્રોં કે પ્રયોગોં કી સિદ્ધિ દુર્લભ હૈ ઔર શ્રીરામનામ કે સ્મરણ સે બિના શ્રમ કે હી સભી પ્રયોગ સિદ્ધ હો જાતે હૈં ।

તસ્માચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ કીર્તનં સર્વસિદ્ધિદમ્ ।
કર્તવ્યં નિયતં દેવિ ત્યક્ત્વાઽન્યાન્મન્ત્ર સઞ્ચયાન્ ॥ ૮૨૮॥
હે દેવિ ! ઇસીલિએ દૂસરે મન્ત્ર સઞ્ચયોં કા ત્યાગ કરકે સભી સિદ્ધિયોં કો પ્રદાન કરને વાલે શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કો વ્યાપક રૂપ સે કરના ચાહિએ ।

પ્રાણાત્ પ્રિયતરં મહ્યં રામનામ સદા પ્રિયે ।
ક્ષણં વિહાતું શક્તોઽસ્મિ નૈવ દેવિ કદાચન ॥ ૮૨૯॥
હે પ્રિયે ! મુઝે પ્રાણોં સે ભી જ્યાદા પ્રિય શ્રીરામનામ હૈ હે દેવિ ! શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર મૈં એક ક્ષણ ભી જીને મેં સમર્થ નહીં હૂઁ ।

તન્ત્રસારે -
તન્ત્રસાર મેં -
ઇદમેવ પરં સારં સર્વેષાં મન્ત્રસંહતેઃ ।
વેદાનાં હૃદયં સૌમ્ય રામનામસુધાસ્પદમ્ ॥ ૮૩૦॥
હે સૌમ્ય ! સબકા એવં મન્ત્ર સમુદાય કા પરમસાર એવં વેદોં કા હૃદય અમૃતસ્વરૂપ શ્રીરામનામ હૈ ।
યાવચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ પાનં નાસ્તિ નૃણાં શિવે ।
તાવન્મન્ત્રાણિ યન્ત્રાણિ રુચિઃ સ્યાદુહૃદયસ્થલે ॥ ૮૩૧॥

હે પાર્વતિ ! મનુષ્યોં કી અન્ય મન્ત્ર તન્ત્રોં મેં રૂચિ તભી તક હોતી હૈ જબ તક ઉન્હોંને શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કા પાન ન કિયા હો અર્થાત્ શ્રીરામનામ કે આસ્વાદન કે પશ્ચાત્ સભી મન્ત્ર તન્ત્ર ફીકે લગને લગતે હૈં ।

દુર્લભં સર્વજીવાનામિમં મન્ત્રેશ્વરેશ્વરમ્ ।
કથં ભજન્તિ પાપિષ્ઠાઃ સુકૃતૌઘં બિના પ્રિયે ॥ ૮૩૨॥
હે પ્રિયે ! બિના પુણ્ય કે અત્યન્ત પાપી લોગ ઇસ શ્રેષ્ઠ મન્ત્રોં કે ભી સ્વામી, સામાન્ય જીવોં કે લિએ દુર્લભ શ્રીરામનામ કા ભજન કૈસે કરતે હૈં?

મન્ત્રમહોદધૌ -
મન્ત્રમહોદધિ મેં -
અસારતરસંસારસાગરોત્તારકારકમ્ ।
હારકં દુઃખજાલાનાં શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૮૩૩॥
અત્યન્ત અસાર સંસાર સાગર કા તારક એવં દુઃખ સમૂહ કા નાશક “રા” “મ” યે દો અક્ષર હૈ ।

શ્રીરામનામસર્વસ્વં મન્ત્રાણાં પરમં ગુરુમ્ ।
યસ્ય સઙ્કીર્તનાજ્જન્તુર્યાતિ નિર્વાણમુત્તમમ્ ॥ ૮૩૪॥
સભી મન્ત્રોં કા સર્વસ્વ એવં પરમ ગુરુ શ્રીરામનામ હૈ જિસ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને સે જીવ ઉત્તમ મુક્તિ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

મન્ત્રપ્રકાશે -
મન્ત્ર પ્રકાશ મેં -
કૃતં સદ્ગ્રન્થશાસ્ત્રાણાં નિર્ણયં પરમં મયા ।
શ્રીરામનામસ્મરણં સારમન્યં નિરર્થકમ્ ॥ ૮૩૫॥
મૈંને સભી સદ્ગ્રન્થોં એવં શાસ્ત્રોં કા પરમ નિર્ણય યહ નિશ્ચિત કિયા હૈ કિ શ્રીરામનામ કા સ્મરણ હી સાર

હૈ શેષ સબ વ્યર્થ હૈ ।
ઋગ્વેદોઽથ યજુર્વેદસ્સામવેદસ્ત્વથર્વણઃ ।
અધીતાસ્તેન યેનોક્તં શ્રીરામેત્યક્ષરદ્વયમ્ ॥ ૮૩૬॥
જિસને “રા”” “મ” ઇન દો અક્ષરોં કા ઉચ્ચારણ કર લિયા ઉસને સમ્પૂર્ણ ઋગ્વેદ, યજુર્વેદ, સામવેદ એવં અથર્વવેદોં કા અધ્યયન કર લિયા ।

શ્રીરામનામ સન્ત્યક્ત્વા હ્યન્યસ્મિન્ યસ્ય સંરુચિઃ ।
સ તુ બધ્યતમો લોકે પુનરાયાતિ યાતિ ચ ॥ ૮૩૭॥
જિસ અધમ કી શ્રીરામનામ કો છોડ઼કર અન્ય મન્ત્રોં કે જપ મેં રૂચિ હૈ વહ તો અવશ્ય વધ કે યોગ્ય હૈ ઔર ઇસ જગત્ મેં બાર-બાર આતા ઔર જાતા રહતા હૈ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે

શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે તન્ત્રવાક્યપ્રમાણનિરૂપણં નામ સપ્તમઃ પ્રમોદઃ ॥ ૭॥
“સપ્તમ પ્રમોદ સમાપ્ત”

અથાષ્ટમઃ પ્રમોદઃ

નાનાગ્રન્થોક્ત વચનાનિ -
અષ્ટમ પ્રમોદ મેં નાના ગ્રન્થોક્તવચન -
શ્રીજાનકીવિનોદવિલાસે -
શ્રીજાનકીવિનોદવિલાસ મેં -
સીતાં વિના ભજેદ્રામં સીતાં રામં વિના ભજેત્ ।
કલ્પકોટિસહસ્રૈસ્તુ લભતે ન પ્રસન્નતામ્ ॥ ૮૩૮॥
જો સીતાજી કે બિના રામજી કા ઔર રામજી કે બિના સીતાજી કા ભજન કરતે હૈં વે લોગ કરોડ઼ોં કલ્પોં તક પ્રસન્નતા કો નહીં પ્રાપ્ત કરતે હૈં । અર્થાત્ વે લોગ સદા અશાન્ત હી રહતે હૈં ।

સીતારામાત્મકં ધ્યાનં સીતારામાત્મકાર્ચનમ્ ।
સીતારામાત્મકં નામજપં પરતરાત્પરમ્ ॥ ૮૩૯॥
શ્રીસીતારામજી કા ધ્યાન, પૂજન એવં યુગલનામ કા જપ હી સર્વશ્રેષ્ઠ હૈ ।
શ્રીજાનકીવિલાસોત્તમે -
શ્રીજાનકીવિલાસોત્તમ મેં -
સ રામો ન ભવેજ્જાતુ સીતા યત્ર ન વિદ્યતે ।
સીતા નૈવ ભવેત્ સા હિ યત્ર રામો ન વિદ્યતે ॥ ૮૪૦॥
વહ રામ કભી ભી રામ નહીં હૈ જહાઁ સીતાજી નહીં હૈ એવં વહ સીતાજી વાસ્તવ મેં સીતાજી નહીં હૈ જહાઁ રામજી નહીં હૈ તાત્પર્ય યહ હૈ કિ યે દોનોં કે એક દૂસરે કે પૂરક હૈં એક કે બિના એક અધુરા હૈ અતઃ યુગલ કી ઉપાસના હી શ્રેયસ્કરી હૈ ।

સીતા રામં વિના નૈવ રામ સીતાં વિના નહિ ।
શ્રીસીતારામયોરેષ સમ્બન્ધઃ શાશ્વતો મતઃ ॥ ૮૪૧॥
શ્રીસીતાજી કી શોભા શ્રીરામ કે બિના એવં શ્રીરામજી કી શોભા શ્રીસીતાજી કે બિના નહીં હૈ પરસ્પર મેં અન્યોન્યાશ્રય સમ્બન્ધ હૈ ઇન દોનોં કા સમ્બન્ધ શાશ્વત હૈ ।

રામઃ સીતા જાનકીરામચન્દ્રો નાહુર્ભેદો હ્યેતયોરસ્તિ કિઞ્ચિત્ ।
સન્તો મત્વા તત્ત્વમેતદ્વિચિત્રં પારં યાતાઃ સંસૃતેર્મૃત્યુકાલાત્ ॥ ૮૪૨॥
શ્રીરામજી એવં શ્રીસીતાજી તથા શ્રીજાનકીજી એવં શ્રીરામજી ઇન દોનોં મેં લેશમાત્ર ભી ભેદ નહીં હૈ દોનોં એક પરમ વિચિત્ર તત્વ માનકર અનેકોં સન્ત મૃત્યુરૂપી સંસાર સાગર -સાગર સે પાર હો ગયે ।

રામમન્ત્રાર્થે -
શ્રીરામમન્ત્રાર્થ મેં" (શ્રીવૈષ્ણવમતાબ્જ ભાસ્કર મેં)
રકારાર્થો રામઃ સગુણપરમૈશ્વર્યજલધિ-
ર્મકારાર્થો જીવસ્સકલવિધિકૈઙ્કર્યનિપુણઃ ।
તયોર્મધ્યેઽકારો યુગલમથ સમ્બન્ધમનયો-
રનન્યોઽર્થઃ સિદ્ધસ્સ્મૃતિનિગમરૂપોઽયમતુલઃ ॥ ૮૪૩ ॥
શ્રીરામનામ કે "ર" કા અર્થ પરમ ઐશ્વર્યોં કે સમુદ્ર સગુણ સાકાર વિગ્રહ ભગવાન્ શ્રીરામ હૈ । "મ" કા અર્થ ભગવાન્ કે સભી પ્રકાર કે કૈઙ્કર્યોં કે સમ્પાદન મેં પરમદક્ષ જીવ હૈ "અ" કા અર્થ શ્રીરામજી ઔર જીવ કે મધ્ય શેષશેષિભાવાદિ સમ્બન્ધ હૈ યહી મુખ્ય એવં સમસ્ત સ્મૃતિ એવં વેદ કા પ્રતિપાદ્ય અતુલનીય અર્થ હૈ ।

જાનકીરત્નમાણિક્યે -
શ્રીજાનકીરત્નમાણિક્ય મેં -
સીતાં વિના યે સખિ કોટિકલ્પસમાસ્તુ રામં જનકાત્મજાશુ ।
ધ્યાયન્તિ નિન્ધાશ્રયભાગિનસ્તે રામપ્રસાદાદ્વિમુખાઃ ભવન્તિ ॥ ૮૪૪ ॥
હે સખિ ! શ્રીજનક પુત્રી સીતાજી કે બિના જો કોઈ કેવલ રામજી કે નામ કા કરોડ઼ોં કલ્પોં તક જપ ધ્યાનાદિ કરતે હૈં વે લોગ નિન્દા કે પાત્ર હૈં સ્વપ્ન મેં ભી શ્રીરામજી કી પ્રસન્નતા નહીં પ્રાપ્ત કર સકતે હૈં ।

રામસ્તુ વશ્યો ભવતીહ સીતિપ્રોચ્ચારણાદ્ યે તુ જપન્તિ સીતામ્ ।
ભૂત્વાનુગામી ભજતે જનાંસ્તાન્ બ્રહ્મેશશક્રાર્ચિતરાજપુત્રઃ ॥ ૮૪૫ ॥
શ્રીબ્રહ્મા શઙ્કર ઇન્દ્રાદિ સે પૂજિત રાજેન્દ્ર ભગવાન્ શ્રીરામજી શ્રીસીતાજી કે "સી" કે ઉચ્ચારણ કરને માત્ર સે ભક્ત કે વશ મેં હો જાતે હૈં ઔર જો લોગ સીતારામ સીતારામ કહતે હૈં ભગવાન્ રામ ઉન ભક્તોં કે અનુગામી હોકર સદાસર્વદા ઉનકી સેવા કરતે હૈં ।

ભરદ્વાજસ્તોત્રે -
ભરદ્વાજસ્તોત્ર મેં -
રામ રામેતિ રામેતિ વદન્તં વિકલં ભવાન્ ।
યમદૂતૈરનુક્રાન્તં વત્સં ગૌરિવધાવતુ ॥ ૮૪૬ ॥
હે રામજી ! યમદૂતોં સે આક્રાન્ત હોને પર વિકૃલ હોકર રામ રામ રામ ઐસા ઉચ્ચારણ કરને વાલે ભક્ત કે પીછે આપ ઉસી પ્રકાર દૌડિયે જૈસે વત્સલા ગૌ અપને બછડ઼ે કે પીછે દૌડ઼તી હૈ । અર્થાત્ મૃત્યુ કે સમય શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ હોને પર આપ શીઘ્ર જાકર ઉસ ભક્ત કો નિર્ભય કરેં ।

સ્વચ્છન્દચારિણં દીનં રામ રામેતિવાદિનમ્ ।
તાવન્મામનુ નિમ્નેન યથા વારીવ ધાવતુ ॥ ૮૪૭ ॥

સ્વચ્છન્દ વિચરણ કરતે હુએ રામ નામ કા ઉચ્ચારણ કરને વાલે મુઝ દીન હીન કે પીછે આપ ઉસી પ્રકાર અનુગમન કરેં જૈસે પાની નીચે કી ઓર જાતા હૈ ।

રામ ત્વં હૃદયે યેષાં સુખલભ્યં વનેઽપિ તૈઃ ।
મણ્ડં ચ નવનીતં ચ ક્ષીરસર્પિમધૂદકમ્ ॥ ૮૪૮॥
હે રામજી ! જિન ભક્તોં કે હૃદય મેં આપ સદાસર્વદા વિરાજમાન રહતે હૈં ઉન ભક્તોં કો વન મેં ભી તક્ર, મક્ખન, દૂધ, ઘી, મધુ એવં જલાદિ સુખપૂર્વક પ્રાપ્ત હો જાતે હૈં ।

સીતાપતે રામ રઘૂત્તમેતિ યો નામ્નિજલ્પેદ્બુધિ તસ્ય તત્ક્ષણાત્ ।
દિશં દ્રવન્ત્યેવ યુયુત્સવોઽપિ ભિયં દધાના હૃદયેષુ શત્રવઃ ॥ ૮૪૯॥
જો લોગ યુદ્ધ ભૂમિ મેં હે સીતાપતે ! હે રામ ! હે રઘૂત્તમ ! ઇસ પ્રકાર ભગવાન્ કે નામોં કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈ, જપ કરતે હૈં ઉન લોગોં કે શત્રુ ઉસી ક્ષણ હૃદય સે ભયભીત હોકર યુદ્ધ ઇચ્છુક હોકર ભી દશોં દિશાઓં મેં ભાગતે હૈં ।

પ્રપન્નગીતાયાં લોમશ ઉવાચ -
પ્રપન્નગીતા મેં શ્રીલોમશજી ને કહા -
રામાન્નાસ્તિ પરો દેવો રામાન્નાસ્તિ પરં વ્રતમ્ ।
ન હિ રામાત્પરો યોગો નહિ રામાત્પરો મખઃ ॥ ૮૫૦॥
ભગવાન્ શ્રીરામચન્દ્રજી સે બઢ઼કર કોઈ દૂસરા દેવતા નહીં હૈ એવં શ્રીરામજી સે બઢ઼કર કોઈ વ્રત, યોગ એવં યજ્ઞ નહીં હૈ ।

તત્રૈવ પુષ્કરવાક્યં -
વહીં પુષ્કરજી કા વાક્ય -
યે કેચિદ્દુસ્તરં પ્રાપ્ય રઘુનાથં સ્મરન્તિ હિ ।
તેષાં દુઃખોદધિઃ શુષ્કો ભવત્યપિ ન સંશયઃ ॥ ૮૫૧॥ ,
જો લોગ દુસ્તર દુઃખ કી પ્રાપ્તિ હોને પર શ્રીરામજી કા સ્મરણ કરતે હૈં ઉન લોગોં કા દુખ સમુદ્ર સૂખ જાતા હૈ ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

ઋતુપર્ણ ઉવાચ -
ભજ શ્રીરઘુનાથસ્ત્વં કર્મણા મનસા ગિરા ।
નૈષ્કાપટ્યેન લોકેશં તોષયસ્વ મહામતે ॥ ૮૫૨॥
ઋતુપર્ણ ને કહાઃ હે મહાબુદ્ધિમાન્ ! આપ નિષ્કપટ ભાવ સે કર્મ, મન ઔર વાણી સે સમસ્ત લોકોં કે સ્વામી ભગવાન્ શ્રીરામ કા ભજન કરેં । ઔર ઉન્હેં સન્તુષ્ટ કરેં ।

વિશ્વામિત્ર પ્રાતઃ પઞ્ચકે -
શ્રીવિશ્વામિત્રકૃત પ્રાતઃ પઞ્ચક મેં -
પ્રાતર્વદામિ વચસા રઘુનાથનામ વાગ્દોષહારિ સકલં સમલં નિહન્તૃ ।

યત્પાર્વતી સ્વપતિના સહ ભોક્તુકામા પ્રીત્યા સહસ્રહરિ નામ સમં જજાપ ॥ ૮૫૩॥
મૈં વાણી કે દોષ કો હરને વાલે, સમ્પૂર્ણ પાપોં કા સ્વભાવ સે હી નાશ કરને વાલે શ્રીરામજી કે શ્રીરામનામ કા અપની વાણી સે પ્રાતઃકાલ ઉચ્ચારણ કરતા હૂઁ । જિસ એક શ્રીરામનામ કો વિષ્ણુ સહસ્રનામ કે તુલ્ય સમઝકર અપને પતિ કે સાથ ભોજન કરને કી ઇચ્છા સે શ્રીપાર્વતીજી ને પ્રીતિપૂર્વક જપા થા ।

સુયજ્ઞસંહિતાયાં -
સુયજ્ઞસંહિતા મેં -
રામનામ કથયામોઽપરમપહાય ।
સીતા નામ યુતં યત્ સ્વાદુસુખાય ॥ ૮૫૪॥
હમ લોગ દૂસરે નામોં કો છોડ઼કર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં શ્રીસીતાનામ સે યુક્ત રામનામ અર્થાત્ શ્રીસીતારામ નામ પરમ સુસ્વાદુ હૈ । સુખકારી હૈ ।

વિરચિસર્વસ્વે -
વિરઞ્ચિસર્વસ્વ મેં -
શ્રીરામનામસ્મરતઃ પ્રયાતિ સંસારપારં દુરિતૌઘયુક્ત ।
નરસ્સ સત્યં કલિદોષજન્યં પાપં નિહન્ત્યાશુ કિમત્ર ચિત્રમ્ ॥ ૮૫૫॥
શ્રીરામનામ કે સ્મરણ કરને સે સમસ્ત પાપોં સે યુક્ત પુરુષ ભી ભવસાગર સે પાર હો જાતા હૈ યહ સત્ય હૈ ફ઼િર યદિ કહેં કિ કલિ સે જન્ય સારે પાપ શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે શીઘ્ર હી નષ્ટ હો જાતે હૈં તો ઇસમેં આશ્ચર્ય ક્યા હૈ?

શિવસર્વસ્વે -
શિવસર્વસ્વ મેં -
યાવન્ન કીર્ત્તયેદ્રામં કલિકલ્મષનાશનમ્ ।
તાવત્તિષ્ઠતિ દેહેઽસ્મિન્ ભયં સંસારદાયકમ્ ॥ ૮૫૬॥
મનુષ્ય જબ તક કલિ કે કલ્મષ કે નાશક શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન નહીં કરતા હૈ તભી તક ઇસ શરીર મેં સંસારદાયક ભય બના રહતા હૈ ।

શ્રુતિસ્મૃતિપુરાણેષુ રામનામ સમીરિતમ્ ।
યન્નામકીર્તનેનૈવ તાપત્રયવિનાશનમ્ ॥ ૮૫૭॥
વેદોં પુરાણોં એવં સ્મૃતિયોં મેં શ્રીરામનામ કહા ગયા હૈ જિસ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે તીનોં તાપોં કા નાશ હો જાતા હૈ ।

સર્વેષામેવ પાપાનાં પ્રાયશ્ચિત્તમિદં સ્મૃતમ્ ।
નાતઃ પરતરં પુણ્યં ત્રિષુ લોકેષુ વિદ્યતે ॥ ૮૫૮॥
સમસ્ત પાપોં કા એકમાત્ર પ્રાયશ્ચિત શ્રીરામનામ સઙ્કીર્તન હૈ તીનોં લોકોં મેં ઇસસે બઢ઼કર કોઈ પુણ્ય નહીં હૈ ।

નામસઙ્કીર્ત્તનાદેવ તારકં બ્રહ્મ દૃશ્યતે ।
સત્યં વદામિ તે દેવિ નાન્યથા વચનં મમ ॥ ૮૫૯॥
હે દેવિ ! શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે હી તારક બ્રહ્મ શ્રીરામજી કા દર્શન હોતા હૈ મૈં તુમસે સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ મેરા વચન અન્યથા નહીં હોગા ।

વૈષ્ણવચિન્તામણૌ -
વૈષ્ણવચિન્તામણિ મેં -
કાલોઽસ્તિ દાને યજ્ઞે વા સ્નાનેકાલોઽસ્તિ સઞ્જપે ।
શ્રીનામકીર્ત્તને કાલો નાસ્ત્યત્ર પૃથિવીપતે ॥ ૮૬૦॥
હે રાજન્ ! દાન, યજ્ઞ, સ્નાન એવં મન્ત્રાદિ કે સમ્યક્ જપ મેં સમય કી વ્યવસ્થા હૈ પઞ્ચક, હોલાષ્ટક, ગુર્વસ્ત, શુક્રાસ્ત આદિ દેખના પડ઼તા હૈ । પરન્તુ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરને મેં કોઇ વિધિ નિષેધ નહીં દેખના હૈ ચાહે જહાઁ હો જૈસે હો સર્વદા કીર્તન કર સકતે હૈ ।

રામ રામેતિ યો નિત્યં મધુરં ગાયતિ ક્ષણમ્ ।
સ બ્રહ્મહા સુરાપો વા મુચ્યતે સર્વપાતકૈઃ ॥ ૮૬૧॥
જો મધુર સ્વર મેં રામ રામ ઐસા નિત્ય ક્ષણભર ગાન કરતા હૈ વહ બ્રાહ્મણ હત્યારા અથવા શરાબી હો તો ભી સભી પાપોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।

શિવસિદ્ધાન્તે શઙ્કરવાક્યં -
શિવસિદ્ધાન્ત મેં શઙ્કરજી કા વાક્ય -
બ્રહ્મઘ્નો ગુરુતલ્પગોઽપિ પુરુષઃ સ્તેયીસુરાપોઽપિવા-
માતૃભ્રાતૃવિહિંસકોઽપિસતતં ભોગૈકબદ્ધસ્પૃહઃ ।
નિત્યં રામમિમં જપન્ રઘુપતિં ભક્ત્યા હૃદિસ્થં તથા
ધ્યાયન્ મુક્તિમુપૈતિ કિં પુનરસૌ સ્વાચારયુક્તો નરઃ ॥ ૮૬૨॥
બ્રાહ્મણઘાતક, ગુરુપત્નીગામી, ચોર, શરાબી, માતા એવં ભાઈ કા હત્યારા અથવા નિરન્તર એકમાત્ર ભોગ કી ઇચ્છા કરને વાલા હો વહ મનુષ્ય ભી નિત્ય ઇસ શ્રીરામનામ કા જપ કરતે અપને હૃદય મેં વિરાજમાન શ્રીરામજી કા ભક્તિપૂર્વક ધ્યાન કરતે હુએ મુક્તિ કો પા જાતા હૈ ફિર વર્ણ એવં આશ્રમ કે અનુરૂપ સદાચાર કા પાલન કરને વાલે મનુષ્યોં કે લિએ ક્યા કહના ।

હિમવદ્ વિન્ધ્યયોર્મધ્યે જના ભાગવતા મતાઃ ।
ઉચ્ચારયન્તિ શ્રીરામનામ પ્રાણાત્ પ્રિયં મમ ॥ ૮૬૩॥
હિમાલય ઔર વિન્ધ્યાચલ પર્વતોં કે મધ્ય મેં ભગવાન્ કે ભક્તજન નિવાસ કરતે હૈં વે લોગ મેરે પ્રાણોં સે પ્રિય શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે રહતે હૈં ।

રામનામરતાનાં વૈ સેવકાનાં ચ સેવયા ।

મુચ્યતે સર્વપાપેભ્યો મહાપાતકવાનપિ ॥ ૮૬૪॥
શ્રીરામનામ કે અનુરાગી ભક્તોં કે સેવકોં કી સેવા કરને સે મહાપાપી ભી સભી પાપોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।
શ્રીરામસ્ય કૃપાસિન્ધોર્નામ્નઃ પ્રોચ્ચારણં પરમ્ ।
ઓષ્ઠસ્પન્દનમાત્રેણ કીર્ત્તનં તુ તપોઽધિકમ્ ॥ ૮૬૫॥
કૃપાસિન્ધુ શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ હી સર્વશ્રેષ્ઠ હૈ ઔર દોનોં હોઠોં કા હિલાના હી કીર્તન હૈ વહ તપસ્યા સે ભી શ્રેષ્ઠ હૈ ।

બૃહદ્ગૌતમીયે -
વૃહદ્ ગૌતમી તન્ત્ર મેં -
કુષ્ઠરોગી ભવેલ્લોકે બહુધા બ્રહ્મહા નરઃ ।
સકૃદુચ્ચરિતં નામ શીઘ્રં તત્ ક્ષપયત્યઘમ્ ॥ ૮૬૬॥
જ્યાદાતર બ્રાહ્મણ કી હત્યા કરને વાલા મનુષ્ય કોઢ઼ી હોતા હૈ લેકિન એક બાર શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરને સે શીઘ્ર હી વહ પાપ ધુલ જાતા હૈ ।

યત્ફલં દુર્લભં સર્વસાધનૈઃ કલ્પકોટિભિઃ ।
તત્ ફલં શીઘ્રમાપ્નોતિ રામનામાનુકીર્ત્તનાત્ ॥ ૮૬૭॥
દૂસરે સમસ્ત સાધનોં સે કરોડ઼ોં કલ્પોં મેં જો ફલ દુર્લભ હૈ વહ ફલ શીઘ્ર હી શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે સહજ મેં પ્રાપ્ત હો જાતા હૈ ।

આશ્વલાયનતન્ત્રે -
આશ્વલાયન તન્ત્ર મેં -
યે કીર્ત્તયન્તિ નામાનિ રામસ્ય પરમાત્મનઃ ।
સર્વધર્મબહિર્ભૂતાસ્તેઽપિ યાન્તિ પરં પદમ્ ॥ ૮૬૮॥
જો સભી ધર્મોં સે બહિર્ભૂત હોકર ભી પરમાત્મા શ્રીરામ કે નામ કા કીર્તન કરતે હૈં વે ભી પરમપદ કો પ્રાપ્ત કર લેતે હૈં ।

સ્વપ્નેઽપિ રામનામ્નસ્તુ સ્મરણાન્ મુક્તિમાપ્નુયાત્ ।
પ્રીત્યા સઙ્કીર્ત્તયેદ્યસ્તુ ન જાને કિં ફલં લભેત્ ॥ ૮૬૯॥
સ્વપ્ન મેં ભી શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરને સે મુક્તિ કી પ્રાપ્તિ હો જાતી હૈ જો લોગ પ્રીતિપૂર્વક શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતે હૈં ઉન્હેં ક્યા ફલ મિલતા હૈ યહ મૈં નહીં જાનતા હૂઁ ।

વૈરઞ્ચ્યતન્ત્રે -
વૈરઞ્ચ્યતન્ત્ર મેં -
પૂજયસ્વ રઘૂત્તમં સર્વતન્ત્રેષુ ગોપિતમ્ ।
ગુહ્યાદ્ ગુહ્યતમં નામ કીર્ત્તયસ્વ નિરન્તરમ્ ॥ ૮૭૦॥

સભી તન્ત્રોં મેં અત્યન્ત ગોપિત શ્રીરઘુશ્રેષ્ઠ રામજી કા પૂજન કરો ઔર અત્યન્ત ગુહ્ય શ્રીરામનામ કા નિરન્તર કીર્તન કરો ।

ત્યક્ત્વાઽન્યસાધનાન્ સર્વાન્ રામનામપરો ભવ ।
નાતઃ પરતરં યત્નં સુલભં સકલેષ્ટદમ્ ॥ ૮૭૧॥
દૂસરે સભી સાધનોં કો છોડ઼કર શ્રીરામનામ કે જપ પરાયણ હો જાઓ, શ્રીરામનામ સે બઢ઼કર દૂસરા કોઈ પ્રયત્ન સભી અભીષ્ટોં કો દેને કે લિએ સુલભ નહીં હૈ ।

મેરુતન્ત્રે -
મેરુતન્ત્ર મેં -
નામ્નાં મુખ્યતમં નિત્યં રામનામપ્રકીર્તિતમ્ ।
નાતઃ પરતરં નામ બ્રહ્માણ્ડેઽપિ પ્રદૃશ્યતે ॥ ૮૭૨॥
ભગવાન્ કે સભી નામોં મેં શ્રીરામનામ મુખ્ય હૈ સમ્પૂર્ણ બ્રહ્માણ્ડ મેં ભી ઇસસે બઢ઼કર કોઈ દૂસરા નામ નહીં હૈ ।

રામનામ્નિ સુધાધામ્નિ યસ્ય પ્રીતિર્ન વિદ્યતે ।
પાપિનામગ્રગણ્યસ્સ ભૂમેર્ભારો મહત્તરઃ ॥ ૮૭૩॥
અમૃત કા નિવાસભૂત શ્રીરામનામ મેં જિસકી પ્રીતિ નહીં હૈ વહ સભી પાપિયોં મેં અગ્રગણ્ય એવં પૃથિવી મહાન્ ભાર હૈ ।

નારાયણતન્ત્રે -
નારાયણતન્ત્ર મેં -
યે ગૃહ્ણન્તિ નિરન્તરં પરપદં રામેતિ વર્ણદ્વયં
તે વૈ ભાગવતોત્તમાઃ સુખમયા પૂજ્યાસ્તુ તે સર્વથા ।
તે નિસ્તીર્ય ભવાર્ણવં સુતકલત્રાદ્યૈસ્તુ નક્રૈર્યુતં
તૃષ્ણાવારિ સુદુસ્તરં પરતરે સાયુજ્યમાયાન્તિ વૈ ॥ ૮૭૪॥
જો લોગ સર્વોત્કૃષ્ટ શબ્દ “શ્રીરામ” ઇન દો વર્ણોં કો નિત્ય નિરન્તર ગ્રહણ કરતે હૈં અર્થાત્ ઉચ્ચારણ કરતે હૈં વાસ્તવ મેં વે હી શ્રેષ્ઠ ભાગવત હૈં સુખી હૈં ઔર સભી લોગોં સે સદાસર્વદા પૂજ્ય હૈં વે લોગ હી પુત્રપત્ની આદિ ગ્રહોં સે પરિવ્યાપ્ત એવં તૃષ્ણારૂપી અથાહ જલ સે દુસ્તર ભવસાગર કો નિશ્ચિત હી પાર કરકે વૈકુણ્ઠ મેં સાયુજ્ય મુક્તિ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

યાનિ ધર્માણિ કર્માણિ મહોગ્રફલદાનિ વૈ ।
નિષ્ફલાનિ ચ સર્વાણિ રામનામરતાત્મનામ્ ॥ ૮૭૫॥
મહાન્ એવં ઉગ્રફલ દેને વાલે જિતને ધર્મ એવં કર્મ હૈ વે સારે ધર્મ કર્મ શ્રીરામનામાનુરાગિયોં કે લિએ નિષ્ફલ હૈ ।

વામનતન્ત્રે -

વામનતન્ત્ર મેં -
પૃથિવ્યાં કતિધા લોકા જાતાશ્ચ કતિનો મૃતાઃ ।
મુક્તાસ્તેऽત્ર ન સન્દેહો રામનામાનુકીર્તનાત્ ॥ ૮૭૬॥
ઇસ પૃથિવી પર કિતને લોગ પૈદા હુએ ઔર કિતને લોગ મર ગયે પરન્તુ જો શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતે હૈં વે લોગ હી મુક્ત હોતે હૈં ઇસમેં સન્દેહ નહીં હૈ ।

બ્રહ્માણ્ડે સન્તિ યાવન્તિ મહોગ્રાઃ પુણ્યસઞ્ચયાઃ ।
રામનામ્નો જપસ્યાપિ કલાં નાર્હન્તિ ષોડશીમ્ ॥ ૮૭૭॥
ઇસ બ્રહ્માણ્ડ મે જિતને મહાન્ એવં ઉગ્ર પુણ્યોં કા સઞ્ચય હૈ વે સારે પુણ્ય સમુદાય શ્રીરામનામ કે જપ કે સોલહવીં કલા કે બરાબર ભી નહીં હૈ ।

વશિષ્ઠતન્ત્રે -
વશિષ્ઠતન્ત્ર મેં -
રામનામપરા યે ચ રામનામાર્થચિન્તકાઃ ।
તેષાં પાદરજઃસ્પર્શાત્ પાવનં ભુવનત્રયમ્ ॥ ૮૭૮॥
જો લોગ શ્રીરામનામ પરાયણ હૈં ઔર જો શ્રીરામનામ કે અર્થ કા ચિન્તન કરતે હૈં ઉન ભક્તોં કી ચરણધૂલિ કે સંસ્પર્શ સે સમ્પૂર્ણ ત્રિલોકી પવિત્ર હો જાતી હૈ ।

કૃષ્ણનારાયણાદીનિ નામાનિ જપતોऽનિશમ્ ।
સહસ્રૈર્જન્મભી રામનામ્નિ સ્નેહો ભવત્યુત ॥ ૮૭૯॥
ભગવાન્ કે કૃષ્ણનારાયણાદિ નામોં કા દિન રાત જપ કરને પર હજારોં જન્મોં કે બાદ શ્રીરામનામ મેં પ્રેમ હોતા હૈ ।

રામ એવાભિજાનાતિ રામનામ્નઃ ફલં હૃદિ ।
પ્રવક્તું નૈવ શક્નોતિ બ્રહ્માદીનાં તુ કા કથા ॥ ૮૮૦॥
શ્રીરામનામ કે જપ કા ફલ શ્રીરામજી હી અપને હૃદય મેં જાનતે હૈં પર વે ભી કહ નહીં સકતે હૈં ફિર બ્રહ્મા શિવાદિ કા ક્યા કહના ।

શ્રીરામરક્ષાયાં -
શ્રીરામરક્ષાસ્તોત્ર મેં -
પાતાલભૂતલવ્યોમચારિણશ્છદ્મચારિણઃ ।
ન દ્રષ્ટુમપિ શક્તાસ્તે રક્ષિતં રામનામભિઃ ॥ ૮૮૧॥
શ્રીરામનામ સે સર્વથા સુરક્ષિત ભક્તોં કો, પાતાલ, ભૂતલ, આકાશ મેં વિચરણ કરને વાલે એવં કપટ મેં વિચરણ કરને વાલે પ્રાણી ભી દેખને મેં સમર્થ નહીં હો સકતે હૈં વે સબ શ્રીરામનામ સે ડરતે હૈં ।

રામેતિ રામભદ્રેતિ રામચન્દ્રેતિ વા સ્મરન્ ।
નરો ન લિપ્યતે પાપૈર્ભુક્તિં મુક્તિં ચ વિન્દતિ ॥ ૮૮૨॥

રામ, રામભદ્ર એવં રામચન્દ્ર ઇસ પ્રકાર ઉચ્ચારણ કરકે ભગવાન્ કા સ્મરણ કરને વાલા મનુષ્ય પાપોં મેં લિપ્ત નહીં હોતા હૈ ઔર લૌકિક ભોગ એવં મોક્ષ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ।

જગજ્જૈત્રૈકમન્ત્રેણ રામનામ્નૈવ રક્ષિતમ્ ।
યઃ કણ્ઠે ધારયેત્તસ્ય કરસ્થાઃ સર્વસિદ્ધયઃ ॥ ૮૮૩ ॥
સમ્પૂર્ણ જગત્ કો જિતાને વાલા એકમાત્ર મહામન્ત્ર શ્રીરામનામ હૈ ઉસસે સંયુક્ત કિસી ભી યન્ત્ર કો જો અપને કણ્ઠ મેં ધારણ કરતા હૈ ઉસકે હાથ મેં સભી સિદ્ધિયા સ્વતઃ આ વિરાજતી હૈં ।

શાશ્વતતન્ત્રે -
શાશ્વતતન્ત્ર મેં -
વાઙ્મનોગોચરાતીતઃ સત્યલોકેશ ઈશ્વરઃ ।
તસ્ય નામાદિકં સર્વં રામનામ્ના પ્રકાશતે ॥ ૮૮૪ ॥
સત્યલોક કે સ્વામી ભગવાન્ વાણી ઔર મન સે પરે હૈં ઉનકે સભી નામ શ્રીરામનામ સે પ્રકાશિત હોતે હૈં ।
યસ્ય પ્રસાદાદ્દેવેશિ મમ સામર્થ્યમીદૃશમ્ ।
સઙ્હરામિ ક્ષણાદેવ ત્રૈલોક્યં સચરાચરમ્ ॥ ૮૮૫ ॥
હે દેવેશ્વરિ પાર્વતિ ! જિસ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે મુઝે ઐસા સામર્થ્ય પ્રાપ્ત હુઆ હૈ કિ મૈં ચર અચર સે યુક્ત સમ્પૂર્ણ ત્રિલોકી કા ક્ષણ ભર મેં સંહાર કર સકતા હૂઁ ।

ધાતા સૃજતિ ભૂતાનિ વિષ્ણુર્ધારયતે જગત્ ।
તથા ચેન્દ્રાદયઃ સર્વે રામનામ્નાસમૃદ્ધિમાન્ ॥ ૮૮૬ ॥
શ્રીરામનામ કી કૃપા સે પ્રાપ્ત સમૃદ્ધિ સે યુક્ત હોકર બ્રહ્માજી ભૂતોં કી સૃષ્ટિ કરતે હૈં ભગવાન્ વિષ્ણુ જગત્ કા પાલન કરતે હૈં એવં ઇન્દ્રાદિ સબ દેવતા અપના-અપના કાર્ય કરતે હૈં ।

રહસ્યસારે શ્રીનારાયણવાક્યં મુનીન્ પ્રતિ -
રહસ્યસાર મેં શ્રીનારાયણજી કા વાક્ય મુનિયોં કે પ્રતિ -
રસનાયાં વિશેષેણ જપ્તવ્યં નામ સજ્જનૈઃ ।
કલૌ સઙ્કીર્તનં વિપ્રાઃ સર્વસિદ્ધાન્તસમ્મતમ્ ॥ ૮૮૭ ॥
હે વિપ્રો ! કલિયુગ મેં "સભી સિદ્ધાન્ત વાલોં" કો શ્રીહરિનામ સઙ્કીર્તન અભિમત હૈ, અતઃ સજ્જનોં કો વિશેષ રૂપ સે અપની જિહ્વા સે શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરના ચાહિએ ।

પ્રેમસઙ્ક્લિન્નયા વાચા યે રમન્તિ રટન્તિ વૈ ।
નામ સર્વેશ્વરાધારં તે કૃતાર્થા મહામુને ॥ ૮૮૮ ॥
સર્વેશ્વરોં કે મૂલાધાર શ્રીરામનામ કા જો લોગ પ્રેમ સે ભીગી હુઈ વાણી સે જપ એવં સ્મરણ કરતે હૈં, હે મહામુને ! વાસ્તવ મેં વે લોગ હી કૃતાર્થ હૈં ।

નામપ્રોચ્ચારણં નિત્યં રસનાયાં પ્રશસ્યતે ।

ભક્તાનાં યોગિનાં ચૈવ જ્ઞાનિનાં કર્મિણાં તથા ॥ ૮૮૯॥
ભક્તોં, યોગિયોં, જ્ઞાનિયોં એવં કર્મકાણ્ડિયોં કે લિએ નિત્ય અપની જિહ્વા સે શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ હી પ્રશસ્ત હૈ ।

યત્ર સઙ્ગૃહ્યતે નામ પ્રેમસમ્પન્નમાનસૈઃ ।
તત્ર તત્ર પરા વાણી નાભિસ્થા સર્વતઃ શુભા ॥ ૮૯૦॥
જહાઁ-જહાઁ પ્રેમયુક્ત મન સે શ્રીરામનામ કા ગ્રહણ કિયા જાતા હૈ વહાઁ-વહાઁ સબ તરફ સે કલ્યાણકારી નાભિ સે પરાવાણી નિકલતી હૈ ।

રામનામ પરમ્બ્રહ્મ સર્વમોદૈકમન્દિરમ્ ।
જીવનં દિવ્યનિત્યાનાં પરિકરાણાં મહાત્મનામ્ ॥ ૮૯૧॥
ભગવાન્ કે દિવ્ય એવં નિત્ય પરિકરોં એવં મહાત્માઓં કા સભી પ્રકાર સે આનન્દ કા એકમાત્ર આશ્રય પરબ્રહ્મ શ્રીરામનામ હી જીવન હૈ ।

યસ્ય રામરસે પ્રીતિર્વર્તતે ભક્તિસંયુતા ।
સ એવ કૃતકૃત્યશ્ચ સર્વશાસ્ત્રાર્થકોવિદઃ ॥ ૮૯૨॥
જિસકી શ્રીરામનામામૃત મેં ભક્તિ યુક્ત પ્રીતિ હૈ વાસ્તવ મેં વહી કૃતકૃત્ય હૈ એવં સભી શાસ્ત્રોં કા પણ્ડિત હૈ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે નાનારહસ્યતન્ત્રસ્તોત્રવાક્યપ્રમાણનિરુપણં નામાષ્ટમઃ પ્રમોદઃ ॥ ૮॥
“અષ્ટમ પ્રમોદ સમાપ્ત”

અથ નવમઃ પ્રમોદઃ

શ્રીરામાયણોક્તવચનાનિ -
નવમ પ્રમોદ મેં શ્રીરામાયણોક્તવચન -
શ્રીમદ્ વાલ્મીકીય રામાયણ -
રામો રામો રામ ઇતિ પ્રજાનાં સમભૂદ્ધ્વનિઃ ।
રામભૂતમિદં વિશ્વં રામે રાજ્યં પ્રશાસતિ ॥ ૮૯૩॥
ભગવાન્ રામ કે ગદ્દી પર બૈઠકર રાજ્ય કા શાસન કરને પર સમસ્ત પ્રજા મેં રામ રામ-રામ યહ દિવ્ય ધ્વનિ ગૂઁજ ઉઠી એવં સમ્પૂર્ણ વિશ્વ રામમય હો ગયા ।

યશ્ચ રામં ન પશ્યેત્તુ યં ચ રામો ન પશ્યતિ ।
નિન્દિતઃ સર્વલોકેષુ સ્વાત્માઽપ્યેનં વિગર્હતિ ॥ ૮૯૪॥
જિસને શ્રીરામ કો નહીં દેખા એવં શ્રીરામ ને જિસકો નહીં દેખા વહ સભી લોકોં મેં નિન્દિત હૈ ઉસકી આત્મા ભી ઉસકી ભર્ત્સના કરતી હૈ ।

ક્ષણાર્દ્ધેનાપિ યચ્ચિત્તં ત્વયિ તિષ્ઠત્યચઞ્ચલઃ ।
તસ્યાજ્ઞાનમનર્થાનાં મૂલં નશ્યતિ તત્ ક્ષણાત્ ॥ ૮૯૫॥
હે રામજી ! જિસકા સ્થિર ચિત્ત આધે ક્ષણ કે લિએ ભી આપ મેં લગ ગયા ઉસકે સમસ્ત અનર્થોં કા મૂલ અજ્ઞાન ઉસી ક્ષણ નષ્ટ હો જાતા હૈ ।

કૂજન્તં રામ રામેતિ મધુરં મધુરાક્ષરમ્ ।
આરુહ્ય કવિતાશાખાં વન્દે વાલ્મીકિકોકિલમ્ ॥ ૮૯૬॥
કવિતારૂપી શાખા પર આરૂઢ઼ હોકર મધુરાક્ષરોં મેં રામ-રામ ઇસ પ્રકાર કૂજન કરને વાલે વાલ્મીકિરૂપી કોયલ કી મૈં વન્દના કરતા હૂઁ ।

સકૃદેવ પ્રપન્નાય તવાસ્મીતિ ચ યાચતે ।
અભયં સર્વભૂતેભ્યો દદામ્યેતદ્ વ્રતં મમ ॥ ૮૯૭॥
એક બાર શરણ મેં આકર પ્રભો ! મૈં આપકા હૂઁ ઐસી પ્રાર્થના કરને વાલે કો મૈં સમસ્ત પ્રાણિયોં સે નિર્ભય કર દેતા હૂઁ યહ મેરા વ્રત હૈં ।

કથઞ્ચિદુપકારેણ કૃતેનૈકેન તુષ્યતિ ।
ન સ્મરત્યપકારાણાં શતમપ્યાત્મવત્તયા ॥ ૮૯૮॥
કિસી ભી પ્રકાર સે એક ઉપકાર કરને પર ભી ભગવાન્ પ્રસન્ન હો જાતે હૈં ફિર તો હજારોં અપકારોં કો યાદ નહીં કરતે હૈં ક્યોઙ્કિ વે પરમ આત્મવાન્ ધૈર્યવાન્ અર્થાત્ ધીર ગમ્ભીર હૈં । નામ ઔર નામી દોનોં કો એક માનકર નામી પરક શ્લોકોં કો યહાઁ દિયા ગયા હૈ ।

બ્રહ્મરામાયણે શ્રીરામવાક્યં શ્રીજાનકીં પ્રતિ -
બ્રહ્મરામાયણ મેં શ્રીરામજી કા વાક્ય શ્રીજાનકી કે પ્રતિ -
યે ત્વાં સ્મરન્તિ સદ્ભક્ત્યા તે મે પ્રિયતમાઃ પ્રિયે ।
તેષાં ભાગ્યોદયં વક્તું ન શક્તોઽહં કદાચન ॥ ૮૯૯॥
હે પ્રાણવલ્લભે જાનકિ ! જો સદ્ભક્તિપૂર્વક તુમ્હારા સ્મરણ કરતે હૈં વે મુઝે અત્યન્ત પ્રિય હૈં મૈં ઉનકે ભાગ્યોદય કો કહને મેં સમર્થ નહીં હૂઁ ।

ક્વચિત્ ત્વાં યે સ્મરન્ત્યન્તર્મમ પાર્ષદતાં પરામ્ ।
કોટિજન્માર્જિતૈઃ પુણ્યૈઃ દુર્લભામપિ યાન્તિ તે ॥ ૯૦૦॥
જો ભીતર સે આપકા સ્મરણ કરતે હૈં વે લોગ કરોડ઼ોં જન્મોં સે અર્જિત પુણ્યોં સે ભી દુર્લભ મેરે ઉત્કૃષ્ટ પાર્ષદ પદ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ।

શ્રીસીતારામનામ્નસ્તુ સદૈક્યં નાસ્તિ સંશયમ્ ।
ઇતિ જ્ઞાત્વા જપેદ્યસ્તુ સ ધન્યો ભાવિનાં વરઃ ॥ ૯૦૧॥

શ્રીસીતાનામ એવં શ્રીરામનામ દોનોં મેં સદાસર્વદા ઐક્ય હૈ ઐસા સમઝ કર જો સીતારામ-સીતારામ જપ કરતા હૈ વહી ધન્ય એવં ભાવુકોં મેં શ્રેષ્ઠ હૈ ।

જ્ઞાનં સીતાનામ તુલ્યં ન કિઞ્ચિદ્ ધ્યાનં સીતાનામ તુલ્યં ન કિઞ્ચિત્ ।
ભક્તિઃ સીતાનામ તુલ્યા ન કાચિત્ તત્ત્વં સીતાનામ તુલ્યં ન કિઞ્ચિત્ ॥ ૯૦૨॥
શ્રીસીતાજી કે નામ કે સમાન ન કોઈ જ્ઞાન, ધ્યાન, ભક્તિ ઔર ન કોઈ તત્વ હૈ ।
એકં શાસ્ત્રં ગીયતે યત્ર સીતા કર્માપ્યેકં પૂજ્યતે યત્ર સીતા ।
એકા લોકે દેવતા ચાપિ સીતા મન્ત્રશ્ચૈકોઽપ્યસ્તિ સીતેતિ નામ ॥ ૯૦૩॥
વાસ્તવ મેં એકમાત્ર વહી શાસ્ત્ર હૈ જહાઁ શ્રીસીતાજી કા નામ, મહિમા વર્ણિત હૈ, કર્મ ભી વહી સુકર્મ હૈ જિસમેં શ્રીસીતાજી કી પૂજા હોતી હૈ એક માત્ર શ્રીસીતાજી હી સર્વશ્રેષ્ઠ દેવતા હૈ ઔર સબસે બડ઼ા મહામન્ત્ર શ્રીસીતારામ નામ હૈ ।

નાન્યઃ પન્થા વિદ્યતે ચાત્મલબ્ધૌ નાન્યો ભાવો વિદ્યતે ચાપિ લોકે ।
નાન્યદ્ જ્ઞાનં વિદ્યતે ચાપિ વેદેષ્વં સીતાનામમાત્રં વિહાય ॥ ૯૦૪॥
પરમાત્મા કી પ્રાપ્તિ કે લિએ લોક મેં શ્રીસીતાનામ કો છોડ઼કર ન તો કોઈ દૂસરા માર્ગ હૈ, ન ભાવ હૈ ઔર વેદોં મેં ન તો કોઈ દૂસરા જ્ઞાન હૈ । અર્થાત્ શ્રીજી કી કૃપા કે બિના ભગવાન્ કી પ્રાપ્તિ અસમ્ભવ હૈ ઔર શ્રીજી કી કૃપા શ્રીસીતાનામોચ્ચારણ કે બિના અસમ્ભવ હૈ ।

સીતેતિ મઙ્ગલં નામ સકૃચ્છ્રુત્વા કૃપાકરઃ ।
શ્રીરામો જાનકીજાનિર્વિશેષેણ પ્રસીદતિ ॥ ૯૦૫॥
પરમમઙ્ગલમય શ્રીસીતાનામ કા એક બાર સઙ્કીર્તન સુનકર કૃપા સાગર શ્રીજાનકીનાથરામજી વિશેષ
પ્રસન્ન હોતે હૈ ।
શ્રીસીતાનામમાહાત્મ્યં સુગોપ્યં સર્વતઃ શુભમ્ ।
રસિકા પ્રેમસમ્મગ્ના જાનન્તિ તદનુગ્રહાત્ ॥ ૯૦૬॥
શ્રીસીતાજી કે નામ કી મહિમા અત્યન્ત ગોપનીય એવં સભી તરહ સે શુભ કરને વાલા હૈ કિન્તુ ઇસ બાત કો શ્રીકિશોરીજી કી કૃપા સે પ્રેમ મેં સમ્યક્ મગ્ન રસિક લોગ હી જાનતે હૈં ।

અધ્યાત્મરામાયણે -
અધ્યાત્મરામાયણ મેં -
યેષુ યેષ્વપિ દેશેષુ રામનામ ઉપાસતે ।
દુર્ભિક્ષદૈન્યદોષાશ્ચ ન ભવન્તિ કદાચન ॥ ૯૦૭॥
જિન-જિન દેશોં મેં શ્રીરામનામ કી ઉપાસના હોતી હૈ વહાઁ-વહાઁ અકાલ, ગરીબી એવં આધિ વ્યાધિ દોષ નહીં હોતે હૈં ।

રામ રામેતિ યે નિત્યં પઠન્તિ મનુજા ભુવિ ।

તેષાં મૃત્યુભયાદીનિ ન ભવન્તિ કદાચન ॥ ૯૦૮॥
ઇસ પૃથિવી મેં જો લોગ નિત્ય શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કરતે હૈં ઉનકો કભી ભી મૃત્યુ આદિ કા ભય નહીં હોતા હૈ ।

રામ રામેતિ સતતં પઠનાલ્લભતે ફલમ્ ।
વાચા સિદ્ધ્યાદિકં સર્વં સ્વયમેવ ભવેદ્ધ્રુવમ્ ॥ ૯૦૯॥
અપની વાણી સે નિરન્તર રામ રામ ઐસા પાઠ કરને સે તુરન્ત ફલ મિલતા હૈ ઔર વાક્ સિદ્ધિ આદિ સબ સિદ્ધિયાં સ્વયં હી નિશ્ચિત પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ ।

યન્નામ વિવશો ગૃણન્ મ્રિયમાણ પરં પદમ્ ।
યાતિ સાક્ષાત્ ત્વમેવાસિ મુમૂર્ષો મે પુરઃસ્થિતમ્ ॥ ૯૧૦॥
જિનકે નામ કા મ્રિયમાણ પુરુષ વિવશ હોકર ઉચ્ચારણ કરને પર પરમપદ કો પ્રાપ્ત કરતા હૈ ફિર મુઝ મરણેચ્છુ કે સમક્ષ સાક્ષાત્ આપ પ્રકટ હૈં ઐસા સૌભાગ્ય ફિર મિલેગા કિ નહીં ।

યસ્મિન્ રમન્તે મુનયો વિદ્યયા જ્ઞાનવિપ્લવે ।
તં ગુરૂ પ્રાહ રામેતિ રમણાદ્રામ ઇત્યપિ ॥ ૯૧૧॥
વિદ્યા કે દ્વારા અજ્ઞાન કે સમાપ્ત હો જાને પર બડ઼ે-બડ઼ે મુનિ લોગ જિસમેં રમણ કરતે હૈં ઉનકા નામ ગુરુ વશિષ્ઠ ને “રામ” રખા, અપને ગુણ એવં શીલ કે દ્વારા સબકો આનન્દ પ્રાપ્ત કરતે હૈં ઇસલિએ ઇન્હેં રામ કહતે હૈં ।

ઇત્યુક્ત્વા રામ ! તે નામ બ્યત્યયાક્ષરપૂર્વકમ્ ।
એકાગ્રમનસા ચૈવ મરેતિ જપ સર્વદા ॥ ૯૧૨॥
હે રામજી ! ઐસા કહકર આપકે નામ રામ કો ઉલટકર “મરા” ઐસા એકાગ્રચિત્ત સે સદાસર્વદા તુમ જપો । ઐસા મહાત્માઓં ને ઉપદેશ દિયા ।

ત્વન્નામામૃતહીનાનાં મોક્ષઃ સ્વપ્નેઽપિ નો ભવેત્ ।
તસ્માચ્છ્રીરામનામ્નસ્તુ સઙ્કીર્ત્તનપરો ભવ ॥ ૯૧૩॥
હે રામજી ! આપકે શ્રીરામનામરૂપી અમૃત સે રહિત મનુષ્યોં કો સ્વપ્ન મેં ભી મોક્ષ નહીં મિલ સકતા હૈ ઇસલિએ શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરો । ઐસા મહાત્માઓં ને ઉપદેશ દિયા ।

નાધીતવેદશાસ્ત્રોઽપિ ન કૃતાધ્વરકર્મકઃ ।
યો નામ વદતે નિત્યં તેન સર્વં કૃતં ભવેત્ ॥ ૯૧૪॥
જો વેદશાસ્ત્રોં કો નહીં પઢ઼ા હૈ એવં યજ્ઞાનુષ્ઠાનાદિ કર્મ નહીં કિયા હૈ ઔર જો શ્રીરામનામ કા સઙ્કીર્તન કરતા હૈ ઉસને સભી યજ્ઞાદિ કર્મોં એવં વેદાધ્યયનાદિ કો કર લિયા ।

માનસરામાયણે -
શ્રીમદ્રામચરિતમાનસ મેં -

બ્રહ્મામ્ભોધિસમુદ્ભવં કલિમલપ્રધ્વંસનં ચાવ્યયં
શ્રીમચ્છમ્ભુમુખેન્દુસુન્દરવરે સંશોભિતં સર્વદા ।
સંસારામયભેષજં સુખકરં શ્રીજાનકીજીવનં
ધન્યાસ્તે કૃતિનઃ પિબન્તિ સતતં શ્રીરામનામામૃતમ્ ॥ ૯૧૫ ॥
જો વેદરૂપી સમુદ્ર સે પ્રકટ હુઆ હૈ, કલિ કે મલ કા નાશક હૈ, અવિનાશી હૈ, ભગવાન્ શઙ્કર કે શ્રેષ્ઠ મુખચન્દ્ર પર સદાસર્વદા સુશોભિત હૈ, સંસારરૂપી રોગ નાશ કી મહૌષધિ હૈ, સુખ પ્રદાન કરને વાલા હૈ, ઔર શ્રીજનક પુત્રી સીતાજી કા જીવન સર્વસ્વ હૈ । ઉસ શ્રીરામનામરૂપી અમૃત કો જો પુણ્યાત્મા લોગ નિત્ય નિરન્તર પીતે હૈં વે હી વાસ્તવ મેં ધન્ય હૈં ।

પ્રમોદરામાયણે -
પ્રમોદરામાયણ મેં -
રામનામાંશતો જાતાસ્સુમન્ત્રાશ્ચાપ્યનન્તકાઃ ।
અબુધા નૈવ જાનન્તિ નામમાહાત્મ્યમુજ્જ્વલમ્ ॥ ૯૧૬ ॥
શ્રીરામનામ કે અંશ સે હી અનન્ત સુન્દર સુન્દર મન્ત્ર ઉત્પન્ન હુએ હૈં, મૂર્ખ લોગ શ્રીરામનામ કે ઉજ્જ્વલ મહત્વ કો નહીં જાન પાતે હૈં ।

ભુશુણ્ડિરામાયણે -
ભુશુણ્ડિ રામાયણ મેં -
શ્રીરામનામદીપ્તાગ્નિર્દગ્ધદુર્જાતિકિલ્વિષઃ ।
શ્વપચોઽપિ બુધૈઃ પૂજ્યો વેદાઢ્યોઽપિ ન નાસ્તિકઃ ॥ ૯૧૭ ॥
શ્રીરામનામરૂપી પ્રદીપ્ત અગ્નિ મેં જલ ગયા હૈ કુત્સિત જાતિ જન્ય દોષ જિસકા વહ શ્વપચ ભી વિદ્વાન્ સે પૂજ્ય હૈ ઔર શ્રીરામનામ સે રહિત વૈદિક બ્રાહ્મણ ભી નાસ્તિક હૈ પૂજ્ય નહીં હૈ ।

વેદશાસ્ત્રશતં વાપિ તારયન્તિ ન તં નરમ્ ।
યસ્તુ સ્વમનસા વાચા ન કરોતિ જપં પરમ્ ॥ ૯૧૮ ॥
સૈકડ઼ોં વેદશાસ્ત્ર ભી ઉસ મનુષ્ય કા ઉદ્ધાર નહીં કર સકતે હૈં જો મન ઔર વાણી સે શ્રીરામનામ કા જપ

નહીં કરતા હૈ ।
રામનામવિહીનસ્ય જાતિશ્શાસ્ત્રં જપસ્તપઃ ।
અપ્રાણસ્યૈવ દેહસ્ય મણ્ડનન્તુ વૃથા યથા ॥ ૯૧૯ ॥
શ્રીરામનામ સે વિહીન મનુષ્યોં કે લિએ ઉત્તમ જાતિ, શાસ્ત્ર, જપ એવં તપ ઉસી પ્રકાર વ્યર્થ હૈ જિસ પ્રકાર મૂર્દા કે લિએ આભૂષણ વ્યર્થ હૈ ।

યે શૃણ્વન્તિ હિ સદ્ભક્ત્યા રામનામપરાત્પરમ્ ।
તેઽપિ યાન્તિ પરં ધામ કિં પુનર્જાપકો જનઃ ॥ ૯૨૦ ॥

જો લોગ શ્રદ્ધાભક્તિપૂર્વક પરાત્પર શ્રીરામનામ કા શ્રવણ કરતે હૈં વે ભી પરમ ધામ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં ફિર શ્રીરામનામ કે જપ કરને વાલે કે લિએ ક્યા કહના હૈ ।

દ્વિજો વા રાક્ષસો વાપિ પાપી વા ધાર્મિકોઽપિ વા ।
રામ રામેતિ યો વક્તિ સ મુક્તો ભવબન્ધનાત્ ॥ ૯૨૧॥
બ્રાહ્મણ હો યા રાક્ષસ હો, પાપી હો યા ધર્માત્મા હો જો રામ-રામ ઐસા કહતા હૈ વહ સંસાર ચક્ર સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।

યત્ર યત્ર સમુદ્ધારો દૃશ્યતે શ્રૂયતેઽથવા ।
રામનામ્નૈવ નિત્યં ચ તત્ર તત્ર ન સંશયઃ ॥ ૯૨૨॥
જહાઁ કહીં ભી કિસી કા ઉદ્ધાર દેખા યા સુના જાતા હૈ વહાઁ શ્રીરામનામ કી કૃપા સે ઉદ્ધાર સમઝના ચાહિએ ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

દિવા રાત્રૌ ચ યે નિત્યં રામનામ જપન્તિ હિ ।
સાક્ષાત્પરિકરા દિવ્યા નિત્યા રસમયાઃ સદા ॥ ૯૨૩॥
દિન મેં ઔર રાત્રિ મેં જો લોગ નિત્ય શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં વે લોગ સદાસર્વદા ઠાકુરજી કે સાક્ષાત્ દિવ્ય, નિત્ય એવં સદાસર્વદા રસમય પાર્ષદ હૈં ।

ક્ષણાર્દ્ધમપિ ચૈકાન્તે સ્થિત્વા યેષાં રતિઃ પરે ।
રામનામાત્મકે મન્ત્રે તેષાં જન્માદિકં નહિ ॥ ૯૨૪॥
એકાન્ત મેં સ્થિત હોકર પરાત્પર શ્રીરામનામરૂપી મહામન્ત્ર મેં આધે ક્ષણ કે લિએ ભી જિનકી રતિ હો જાતી હૈ ઉનકા પુનર્જન્મ નહીં હોતા હૈ ।

અહો શ્રીભારતં વર્ષ ધન્યં પુણ્યાલયં પરમ્ ।
પ્રાપ્ય યત્રાપિ શ્રીરામનામ નૈવ જપન્તિ યે ॥ ૯૨૫॥
નાન્યસ્તત્ સદૃશો મૂઢશ્ચાણ્ડાલો લોકગર્હિતઃ ।
ભ્રમન્તે ભવચક્રેઽસ્મિન સર્વદા તસ્ય વૈ મતિઃ ॥ ૯૨૬॥
ધન્ય, પુણ્યાલય એવં સર્વશ્રેષ્ઠ શ્રીભારતવર્ષ કો પ્રાપ્ત કરકે ભી જો શ્રીરામનામ કા જપ નહીં કરતે હૈં ઉનકે લિએ આશ્ચર્ય હૈ । ઉનસે બઢ઼કર દૂસરા કોઈ ન મૂર્ખ હૈ ઔર ન લોક નિન્દિત ચાણ્ડાલ, ઉનકી વહ બુદ્ધિ સદાસર્વદા ભવસાગર મેં ઘૂમતી રહેગી ।

અસઙ્ખ્યકોટિલોકાનામુપાદાનં પરાત્પરમ્ ।
તથૈવ સર્વવેદાનાં કારણં નામ ઉચ્યતે ॥ ૯૨૭॥
અનન્ત લોકોં કા ઉપાદાનકારણ એવં સભી વેદોં કા મૂલ કારણ શ્રીરામનામ કહા જાતા હૈ ।
સ્વપ્ને તથા સમ્ભ્રમતઃ પ્રમાદાચ્ચેજ્જૃમ્ભણાત્ સંસ્ખલનાદ્યભાવાત્ ।
રામેતિ નામ સ્મરતઃ સકૃદ્વૈ નશ્યત્યસઙ્ખ્યદ્વિજધેનુહત્યા ॥ ૯૨૮॥

સ્વપ્ન મેં, ભ્રમવશ, પ્રમાદવશ, જમ્ભાઈ લેતે સમય, ગિરતે સમય અથવા અભાવગ્રસ્ત હોકર જો એક બાર શ્રીરામનામ કા સ્મરણ કરતા હૈ ઉસકે અસઙ્ખ્ય બ્રાહ્મણ ઔર ગોહત્યા જન્ય પાપ નષ્ટ હો જાતે હૈં ।

પ્રાયો નામાવલમ્બેન સાનુભૂતા પ્રતીયતામ્ ।
અદ્યત્વે તદ્વિશેષેણ નામ્નિ પ્રાપ્તિર્હિ નામતઃ ॥ ૯૨૯ ॥
અધિકાંશ શ્રીરામનામ કે સહારે સે હી ભગવાન્ કા અનુભવ ભક્તોં ને કિયા હૈ-ઇસ પર વિશ્વાસ કરો, વર્તમાન કલિયુગ મેં વિશેષ રૂપ સે ભગવાન્ કી પ્રાપ્તિ શ્રીરામનામ સે હી સમ્ભવ હૈ ।

શારદારામાયણે -
શારદારામાયણ મેં -
શ્રીમતો જાનકીજાનેર્નામ નિત્યં જપન્તિ યે ।
તે સર્વૈસ્ત્રિદશૈઃ પૂજ્યાઃ વન્દનીયાશ્ચ સર્વદા ॥ ૯૩૦ ॥
શ્રીમાન્ જાનકીનાથ કે નામ શ્રીરામનામ કા જો નિત્ય જપ કરતે હૈં વે લોગ સભી દેવતાઓં સે સદાસર્વદા પૂજ્ય એવં વન્દનીય હૈં ।

ચતુર્યુગેષુ શ્રીરામનામમાહાત્મ્યમુજ્જ્વલમ્ ।
સર્વોત્કૃષ્ટં ન સન્દેહો કલૌ તત્રાપિ સર્વથા ॥ ૯૩૧ ॥
ચારોં યુગોં મેં શ્રીરામનામ કા ઉજ્જ્વલ માહાત્મ્ય સર્વોત્કૃષ્ટ હૈ ઉસમેં ભી વર્તમાન કલિયુગ મેં વિશેષ હૈ ઇસમેં સન્દેહ નહીં હૈ ।

પ્રેમરામાયણે -
પ્રેમરામાયણ મેં -
શ્રીરામનામસંલ્લાપતત્પરં પુરુષં ભજેત્ ।
મુક્તિસ્સ્યાત્ સેવનાદ્દેવિ હ્યનાયાસેન સત્વરમ્ ॥ ૯૩૨ ॥
શ્રીરામનામ કે કીર્તન પરાયણ સન્તોં ભક્તોં કી સેવા કરની ચાહિએ હે દેવિ! શ્રીરામાનુરાગિયોં કી સેવા સે શીઘ્ર હી બિના શ્રમ કે મુક્તિ પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ ।

યન્મુખે રામનામાસ્તિ સર્વદા પ્રેમતઃશિવે ।
દૃષ્ટ્વા તદ્ વદનં પુણ્યં સુગમં શાશ્વતં સુખમ્ ॥ ૯૩૩ ॥
હે પાવિર્ત ! જિનકે મુખ મેં સદાસર્વદા પ્રેમપૂર્વક શ્રીરામનામ વિદ્યમાન હૈ ઉનકે મુખમણ્ડલ કો દેખકર પુણ્ય, સુગતિ એવં શાશ્વત સુખ મિલતા હૈ ।

અહો હ્યભાગ્યં ખલુ પામરાણાં રામેતિ નામામૃતશૂન્યમાસ્યમ્ ।
જીવન્તિ તે દેવિ ! કથં મનુષ્યાઃ પાપાત્મકાઃ મૂઢતમા ધિયાસ્તે ॥ ૯૩૪ ॥

આશ્ચર્ય હૈ નિશ્ચિત હી ઉનકા દુર્ભાગ્ય હૈ જિન પામર જીવોં કે મુખ શ્રીરામનામરૂપી અમૃત સે શૂન્ય હૈ, દેવિ પાર્વતિ ! પાપ વિગ્રહ અત્યન્ત મૂઢ઼ બુદ્ધિ વાલે વે મનુષ્ય ક્યોં જીતે હૈં? શ્રીરામનામ સે રહિત જીવન સે તો મર જાના હી અચ્છા હૈ ।

અસઙ્ખ્યકોટિનામાનિ નૈવ સામ્યં પ્રયાન્તિ ચ ।
ખદ્યોતરાશયો યાન્તિ રવેઃ સાદૃશ્યતાં કથમ્ ॥ ૯૩૫॥
ભગવાન્ કે અસઙ્ખ્ય નામ ભી એક શ્રીરામનામ કી તુલના નહીં કર સકતે હૈં જૈસે અસઙ્ખ્ય જુગનૂ સૂર્ય કી સમતા નહીં કર સકતે હૈં ।
યત્રાસ્તિ તિમિરં ઘોરં મહાદુઃખૌઘસઞ્ચયમ્ ।
તન્માર્ગે રામનામ્નસ્તુ પ્રભા સન્દૃશ્યતે પરમ્ ॥ ૯૩૬॥
જહાઁ મહાદુઃખ સમૂહ રૂપી ઘોર અન્ધકાર હોતા હૈ વહીં શ્રીરામનામરૂપી સૂર્ય કી દિવ્ય પ્રભા સ્પષ્ટ દિખાયી દેતી હૈ ।

યસ્મિન્દેશે ન કોઽપ્યસ્તિ જનાઃ સમ્બન્ધિનસ્તથા ।
તાદૃશે ક્લેશસમ્પન્ને નામૈકો દુઃખહારકઃ ॥ ૯૩૭॥
જિસ જગહ પર અપના કોઈ સગા સમ્બન્ધી નહીં હોતા હૈ વૈસે ક્લેશ સે યુક્ત સ્થલ પર એકમાત્ર શ્રીરામનામ હી દુઃખ હરણ કરને વાલા હોતા હૈ ।

નિરાલમ્બં પરં નામ નિર્વિકલ્પં નિરીહકમ્ ।
યે રટન્તિ સદા ભક્ત્યા તે કૃતાર્થાઃ સુમુક્તિદાઃ ॥ ૯૩૮॥
દૂસરે કે અવલમ્બ સે રહિત વિકલ્પ શૂન્ય એવં ચેષ્ટા રહિત સર્વોત્કૃષ્ટ શ્રીરામનામ કો સદાસર્વદા જો રટતે હૈં વાસ્તવ મેં વે હી કૃતાર્થ હૈં ઔર દૂસરોં કો સુન્દર મુક્તિ દેને વાલે હૈં ।

વશિષ્ઠરામાયણે -
વશિષ્ઠરામાયણ મેં -
નાનાતર્કવિવાદગર્તકુહરે પાતાશ્ચ યે જન્તવ-
સ્તેષામેકમસંશયં સુશરણં શ્રીરામનામાત્મકમ્ ।
મન્ત્રં નાસ્તિ યતઃ પરં સુલલિતં પ્રેમાસ્પદં પાવનં
સ્વલ્પાયાસફલપ્રદાનપરમં પ્રોત્કર્ષસૌખ્યપ્રદમ્ ॥ ૯૩૯॥
અનેક તર્ક વાદ વિવાદરૂપી ભયઙ્કર ગઢ્ઢે મેં જો લોગ ગિર ચુકે હૈં ઉન લોગોં કે લિએ એકમાત્ર સંશય રહિત સુન્દર રક્ષક શ્રીરામનામ હૈ । જિસસે બઢ઼કર સુલલિત, પ્રેમાસ્પદ એવં કમ પરિશ્રમ મેં સુન્દર ફલ પ્રદાન કરને વાલા તથા સર્વોત્કૃષ્ટ સુખ દેને વાલા દૂસરા કોઈ મન્ત્ર નહીં હૈ ।

નવદ્વારાણિ સંયમ્ય યે રમન્તિ સમાદરાત્ ।
રામનામ્નિ પરે મન્ત્રે ધન્યા ભાગવતોત્તમાઃ ॥ ૯૪૦॥

ઇસ માનવ શરીર કે નવદ્વારોં કો સંયમિત કરકે જો પરમમન્ત્ર શ્રીરામનામ મેં આદરપૂર્વક રમણ કરતે હૈં વે ધન્ય એવં ઉત્તમ ભક્ત હૈ ।

ભગવદ્વાક્યં -
ભગવદ્ વાક્ય -
યદિ વાતાદિદોષેણ મદ્ભક્તો માં ચ ન સ્મરેત્ ।
અહં સ્મરામિ તં ભક્તં નયામિ પરમાં ગતિમ્ ॥ ૯૪૧॥
યદિ કફવાત્ત એવં પિત્ત કે પ્રકોપ કે કારણ કણ્ઠ કે અવરૂદ્ધ હોને પર મેરા ભક્ત મેરા સ્મરણ નહીં । કરતા હૈ તો મૈં ઉસ ભક્ત કી યાદ સ્વયં કરતા હૂઁ પરમગતિ કો પ્રાપ્ત કરાતા હૂઁ ।

મન્નામોચ્ચારકં સાધું સાદરં પૂજયન્તિ યે ।
તેષામહં સમુદ્ધર્તા મૃત્યુસંસારસાગરાત્ ॥ ૯૪૨॥
મેરે નામ કા ઉચ્ચારણ કરને વાલે સાધુ કા આદરપૂર્વક જો પૂજન કરતે હૈં ઉન લોગોં કા મૃત્યુ સંસાર સાગર સે મૈં ઉદ્ધાર કર દેતા હૂઁ ।

યે સ્મરન્તિ સદા સ્નેહાન્ મમનામ સુધાસરઃ ।
તેઽતિધન્યાઃ પ્રિયાસ્માકં સત્યં સત્યં બ્રવીમ્યહમ્ ॥ ૯૪૩॥
જો લોગ સદાસર્વદા સ્નેહ સે અમૃત સરોવર સ્વરૂપ મેરે નામ કા સ્મરણ કરતે હૈં વે લોગ અત્યન્ત ધન્ય ઔર હમારે પ્રિય હૈં યહ મૈં સત્ય-સત્ય કહતા હૂઁ ।

એતદેવ પરં તત્ત્વં મત્ પ્રસાદાય નિશ્ચિતમ્ ।
મનસા વચસા નિત્યં ભજેન્ મન્નામ મઙ્ગલમ્ ॥ ૯૪૪॥
મેરી પ્રસન્નતા કે લિએ યહી પરમ તત્વ નિશ્ચિત કિયા ગયા હૈ કિ મન ઔર વાણી સે નિત્ય મેરે મઙ્ગલમય નામ કા ભજન કરેં ।

મદ્વાક્યમાદરેદ્યસ્તુ સ મે પ્રિયતમો નરઃ ।
તસ્યાર્થં સર્વવસ્તૂનિ સૃજામિ વસુધાતલે ॥ ૯૪૫॥
મેરી વાણી કા જો આદર કરતા હૈ વહ મનુષ્ય મુઝે અત્યન્ત પ્રિય હૈ, વાસ્તવ મેં વૈસે ભક્તોં કે લિએ હી મૈં પૃથિવી પર સભી વસ્તુઓં કી રચના કરતા હૂઁ ।

મન્નામ સંસ્મરેદ્યસ્તુ સતતં નિયતેન્દ્રિયઃ ।
તસ્માત્ પ્રિયતમઃ કશ્ચિન્નાસ્તિ બ્રહ્માણ્ડમણ્ડલે ॥ ૯૪૬॥
જો જિતેન્દ્રિય હોકર મેરે નામ કા નિરન્તર સમ્યક્ સ્મરણ કરતા હૈ ઉસસે બઢ઼કર મેરા અત્યન્ત પ્રિય કોઈ દૂસરા ઇસ બ્રહ્માણ્ડ મેં નહીં હૈ ।

આદિરામાયણે શ્રીમુખવાક્યં નારદં પ્રતિ -
આદિ રામાયણ મેં શ્રીમુખ કા વાક્ય નારદજી કે પ્રતિ -

યાવન્તો બ્રહ્મણો વક્ત્રાન્નિર્ગતા વેદરાશયઃ ।
તે ચ સર્વેઽપ્યધીતાઃ સ્યુર્નામ્નિ નારાયણાત્મકે ॥ ૯૪૭॥
બ્રહ્માજી કે મુખ સે જિતની વેદ રાશિ નિકલી હૈ ઉન સમસ્ત વેદ રાશિયોં કો ઉસને પઢ઼ લિયા જિસને નારાયણ નામ કા એક બાર ઉચ્ચારણ કર લિયા ।

નારાયણસ્ય યાવન્તિ પુરાણેષ્વાગમેષુ ચ ।
દિવ્યનામ્નાં સહસ્રાણિ કીર્તયન્ યત્ફલં લભેત્ ॥ ૯૪૮॥
તતઃ કોટિગુણં પુણ્યં ફલં દિવ્યં મદાત્મકમ્ ।
લભતે સહસા બ્રહ્મન્ સકૃદ્ રામેતિ કીર્તનાત્ ॥ ૯૪૯॥
સમસ્ત પુરાણોં એવં આગમશાસ્ત્રોં મેં ભગવાન્ નારાયણ કે જિતને નામ હૈં ઉન દિવ્ય નામોં કો હજાર બાર કહને પર જો પુણ્ય ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ, હે નારદ ! ઉસસે કોટિ ગુના જ્યાદા દિવ્ય એવં મત્સ્વરૂપાત્મક પુણ્ય ફલ અચાનક એક બાર શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

મન્નામકીર્ત્તને હૃષ્ટો નરઃ પુણ્યવતાં વરઃ ।
તસ્યાપિ પાદરજસા શુદ્ધ્યતિ ક્ષિતિમણ્ડલમ્ ॥ ૯૫૦॥
હમારે શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન કરતે સુનતે સમય જો મનુષ્ય પ્રસન્ન હોતા હૈ જિસકા હૃદય ગદગદ હો જાતા હૈ, વહ મનુષ્ય સમસ્ત પુણ્યાત્માઓં મેં શ્રેષ્ઠ હૈ ઉનકે ભી ચરણ રજ સે સમ્પૂર્ણ પૃથિવી પવિત્ર હો જાતી હૈ ।

તત્રૈવ સ્થાનાન્તરે -
આદિ રામાયણ મેં દૂસરી જગહ -
અસઙ્ખ્યૈઃ પુણ્યનિચયૈઃ કોટિજન્માર્જિતૈરપિ ।
પઞ્ચાઙ્ગોપાસનાભિશ્ચ રામનામ્નિ રતિર્ભવેત્ ॥ ૯૫૧॥
અનેક જન્મોં સે સઞ્ચિત અસઙ્ખ્ય પુણ્યોં એવં ભગવાન્ વિષ્ણુ આદિ પઞ્ચદેવોં કી ઉપાસના કે ફલસ્વરૂપ હી શ્રીરામનામ મેં રતિ હોતી હૈ અન્યથા નહીં ।

યાવન્ન રામભક્તાનાં સતતં પાદસેવનમ્ ।
રામનામ્નિ પરે તાવત્ પ્રીતિસ્સઞ્જાયતે કથમ્ ॥ ૯૫૨॥
જબ તક શ્રીરામજી કે ભક્તોં કે ચરણોં કી સેવા સતત કુછ દિન તક નહીં કરેઙ્ગે તબ તક પરાત્પર શ્રીરામનામ મેં સમ્યક્ પ્રીતિ કૈસે હોગી ।

પાપિષ્ઠા ભાગ્યહીનાશ્ચ પાપકર્મણિ તત્પરાઃ ।
રામનામ્નઃ કથં તેષાં મુખાદુચ્ચારણં ભવેત્ ॥ ૯૫૩॥
જો લોગ અત્યન્ત પાપી, ભાગ્યહીન એવં પાપકર્મ મેં લગે હુએ હૈં ઉન પાપિયોં કે મુખ સે શ્રીરામનામ કા ઉચ્ચારણ કૈસે હોગા ।

રકારેણાઘસન્નાશો મકારાન્મુક્તિરુત્તમા ।

પૂર્ણેન વશ્યતાં યાતિ રામો રામેતિ શબ્દિતઃ ॥ ૯૫૪॥
રામ રામ ઐસા ઉચ્ચારણ કરને પર શ્રીરામનામ કે “ર” કા ઉચ્ચારણ કરને પર પાપોં કા નાશ હોતા હૈ, “મ” કે ઉચ્ચારણ કરને સે ઉત્તમ મુક્તિ પ્રાપ્ત હોતી હૈ પૂરે “રામ” નામ કે ઉચ્ચારણ કરને પર શ્રીરામજી ઉસ સાધક કે વશ મેં હો જાતે હૈં ।

શ્રીબ્રહ્મોવાચ -
શ્રીબ્રહ્માજી ને કહા -
એતદ્ધનુમતા પ્રોક્તં રામનામરહસ્યકમ્ ।
શ્રુત્વા નલઃપ્લવઙ્ગેશસ્તથૈવ હિ ચકાર સઃ ॥ ૯૫૫॥
ઇસ શ્રીરામનામ કે રહસ્ય કો શ્રીહનુમાન્ જી ને કહા ઉસે સુનકર કપીશ નલ ને વૈસા કિયા ।
લિખિત્વા દૃષદાં મધ્યે નામ સીતાપતેર્મુહુઃ ।
નિચિક્ષેપ પયોરાશૌ બહુનુચ્ચાવચાન્ ગિરીન્ ॥ ૯૫૬॥
નલ ને પત્થરોં પર શ્રીજાનકીનાથ કે શ્રીરામનામ કો લિખકર બડ઼ે-બડ઼ે પત્થરોં કો સમુદ્ર મેં ફેંકા ।

સન્તરન્તિસ્મ દૃષદો રામનામાઙ્કિતા જલે ।
તદ્ દૃષ્ટ્વા વાનરાઃ સર્વે બભૂવુર્વિસ્મિતાસ્તદા ॥ ૯૫૭॥
શ્રીરામનામ સે અઙ્કિત પત્થર સમુદ્ર કે જલ મેં તૈરતે થે ઉસ દૃશ્ય કો દેખકર ઉસ સમય સભી વાનર આશ્ચર્યચકિત હો ગયે ।

ઇદં સુગોપ્યં ભવતે વદામિ પ્રસઙ્ગતઃ સેતુનિબન્ધનેઽસ્મિન્ ।
ન વાચ્યમેતદ્ ભવતા પરસ્મૈ ભક્ત્યોપસન્નાય તુ વાચ્યમેવ ॥ ૯૫૮॥
શ્રીહનુમાન્ જી કહતે હૈં કિ શ્રીરામનામ કા યહ રહસ્ય અત્યન્ત ગોપનીય હૈ સેતુ બન્ધન કે પુનીત અવસર પર પ્રસઙ્ગવશ મૈં આપકે લિએ કહતા હૂઁ । આપ ઇસ રહસ્ય કો હર કિસી કે સમક્ષ ન પ્રકટ કરેં પરન્તુ ભક્તિપૂર્વક શરણ મેં આને વાલે કે લિએ અવશ્ય કહેં ।

રામેતિમન્ત્રં કવયો વદન્તિ યદ્ દ્વ્યક્ષરં નામ રઘૂદ્વહસ્યા ।
અસ્મત્ પ્રભોરસ્ય મહામહિમ્નો મનુષ્યલિહસ્ય પરસ્ય પુંસઃ ॥ ૯૫૯॥
મહામહિમામય મનુષ્યરૂપ પરાત્પરપુરુષ હમારે સ્વામી રઘુવન્શ ભૂષણ શ્રીરામચન્દ્ર જી કે “શ્રીરામ” ઇન દોનોં અક્ષરોં કો વિદ્વાન્ લોગ મન્ત્ર કહતે હૈં ।

તદેવ સમ્યગ્ વિલિખોરુબુદ્ધે પ્રત્યદ્રિપાષાણશિલાસુ તાવત્ ।
ભવામ્બુધિં યેન જનાસ્તરન્તિ કિં તારણં દુષ્કરમસ્ય તેષામ્ ॥ ૯૬૦॥
હે મહાન્ બુદ્ધિ નલ ! ઉસી શ્રીરામનામ કો પ્રત્યેક પાષાણ શિલાઓં પર સમ્યક્ લિખો । જિસ શ્રીરામનામ કે માધ્યમ સે મનુષ્ય ભવસાગર કો પાર કર જાતે હૈં ફિર ઉસી નામ કે સહારે પત્થરોં કે લિએ ઇસ સમુદ્ર પર તૈરના કૌન દુષ્કર કાર્ય હૈ ।

ગ્રાવાઙ્ગણેભ્યોઽપિ જનસ્ય પાપાન્યતીવ સારેણ સમાકુલાનિ ।
લઘુક્રિયન્તે મનુજા યદેતૈર્ભૃશં વિલુપ્તૈરિહ તન્ન ચિત્રમ્ ॥ ૯૬૧॥
હે મનુષ્યોં ! મનુષ્યોં કે પાષાણ સે ભી ભારી એવં અતિ વિશાલ પાપ જો જીવ કો વ્યાકુલ કર દેતે હૈં વે ભી શ્રીરામનામ કે ઉચ્ચારણ સે તુચ્છ હો જાતે હૈં, અતઃ શ્રીરામનામ મેં કુછ ભી આશ્ચર્ય નહીં હૈ ।

નલ ઉવાચ -
નલ ને કહા -
સાધુ ભો સાધુ હનુમન્ ભવાન્ યદુપદિષ્ટવાન્ ।
જપન્ સન્તારણં નામ રામસ્ય કરુણાનિધેઃ ॥ ૯૬૨॥
હે હનુમાન્ જી ! આપને જો ઉપદેશ દિયા વહ સાધુ હૈ સાધુ હૈ, કરુણાનિધિ ભગવાન્ શ્રીરામ કા નામ જપ કરને વાલે કો સમ્યક્ તારને વાલા હૈ ।

સત્યમેતત્પ્રભુરયં નરાકારો નરોત્તમઃ ।
કોઽસ્ય સ્વરૂપં જાનીયાત્ત્વામૃતે વિદુષાં વર ॥ ૯૬૩॥
હે વિદ્વદ્વરિષ્ઠ ! આપકે અલાવા શ્રીરામજી કે સ્વરૂપ કો ઔર કૌન જાન સકતા હૈ ? વાસ્તવ મેં યહી સત્ય હૈ કિ યે નર રૂપ મેં પુરુષોત્તમ હી હૈં ।

ભૂયસ્ત્વાં પરિપૃચ્છામિ કૃપાતે મયિ મારુતે ।
ક્ષમસ્વ તન્ મમાત્યન્તં બહુધા મૂઢ઼ચેતસઃ ॥ ૯૬૪॥
હે પવન પુત્ર ! મૈં પુનઃ પુનઃ આપસે પૂછતા હૂઁ ક્યોંકિ આપકી કૃપા મુઝ પર હૈ, વિમૂઢ઼ચિત્ત મેરે અપરાધ કો ક્ષમા કરેં ।

ભવસ્યામ્ભોનિધેશ્ચાપિ ત્વયા પારઃ પ્રદર્શિતઃ ।
વિસ્તરેણ પુનર્બ્રૂહિ રામનામ્નોઽસ્ય વૈભવમ્ ॥ ૯૬૫॥
આપને ભવસાગર એવં ઇસ સમુદ્ર કે ભી પાર જાને કા માર્ગ દિખા દિયા હૈ અતઃ અબ આપ પુનઃ વિસ્તાર કે સાથ શ્રીરામનામ કે વૈભવ કા વર્ણન કરેં ।

શ઼ૃણ્વન્ સ્મરન્ પ્રભોર્નામ માહાત્મ્યમિદમદ્ભુતમ્ ।
ન તૃપ્યમિ મરુત્સૂનો કથયસ્વ તતો મમ ॥ ૯૬૬॥
હે પવનતનય ! પરમ પ્રભુ શ્રીરામજી કે શ્રીરામનામ કે ઇસ અદ્ભુત માહાત્મ્ય કો સુનકર એવં સ્મરણ કરકે મૈં તૃપ્ત નહીં હો પા રહા હૂઁ અતઃ આપ પુનઃ મેરે લિએ કહેં ।

શ્રીહનુમાનુવાચ -
શ્રીહનુમાન્ જી બોલે -
શ્રૂયતાં સાવધાનેન રામનામબલં ત્વયા ।
યચ્છ્રુત્વા સર્વપાપેભ્યો મુચ્યતે નાત્ર સંશયઃ ॥ ૯૬૭॥

હે નલ ! તુમ સાવધાન હોકર શ્રીરામનામ કે બલ કો સુનો । જિસકે શ્રવણ કરને પર મનુષ્ય સભી પાપોં સે મુક્ત હો જાતા હૈ ઇસમેં સંશય નહીં હૈ ।

એકતઃ સકલા મન્ત્રા એકતો જ્ઞાનકોટયઃ ।
એકતો રામનામ સ્યાત્તદપિ સ્યાન્ન વૈ સમમ્ ॥ ૯૬૮॥
સમ્પૂર્ણ મન્ત્ર, તન્ત્ર, જ્ઞાન, ધ્યાનાદિ એક ઓર ઔર શ્રીરામનામ એક ઓર ફિર ભી શ્રીરામનામ સે વે સબ સમ નહીં હૈ શ્રીરામનામ હી સર્વશ્રેષ્ઠ હૈં ।

દેશકાલક્રિયાજ્ઞાનાદનપેક્ષ્યં સ્વરૂપતઃ ।
અનન્તકોટિફલદં નામમન્ત્રં જગત્પતે ॥ ૯૬૯॥
જગત્પતિ ભગવાન્ શ્રીરામજી કે નામ મેં સ્વરૂપતઃ દેશ, કાલ, કર્મકાણ્ડ એવં જ્ઞાનાદિ કી અપેક્ષા નહીં હૈ ઉચ્ચારણ માત્ર સે અનન્ત કોટિ ફલ દેને વાલા હૈ ।

ગઙ્ગાસ્નાનસહસ્રેણ યજ્ઞાન્તસ્નાનકોટિભિઃ ।
યા ન સિદ્ધિર્ભવેજ્જાતુ સા રામેતિપ્રકીર્ત્તનાત્ ॥ ૯૭૦॥
શ્રીગઙ્ગાજી મેં હજારોં બાર સ્નાન કરને સે એવં યજ્ઞાન્ત મેં અવભૃથ કરને સે જો સિદ્ધિ નહીં પ્રાપ્ત હોતી હૈ વહ સિદ્ધિ શ્રીરામનામ કે સઙ્કીર્તન સે પ્રાપ્ત હો જાતી હૈ ।

અન્યદેવ ફલં જ્ઞાને શ્રવણે વાન્યદેવ તત્ ।
કીર્તને ચાન્યદેવસ્ય હ્યન્યદા વર્તતે ફલમ્ ॥ ૯૭૧॥
શ્રીરામનામ કે જ્ઞાન હોને પર દૂસરા ફલ, શ્રવણ કરને પર દૂસરા ફલ એવં શ્રીરામનામ કે કીર્તન કરને પર દૂસરા હી ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

યે જાનન્તિ જનાસ્તત્ત્વં રામનામ્નો મહદ્ યશઃ ।
ન તે દુષ્કૃતસન્દોહૈર્લિપ્યન્તે જન્મકોટિભિઃ ॥ ૯૭૨॥
જો લોગ શ્રીરામનામ કે મહાયશસ્વી તત્વ કો જાનતે હૈં વે લોગ અનન્ત જન્મોં તક પાપ સમૂહ સે લિપ્ત નહીં હોતે હૈં ।

શિવ એવાસ્ય જાનાતિ સરહસ્યં સ્વરૂપકમ ।
ઉપદિશ્ય સકૃજ્જીવાન્ યસ્તારયતિ મોહતઃ ॥ ૯૭૩॥
વાસ્તવ મેં શ્રીરામનામ કે રહસ્ય એવં સ્વરૂપ કો ભગવાન્ શઙ્કર હી જાનતે હૈં જો જીવોં કો એક બાર શ્રીરામનામ કા ઉપદેશ કરકે મોહરૂપી ભવસાગર સે પાર કરતે હૈં ।

અન્યદારાધનશતૈર્મન્ત્રં ફલતિ નાથવા ।
ગૃહીતમાત્રફલદં રામનામ સ્વરૂપતઃ ॥ ૯૭૪॥
દૂસરે હજારોં આરાધનાઓં સે મન્ત્ર ફલિત હોતા હૈ કિ નહીં, પર શ્રીરામનામ કે ગ્રહણ માત્ર સે ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

ન શૌચનિયમાદ્યત્ર ન સિદ્ધ્યારિવિચારણમ્ ।
કલ્પવૃક્ષસ્વરૂપત્વાજ્જનાનાં રામનામકમ્ ॥ ૯૭૫॥
શ્રીરામનામ કે જપ કરને મેં શૌચ નિયમાદિ એવં સિદ્ધિ શત્રુ આદિ કા વિચાર નહીં હોતા હૈ ક્યોંકિ સાધકોં કે લિએ શ્રીરામનામ કલ્પવૃક્ષ હૈ ।

સકૃજ્જપ્તં ધુનોત્યાશુ પાપમાજન્મસમ્ભવમ્ ।
દ્વિરાવૃત્યા પુનર્જપ્તં કોટિયજ્ઞફલપ્રદમ્ ॥ ૯૭૬॥
એક બાર જપ કરને પર શ્રીરામનામ જન્મ સે લેકર વર્તમાન કે સારે પાપોં કો શીઘ્ર હી નષ્ટ કર દેતા હૈ દો બાર જપ કરને પર અનન્ત યજ્ઞોં કા ફલ પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

ત્રિરાવૃત્યા પુનર્જપ્તં સ્વરૂપસ્થં કરોત્યમુમ્ ।
ચતુરાવૃત્તિજપ્તત્વાદૃણીભવતિ રાઘવઃ ॥ ૯૭૭॥
તીન બાર જપ કરને પર સાધક કો સ્વ સ્વરૂપ મેં સ્થિત કર દેતા હૈ એવં ચાર બાર જપ કરને પર રામજી ઋણી હો જાતે હૈ ।

ચિન્તામણિઃ કલ્પતરુઃ કામધેનુશ્ચ વૈ નૃણામ્ ।
અનલ્પફલસન્દોહભવનં રામનામ વૈ ॥ ૯૭૮॥
ચિન્તામણિ, કલ્પવૃક્ષ એવં કામધેનુ મનુષ્યોં કો જિતના ફલ પ્રદાન કરતે હૈં ઉનસે ભી અત્યધિક ફલ સમૂહ કા ભવન શ્રીરામનામ હૈ ।

નાસ્ય રૂપં વિજાનન્તિ બ્રહ્માદ્યા દેવતા અપિ ।
વાગ્વલ્લી બીજમેતદ્વૈ રામનામ જગત્પતેઃ ॥ ૯૭૯॥
શ્રીરામનામ કે યથાર્થ સ્વરૂપ કો બ્રહ્માદિ દેવતા ભી નહીં જાનતે હૈં સમ્પૂર્ણ શબ્દ બ્રહ્મરૂપલતા કા મૂલ બીજ જગત્પતિ શ્રીરામજી કા નામ હૈ ।

અમૃતસ્યાકરં વિદ્યાદેતદેવ મહોર્જિતમ્ ।
સર્વલોકમહામોહતિમિરૌઘનિવારણમ્ ॥ ૯૮૦॥
શ્રીરામનામ કો હી મહાતેજસ્વી, અમૃત કી ખાન એવં સમ્પૂર્ણ લોક કે મહામોહરૂપી અન્ધકાર પ્રવાહ કા નિવારક સમઝના ચાહિએ ।

અનન્તકોટિસૂર્યેન્દુવહ્નિદીધિતિદીપ્તિમત્ ।
બાહ્યાન્તરસુસઞ્છન્નં તમોવૃન્દનિરાસકમ્ ॥ ૯૮૧॥
જ્ઞાનધારામૃતરસૈરાત્મનઃ સ્નપનંસ્ફુટમ્ ।
હૃત્પદ્મભવને નિત્યં દીપ્તિકૃદ્દીપકોપમમ્ ॥ ૯૮૨॥
સર્વ વેદાન્તવિદ્યાનાં સારમેતદુદીરિતમ્ ।
રામનામાખિલાજ્ઞાનરજનીહરભાસ્કરમ્ ॥ ૯૮૩॥

પુરા કૃતયુગે કેચિત્ જનાઃ સુકૃતિનો નલ ।
સરહસ્યં રામનામ સકૃદાસ્વાદ્ય સદ્ગુરુમ્ ॥ ૯૮૪॥
ભિત્વાऽજ્ઞાનતમોરાશિં કૃત્વા સ્વાત્મપ્રકાશનમ્ ।
પરે બ્રહ્મણિ સંલીનાઃ સિદ્ધિં પ્રાપ્તા વિના શ્રમમ્ ॥ ૯૮૫॥
અનન્ત સૂર્ય ચન્દ્ર એવં અગ્નિ કી કિરણોં કે સમાન દીપ્તિમાન્ બાહર એવં ભીતર કે આવરણરૂપ અન્ધકાર કા નાશક, વિજ્ઞાનધારારૂપ અમૃત રસોં કે દ્વારા આત્મા કા સ્નાન કરાને વાલા, હૃદય કમલ રૂપી ભવન મેં દીપક જૈસે પ્રકાશ કરને વાલે, સમસ્ત વેદાન્ત વિદ્યા કા સારસર્વસ્વ ઔર સમ્પૂર્ણ અજ્ઞાનરૂપી રાત્રિ કા હરણ કરને વાલા સૂર્ય, શ્રીરામનામ કો કહા ગયા હૈ । હે નલ! બહુત પહલે સત્યુગ મેં કુછ સુકૃતી લોગ સદ્ગુરુ સ્વરૂપ શ્રીરામનામ કા એક બાર આસ્વાદન કરકે અજ્ઞાનરૂપ અન્ધકાર સમૂહ કા નાશ કરકે, અપને આત્મસ્વરૂપ કા પ્રકાશ કરકે બિના પરિશ્રમ કે હી પરાત્પર બ્રહ્મ શ્રીરામજી મેં સંલીન હોકર સિદ્ધિ કો પ્રાપ્ત કર લિયે ।

અપરં સાધનાનીહ બભૂવુઃ કોટિશો નૃણામ્ ।
મુનીનાં મતભેદેન યેષ્વાયાસો મહાન્ ભવેત્ ॥ ૯૮૬॥
મુનિયોં કે મતભેદ સે યહાઁ મનુષ્યોં કે કલ્યાણાર્થ અનન્ત સાધન હૈં જિનમેં પરિશ્રમ બહુત હૈ ।
ધ્યાનતો રામચન્દ્રસ્ય રામચન્દ્રસ્ય ભક્તિતઃ ।
રામચન્દ્રસ્ય યજનાન્નામ્ના રામસ્ય મુચ્યતે ॥ ૯૮૭॥
ભગવાન શ્રીરામ કે ધ્યાન, ભક્તિ એવં યજન તથા નામ સે મનુષ્ય ભવબન્ધન સે મુક્ત હો જાતા હૈ ।
રામૈવ યસ્ય બહિરન્તર્પાપકોટિનિર્વાસનૈકકરણં શરણં જનાનામ્ ।
કસ્તસ્ય કોશલપુરાધિપરાજસૂનોરન્યાવતારનિવહસ્તુલને પ્રયાતુ ॥ ૯૮૮॥
જિન ભગવાન્ શ્રીરામ કા નામ જીવમાત્ર કે બાહર ભીતર કે અનન્ત પાપોં કા એકમાત્ર નાશક એવં સાધક લોગોં કા રક્ષક હૈ । ઉન કોશલેન્દ્રનન્દન ભગવાન્ શ્રીરામ કી તુલના અન્ય અવતાર સમૂહ કૈસે કર સકતે હૈ ।

યાવન્તિ નામાનિ રઘૂત્તમસ્ય તેષામિદં મુખ્યતમં પ્રદિષ્ટમ્ ।
યજ્જ્ઞાનમાત્રેણ વિમુક્તબન્ધઃ સ્વરૂપનિષ્ઠાં લભતેऽધમોऽપિ ॥ ૯૮૯॥
શ્રીરઘુવંશભૂષણ ભગવાન્ શ્રીરામ કે જિતને નામ હૈં ઉન સબમેં યહ શ્રીરામનામ અત્યન્ત મુખ્ય કહા ગયા હૈ જિસકે જ્ઞાનમાત્ર સે અધમ ભી બન્ધન મુક્ત હોકર સ્વરૂપ રૂપ મેં નિષ્ઠા કો પ્રાપ્ત કર લેતા હૈ ।

અજ્ઞાનેન્ધનનિર્દાહો જ્ઞાનદીપપ્રદીપનમ્ ।
એતદેવમતં નામ્નિ રામેતિ દ્વયક્ષરાત્મકે ॥ ૯૯૦॥
અક્ષર દ્વય સ્વરૂપ શ્રીરામનામ મેં યહી મહાન્ ગુણ માના ગયા હૈ કિ અજ્ઞાનરૂપી કાષ્ઠ કા નાશ એવં જ્ઞાનરૂપી દીપ કા પ્રકાશ ।

જિહ્વાગ્રે યસ્ય લિખિતં રામેતિ દ્વયક્ષર પરમ્ ।
કથં સ્પૃશન્તિ તં દૂતાઃ યમસ્ય ક્રોધભીષણા ॥ ૯૯૧॥

જિસકી જીભ પર “શ્રીરામ” ઐસા પરાત્પર અક્ષરદ્વય લિખા હો ઉસ ભક્ત કા ક્રોધ સે ભયઙ્કર દીખને વાલે યમદૂત કૈસે સ્પર્શ કર સકતે હૈં ।

રામનામાઙ્કિતા મુદ્રા પ્રત્યઙ્ગં યેન વૈ ધૃતઃ ।
આબદ્ધં તેન કવચં મોહશત્રુચમૂજયે ॥ ૯૯૨॥
શ્રીરામનામ સે અઙ્કિત મુદ્રા જો અપને પ્રત્યેક અઙ્ગ મેં ધારણ કરતે હૈં માનો ઉન સાધકોં ને અપને મોહરૂપી શત્રુ સેના પર વિજય પાને કે લિએ કવચ ધારણ કર લિયા હો ।

જાગ્રંસ્તિષ્ઠન્ સ્વપન્ ક્રીડન્ વિહરન્નાહરન્નપિ ।
ઉન્મિષન્ નિમિષંશ્ચૈવ રામનામ સદા જપેત્ ॥ ૯૯૩॥
જાગતે, બૈઠતે, સોતે, ખેલતે, વિહાર કરતે, આહાર લેતે, આઁખ ખોલતે એવં નેત્ર બન્દ કરતે સમય સદા શ્રીરામનામ કા જપ કરના ચાહિએ ।

પાપં કૃત્સ્નં વિધૂયાશુ મુક્તભારઃ સ માનુષઃ ।
અનાયાસેન મોહાખ્યં સિન્ધું તરતિ દુસ્તરમ્ ॥ ૯૯૪॥
શ્રીરામનામ કા જાપક વહ મનુષ્ય અપને સમ્પૂર્ણ પાપોં કા શીઘ્ર હી વિનાશ કરકે બિના પરિશ્રમ હી મોહરૂપી દુસ્તર ભવસાગર કો પાર કર જાતા હૈ ।

પ્રારબ્ધકર્માપહૃતિપ્રવીણં રામેતિ નામૈવ બુધૈર્નિરુક્તમ્ ।
યજ્જ્ઞાનમાત્રાદધમા કિરાતી મુનીન્દ્રવૃન્દૈરભવન્નમસ્યા ॥ ૯૯૫॥
વિદ્વાનોં ને પ્રારબ્ધ કર્મ કે નાશ કરને મેં પરમ ચતુર શ્રીરામનામ કો હી કહા હૈ । જિસકે જ્ઞાન માત્ર સે હી અધમ કિરાતી ભી મુનિશ્રેષ્ઠોં સે પૂજ્યા એવં પ્રણમ્યા હો ગયી ।

કસ્તેન તુલ્યઃ સુકૃતી ભવેઽસ્મિન્ કસ્તેન તુલ્યશ્ચ સદાપ્રકાશઃ ।
કસ્તેન તુલ્યશ્ચ વિશોકમોહો યો નામ રામેતિ જપેદજસ્રમ્ ॥ ૯૯૬॥
જો નિરન્તર શ્રીરામનામ કા જપ કરતા હૈ ઉસકે સમાન પુણ્યાત્મા, સદા સર્વદા પ્રકાશ સ્વરૂપ એવં શોક મોહ સે રહિત દૂસરા કૌન હૈ । અર્થાત્ કોઈ નહીં ।

એતન્ મયા સમ્પરિપૃચ્છ્યતે તે ભૂયઃ પ્રદિષ્ટં પરમં રહસ્યમ્ ।
હૃદાવધાર્ય સ્વયમેવ વિદ્ધિ વાચ્યં ભજિત્વા સતિ નો પરસ્મિન્ ॥ ૯૯૭॥
તુમ્હારે સમ્યક્ પૂછને પર મૈંને યહ પરમ રહસ્ય પુનઃ કહા હૈ ઇસ દિવ્ય રહસ્ય કો હૃદય મેં ધારણ કરકે સ્વયં ભજન કરકે અનુભવ કરો । કિસી દૂસરે કે લિએ ઇસે ન કહના, તાત્પર્ય હૈ કિ યદિ કોઇ અપના હો નામાનુરાગી એવં અધિકારી હો તો કહના અન્યથા નહીં ।

શ્રીમન્ મહારામાયણે શ્રીપાર્વતીવાક્યં શ્રીશઙ્કરં પ્રતિ -
શ્રીમહારામાયણ મેં શ્રીપાર્વતીજી કા વાક્ય શ્રીશઙ્કર જી કે પ્રતિ -
મુહુર્મુહુસ્ત્વયા પ્રોક્તં રામનામ પરાત્પરમ્ ।

તદર્થં બ્રૂહિ ભો સ્વામિન્ કૃત્વા મહ્યં દયાં હૃદિ ॥ ૯૯૮॥
હે સ્વામિન્ ! આપને પરાત્પર શ્રીરામનામ કો બારમ્બાર કહા હૈ અબ હૃદય મેં દયાભાવ કો ભરકર મેરે લિએ શ્રીરામનામ કે અર્થ કો કહિએ ।

શ્રીશિવ ઉવાચ -
શ્રીશિવજી ને કહા -
ત્વમેવ જગતાં મધ્યે ધન્યા ધન્યતરા પ્રિયે ।
પૃષ્ટં ત્વયા મહત્તત્વં રામનામાર્થમુત્તમમ્ ॥ ૯૯૯॥
હે પ્રિયે પાર્વતિ ! ઇસ સંસાર મેં વાસ્તવ મેં તુમ્હીં ધન્ય એવં ધન્યતર હો, ક્યોંકિ તુમને મહત્ત્વ સ્વરૂપ ઉત્તમ શ્રીરામાનામ કે વિષય મેં પૂછા હૈ ।

વેદાસ્સર્વે ચ શાસ્ત્રાણિ મુનયો નિર્જરર્ષભાઃ ।
નામ્નઃ પ્રભાવમત્યુગ્રં તે ન જાનન્તિ સુવ્રતે ॥ ૧૦૦૦॥
હે સુન્દર વ્રત કરને વાલી પાર્વતિ ! સમ્પૂર્ણ વેદ, શાસ્ત્ર મુનિ ઔર શ્રેષ્ઠ દેવતા, વે સબ ભી શ્રીરામનામ કે અત્યુગ્ર પ્રભાવ કો નહીં જાનતે હૈં ।

રામ એવાભિજાનાતિ કૃત્સ્નં નામાર્થમદ્ભુતમ્ ।
ઈષદ્ વદામિ નામાર્થં દેવિ તસ્યાનુકમ્પયા ॥ ૧૦૦૧॥
હે દેવિ ! શ્રીરામનામ કે અદ્ભુત અર્થ કો સાકલ્યેન (સમ્પૂર્ણતયા) શ્રીરામજી હી જાનતે હૈં ઉન્હીં કી કૃપા સે મૈં યત્કિઞ્ચિત્ નામાર્થ કહ રહા હૂઁ ।

કોટિકન્દર્પશોભાઢ્યે સર્વાભરણભૂષિતે ।
રમ્યરૂપાર્ણવે રામે રમન્તે સનકાદયઃ ॥ ૧૦૦૨॥
અત એવ રમુક્રીડા રામનામ્નઃ પ્રવર્તતે ।
રમન્તે મુનયઃ સર્વે નિત્યં યસ્યાઙ્ઘ્રિપઙ્કજે ॥ ૧૦૦૩॥
અનેકસખિભિઃ સાકં રમતે રાસમણ્ડલે ।
અતએવ રમુક્રીડા રામનામ્ના પ્રવર્તતે ॥ ૧૦૦૪॥
કરોડ઼ોં કામદેવોં કી શોભા સે યુક્ત સભી આભૂષણોં સે સુસજ્જિત એવં રમણીય રૂપસમુદ્ર ભગવાન શ્રીસીતારામજી મેં સનકાદિ મહર્ષિ રમણ કરતે હૈં, ઇસીલિએ રામનામ મેં રમુક્રીડાયાં ધાતુ હૈ । સભી ઋષિ મુનિ જિસકે ચરણ કમલોં મેં નિત્ય રમણ કરતે હૈં અથવા અપની અનેક સહચારિયોં કે સાથ જો નિત્ય રાસમણ્ડલ મેં રમણ કરતે હૈં ઉન્હેં રામ કહતે હૈં । ઇસીલિએ રામ નામ મેં રમુક્રીડા ધાતુ કી પ્રવૃત્તિ હોતી હૈ ।

બ્રહ્મજ્ઞાનનિમગ્નો યો જનકો યોગિનાં વરઃ ।
હિત્વા તદ્રમતે રામે રમુક્રીડા તતોऽનઘે ॥ ૧૦૦૫॥

હે નિષ્પાપ પાર્વતિ ! યોગિયોં મેં શ્રેષ્ઠ, બ્રહ્મજ્ઞાન મેં નિત્ય નિમગ્ન જો જનકજી હૈં વે ભી ઉસ બ્રહ્માનન્દ કો છોડ઼કર શ્રીરામજી મેં હી રમણ કરતે હૈં ઇસીલિએ રામ શબ્દ મેં રમુક્રીડા ધાતુ હૈ ।

આબાલતો વિરક્તો યો જામદગ્ન્યો હરિઃસ્મૃતઃ ।
સ એવ રમતે રામે રમુક્રીડા તતોઽનઘે ॥ ૧૦૦૬॥
હે નિષ્પાપે ! જો બાલ્યાવસ્થા સે હી વિરક્ત થે ઔર જો “હરિ” કે અવતાર કહે જાતે હૈં વે જમદગ્નિ પુત્ર પરશુરામજી ભી શ્રીરામજી મેં રમણ કરતે હૈં અતઃ રમુક્રીડા હૈ ।

સપ્તદ્વીપાધિપાસ્સર્વે સાધવોઽસાધવોઽપિ વા ।
વિદેહકુલસમ્ભૂતા યે ચ સર્વે નૃપોત્તમાઃ ॥ ૧૦૦૭॥
રામરૂપહૃતા ભૂત્વા રમિતાસ્તૈર્નિજા નિજાઃ ।
દત્તાત્મજા રમુક્રીડા રામસ્યૈવ ઇતિ શ્રુતિઃ ॥ ૧૦૦૮॥
સપ્તદ્વીપાધીશ સભી સજ્જન અથવા અસજ્જન ઔર શ્રીજનકજી કે વંશ મેં સમુત્પન્ન શ્રેષ્ઠ રાજા જો થે વે સભી રાજા લોગ શ્રીરામજી કા દર્શન કરકે શ્રીરામજી કે રૂપ સે આકૃષ્ટ હોકર અપની-અપની કન્યાઓં કો રામજી કે ચરણોં મેં સમર્પિત કર દિયા અર્થાત્ વિવાહ કર દિયા ઇસીલિએ વેદ રામનામ મેં રમુક્રીડા ધાતુ બતાતે હૈં ।

ચિત્રકૂટમનુપ્રાપ્ય પિતુર્વચનગૌરવાત્ ।
રમ્યમાવસથં કૃત્વા રમમાણા વને ત્રયઃ ॥ ૧૦૦૯॥
શ્રીપિતાજી કે વચન કે ગૌરવાર્થ વન યાત્રા કે સમય શ્રીચિત્રકૂટ કો સમ્યક્ રૂપ સે પ્રાપ્ત કર સુન્દર પર્ણકુટી બનાકર શ્રીસીતાજી, શ્રીલક્ષ્મણજી ઔર શ્રીરામજી તીનોં ને વન મેં ખૂબ રમણ કિયા ।

દેવગન્ધર્વસઙ્કાશાસ્તત્ર તે ન્યવસન્ સુખમ્ ।
અતોઽસ્ય રામનામ્નો વૈ રમુક્રીડા પ્રવર્તતે ॥ ૧૦૧૦॥
દેવતાઓં ઔર ગન્ધર્વો કે સમાન વે સબ વહાઁ સુખપૂર્વક નિવાસ કિયે, ઇસીલિએ ઇસ નામ મેં રમુક્રીડા ધાતુ હૈ ।

રાક્ષસી ઘોરરૂપા યા દુષ્ટત્વં કર્તુમાગતા ।
સાપ્યાસીદ્રમિતા રામે પતિવત્ કામમોહિતા ॥ ૧૦૧૧॥
જો રાક્ષસી એવં ઘોરરૂપા થી ઔર જો દુષ્ટતા કરને આયી થી વહ શૂપર્ણખા ભી શ્રીરામજી કો દેખકર કામ મોહિત હો ગયી ઔર પતિ કી તરહ રામજી મેં રમણ કરને લગી ।

ચતુર્દશસહસ્રાશ્ચ રાક્ષસાઃ ખરદૂષણા ।
મોહિતા રામસદ્રૂપે રમુક્રીડાત ઉચ્યતે ॥ ૧૦૧૨॥
ચૌદહ હજાર રાક્ષસોં કે સાથ ખરદૂષણ આદિ ભી શ્રીરામજી કો દેખકર શ્રીરામજી કે રૂપ પર મોહિત હો ગયે ઇસલિએ રામનામ મેં રમુક્રીડા ધાતુ કહા જાતા હૈ ।

નાના મુનિગણા સર્વે દણ્ડકારણ્યવાસિનઃ ।
જ્ઞાનયોગતપોનિષ્ઠા જાપકા ધ્યાનતત્પરાઃ ॥ ૧૦૧૩॥

મુનિવેશધરં રામં નીલજીમૂતસન્નિભમ્ ।
રમન્તે યોષિતીભૂતા રૂપં દૃષ્ટ્વા મહર્ષયઃ ॥ ૧૦૧૪॥
અનેક પ્રકાર કે દણ્ડકારણ્ય કે ઋષિ મહર્ષિ લોગ જો જ્ઞાનયોગ એવં તપોનિષ્ઠ જાપક તથા ધ્યાન પરાયણ થે । વે મહર્ષિ લોગ ભી નીલ મેઘ કે સમાન કાન્તિ વાલે મુનિ વેષધારી શ્રીરામજી કો દેખકર કામ મોહિત સે હોકર અપને મેં સ્ત્રીભાવ કો સ્વીકાર કરકે રામજી મેં રમણ કરને લગે ।

ઈષદ્ધાસ્યે કૃતે રામે દૃષ્ટ્વા તેષામિમાં ગતિમ્ ।
યૂયં ધન્યતરા જ્ઞાનં મત્પ્રસન્ને હિ સામ્પ્રતમ્ ॥ ૧૦૧૫॥
ઉન મહાત્માઓં કી ઉસ સ્થિતિ કો દેખકર શ્રીરામજી થોડ઼ા મુસ્કરાયે ઔર કહા હે મહર્ષિયોં ! આપ લોગ અત્યન્ત ધન્ય હૈં મેરી પ્રસન્નતા હોને પર હી ઐસા દિવ્યજ્ઞાન પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

મન્નિદેશાત્ તપો યૂયં ચરધ્વમ્ભો મહર્ષયઃ ।
ઈપ્સિતાસ્તે ભવિષ્યન્તિ દ્વાપરે વર્તતે યુગે ॥ ૧૦૧૬॥
હે મહર્ષિયોં ! મેરી આજ્ઞા સે આપ લોગ યહીં ઇસ શ‍ૃઙ્ગાર ભાવ સે તપસ્યા કરેં, દ્વાપર યુગ કે આને પર આપ લોગોં કે અભીષ્ટ કી સિદ્ધિ હોગી ।

અજરામરતનું ત્યક્ત્વા રામાલ્લબ્ધં વિલોક્ય સઃ ।
રામ એવારમદ્વાલી રમુક્રીડાત ઉચ્યતે ॥ ૧૦૧૭॥
શ્રીરામજી સે પ્રાપ્ત અજર એવં અમર શરીર કો ત્યાગકર બાલી શ્રીરામજી કા દર્શન કરકે શ્રીરામજી મેં હી રમણ કરને લગા ઇસીલિએ રમુક્રીડા ધાતુ હૈ ।

યતોઽયં રમતે રામે સદૈવ પવનાત્મજઃ ।
દગ્ધ્વા લઙ્કાં તતઃ સીતાં વીક્ષ્યાયાતઃ સુખેન સઃ ॥ ૧૦૧૮॥
શ્રીપવનપુત્ર શ્રીહનુમાનજી સદાસર્વદા શ્રીરામજી મેં હી રમણ કરતે હૈં ઇસીલિએ શ્રીસીતાજી કા દર્શન કરકે ઔર લઙ્કા કો જલાકર ભી સુખપૂર્વક લૌટ આયે ।

રમિતા રામસદ્રૂપે રાક્ષસા રાવણાદયઃ ।
રામ રામાહવેત્યુક્ત્વા રામમેવાભિસઙ્ગતાઃ ॥ ૧૦૧૯॥
રાવણાદિ રાક્ષસ શ્રીરામજી કે સુન્દર રૂપ મેં રમણ કરતે હુએ "રામ" "રામ" ઐસા યુદ્ધ મેં કહતે હુએ શ્રીરામજી કો હી પ્રાપ્ત હો ગયે ।

પરધામ્નિ ગતે રામેઽયોધ્યાયાં યે ચરાચરાઃ ।
રામેઽભિરમિતા ભૂત્વા તત્સાકં જમ્મુરેવ હિ ॥ ૧૦૨૦॥
રામનામ્નો વિશેષેણ રમુક્રીડાત ઉચ્યતે ।
હેતુરન્યદ્ રમુક્રીડાં શ‍ૃણુ ત્વં સાવધાનતઃ ॥ ૧૦૨૧॥

શ્રીરામજી કે પરાત્પર ધામ સાકેત જાતે સમય અયોધ્યા મેં જિતને ચર અચર પ્રાણી થે વે સબ શ્રીરામજી મેં સમ્યક્ રમણ કરતે હુએ ઉન્હીં કે સાથ સાકેત ચલે ગયે । શ્રીરામનામ મેં વિશેષ રૂપ સે રમુક્રીડા કહા જાતા હૈ

હે પાર્વતિ ! અબ તુમ સાવધાન હોકર દૂસરા કારણ સુનો ।
વાચ્યવાચકરામસ્ય કથિતૌ રૂપનામની ।
રામનામ પરં બ્રહ્મ રમિતા યચ્ચરાચરે ॥ ૧૦૨૨॥
હે પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ વાચક એવં શ્રીરામજી વાચ્ય કહે ગયે હૈં શ્રીરામનામ પરબ્રહ્મસ્વરૂપ હૈ ચર એવં અચર સભી મેં રમણ કરતા હૈ ।

રમન્તે મુનયો યસ્મિન્ યોગિનશ્ચોદ્ધ્વરેતસઃ ।
અતો દેવિ રમુક્રીડા રામનામ્નૈવ વર્તતે ॥ ૧૦૨૩॥
પોષણં ભરણાધારં રામનામ્નો જગત્સુ ચ ।
અત એવ રમુક્રીડા પરબ્રહ્માભિધીયતે ॥ ૧૦૨૪॥
બડ઼ે-બડ઼ે ઊર્ધ્વરેતા મુનિ ભી જિસમેં રમણ કરતે હૈં હે દેવિ! ઇસીલિએ શ્રીરામનામ મેં રમુક્રીડા ધાતુ હૈ । સમ્પૂર્ણ લોકોં મેં જીવમાત્ર કા ભરણ, પોષણ એવં આશ્રય શ્રીસીતારામજી હૈં ઇસીલિએ શ્રીરામનામ સે રમુક્રીડા એવં

પરબ્રહ્મ કહા જાતા હૈ ।
અંશાંશૈ રામનામ્નશ્ચ ત્રયઃ સિદ્ધા ભવન્તિ હિ ।
બીજમોઙ્કારસોઽહં ચ સૂત્રમુક્તમિતિ શ્રુતિઃ ॥ ૧૦૨૫॥
શ્રીરામનામ કે અંશ કે અંશોં સે હી તીન કી સિદ્ધિ હોતી હૈ સભી મન્ત્રોં કા બીજ મન્ત્ર “રાં” , “ઓં” એવં સોઽહં ઇસકો શિવસૂત્ર પાણિનિ વ્યાકરણ સે સમઝના ચાહિએ ।

શ્રીપાર્વત્યુવાચ -
શ્રીપાર્વતીજી ને કહા -
કથમેતદ્વિજાનામિ સંસિદ્ધા રામનામતઃ ।
બીજમોઙ્કારસોઽહં ચ સૂત્રમુક્તમિતિ શ્રુતિઃ ॥ ૧૦૨૬॥
હે ભગવન્ ! રાં બીજ, ઓમ્, સોઽહં યે તીનોં શ્રીરામનામ સે ઉત્પન્ન હોતે હૈં યહ મૈં કૈસે સમઝૂં
શ્રીશિવ ઉવાચ ।
શ્રીશિવજી ને કહા -
નિશ્ચલં માનસં કૃત્વા સાવધાનાચ્છૃણુ પ્રિયે ।
ગુહ્યાદ્ ગુહ્યતમં તત્ત્વં વક્ષ્યેઽમૃતમયં મુદા ॥ ૧૦૨૭॥
હે પ્રિયે ! અપને મન કો સ્થિર કરકે સાવધાન હોકર સુનો, મૈં પ્રસન્નતાપૂર્વક ગોપનીય સે ભી અત્યન્ત ગોપ્ય અમૃતમય તત્વ કો કહૂઁગા ।

રામનામ મહાવિદ્યે! ષડ્ભિર્વસ્તુભિરાવૃતમ્ ।
બ્રહ્મજીવમહાનાદૈસ્ત્રિભિરન્યદ્વદામિ તે ॥ ૧૦૨૮॥
હે મહાવિદ્યાસ્વરૂપે પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ છઃ વસ્તુઓં સે આવૃત્ત હૈ । બ્રહ્મ, જીવ એવં મહાનાદ એવં ઔર દૂસરે તત્ત્વોં કો તુમ્હારે લિએ કહતા હૂઁ ।

સ્વરેણ વિન્દુના ચૈવ દિવ્યયા માયયાપિ ચ ।
પૃથક્ત્ત્વેન વિભાગેન સામ્પ્રતં શ઼ૃણુ પાર્વતિ ॥ ૧૦૨૯॥
સ્વર, બિન્દુ એવં દિવ્ય માયા, હે પાર્વતિ ! અબ સભી તત્ત્વોં કો અલગ-અલગ સમઝો ।
પરબ્રહ્મમયો રેફો જીવોઽકારશ્ચ મશ્ચ યઃ ।
રસ્યાકારો મહાનાદો રાયા દીર્ઘસ્વરાત્મિકા ॥ ૧૦૩૦॥
રેફ "ર્" પબ્રહ્મસ્વરૂપ શ્રીસીતારામજી હૈં, મ કા જો "અ" હૈ સમસ્ત જીવ હૈ । "ર" કા જો અ હૈ વહ મહાનાદ હૈ । દસ પ્રકાર કે નાદોં કા કારણ હૈ । "રા" મેં જો "આ" હૈ વહ સ્વર માત્ર કા કારણ હૈ ।

મકારો વ્યઞ્જનં બિન્દુર્હેતુઃ પ્રણવમાયયોઃ ।
અર્ધભાગાદુકાર સ્યાદકારાન્નાદરૂપિણઃ ॥ ૧૦૩૧॥
"મ્" બિન્દુસ્વરૂપ હૈ ઔર ૐ તથા માયા કા કારણ હૈ । શ્રીરામનામ સે ૐ કી નિષ્પત્તિ પ્રકાર બતા રહે હૈં । રકાર મેં મહાનાદસ્વરૂપ જો "અ" હૈ ઉસકો "ઉ" આદેશ કર દિયા ।

રકારગુરુરાકાર તથા વર્ણવિપર્યયઃ ।
મકારવ્યઞ્જનં ચૈવ પ્રણવં ચાભિધીયતે ॥ ૧૦૩૨॥
"ર" "આ" મેં વર્ણ વિપર્યય કર દિયા તો "આ" "ઉ" "મ્" હુઆ સન્ધિકાર્ય ૐ સિદ્ધ હો ગયા ।

મસ્યાસવર્ણિતં મત્વા પ્રણવે નાદરૂપધૃક્ ।
અન્તર્ભૂતો ભવેદ્રેફઃ પ્રણવે સિદ્ધિરૂપિણી ॥ ૧૦૩૩॥
"મ" કે અકાર કો વર્ણ વિપર્યય કરકે ર્ આ અ ં હોને પર "આ અ" મેં સવર્ણ દીર્ઘ હો ગયા "ઓં" મેં "મ" કા "અ" નાદરૂપ હૈ । એવં ર્ કો "ઉ" હો ગયા વહ ૐ મેં અન્તર્ભૂત હૈ ।

રામનામ્નઃ સમુત્પન્નઃ પ્રણવો મોક્ષદાયકઃ ।
રૂપં તત્ત્વમસેશ્ચાસૌ વેદત્તત્ત્વાધિકારિણઃ ॥ ૧૦૩૪॥
શ્રીરામનામ સે સમુત્પન્ન "ઓં" મોક્ષ પ્રદાતા હૈ એવં "તત્ત્વમસિ" ઇત્યાદિ મહાવાક્ય ભી શ્રીરામનામ સે હી ઉત્પન્ન હોતે હૈં । તાત્પર્ય યહ હૈ કિ જબ સમ્પૂર્ણ વાઙ્મય શ્રીરામનામ સે ઉત્પન્ન હુએ હૈં તબ "ઓં" એવં તત્ત્વમસિ આદિ મહાવાક્ય ભી શ્રીરામનામ સે હી ઉત્પન્ન હોના ચાહિએ । અતઃ શ્રીરામનામ સે "ઓં" કી નિષ્પત્તિ પ્રક્રિયા દિખાયા - "ર અ અ ં અ" યહ વર્ણ વિચ્છેદ હૈ ઇસકા વિપર્યય-અ અ ર્ અં યહ વર્ણ વિપર્યય હૈ । યહાં "અતોરોરપ્લુતાદપ્લુતે" (૬।૧।૧૧૩) સૂત્ર સે "ર્" કો "ઉ" હો ગયા અ અ ઉ અં ફિર અ અ મેં સવર્ણ દીર્ઘ આ

ઉ અ ं હુઆ ફિર "આદ્ ગુણ" સૂત્ર ગુણ હો ગયા ઓ અં હુઆ, ફિર "એઙઃ પદાન્તાદતિ" સૂત્ર સે પૂર્વરૂપ હુઆ ૐ સિદ્ધ હો ગયા ।

અકારઃ પ્રણવે સત્ત્વમુકારશ્ચ રજોગુણઃ ।
તમોહલમકારસ્સ્યાત્ ત્રયોઽહઙ્કારમુદ્ભવઃ ॥ ૧૦૩૫॥
પ્રણવ ૐ મેં "અ" સન્તોગુણ, "ઉ" રજોગુણ ઔર "મ્" તમોગુણ હૈ ઇન તીનોં વર્ગોં મેં ક્રમશઃ સાત્વિક, રાજસ એવં તામસ અહઙ્કાર કી ઉત્પત્તિ હોતી હૈ ।

ચરાચરસમુત્પન્નો ગુણત્રયવિભાગતઃ ।
અતઃ પ્રિયે રમુક્રીડા રામનામ્નૈવ વર્તતે ॥ ૧૦૩૬॥
એવં તીનોં ગુણોં સે યુક્ત ચરાચર ભી ઉત્પન્ન હુઆ હૈ હે પ્રિયે! ઇસીલિએ રામનામ મેં રમુક્રીડાયાં ધાતુ હૈ ।
યથા ચ પ્રણવો જ્ઞેયો શ્રીજં તદ્વર્ણ સમ્ભવમ્ ।
સ શબ્દેન હકારેણ સોઽહમુક્તં તથૈવ ચ ॥ ૧૦૩૭॥
જૈસે શ્રીરામનામ સે ૐ કી નિષ્પત્તિ હુઇ ઉસી પ્રકાર બીજમન્ત્ર "રાં" કી ભી નિષ્પત્તિ સમઝની ચાહિએ । અર્થાત્ ર્ અ અ ं અ યહાં ं કે ઉત્તરવર્તી "અ" કા લોપ કર દિયા તો "રાં" યહ બીજ બન ગયા । એવં સોઽહં કી નિષ્પત્તિ ભી સમઝની ચાહિએ યથા ર અ અ ं અ યહાં વર્ણવિપર્યય કિયા અ અ ર્ અ ं હુઆ, "અતોરોપ્લુતાદપ્લુમે" સૂત્ર સે ર્ કો ઉ હુઆ, "અકઃ સવર્ણે દીર્ઘઃ" સૂત્ર સે દીર્ઘ હુઆ, આદ્ ગુણ સે "એઙઃપદાન્તાદતિ" સે પૂર્વ રૂપ હુઆ ૐ હુઆ યહાઁ ઓ કો સુટ્ આગમ એવં ं કો અહત્ આગમ હુઆ ટિત્ હોને સે આદ્યવયવ હુઆ સ્ ઓ અહં વર્ણ સમ્મેલન સો અહં ફિર "એઙઃ પદાન્તાદતિ" સે પૂર્વરૂપ સોઽહં સિદ્ધ હો ગયા ।

ઇત્યાદયો મહામન્ત્રા વર્તન્તે સપ્ત કોટયઃ ।
આત્મા તેષાં ચ સર્વેષાં રામનામ્ના પ્રકાશતે ॥ ૧૦૩૮॥
ૐ બીજમન્ત્ર સોઽહં ઇત્યાદિ સાત કરોઙ઼ મહામન્ત્ર હૈં ઉન સભી મન્ત્રોં કી આત્મા શ્રીરામનામ સે પ્રકાશિત હોતી હૈ ।

અતઃ પ્રિયે રમુક્રીડા તેષામર્થે પ્રવર્તતે ।
સનકાદ્યા ફણીશાદ્યા રામનામ ભજન્ત્યતઃ ॥ ૧૦૩૯॥
હે પ્રિયે ! ઉન્હીં કે અર્થોં મેં રમુક્રીડા કી પ્રવૃત્તિ હૈ ઇસલિએ સનકાદિ એવં શેષાદિ શ્રીરામનામ કા ભજન કરતે હૈં ।

રામનામગુણૈશ્વર્યં સઙ્ક્ષેપેણ પ્રભાષિતમ્ ।
રૂપમેવ પ્રતાપં ચ રામનામ્નો વદામિ તે ॥ ૧૦૪૦॥
હે પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ કે ગુણ ઔર ઐશ્વર્ય કા સઙ્ક્ષેપ સે વર્ણન કિયા અબ તુમ્હારે લિએ શ્રીરામનામ કા સ્વરૂપ એવં પ્રતાપ કહ રહા હૂઁ ।

શૃણુષ્વ પરમં ગુહ્યં યન્ન જાનન્તિ કેઽપિ ચ ।
કેઽપિ કેઽપિ વિજાનન્તિ રામાનુક્રોશયૈવ ચ ॥ ૧૦૪૧॥

પાર્વતિ ! જિસકો કોઈ ભી નહીં જાનતા હૈ ઔર શ્રીરામજી કી કૃપા સે કોઈ-કોઈ જાનતે હૈં ઉસ પરમ ગુહ્ય રહસ્ય કો તુમ સુનો ।

તેજોરૂપમયો રેફઃ શ્રીરામામ્બકકઞ્જયો ।
કોટિસૂર્યપ્રતીકાશઃ પરં બ્રહ્મ સ ઉચ્યતે ॥ ૧૦૪૨॥
શ્રીરામનામ કે પરમતેજઃસ્વરૂપ રેફ ભગવાન્ શ્રીરામ કે યુગલનયન કમલ કા વાચક હૈ કરોડ઼ોં સૂર્યોં કી કાન્તિ સે યુક્ત હૈ વહી પરબ્રહ્મ કહા જાતા હૈ ।

સોઽપિ સર્વેષુ ભૂતેષુ સહસ્રારે પ્રતિષ્ઠિતઃ ।
સર્વસાક્ષી જગદ્વ્યાપી નિત્યં ધ્યાયન્તિ યોગિનઃ ॥ ૧૦૪૩॥
વહ ભી સમસ્ત પ્રાણિયોં કે સહસ્રાર મેં સ્થિત હૈ જો સબકા સાક્ષી એવં જગદ્ મેં વ્યાપ્ત હૈ યોગી લોગ જિસકા નિત્ય ધ્યાન કરતે હૈં ।

રામસ્ય મણ્ડલસ્યૈવ તેજોરૂપં વરાનને ।
કોટિકન્દર્પશોભાઢ્યો રેફાકારો હિ વિદ્ધિ ચ ॥ ૧૦૪૪॥
હે સુમુખિ ! શ્રીરામનામ કા રેફ કે ઠીક ઉત્તર “અ” હૈ વહ ભગવાન્ શ્રીરામ કે પરમ તેજોમય કરોડ઼ોં કામદેવોં કી શોભા સે યુક્ત મુખમણ્ડલ કા બોધક હૈ, ઐસા સમઝો ।

અકારસ્સોઽપિ રૂપશ્ચ વાસુદેવસ્સ કથ્યતે ।
મધ્યાકારો મહારૂપઃ શ્રીરામસ્યૈવ વક્ષસઃ ॥ ૧૦૪૫॥
સોઽપ્યાકારો મહાવિષ્ણોર્બલવીર્યસ્વરૂપકઃ ।
સર્વેષામેવ ભૂતાનામાધારસ્ત્વં ચ વિદ્ધિ સઃ ॥ ૧૦૪૬॥
ઔર વહી “અ” ભગવાન્ વાસુદેવ કા ભી વાચક હૈ । શ્રીરામનામ કા જો મધ્યમ અકાર હૈ વહ મહાપરાક્રમ પુઞ્જ શ્રીરામજી કે વક્ષસ્થલ કા બોધક હૈ, બલ એવં વીર્યસ્વરૂપ મહાવિષ્ણુ કા ભી વહ બોધક હૈ એવં સમસ્ત ભૂતોં કા આધાર ઉસે જાનો ।

અસ્યાકારો ભવેદ્ રૂપ શ્રીરામકટિજાનુની ।
સોઽપ્યાકારો મહાશમ્ભુરુચ્યતે યો જગદ્ગુરુઃ ॥ ૧૦૪૭॥
શ્રીરામનામ કે ં કે ઉત્તરવર્તી જો “અ” હૈ વહ શ્રીરામજી કે કટિ ઔર જઙ્ઘા કા વાચક હૈ ઔર જગદ્ગુરુ મહાશમ્ભુ કા ભી બોધક હૈ ।

ઇચ્છાભૂતં ચ રામસ્ય મકારં વ્યઞ્જનં ચ યત્ ।
સા મૂલપ્રકૃતિર્જ્ઞેયા મહામાયાસ્વરૂપિણી ॥ ૧૦૪૮॥
ભાષિતેયં રમુક્રીડા ગુહ્યાદ્ ગુહ્યતરા પરા ।
અન્યમ્પ્રકરણં વક્ષ્યે ત્વત્તોઽહં ચારુલોચને ॥ ૧૦૪૯॥

શ્રીરામનામ કા જો “મ્” હૈ વહ મહા આશ્ચર્યભૂતા ભગવાન્ કી ઇચ્છા હૈ વહી મૂલ પ્રકૃતિ એવં મહામાયા હૈ । હે સુલોચને ! યહ રમુક્રીડા જો અત્યન્ત ગુહ્ય થી મૈંને તુમ્હેં કહકર સુનાયા અબ દૂસરે પ્રકરણ કો તુમસે કહૂઁગા ।

નારાયણો રકારઃ સ્યાદકારો નિર્ગુણાત્મકઃ ।
મકારો ભક્તિરેવ સ્યાદ્ મહાહ્લાદાભિધાયિની ॥ ૧૦૫૦॥
શ્રીરામનામ કા “ર” ભગવાન્ નારાયણ, “અ” નિર્ગુણ સ્વરૂપ એવં “મ” મહા આહ્લાદ કરને વાલી સાક્ષાત્ ભક્તિ હૈ ।

વિજ્ઞાનસ્થો રકારઃ સ્યાદાકારો જ્ઞાનરૂપકઃ ।
મકારઃ પરમા ભક્તી રમુક્રીડોચ્યતે તતઃ ॥ ૧૦૫૧॥
શ્રીરામનામ કા “ર” વિજ્ઞાન, “આ” જ્ઞાન એવં “મ” ભક્તિ હૈ । ઇસલિયે રામ શબ્દ મેં રમુક્રીડ઼ા ધાતુ ઉપયુક્ત હૈ ।

ચિદ્વાચકો રકારઃ સ્યાત્ સદ્વાચ્યાકાર ઉચ્યતે ।
મકારાનન્દકં વાચ્યં સચ્ચિદાનન્દમવ્યયમ્ ॥ ૧૦૫૨॥
“ર” ચિદ્ “આ” સદ્ એવં “મ” આનન્દ કા વાચક હૈ અતઃ શ્રીરામનામ અવિનાશી સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ હૈ ।

રકારસ્તત્પદો જ્ઞેયસ્ત્વં પદોઽકાર ઉચ્યતે ।
મકારોઽસિ પદં સોમં તત્ત્વમસિ સુલોચને ॥ ૧૦૫૩॥
હે સુન્દર નેત્રોં વાલી પાર્વતિ ! શ્રીરામનામ કા “ર” તત્ કા, “આ” ત્વં કા એવં “મ” અસિ કા વાચક હૈ અર્થાત્ તત્ત્વમસિ એવં શ્રીરામનામ દોનોં એકાર્થવાચક હૈં ।

બ્રહ્મેતિ તત્પદં વિદ્ધિ ત્વં પદો જીવનિર્મલઃ ।
ઈશ્વરોઽસિ પદં પ્રોક્તં તતો માયા પ્રવર્તતે ॥ ૧૦૫૪॥
“તત્ત્વમસિ” પદ મેં તત્ પદ બ્રહ્મ, ત્વં પદ નિર્મલ જીવ એવં અસિ પદ ઈશ્વર કા વાચક હૈ, જિસકી ઇચ્છા હી માયા હૈ ।

વેદસારમહાવાક્યં યત્તત્ત્વમસિ કથ્યતે ।
રામનામ્નશ્ચ તત્ સર્વા રમુક્રીડા પ્રવર્તતે ॥ ૧૦૫૫॥
સમસ્ત વેદોં કા સાર જો “તત્ત્વમસિ” આદિ મહાવાક્ય કહે જાતે હૈં વે સબ શ્રીરામનામ સે સિધ્દ હોતે હૈં ઇસલિએ રમુક્રીડા કહા જાતા હૈ ।

અન્યં પ્રકરણં ત્વત્તો ભક્ત્યા શ઼ૃણુ વદામ્યહમ્ ।
સઙ્ક્ષેપેણૈવ યદ્ ભેદં ક્ષરાક્ષરનિરક્ષરૈ ॥ ૧૦૫૬॥
હે પાર્વતિ ! દૂસરે પ્રકરણોં કો ક્ષર અક્ષર ઔર નિરક્ષર કે દ્વારા તુમ્હારે લિએ સઙ્ક્ષેપ સે મૈં કહતા હૂઁ સુનો ।

વ્યઞ્જનાચ્ચ ક્ષરોત્પત્તિરકારાદ્ બ્રહ્મ ચાક્ષર ।

રેફાન્નિરક્ષરો બ્રહ્મ સર્વવ્યાપી નિરઞ્જનઃ ॥ ૧૦૫૭ ॥
શ્રીરામનામ કે “મ” સે ચરાચર સંસાર રૂપ ક્ષર ઉત્પન્ન હુઆ હૈ “અ” સે અક્ષર બ્રહ્મ એવં રેફ સે નિરઞ્જન એવં સર્વવ્યાપી બ્રહ્મ પ્રકટ હુઆ હૈ ।

ક્ષરોઽભિધીયતે માયા બ્રહ્માત્માનસ્તુ ચાક્ષરઃ ।
પરમાત્મા પરબ્રહ્મ નિરક્ષર ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૧૦૫૮ ॥
માયા કો હી ક્ષર, બ્રહ્મ ઔર આત્મા કો અક્ષર તથા પરબ્રહ્મ પરમાત્મા કો નિરક્ષર કહતે હૈં ।
સકલ વ્યાપિનસ્ત્રેધા ક્ષરાક્ષરનિરક્ષરાઃ ।
રામનામરમુક્રીડા પ્રવીણેઽતઃ સમુચ્યતે ॥ ૧૦૫૯ ॥
ક્ષર, અક્ષર એવં નિરક્ષર યે તીનોં સબ મેં વ્યાપ્ત હૈ । હે પરમ ચતુર પાર્વતિ ! એવં સબ મેં રમણ કરતે હૈં ઇસીલિએ રમુક્રીડ઼ા કહા જાતા હૈ ।

રામનામગુણં ત્વત્તો સઙ્ક્ષેપેણ પ્રભાષિતમ્ ।
રામનામપ્રતાપં ચ સામ્પ્રતં સૂક્ષ્મતઃ શૃણુ ॥ ૧૦૬૦ ॥
મૈંને શ્રીરામનામ કે ગુણોં કો તુમસે કહા ઔર અબ શ્રીરામનામ કે પ્રતાપ કો સઙ્ક્ષેપ મેં સુનો ।
રકારોઽનલબીજં સ્યાદ્ યે સર્વે વાડવાદયઃ ।
કૃત્વા મનોમલં સર્વં ભસ્મ કર્મ શુભાશુભમ્ ॥ ૧૦૬૧ ॥
શ્રીરામનામ કા “ર” અગ્નિબીજ હૈ બડ઼વાનલ આદિ સમસ્ત અગ્નિ કા કારણ હૈ ઐસા સમઝકર જો રામનામ કા જપ કરતા હૈ ઉસકે સમસ્ત શુભાશુભ એવં મન કે મૈલ ભસ્મ હો જાતે હૈં ।

અકારો ભાનુબીજં સ્યાદ્ વેદશાસ્ત્રપ્રકાશકઃ ।
નાશયત્યેવ સદ્દીપ્ત્યા યા વિદ્યતે હૃદયે તમઃ ॥ ૧૦૬૨ ॥
શ્રીરામનામ કા “અ” સૂર્ય કા બીજ એવં વેદશાસ્ત્રોં કા પ્રકાશક હૈ તથા અપની સુન્દર કાન્તિ સે હૃદય મેં વિદ્યમાન અનાદિ અજ્ઞાનાન્ધકાર કો નાશ કરતા હૈ ।

મકારશ્ચન્દ્ર બીજં ચ પીયૂષપરિપૂર્ણકમ્ ।
જિતાપં હરતે નિત્યં શીતલત્વં કરોતિ ચ ॥ ૧૦૬૩ ॥
શ્રીરામ નામ કા “મ” ચન્દ્રબીજ તથા અમૃત સે પરિપૂર્ણ હૈ । દૈહિક, દૈવિક તથા ભૌતિક તીનોં તાપોં કા નાશ કરતા હૈ ઔર શીતલતા પ્રદાન કરતા હૈ

રકારોહેતુર્વૈરાગ્યં પરમં યચ્ચ કથ્યતે ।
અકારો જ્ઞાનહેતુશ્ચ મકારો ભક્તિહેતુકઃ ॥ ૧૦૬૪ ॥
રકાર પરમ વૈરાગ્ય કા હેતુ, અકાર જ્ઞાન કા હેતુ ઔર મકાર ભક્તિ કા હેતુ હૈ ।
અતો દેવિ ! રમુક્રીડા રામનામ્નઃ સમુચ્યતે ।
સમ્યક્ શૃણુ પ્રવીણે! ત્વં હેતુરન્યદ્ વદામિતે ॥ ૧૦૬૫ ॥

હે પરમ ચતુર દેવિ ! રામનામ મેં રમુક્રીડા કહા જાતા હૈ દૂસરે કારણોં કો અચ્છી તરહ સુનો, તેરે લિએ મૈં કહતા હૂઁ ।

વેદે વ્યાકરણે ચૈવ યે ચ વર્ણાઃ સ્વરા સ્મૃતાઃ ।
રામનામ્નૈવ તે સર્વે જાતા નૈવાત્ર સંશયઃ ॥ ૧૦૬૬॥
વેદોં મેં એવં વ્યાકરણ મેં જિતને વર્ણ ઔર સ્વર કહે ગયે હૈં વે સબ શ્રીરામનામ સે હી ઉત્પન્ન હુએ હૈં ઇસમેં સન્દેહ નહીં હૈ ।

રકારો મૂર્ધ્નિ સઞ્ચારસ્ત્રિકુટ્યાકાર ઉચ્યતે ।
મકારોઽધરયોર્મધ્યે લોમે લોમે પ્રતિષ્ઠિતઃ ॥ ૧૦૬૭॥
“ર” કા ઉચ્ચારણ સ્થાન મૂર્ધા, “અ” કા ત્રિકુટી (કણ્ઠ) એવં “મ” કા દોનોં ઓષ્ઠ તથા રોમ રોમ મેં શ્રીરામનામ કા સ્થાન હૈ ।

રકારો યોગિનાં ધ્યેયો ગચ્છન્તિ પરમં પદમ્ ।
અકારો જ્ઞાનિનાં ધ્યેયસ્તે સર્વે મોક્ષરૂપિણઃ ॥ ૧૦૬૮॥
રકાર યોગિયોં કા ધ્યેય હૈ રકાર કે દ્વારા યોગી લોગ પરમપદ કો પ્રાપ્ત કરતે હૈં । અકાર જ્ઞાનિયોં કા ધ્યેય હૈ ઇસકા ધ્યાન કરને પર જ્ઞાની મોક્ષસ્વરૂપ હો જાતે હૈં ।

પૂર્ણં નામ મુદા દાસા ધ્યાયન્ત્યચલમાનસાઃ ।
પ્રાપ્નુવન્તિ પરાં ભક્તિં શ્રીરામસ્ય સમીપકમ્ ॥ ૧૦૬૯॥
સ્થિર મન સે દાસજન પ્રસન્નતાપૂર્વક પૂર્ણ શ્રીરામનામ કા જપ એવં ધ્યાન કરતે હૈં જિસકે ફલસ્વરૂપ દાસોં કો ભગવાન્ કી પરાભક્તિ એવં શ્રીરામ કા સામીપ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ ।

અન્તર્જપન્તિ યે નામ જીવન્મુક્તા ભવન્તિ તે ।
તેષાં ન જાયતે ભક્તિર્ન ચ રામસમીપકાઃ ॥ ૧૦૭૦॥
જો સાધક ભીતર હી ભીતર શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં વે જીતે જી મુક્ત હો જાતે હૈં ઉન્હેં ભક્તિ એવં શ્રીરામ સામીપ્ય કી પ્રાપ્તિ નહીં હોતી હૈ ।

જિહ્વયાઽપ્યન્તરેણૈવ રામનામ જપન્તિ યે ।
તે ચ પ્રેમપરા ભક્તા નિત્યં રામસમીપકાઃ ॥ ૧૦૭૧॥
જો સાધક આગ્રહ શૂન્ય હોકર ભીતર સે એવં બાહ્ય જિહ્વા સે દોનોં સે શ્રીરામનામ કા જપ કરતે હૈં ઉન્હેં
પ્રેમલક્ષણા પરાભક્તિ એવં નિત્ય શ્રીરામ સામીપ્ય પ્રાપ્ત હોતા હૈ
યોગિનો જ્ઞાનિનો ભક્તાઃ સુકર્મનિરતાશ્ચ યે ।
રામનામ્નિ રતાસ્સર્વે રમુક્રીડાત એવ વૈ ॥ ૧૦૭૨॥
યોગી, જ્ઞાની, ભક્ત એવં સુકર્મપરાયણ જો લોગ હૈં વે સભી લોગ શ્રીરામ નામ મેં લગે હુએ હૈં ઇસલિએ રામનામ મેં રમુક્રીડા કહા જાતા હૈ ।

શ્ૃણુષ્વ મુખ્યનામાનિ વક્ષ્યે ભગવતઃ પ્રિયે ।
વિષ્ણુર્નારાયણઃ કૃષ્ણો વાસુદેવો હરિઃ સ્મૃતઃ ॥ ૧૦૭૩॥
બ્રહ્મ વિશ્વમ્ભરોઽનન્તો વિશ્વરૂપઃ કલા નિધિઃ ।
કલ્મષઘ્નો દયામૂર્તિઃ સર્વગઃ સર્વસેવિતઃ ॥ ૧૦૭૪॥
હે પ્રિય પાર્વતિ ! ભગવાન્ કે મુખ્ય નામોં કો મૈં કહતા હૂઁ ઉસે સુનો - શ્રીવિષ્ણુ, શ્રીનારાયણ, શ્રીવાસુદેવ, શ્રીહરિ, બ્રહ્મ, વિશ્વમ્ભર, અનન્ત, વિશ્વરૂપ, કલાનિધિ, કલ્મષઘ્ન, દયામૂર્તિ, સર્વગ ઔર સર્વસેવિત ।

પરમેશ્વરનામાનિ સન્ત્યનેકાનિ પાર્વતિ ।
પરન્તુ રામનામેદં સર્વેષામુત્તમોત્તમમ્ ॥ ૧૦૭૫॥
હે પાર્વતિ ! ભગવાન્ કે અનેકોં નામ હૈં પરન્તુ સભી નામોં સે અત્યન્ત ઉત્તમ શ્રીરામનામ હૈ ।
ગ્રહાણાં ચ યથા ભાનુર્નક્ષત્રાણાં યથા શશી ।
નિર્જરાણાં યથા શક્રો નરાણાં ભૂપતિર્યથા ॥ ૧૦૭૬॥
યથા લોકેષુ ગોલોકઃ સરયૂ નિમ્નગાસુ ચ ।
કવીનાં ચ યથાઽનન્તો ભક્તાનામઞ્જનીસુતઃ ॥ ૧૦૭૭॥
શક્તીનાં ચ યથા સીતા રામો ભગવતામપિ ।
ભૂધરાણાં યથા મેરુઃ સરસાં સાગરો યથા ॥ ૧૦૭૮॥
કામધેનુર્ગવાં મધ્યે ધન્વીનાં મન્મથો યથા ।
પક્ષિણાં વૈનતેયશ્ચ તીર્થાનાં પુષ્કરો યથા ॥ ૧૦૭૯॥
અહિંસા સર્વધર્માણાં સાધુત્વેઽપિ દયા યથા ।
મેદિની ક્ષમિણાં મધ્યે મણીનાં કૌસ્તુભો યથા ॥ ૧૦૮૦॥
ધનુષાં ચ યથા શાર્ગઃ ખડ્ગાનાં નન્દકો યથા ।
જ્ઞાનાનાં બ્રહ્મ જ્ઞાનં ચ ભક્તીનાં પ્રેમલક્ષણા ॥ ૧૦૮૧॥
પ્રણવઃ સર્વમન્ત્રાણાં રુદ્રાણામહમેવ ચ ।
કલ્પદ્રુમશ્ચ વૃક્ષાણાં યથાઽયોધ્યા પુરીષુ ચ ॥ ૧૦૮૨॥
કર્મણાં ભગવત્કર્મ અકારશ્ચ સ્વરેષ્વપિ ।
કિમત્ર બહુનોક્તેન સમ્યગ્ ભગવતઃ પ્રિયે ॥ ૧૦૮૩॥
નામ્નાં તથા ચ સર્વેષાં રામનામ પરં મહત્ ॥
પાર્વત્યુવાચ -
નામ્નામેવ ચ સર્વેષાં રામનામ પરં મહત્ ॥ ૧૦૮૪॥
ઇદં ત્વયા કથં પ્રોક્તં એતદર્થં વદ પ્રભો ।
ત્વમેવ સર્વં જાનાસિ રામનામ સુવૈભવમ્ ॥ ૧૦૮૫॥

ગ્રહોં મેં જૈસે સૂર્ય, નક્ષત્રોં મેં જૈસે ચન્દ્રમા, દેવતાઓં મેં જૈસે ઇન્દ્ર, મનુષ્યોં મેં રાજા, લોકોં મેં જૈસે ગોલોક, નદિયોં મેં જૈસે સરયૂ, કવિયોં મેં જૈસે શેષજી, ભક્તોં મેં જૈસે હનુમાન જી, શક્તિયોં મેં જૈસે સીતા, સમસ્ત ભગવદ્ અવતારોં મેં જૈસે રામજી, પર્વતોં મેં જૈસે સુમેરુ, સરોં મેં જૈસે સમુદ્ર, ગાયોં મેં જૈસે કામધેનુ, ધર્નુધારિયોં મેં જૈસે કામદેવ, પક્ષિયોં મેં જૈસે ગરુડ઼જી, તીર્થો મેં પુષ્કરજી, સભી ધર્મો મેં અહિંસા, સાધુતા મેં જૈસે દયા, ક્ષમાવાનોં મેં જૈસે પૃથિવી, મણિયોં મેં જૈસે કૌસ્તુભ મણિ, ધનુષોં મેં જૈસે શાઙ્ર્ગ ધનુષ, ખડ્ગોં મેં જૈસે નન્દક, જ્ઞાનોં મેં જૈસે બ્રહ્મજ્ઞાન, ભક્તિયોં મેં પ્રેમલક્ષણાભક્તિ, સભી મન્ત્રોં મેં ઓમ્, એકાદશ રુદ્રોં મેં જૈસે મૈં, વૃક્ષોં મેં જૈસે કલ્પવૃક્ષ, પુરિયોં મેં જૈસે અયોધ્યાજી, કર્મો મેં ભગવત્કર્મ, ઔર જૈસે સ્વરોં મેં "અ" શ્રેષ્ઠ હૈ । હે પ્રિયે ! યહાઁ અધિક કહને સે ક્યા લાભ? જિસ પ્રકાર ઉપર્યુક્ત શ્રેષ્ઠ હૈં ઉસી પ્રકાર સમસ્ત ભગવન્નામોં મેં શ્રીરામનામ શ્રેષ્ઠ હૈ । પરાત્પર હૈ મહાન્ હૈ ।

શ્રીપાર્વતી જી ને કહા -
હે પ્રભો ! સમસ્ત નામોં મેં શ્રીરામનામ પરાત્પર એવં મહાન્ હૈ યહ આપને કૈસે કહા? ઇસકે અર્થ કો કહિએ ક્યોઙ્કિ શ્રીરામનામ કે વૈભવ કો વાસ્તવ મેં આપ હી જાનતે હૈં ।

શ્રીશિવ ઉવાચ -
શ્રીશિવજી કહા -
નામ્નામર્થમહં દેવિ સઙ્ક્ષેપેણ વદામિ તે ।
નામ્નાં ભગવતોઽનેકા ગુણાર્થાઃ કોટિકોટયઃ ॥ ૧૦૮૬॥
હે દેવિ ! ભગવાન્ કે નામોં કે અર્થો કો સઙ્ક્ષેપ સે કહ રહા હૂં । ભગવાન્ કે નામોં મેં કોટિ કોટિ ગુણ ઔર અર્થ હૈં ।

અપ્સુ નારે ગૃહં યસ્ય તેન નારાયણઃ સ્મૃતઃ ।
જીવા નારાશ્રયા યસ્ય તેન નારાયણોઽપિ વા ॥ ૧૦૮૭॥
નારાયણઃ- જલ મેં નિવાસ સ્થાન હૈ જિસકા ઉસે નારાયણ કહતે હૈં અથવા જીવ માત્ર હૈ આશ્રય (આધાર) જિસકા ઉસે નારાયણ કહતે હૈં ।

સર્વં વસતિ વૈ યસ્મિન્ સર્વસ્મિન્ બસતેઽપિ વા ।
તમાહુર્વાસુદેવં ચ યોગિનસ્તત્વદર્શિનઃ ॥ ૧૦૮૮॥
વાસુદેવઃ- જિસમેં સબ લોગ નિવાસ કરતે હૈં અથવા સબ મેં જો નિવાસ કરતા હૈ તત્વદર્શી યોગી લોગ ઉસે વાસુદેવ કહતે હૈં ।

વ્યાપકોઽપિહિ યો નિત્યં સર્વં ચૈવ ચરાચરે ।
વિશપ્રવેશને ધાતોર્વિષ્ણુરિત્યભિધીયતે ॥ ૧૦૮૯॥
વિષ્ણુઃ- જો ચરાચર મેં વ્યાપ્ત હૈ સબ મેં પ્રવેશ કિયે હૈં, ઉસે વિષ્ણુ કહતે હૈં વિશ પ્રવેશને ધાતુ સે બનતા હૈ ।

કથ્યતે સ હરિર્નિત્યં ભક્તાનાં ક્લેશનાશનઃ ।
ભરણં પોષણં વિશ્વં વિશ્વમ્ભર ઇતિ સ્મૃતઃ ॥ ૧૦૯૦॥
હરિઃ- જો ભક્તોં કે ક્લેશોં કા હરણ કરતે હૈં નાશ કરતે હૈં ઉસે હરિ કહતે હૈં ।

વિશ્વમ્ભરઃ- જો સમ્પૂર્ણ વિશ્વ કા ભરણ પોષણ કરતા હૈ ઉસે વિશ્વમ્ભર કહતે હૈં ।
વાયુવદ્ ગગને પૂર્ણં જગતામેવ વર્તતે ।
સર્વભિન્નં નિરાકારં નિર્ગુણં બ્રહ્મ ઉચ્યતે ॥ ૧૦૯૧॥
બ્રહ્મઃ- વાયુ કી તરહ એવં ગગન કી તરહ સમ્પૂર્ણ જગત્ મેં વ્યાપ્ત નિર્લિપ્ત એવં પૂર્ણ જો હૈ જો સબસે અલગ, નિરાકાર ઔર નિર્ગુણ હૈ ઉસે બ્રહ્મ કહતે હૈં ।

યસ્યાનન્તાનિ રૂપાણિ યસ્ય ચાન્તન્ન વિદ્યતે ।
શ્રુતયો યન્ન જાનન્તિ સોઽપ્યનન્તોઽભિધીયતે ॥ ૧૦૯૨॥
અનન્તઃ- જિસકે અનન્ત રૂપ હૈં, જિસકા અન્ત નહીં હૈ, ઔર જિસકો વેદ ભી નહીં જાનતે હૈં ઉસે અનન્ત કહતે હૈં ।

યો વિરાજસ્તનુર્નિત્યં વિશ્વરૂપમથોચ્યતે ।
કલા વૈધિષ્ઠિતાન્ સર્વાન્ યસ્મિન્નિતિ કલાનિધિઃ ॥ ૧૦૯૩॥
વિરાટ્:- સમ્પૂર્ણ વિશ્વ હી જિનકા સ્વરૂપ હૈ ઉસે વિરાટ્ કહતે હૈં ।
કલાનિધિઃ- સમ્પૂર્ણ કલાએ જિસમેં અધિષ્ઠિત હોં ઉસે કલાનિધિ કહતે હૈં ।
સર્વાણ્યેતાનિ નામાનિ મયા પ્રોક્તાનિ યાનિ ચ ।
સચ્ચિદાનન્દરૂપાણિ નામાન્યેતાનિ સર્વશઃ ॥ ૧૦૯૪॥
હે પાર્વતિ ! મેરે દ્વારા ભગવાન્ કે જિતને નામ કહે ગયે હૈં વે સભી નામ સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ હૈં ।
પરન્તુ નામભેદશ્ચ સઙ્ક્ષેપેણ વદામિ તે ।
સચ્ચિદાનન્દરૂપૈશ્ચ ત્રિભિરેભિઃ પૃથક્ પૃથક્ ॥ ૧૦૯૫॥
પરન્તુ નામ ભેદ સત્, ચિત્ ઔર આનન્દ ઇન તીનોં કે દ્વારા પૃથક્-પૃથક્ સઙ્ક્ષેપ મેં તુમસે કહતા હૂઁ ।

વર્તતે રામનામેદં સત્યં દૃષ્ટ્વા મહેશ્વરિ ।
નામાન્યન્યાન્યનેકાનિ મયા પ્રોક્તાનિ પાર્વતિ ॥ ૧૦૯૬॥
હે મહેશ્વરિ ! પાર્વતિ ! ભગવાન્ કે દૂસરે મેરે દ્વારા કહે ગયે નામોં મેં શ્રીરામનામ સચ્ચિદાનન્દસ્વરૂપ હૈ ઇસમેં સત્, ચિત્ ઔર આનન્દ તીનોં પૂર્ણરૂપ સે વિદ્યમાન હૈ ।

કસ્મિન્ મુખ્યૌ સદાનન્દૌ ચિદ્ગગમનં તથોચ્યતે ।
કસ્મિંશ્ચિત્સતૌ મુખ્યૌ ચાનન્દં ગમનં સ્મૃતમ્ ॥ ૧૦૯૭॥
કુછ નામોં મેં સત્ ઔર આનન્દ મુખ્ય હૈ ચિદ્ ગુપ્ત હૈ । કુછ નામોં મેં ચિત્ ઔર સત્ મુખ્ય આનન્દ ગુપ્ત હૈ ।

ત્વમેવમેવ નામાનિ વિદ્ધિ સર્વાણિ પાર્વતિ ।
નામભેદં વદામ્યન્યં પ્રવીણે શ઼ૃણુ ભક્તિતઃ ॥ ૧૦૯૮॥
હે પરમચતુર પાર્વતિ ! ઇસી પ્રકાર ભગવાન્ કે નામોં કો સમઝો દૂસરે નામ કે રહસ્યોં કો મૈં કહતા હૂઁ ભક્તિપૂર્વક સુનો ।

અન્યાનિ યાનિ સર્વાણિ નામાનિ સાક્ષરાણિ ચ ।
નિર્વર્ણં રામનામેદં કેવલં ચ સ્વરાધિપમ્ ॥ ૧૦૯૯॥
દૂસરે ભગવાન્ કે જિતને નામ હૈં સબ સાક્ષર હૈં કેવલ શ્રીરામનામ સભી સ્વરોં કા રાજા એવં નિર્વર્ણ હૈ ।

મુકુટં છત્ર ચ સર્વેષાં મકારો રેફવ્યઞ્જનમ્ ।
રામનામમયાસ્સર્વે નામવર્ણાઃ પ્રકીર્તિતાઃ ॥ ૧૧૦૦॥
શ્રીરામનામ કે "ર" ઔર "મ" કહીં મુકુટ કહીં છત્ર કે રૂપ મેં સભી વર્ણોં મેં સુશોભિત હોતે હૈં સભી નામ એવં વર્ણ શ્રીરામનામમય હૈં ।

અતએવ રમુક્રીડા નામ્નામીશાઃ પ્રવર્તતે ।
નિજમત્યનુસારેણ રામનામપ્રભાષિતમ્ ॥ ૧૧૦૧॥
સમસ્ત નામોં કે સ્વામી શ્રીરામનામ મેં રમુક્રીડા ધાતુ હૈ અપની મતિ કે અનુસાર મૈંને શ્રીરામનામ કે વિષય મેં કહા હૈ ।

રામનામપ્રભાવોઽયં કેન વક્તું ન શક્યતે ।
બ્રહ્માદીનાં બુદ્ધિરપિ કુણ્ઠિતા ભવતિ ધ્રુવમ્ ॥ ૧૧૦૨॥
શ્રીરામનામ કે પ્રભાવ કો સમ્પૂર્ણતયા કોઈ ભી વર્ણન નહીં કર સકતા હૈ ઇસકે પ્રભાવ કા વર્ણન કરને મેં બ્રહ્માદિ કી ભી વૃદ્ધિ કુણ્ઠિત હો જાતી હૈ ।

કોટિતીર્થાનિદાનાનિ કોટિયોગવ્રતાનિ ચ ।
કોટિયજ્ઞજપાશ્ચૈવ તપસઃ કોટિ કોટયઃ ॥ ૧૧૦૩॥
કોટિજ્ઞાનૈશ્ચ વિજ્ઞાનૈઃ કોટિધ્યાનસમાધિભિઃ ।
સત્યં વદામિ તૈસ્તુલ્યં રામનામ ન વર્તતે ॥ ૧૧૦૪॥
અનન્ત તીર્થોં મેં દાન, અનન્ત યોગ વ્રત, યજ્ઞ, જપ, તપ, જ્ઞાન, વિજ્ઞાન, ધ્યાન, સમાધિ યે સબ શ્રીરામનામ કી તુલના નહીં કર સકતે હૈં । યહ મૈં સત્ય કહતા હૂઁ ।

પરાવાણ્યા ભજેન્નિત્યં રામનામપરાત્પરમ્ ।
ત્યક્ત્વા મોહં ચ માત્સર્યં વાક્યં ચૈવાનૃતં તથા ॥ ૧૧૦૫॥
હૃન્મલં ક્રોધકામાદ્યા લોભમજ્ઞાનમેવ ચ ।
રાગદ્વેષં ચ દુઃસઙ્ગં ત્યક્ત્વા દુર્વાસનામપિ ॥ ૧૧૦૬॥
સર્વેન્દ્રિયજિતો ભૂત્વા પૂતો બાહ્યાન્તરસ્તથા ।
ઇત્થં નામ જપેન્નિત્યં રામરૂપો ભવેન્નરઃ ॥ ૧૧૦૭॥
મોહ, માત્સર્ય, અનૃત વાક્ય, હૃદય કે મૈલ, કામક્રોધાદિ, લોભ, અજ્ઞાન, રાગદ્વેષ, દુઃસઙ્ગ ઔર દુર્વાસના કા ત્યાગ કરકે સમસ્ત ઇન્દ્રિયોં કો વશ મેં કરકે, બાહર ભીતર સે પવિત્ર હોકર પરાત્પર શ્રીરામનામ કી પરા વાણી સે નિત્ય ભજન કરેં તો સાધક ધીરે-ધીરે શ્રીરામજી જૈસે સ્વભાવ વાલા હો જાતા હૈ ।

રહઃ પઠતિ યો નિત્યમેતત્ કમલલોચને ।
સર્વધ્યાનફલં તસ્ય કલાં નાર્હન્તિ ષોડશીમ્ ॥ ૧૧૦૮॥
હે કમલનયને ! જો સાધક એકાન્ત મેં નિત્ય શ્રીરામનામ કા પાઠ કરતા હૈ સમસ્ત ધ્યાન કા ફલ ઉસકી સોલહવીં કલા કે બરાબર ભી નહીં હોતે હૈં ।

શઠાય પરશિષ્યાય વિષયાઢ્યાય માનિને ।
ન દાતવ્યં ન દાતવ્યં શ્રીરામોપાસકં વિના ॥ ૧૧૦૯॥
હે પાર્વતિ ! ઇસ રહસ્ય કો શ્રીરામોપાસક કે બિના કિસી ભી મૂર્ખ, પર શિષ્ય, વિષયી ઔર અહઙ્કારી કો ન દેના, ન દેના ।

યદિ દાતવ્યમન્યેષાં સદ્યો મૃત્યુઃ પ્રજાયતે ।
મહતામેવ સર્વેષાં જીવનં પ્રોચ્યતે યતઃ ॥ ૧૧૧૦॥
યદિ અજ્ઞાનતાવશ કિસી દૂસરે કો દિયા તો તત્કાલ મૃત્યુ હો જાતી હૈ ક્યોઙ્કિ યહ મહાપુરુષોં કા જીવન હૈ ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે
શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે શ્રીરામાયણવાક્યપ્રબલપ્રમાણનિરૂપણં નામ નવમઃ પ્રમોદઃ ॥ ૯॥

અથ દશમઃ પ્રમોદઃ

શ્રુત્યુક્તવચનાનિ
યજુર્વેદે -
મર્તાઽમર્ત્તસ્ય તે ભૂરિ નામમનામહે વિપ્રાસો જાતવેદસઃ ॥ ૧૧૧૧॥
હે પ્રભો ! મૃત્યુધર્મ સે રહિત આપકે અનેક નામોં કો જો મરણધર્મા મનુષ્ય સ્મરણ મનન કરતે હૈં વે વિપ્ર એવં અગ્નિ કે સમાન તેજસ્વી હો જાતે હૈં ।

અથર્વણોપનિષદિ -
જપાત્તેનૈવ દેવતાદર્શનં કરોતિ કલૌ નાન્યેષાં ભવતિ ॥ ૧૧૧૨॥
શ્રીરામ નામ કે જપ સે હી ભગવાન્ તથા દેવતાઓં કા દર્શન હોતા હૈ કલિયુગ મેં શ્રીરામનામ કે અલાવા
દૂસરા કોઈ સાધન નહીં હૈ ।
યજુર્વેદે -
યસ્ય નામ મહદ્યશઃ ॥ ૧૧૧૩॥
રામનામ જપાદેવ મુક્તિર્ભવતિ ॥ ૧૧૧૪॥
જિનકા નામ મહાયશસ્વી હૈ । શ્રીરામનામ કે જપ સે હી મુક્તિ હોતી હૈ
ભાલ્લેયશ્રુતિ -
સર્વાણિ નામાનિ યમાવિશન્તિ ॥ ૧૧૧૫॥

સમસ્ત નામ જિસ શ્રીરામનામ મેં પ્રવેશ કર જાતે હૈં ।
અથર્વણે -
યશ્ચાણ્ડાલોઽપિ રામેતિ વાચં વદેત્ તેન સહ ।
સંવદેત્ તેન સહ સંવસેત્ તેન સહ સમ્ભુઞ્જીયાત્ ॥ ૧૧૧૬॥
જો ચાણ્ડાલ ભી "રામ" ઐસા કહતા હૈ ઉસી કે સાથ સમ્ભાષણ, સહવાસ ઔર ઉસી કે સાથ સમ્યક્ ભોજન કરના ચાહિએ ।
ઋગ્વેદે -
ૐ પરં બ્રહ્મ જ્યોતિર્મયં નામ ઉપાસ્યં મુમુક્ષુભિઃ ॥ ૧૧૧૭॥
જ્યોતિઃ સ્વરૂપ પરમબ્રહ્મ શ્રીરામનામ કી ઉપાસના મુમુક્ષુઓં કો કરના ચાહિએ ।
સામવેદે -
ૐ મિત્યેકાક્ષરં યસ્મિન્ પ્રતિષ્ઠિતં તન્નામ ધ્યેયં સંસૃતિપારમિચ્છોઃ ॥ ૧૧૧૮॥
"ઓં" યહ એકાક્ષર મન્ત્ર જિસમેં પ્રતિષ્ઠિત હૈ ઉસ શ્રીરામનામ કા ધ્યાન ભવસાગર સે પાર કરને કી

ઇચ્છા વાલોં કો કરના ચાહિએ ।
શ્રીરામોત્તરતાપનીયે -
અકારાક્ષરસમ્ભૂતઃ સૌમિત્રિર્વિશ્વભાવનઃ ।
ઉકારાક્ષરસમ્ભૂતઃ શત્રુઘ્નસ્તૈજસાત્મકઃ ॥ ૧૧૧૯॥
પ્રજ્ઞાત્મકસ્તુ ભરતો મકારાક્ષરસમ્ભવઃ ।
અર્દ્ધમાત્રાત્મકો રામો બ્રહ્માનન્દૈકવિગ્રહઃ ॥ ૧૧૨૦॥
ૐ ઔર શ્રીરામનામ મેં અભેદ માનકર ૐ કે "અ" સે વિશ્વ સંજ્ઞક સુમિત્રાનન્દન શ્રીલક્ષ્મણજી, "ઉ" સે તૈજસ સંજ્ઞક શ્રીશત્રુઘ્નજી, "મ" સે પ્રાજ્ઞસંજ્ઞક શ્રીભરતજી તથા અર્ધમાત્રા સે બ્રહ્માનન્દસ્વરૂપ શ્રીરામજી પ્રકટ હુએ હૈં ।

શ્રીરામપૂર્વતાપનીયે -
યથૈવ વટબીજસ્થઃ પ્રાકૃતશ્ચ મહાન્દ્રુમઃ ।
તથૈવ રામબીજસ્થં જગદેતચ્ચરાચરમ્ ॥ ૧૧૨૧॥
યથા બીજાત્મકો મન્ત્રો મન્ત્રિણોઽભિમુખો ભવેત્ ॥ ૧૧૨૨॥
જૈસે વટ કે બીજ મેં વિશાલ વટવૃક્ષ સ્થિત રહતા હૈ ઉસી પ્રકાર યહ ચરાચર જગત્ શ્રીરામબીજ મન્ત્ર મેં સ્થિત હૈ । વૈસે બીજમન્ત્ર મન્ત્રી (નામી) કો સમ્મુખ પ્રકટ કર દેતા હૈ ।

ધર્મમાર્ગં ચરિત્રેણ જ્ઞાનમાર્ગં ચ નામતઃ ।
તથા ધ્યાનેન વૈરાગ્યમૈશ્વર્યં તસ્ય પૂજનાત્ ॥ ૧૧૨૩॥
શ્રીરામજી ને અપને ચરિત્ર કે માધ્યમ સે ધર્મ માર્ગ કો, અપને નામ કે માધ્યમ સે સમસ્ત વેદ જ્ઞાન કો, અપને ધ્યાન કે માધ્યમ સે વૈરાગ્ય કો તથા અપને પૂજન કે માધ્યમ સે સમસ્ત ઐશ્વર્ય કો વ્યવસ્થિત કિયા હૈ ।

તાત્પર્ય યહ હૈ કિ શ્રીરામજી અપને ચરિત્રોં કા ચિન્તન કરને સે ધર્મમાર્ગ, શ્રીરામનામ કે જપ સે જ્ઞાનમાર્ગ (સમસ્ત શાસ્ત્રોં કા જ્ઞાન) , ધ્યાન કરને સે વિષયોં સે વૈરાગ્ય તથા પૂજન કરને સે સમસ્ત ઐશ્વર્ય કો પ્રદાન કરતે હૈં ।

રામનામ ભુવિ ખ્યાતમભિરામેણ વા પુનઃ ।
અગ્નિસોમાત્મકં વિશ્વં રામબીજપ્રતિષ્ઠિતમ્ ॥ ૧૧૨૪॥
લોકલોચનાભિરામ હોને સે શ્રીરામનામ પૃથિવી પર પ્રસિદ્ધ હૈ । અગ્નિ ચન્દ્રાત્મક જગત્ શ્રીરામબીજ મન્ત્ર મેં

હી વ્યવસ્થિત એવં પ્રતિષ્ઠિત હૈ ।
રમન્તે યોગિનોઽનન્તે સત્યાનન્દે ચિદાત્મનિ ।
ઇતિ રામપદેનાસૌ પરમ્બ્રહ્માભિધીયતે ॥ ૧૧૨૫॥
અનન્ત, સત્યાનન્દ એવં ચિત્સ્વરૂપ મેં બડ઼ે-બડ઼ે યોગી લોગ રમણ કરતે હૈં ઇસલિએ શ્રીરામપદ સે પરબ્રહ્મ કા અભિધાન હોતા હૈ ।

રુદ્રસ્તારકં બ્રહ્મ વ્યાપકં ચષ્ટે યેનાસાવમૃતો ભૂત્વા સ્વર્ગી ભવતીતિ ॥ ૧૧૨૬॥
ભગવાન્ રુદ્ર કાશી મેં મરણાસન્ન જીવોં કો શ્રીરામ તારક મન્ત્ર કા ઉપેદશ કરતે હૈં જિસકે પ્રભાવ સે જીવ અમર હોકર સ્વર્ગવાસી હો જાતા હૈ ।

શ્રીરામોપનિષદિ -
રામ એવ પરં બ્રહ્મ રામ એવ પરં તપઃ ।
રામ એવ પરં તત્ત્વં શ્રીરામો બ્રહ્મતારકમ્ ॥ ૧૧૨૭॥
શ્રીરામજી હી પરમ્બ્રહ્મ, પરં તપ, એવં પરન્તત્વ હૈં, શ્રીરામજી હી તારકબ્રહ્મ હૈં ।
સ્વ ભૂર્જ્યોતિર્મયોઽનન્તરૂપી સ્વેનૈવ ભાસતે ।
જીવત્વેનેદમોં સૃષ્ટિસ્થિતિહેતુર્લયસ્ય ચ ॥ ૧૧૨૮॥
શ્રીરામનામ સ્વયમ્ભૂ, પ્રકાશમય, અનન્ત સ્વરૂપવાલા ઔર સ્વયં પ્રકાશિત હૈ યહ સબકા જીવન, ૐ કા પ્રાણ, સૃષ્ટિ સ્થિતિ ઔર લય કા હેતુ હૈ ।

રેફારૂઢા મૂર્તયઃ સ્યુઃ શક્તયસ્તિસ્ર એવ ચેત્ ॥ ૧૧૨૯॥
શ્રીરામનામ કે રેફ મેં સમસ્ત મૂર્તિયાઁ એવં આહ્લાદિની આદિ શક્તિયાઁ સ્થિત હૈં ।

-ઇતિ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશે પ્રમોદનિવાસે પરાત્પરૈશ્વર્યદાયકે શ્રીયુગલાનન્યશરણસઙ્ગૃહીતે શ્રુતિવાક્યપ્રમાણ નિરૂપણં નામ દશમઃ પ્રમોદઃ ॥ ૧૦॥

અથસઙ્ગ્રહ શ્લોકાનિ -
નાનાપુરાણસ્મૃતિસંહિતાદિ ગ્રન્થોક્તવાક્યાનિ વિચારિતાનિ ।
નામ્નઃ પરત્વાનિ સમુદ્ ગતાનિ શ્રીમદ્યુગ્લાનન્ય પ્રપન્નકેન ॥ ૧૧૩૦॥
સ્વામી શ્રીયુગલાનન્યશરણજી ને અનેક પુરાણોં સ્મૃતિયોં એવં સંહિતાદિ મેં આયે હુએ શ્રીરામનામ કે પરત્વ પરક વાક્યોં કા વિચાર કિયા તત્પશ્ચાત્ યહ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશ ગ્રન્થ કા પ્રણયન કિયા હૈ ।

યે સર્વસૌખ્યદમિદં રઘુનન્દનસ્ય
નામ્નઃ પરત્વમખિલાર્ય્યવરૈરુપાસ્યમ્ ।
શ‍ૃણ્વન્તિ શુદ્ધમનસા ચ પઠન્તિ નિત્યં
શ્રીરામનામ્નિ પરમાં રતિમાપ્નુવન્તિ ॥ ૧૧૩૧॥
જો લોગ, સમ્પૂર્ણ આર્ય શ્રેષ્ઠોં કે દ્વારા સદાસર્વદા ઉપાસ્ય એવં સભી પ્રકાર કે સુખ કો પ્રદાન કરને વાલે ઇસ શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશ ગ્રન્થકો શુદ્ધ મન સે નિત્ય સુનેઙ્ગે ઔર પઢ઼ેઙ્ગે ઉન્હેં નિશ્ચિત હી શ્રીસીતારામનામ મેં પરા રતિ કી પ્રાપ્તિ હોગી ।

શ્રીરામનામરસિકાઃ પ્રપઠન્તિ ભક્ત્યા
શ‍ૃણ્વન્તિ ચૈવ સતતં સુધિયઃ પ્રયત્નાત્ ।
નામ્નઃ પરત્વમખિલાગમસારભૂતં
નિન્દન્તિ નષ્ટમતયો હ્યધમા મદાન્ધાઃ ॥ ૧૧૩૨॥
સમ્પૂર્ણ આગમ શાસ્ત્રોં કા સાર શ્રીરામ પરક ઇસ ગ્રન્થ કો શ્રીરામનામ કે રસિક ભક્તજન સુધીજન ભક્તિપૂર્વક પઢ઼તે હૈં ઔર નિરન્તર પ્રયત્નપૂર્વક સુનતે હૈં । કિન્તુ જિનકી બુદ્ધિ નષ્ટ હો ગયી હૈ જો મદાન્ધ હૈં ઐસે અધમ લોગ ઇસકી નિન્દા કરતે હૈં ।

શ્રીરામનામમાહાત્મ્યં શ્રુત્વા યો નૈવ હૃષ્યતિ ।
રાક્ષસં તં વિજાનીયાત્ મહાઘૌઘનિકેતનમ્ ॥ ૧૧૩૩॥
શ્રીરામનામ કે માહાત્મ્ય કો સુનકર જો પ્રસન્ન નહીં હોતા હૈ ઉસે મહાપાપી રાક્ષસ સમઝના ચાહિએ ।
શ્રીરામનામમાહાત્મ્યં શ્રુત્વા નિન્દતિ યોઽધમઃ ।
તન્મુખં નૈવ દ્રષ્ટવ્યં મહારૌરવદાયકમ્ ॥ ૧૧૩૪॥
શ્રીરામનામ કી મહિમા સુનકર જો અધમ ઇસકી નિન્દા કરતા હૈ મહારૌરવનરક પ્રદાયક ઉસ પાપી કે મુખ કો નહીં દેખના ચાહિએ ।

શ્રુત્વા શ્રીનામમાહાત્મ્યં પ્રીતિશ્ચૈવાન્યસાધને ।
સ મહાન્ધો રવિં ત્યક્ત્વા ખદ્યોતં સમુપાસતે ॥ ૧૧૩૫॥
શ્રીરામનામ કી મહિમા કો સુનકર ભી જિસકી દૂસરે સાધનોં મેં પ્રીતિ હોતી હૈ વહ મહાઅન્ધા હૈ ઔર સૂર્ય કો છોડ઼કર જુગનૂ કી ઉપાસના કરતા હૈ ।

શ્રુત્વા શ્રીનામમાહાત્મ્યં નામ્નિ સ્નેહો ન જાયતે ।
તતઃ પરો ન બ્રહ્માણ્ડે ભાગ્યહીનો મહાઘવાન્ ॥ ૧૧૩૬॥
શ્રીરામનામ કે માહાત્મ્ય કો સુનકર ભી જિસકે હૃદય મેં શ્રીરામનામ કે પ્રતિ સ્નેહ પ્રકટ નહીં હુઆ । ઇસ બ્રહ્માણ્ડ મેં ઉસસે બઢ઼કર મહાઅઘી એવં ભાગ્યહીન કોઈ દૂસરા નહીં હૈ ।

શ્રીરામનામમાહાત્મ્યં સામાન્યં યસ્તુ મન્યતે ।
તસ્યાધમસ્ય દુષ્ટસ્ય સંસર્ગં સમ્પરિત્યજેત્ ॥ ૧૧૩૭॥
શ્રીરામનામ કે માહાત્મ્ય કો જો સામાન્ય માનતા હૈ ઉસ અધમ એવં દુષ્ટ કા સંસર્ગ છોડ઼ દેના ચાહિએ ।
શ્રુત્વા શ્રીનામમાહાત્મ્યં તત્ત્વમન્યં પરં વદેત્ ।
તન્મુખાલોકનાચ્છ્રેયઃ પાપં વિપ્રવધાદિકમ્ ॥ ૧૧૩૮॥
શ્રીરામનામ કે માહાત્મ્ય કો સુનકર ભી જો કિસી દૂસરે કો પરતત્વ કહતા હૈ ઉસ પાપી કે મુખ દેખને સે બ્રાહ્મણહત્યાદિ પાપશ્રેષ્ઠ હૈ અર્થાત્ ઉસકા મુખ દેખના બ્રહ્મ હત્યા કે સમાન પાપ હૈ ।

રામનામાત્મકં ગ્રન્થં ચિન્તનીયમિમં સદા ।
શ્રાવયેન્ન કદાચિદ્વૈ શ્રીરામોપાસકં વિના ॥ ૧૧૩૯॥
શ્રીરામનામાત્મક ઇસ ગ્રન્થ કા સદાસર્વદા ચિન્તન કરના ચાહિએ ઔર શ્રીરામોપાસક કે બિના કિસી અન્ય કો નહીં સુનના ચાહિએ ।

નામામૃતરસોલ્લાસવૈભવસમ્પ્રકાશકમ્ ।
ગ્રન્થરત્નમિદં ભૂયાત્ ભક્તાનાં ભૂતિકારકમ્ ॥ ૧૧૪૦॥
શ્રીરામનામરૂપી રસામૃત કે વૈભવ કા દશપ્રમોદોં (ઉલ્લાસોં) કે માધ્યમ સે ભલી ભાન્તિ વર્ણન કરને ગ્રન્થોં મેં રત્ન સ્વરૂપ યહ ગ્રન્થ રત્ન નામ જાપક ભક્તોં કે લિયે કલ્યાણકારી હો ।

આનન્દાખ્યસંહિતાયાં-
જપન્તિ યદ્ વિષ્ણુશિવસ્વયમ્ભુવો લક્ષ્મ્યાદિવૈકુણ્ઠચરાશ્ચ નિત્યાઃ ।
તદેવ તત્ત્વં ચ મુનીન્દ્રયોગિનાં શ્રીરામનામામૃતમાશ્રયં મે ॥ ૧૧૪૧॥
જિસ શ્રીરામનામ કો ભગવાન્ વિષ્ણુ, શઙ્કર, બ્રહ્માજી તથા બૈકુણ્ઠવાસી ભગવાન્ કે લક્ષ્મી આદિ નિત્ય પાર્ષદ જપતે હૈં ઔર બડ઼ે-બડ઼ે મુનિયોં એવં યોગિયોં કી દૃષ્ટિ મેં જો પરતત્વ હૈ વહી શ્રીસીતારામનામામૃત મેરે જીવન કા પરમ આશ્રય હો ।

રામનામ્નો હિ ગ્રન્થસ્ય સાધુભિર્લબ્ધ્યાધિયા ।
સાધૂનાં પાદપદ્મેષ્વેવાનુવાદઃ સમર્પિતઃ ॥
નામ ભરોસ નામબલ નામસનેહુ ।
જનમ જનમ રઘુનન્દન તુલસિહિ દેહુ ॥
જનમ જનમ જહઁ તહઁ તનુ તુલસિહિ દેહુ ।
તહઁ તહઁ રામ નિબાહિબ નામ સનેહુ ॥
શ્રીરામનામ્નિ રતિસ્તુ મતિરસ્તુ
શ્રીસીતારામનામપ્રતાપપ્રકાશ ગ્રન્થ સમ્પૂર્ણ હુઆ

॥ સમાપ્તોઽયં ગ્રન્થઃ ॥

Proofread by Mrityunjay Pandey

Sitarama Nama Pratapa Prakasha

pdf was typeset on February 2, 2024

Please send corrections to *sanskrit@cheerful.com*